8554 AA 60090201
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.132
66001 KOPER

Primorski DNEVNIK

št. 41 (14.457) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600
GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382
ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1200 LIR POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

ČETRTEK, 11. FEBRUARJA 1993

Gradimo skupaj.
BCTKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

TRST / PRVI OBISK PREDSEDNIKA REPUBLIKE V DEŽELI FURLANIJI - JULIJSKI KRAJINI

Slovenci pri Scalfaru

Državni poglavar je slovenskim predstavnikom povedal, da problem slovenske manjšine dobro pozna in da je pripravljen s konkretnimi nasveti pomagati, da bi ga ustrezno rešili

MARTIN BRECELJ

TRST - »Vaš problem poznam. O njem sem se v teh dneh podrobneje pogovarjal tudi s predsednikom vlade Amatom. Pripravljen sem pomagati s konkretnimi nasveti, da bi ga ustrezno rešili.« Tako je povedal predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro predstavništvu slovenske manjšine v Italiji, ko ga je sinoči sprejel na tržaški prefekturi. Slovenski predstavniki so državnemu poglavarju izročili spomenico o najpomembnejših vprašanjih, s katerimi se ta čas spopada naša skupnost. Pogovor na prefekturi pa se je sukal predvsem okrog vprašanj zaščitnega zakona, zajamčenega zastopstva slovenske manjšine v izvoljenih telesih ter posodabljanja Osimskih sporazumov. Glede zaščitnega zakona je predsednik Scalfaro najprej omenil Maccanicov zakonski osnutek kot izhodišče za nadaljnjo razpravo. Ko so mu slovenski predstavniki obrazložili, da bi šlo za slabo osnovo in da slovenska manjšina pripravlja novo besedilo, pa je izrazil pripravljenost, da se z novim predlogom seznani in da tudi z nasveti pripomore k čimprejšnji rešitvi problema.

Scalfaro je v Trst prispel včeraj dopoldne, v njem pa se bo mudil še ves današnji dan. Po častnem sprejemu na Trgu Zedinjene Italije in v vladni palači je včeraj najprej obiskal tržaško županstvo, kjer so ga pozdravili načelniki skupin in odborniki, nagovoril pa ga je župan Staffieri. Župan je prikazal Trst kot visoko omikano in strpno mesto, v katerem naj bi vladalo skoraj idealno sožitje med različnimi etničnimi skupnostmi, predsednik republike pa mu je v svojem nagovoru dal razumeti, da tržaško stvarnost dovolj pozna in da najbrž ni ravno vse v tako lepem redu, kot je župan povedal.

Sledilo je srečanje na tržaški prefekturi s predstavniki deželnih oblasti. Predsednik deželnega odbora Vinicio Turello in predsednik deželnega sveta Nemo Gonano sta visokemu gostu prikazala velik pomen posebne avtonomije, ki jo uživa Dežela Furlanija-Julijska krajina, nista pa zamolčala težkih gospodarskih razmer, v katerih se naša dežela nahaja danes. V popoldanskih urah se je državni poglavar udeležil slovesne otvoritve akademskega leta 1992-93 na tržaški univerzi, naposled pa je sprejel na tržaški prefekturi predstavnike tržaškega gospodarskega življenja in slovenske manjšine.

V svojih priložnostnih nagovorih je Scalfaro zagotovil, da bo po svojih močeh in v okviru svojih pristojnosti pomagal reševati tržaška odprta vprašanja, tukajšnje politike in upravitelje pa je večkrat pozval k politiki sožitja in sodelovanja s sosedi.

Scalfarov prvi tržaški dan so precej vznemirile vesti iz Rima o odstopu ministra Martellija. V popoldanskih urah so se celo razširile govorice možnosti, da bi se predsednik republike že sinoči vrnil v Rim. Ozračje se je nekoliko zvedrilo, potem ko je Scalfaro nekaj po 19. uri podpisal dekret, na osnovi katerega bo predsednik vlade Amato začasno prevzel tudi pravosodno ministrstvo.

Predsednik Scalfaro bo danes dopoldne najprej sprejel predstavnike italijanske manjšine v Sloveniji in na Hrvaškem, kar v prvotnem sporedu ni bilo predvideno. Nato bo položil venec k spomeniku padlim v vseh vojnah pri Sv. Justu in se poklonil se žrtvam bazoviške fojbe in tržaške Rižarne. Obiskal bo tudi tržaški sinhrotron pri Bazovici, v miramarskem Mednarodnem centru za teoretsko fiziko pa se bo sestal s predstavniki tržaškega znanstvenega življenja z Nobelovcem Abdusom Salamom na čelu. Zadnja etapa dvodnevnega obiska bo v Jadranskem zavodu združenega sveta v Devinu, kjer se bo predsednik republike srečal z gojenci in vzgojitelji. V Rim bo odletel pod večer z ronškega letališča.

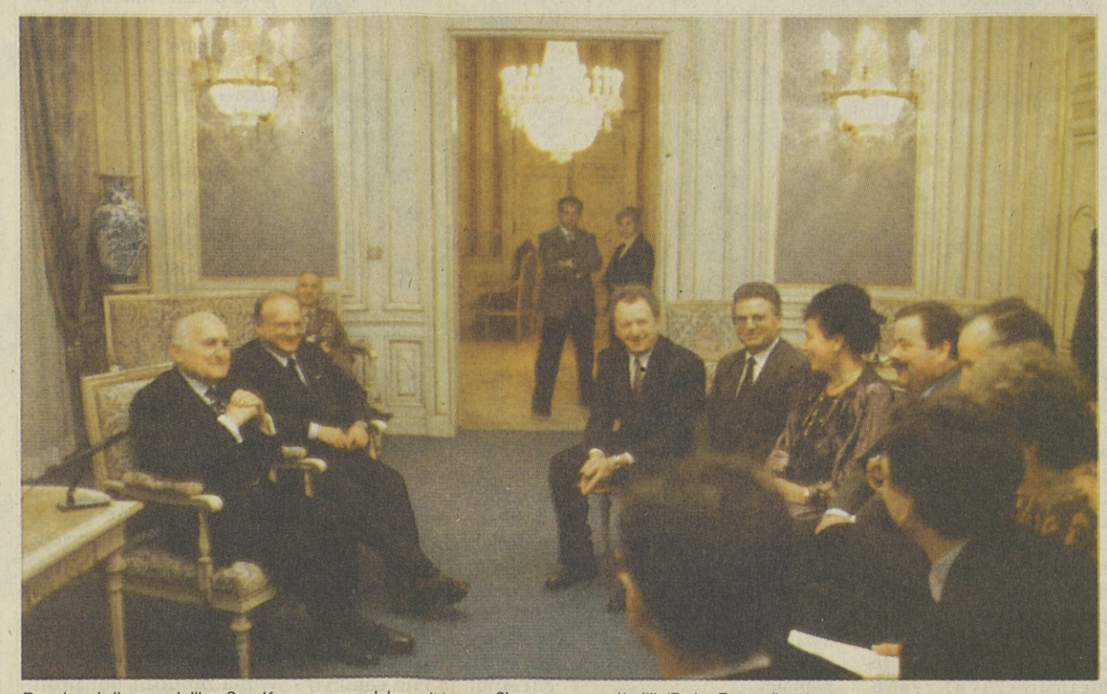

Predsednik republike Scalfaro zs predstavništvom Slovencev v Italiji (Foto Ferrari)

UVODNIK

Nič posebnega, vendar ...

BOJAN BREZIGAR

Zadnji predsednik republike, ki je med svojim obiskom v Trstu sprejel slovensko manjšino, je bil Sandro Pertini. Njegove besede so bile tople: država je dolžna zaščititi manjšino, je dejal.

Od tedaj je minilo že skoraj deset let. Predsednik Cossiga, ki je bil sicer manjšinam naklonjen človek, je nekajkrat prišel v našo deželo, a srečanja s Slovenci ni bilo. Včeraj je Scalfaro odločil drugače in je, čeprav kratko in predvsem vljudnostno, sprejel skupno predstavništvo slovenske manjšine, poslušal želje in pričakovanja Slovencev in zagotovil zanimanje za rešitev vprašanj, ki so predolgo odprta.

O takih obiskih ima marsikdo v manjšini veliko pomislekov. So res potrebni, so lahko učinkoviti? Tako se sprašujejo ljudje. Po dosedanjih izkušnjah sodeč bi lahko pritrdili njihovemu dvomu v učinkovitost; potrebni verjetno so, vsaj dokler ne bodo vprašanja zaščite rešena. Predvsem pa so taka srečanja nekaj normalnega: normalno je namreč, da se predsednik republike na obisku v neki deželi sestane z družbenimi dejavniki tistih krajev. Slovenci smo tak dejavnik in dejstvo, da nas je predsednik republike sprejel je torej priznanje naše vloge in naše prisotnosti v kontekstu dežele, konec koncev pa je to nekaj normalnega.

Nič posebnega, torej, ko bi ne bili prisiljeni vedno ugotavljati, da Slovenci v Italiji živimo v času, ko se moramo iz srca veseliti tudi dogodka, ki ne vsebuje prav nič izrednega.

RIM / PRAVOSODNI MINISTER JE IZSTOPIL TUDI IZ PSI

Minister Martelli odstopil

Milanski sodniki so mu poslali jamstveno obvestilo v zvezi z bankrotom milanskega Banco Ambrosiano

VOJMIR TAVČAR

RIM - Potresni sunek je bil tokrat res silovit, vsaj devete stopnje po Mercalliju: italijanski pravosodni minister Claudio Martelli je včeraj odstopil, ker so mu milanski sodniki napovedali jamstveno obvestilo v zvezi z bankrotom milanskega Banco Ambrosiano. In kot dodatni sunek še dve jamstveni obvestili socialističnemu tajniku Bettinu Craxiju, zopetno jamstveno obvestilo upravnemu tajniku KD Severinu Citaristiju ter govorice o možnih obvestilih še drugim vidnim politikom zaradi domnevne vpletenosti v podkupninsko afero.

Najbolj odmevna pa je vsekakor novica o jamstvenem obvestilu pravosodnemu ministru in o njegovem odstopu. To je namreč prvi primer v Italiji, da sodniki osumijo prekrška svojega ministra, poleg tega pa eden od redkih primerov (najbrž so dovolj prsti ene roke), da osumljeni italijanski minister vrne mandat. Zaenkrat Martellijev odstop ne bo povzročil krize Amatove vlade. Pravosodno ministrstvo bo začasno prevzel predsednik Giuliano Amato, dejstvo pa je vsekakor, da je podkupninska afera močno načela tudi trdnost vladnega kabineta.

A pojdimo po vrsti s kroniko enega najbolj dramatičnih dni v povojni Italiji. Po torkovih govoricah o jamstvenem obvestilu je pravosodni minister stopil v stik z milanskim tožilstvom, ki mu je potrdilo, da mu pošilja sporočilo, s katerim ga obvešča, da vodi preiskavo o njem. V tem sporočilu je Claudio Martelli osumljen kaznivega bankrota v zvezi z zadevo milanskega bančnega zavoda Ambrosiano in v zvezi s tekočim računom Protezione pri Zvezi švicarskih bank v Luganu, kamor naj bi se steklo 7 milijonov dolarjev podkupnin. Denar naj bi v začetku osemdesetih let položil predsednik milanske banke Roberto Calvi, ki je pozneje umrl nasilne smrti v Londonu.

Komaj je zvedel za obvestilo, je Claudio Martelli naslovil predsedniku vlade pismo s svojim odstopom. Takoj nato pa tudi pismo predsedniku socialistične nacionalne skupščine, s katerim ga je obvestil, da izstopa iz PSI. V pismu predsedniku Amatu je Claudio Martelli poudaril svojo nedolžnost. »Prosil sem za sestanek s sodniki, ko so se začeli širiti glasovi o moji vpletenosti v afero bančnega zavoda Ambrosiano, v odgovor pa dobil jamstveno obvestilo.« Potem ko je navedel dosežke, ki jih je pravosodno ministrstvo doseglo pod njegovim vodstvom (izpostavil je zlasti normativ o priseljencih in nove ukrepe za boj proti organiziranemu kriminalu), je zaključil z ugotovitvijo, da se pred obtožbo namerava braniti kot navaden državljan in parlamentarec, »da ne bi nihče dvomil, da bi položaj ministra omogočil priviligirano obrambo«.

Novica o Martellijevem odstopu je udarila kot strela z jasnega na italijansko politično sceno, ki je že nekaj mesecev pod šokom zaradi plaza jamstvenih obvestil, ki se je usul iz milanskega tožilstva in zaradi novih podkupninskih afer, ki jih sodniki začenjajo odkrivati po malone vsej Italiji. »Kar se je zgodilo, je nekje v logiki tega procesa plazu,« je menil slovenski senator Darko Bratina, »vprašanje pa je, kakšen bo epilog.« Bojazen pred neznanim je čutiti v vseh odmevih. Skupna vsem politikom je ugotovitev o izredni korektnosti Martellijeve poteze, različna pa ocena o politični valenci odstopa in o posledicah, ki naj bi jih imel. In če je vladna koalicija enotna v ugotavljanju, pravzaprav v upanju, da ne bo posledic za vlado, ima opozicija precej razčlenjena stališča. Za skrajni krili - SKP na levi in MSI na desni - je to še dodaten razlog za zahtevo razpusta parlamenta in predčasne volitve. Večja pa je bila previdnost ostalih opozicijskih sil. Tako je tajnik DSL Achille Occhetto, ki je bil vidno napet, dejal, da vlada mora odstopiti in da je treba takoj ukrepati zato, da se obnovi zaupanje državljanov v institucije in da se jamči trdnost v upravljanju države. Lider severne lige Umberto Bossi je dodal, da je to »signal, da se kriza partitokracije bliža nepovratni točki«, in pripomnil, da je treba preseči sedanji okvir preden pride do »hudih političnih pretresov«.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Vse o obisku predsednika Scalfara

Predsednik republike Scalfaro je včeraj prispel v Trst, kjer se je udeležil vrste uradnih slavnosti, med katerimi gre omeniti odprtje akadameskega leta na tržaški Univerzi. V večernih urah je sprejel tudi enotno predstavništvo slovenske manjšine. Danes se bo Scalfaro poklonil žrtvam Rižarne, položil venec k bazoviški fojbi in obiskal Center za fiziko in Zavod združenega sveta v Devinu. O njegovem obisku pišemo na 4. in 5. strani.

Nemuslimani ganljivo sprejeli papeža

Papež Janez Pavel II. se je včeraj med deveturnim postankom v Kartumu soočal s trpljenjem nemuslimanskih Sudancev in oblastem nedvoumno poudaril, da morajo spoštovati pravice etničnih in verskih manjšin.

..... stran 2 .....

TAR zavrnil priziv SGPS za prekinitev prispevkov društvom

TRST - Deželno upravno sodišče TAR je včeraj zavrnilo priziv, s katerim je Slovensko gospodarsko prosvetna skupnost skušala doseči prekinitev izdajanja deželnih prispevkov slovenskim društvom in ustanovam. Prispevke predvideva zakon o obmejnih območjih.

..... stran 6 .....

Ljudsko posvetovanje o rajonih v Gorici

Krčenje števila rajonov ni uperjeno proti slovenski prisotnosti, zagotavljajo na goriški občini. Štandrež bi v vsakem primeru ostal samostojen, Podgora in Pevma pa bi se utegnili združiti. Občinska uprava pripravlja o tem ljudsko posvetovanje, ki naj bi že v mesecu marcu zajelo vse goriške občane starejše od 16 let.

..... stran 8 .....

Cerkev obsoja zakon o uvedbi evtanazije

Dan po sprejetju kompromisnega zakona o evtanaziji so bile reakcije na Nizozemskem v glavnem umirjene in previdne. Kot pričakovano pa je zakon najodločneje obsodil Vatikan, ker človek nima pravice odločati o življenju in smrti.

..... stran 16 .....

Mitterrand zahteva preklic sankcij proti Vietnamu

Francoski predsednik Mitterrand se je včeraj v Hanoiu zavzel, da bi ameriški predsednik Clinton čimprej preklical »anahronistične« sankcije proti Vietnamu. To je prvi obisk kakega zahodnega državnika po koncu vietnamske vojne.

..... stran 12 .....

Francozinja in Norvežan zlata

Na svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju so včeraj oddali še dva kompleta medalj. Ženske in moški so vozili veleslalom, zlati medalji pa sta osvojila Francozinja Carole Merle in Norvežan Kjetil Andre Aamodt. Med ženskami je Italijanka Panzaninijeva osvojila peto mesto, izkazali pa sta se tudi Slovenki Pretnarjeva s šestim in Suhadolčeva z devetim mestom. Tomba zaradi bolezni ni nastopil, Compagnonijeva pa je odstopila v prvem teku.

..... stran 19 .....

NOVICE

Osrednja Prešernova proslava v Celovcu

CELOVEC - Praznovanje slovenskega kulturnega praznika so na Koroškem zaključili z osrednjo prireditvijo včeraj zvečer v teatru deželnega studia ORF v Celovcu. Skupnemu vabilu obeh osrednjih kulturnih organizacij ter Društvu slovenskih pisateljev, se je odzvalo lepo število koroških Slovencev, med častnimi gosti pa so bili tudi vidni predstavniki Republike Slovenije, med njimi generalni konzul Jože Jeraj ter predstavniki Kluba koroških Slovencev v Ljubljani.
Slavnostni govor ob dnevu slovenske kulture je imel bivši član slovenskega državnega predsedstva, pisatelj Matjaž Kmecl, ki je poudaril, da tudi danes za slovenski narod ni nikršnega razloga, da se bi odpovedal poti, ki jo je začrtal France Prešeren. Spomin na največjega slovenskega pesnika pa so obujali tudi Sonja Wakouniog, Sigi Kolter in Branko Korotaj z recitacijo Prešernove pesmi »Krst pri Savici«.
Drugi del slovesnosti ob slovenskem kulturnem prazniku pa je bil namenjen 100. obletnici smrti svetovno znanega fizika in pesnika slovenskega porekla Jožefu Stefanu, katerega rojstna hiša stoji v Celovcu. Magda Karner in Franci Sadolšek sta publiki predstavila znanstvenika Stefana, bivši predsednik DSPA Janko Messner pa pesnika. Glasbeno je proslavo spremljal kitarist Andrej Grafenauer.(I.L.)

Rusija proti prihodu evropske mornarice v Črno morje

SEVASTOPOL - Skupno poveljstvo črnomorske flote je v sredo obsodilo namero Francije, Španije in Italije, ki želijo poslati svoje ladje v Črno morje, da bi nadzorovale spoštovanje embarga proti ZRJ. Viceadmiral črnomorske flote Eduard Baltin je dejal, da je njegovo ladjevje samo sposobno nadzorovati spoštovanje embarga proti srbsko-črnogorski federaciji, če bi jim to ukazali ruska ali ukrajinska vlada.

Gruzijske priprave na vojno

TBILISI - Gruzijski voditelj Eduard Ševardnadze je dejal, da se bodo njegove enote do zadnje kaplje krvi bojevale proti abhaškim upornikom na zahodu Gruzije. Nekdanji sovjetski zunanji minister je za v soboto sklical zasedanje gruzijskega sveta za nacionalno varnost, da bi se posvetovali, kako preprečiti pričakovano ofenzivo upornikov na abhazijsko prestolnico.

Japonska in ZDA o trgovinskih sporih

WASHINGTON - Prvič po nastopu predsednika Clintona bo Združene države Amerike danes obiskal japonski zunanji minister Watanabe. Opazovalci pričakujejo opozorila visokega japonskega gosta, da Tokio ne bo mirno gledal napovedane zaostritve ameriške politike do azijske gospodarske in finančne velikanke. Američani Japonsko obtožujejo, da z velikanskim proračunskim presežkom in zaprtostjo svojega trga onemogoča tudi ameriški gospodarski razvoj.

Popravljena utemeljitev nagrade Prešernovega sklada za Edija Berka

LJUBLJANA - Sinoči se je Upravni odbor Prešernovega sklada opravičil gospodu diplomiranemu arhitektu Marku B. Permetu in vsem drugim avtorjem, ki bi jih to utegnilo prizadeti, ker je napačno navedel Edija Berka kot avtorja celostnih podob Leka in Smelta. Do neljube napake je prišlo pri krajšanju besedila obrazložitve strokovne komisije za podelitev nagrade gospodu Berku.
Strokovna utemeljitev nagrade se pravilno glasi:
Gospod Edi Berk sodi v mlajši rod oblikovalcev vidnih sporočil z izjemo obsežnim, ustvarjalno svežim in kvalitetnim opusom. Med drugim je ustvaril celostno podobo, plakate in gledališke liste za Mestno gledališče ljubljansko, plakate in knjige za Državno založbo Slovenije, publikacije za Lek in Smelt, koldear Slovenskih železarn, knjigo Industrial Design Education in the World, ki je po mnenju tujih strokovnjakov dosegla mednarodno raven.
V svoj oblikovalski jezik enakovredno vključuje kakovostno fotografijo in lastno risbo, spretno razčlenjen tisk ter živahno, zanesljivo obvladno barvno sestavo. Edi Berk je svojevrstna ustvarjalna osebnost z vso predanostjo vsestaranski kakovosti izdelka. (M.K.)

Zanikajo izvoz strupenih odpadkov v Albanijo

BERLIN - Farmacevtska tovarna Berlin Chemie je zanikala obtožbe, da skuša protizakonito izvoziti večjo količino strupenih odpadkov v Albanijo. Vsa zadeva je dokaj preprosta, pravijo. Trenutno je 61 ton umetnih gnojil na postaji v Frankfurtu na Odri, mestu nekdanje Vzhodne Nemčije na meji s Poljsko. Do konca lanskega leta je bilo gnojilo povsem normalno blago, z novo zakonodajo, ki je stopila v veljavo 1. januarja letos, ko je je prenehal veljati sporazum, po katerem je bila prodaja gnojil izdelanih v Vzhodni Nemčiji dovoljena, je to čez noč postalo prepovedano. Gnojilo pa je naročilo neko albansko podjetje, ki je potem naročilo odpovedovalo.(ANSA)

Clinton napoveduje klestenje delovnih mest v administraciji

WASHINGTON - Potem ko je močno oklestil osebje Bele hiše je predsednik ZDA Clinton sklenil oklestiti do konca leta 1995 tudi 100 tisoč delovnih mest v državni administraciji. Clinton ne govori odpustivah, temveč pravi samo, da ne bo nadomestil tistih uslužbencev, ki bodo iz enega ali drugega razloga odšli. Pri tem navaja, da vsako leto odhaja približno 200 tisoč od skupno 2, 1 milijona državnih uslužbencev. V svojem posegu je Clinton ugotovil, da so izdatki za administracijo previsoki in da jih je treba skrčiti. Izdatke za osebje Bele hiše bo zmanjšal za 10 milijonov dolarjev.(ANSA)

KARTUM / ZGODOVINSKI OBISK

Sudanski nemuslimani ganljivo sprejeli papeža

Janez Pavel II. se je nedvoumno zavzel za spoštovanje pravic vseh sudanskih etničnih in verskih manjšin

Papeža je na kartumskem letališču dočakal predsednik Omar al Bašir (Telefoto AP)

KARTUM - Grobo stesani križi, nekateri rdeče barve, drugi z napisi ubitih so spremljali papeža od kartumskega letališča do središča mesta. Temnopolti in krščanski Sudan je tako papežu izpričal svoje trpljenje v državi, kjer je šaria, koransko pravo, postala temeljni državni zakon. Ure in ure so čakali na papežev prihod, ker jim oblasti niso dovolile vstopa na letališče. Med mladimi so številni dvigovali pesti v znak boja, ženske in otroci so ploskali in se jokali tudi med popoldanskim darovanjem maše na Zelenem trgu, kjer so številni transparenti zahtevali mir in spoštovanje človekovih pravic: »Bog je ustvaril enake vse ljudi.« »Ljubi svojega sovražnika, in moli za tiste, ki te preganjajo«.

Pol milijona južnosudanskih beguncev, kristjanov in animistov, se je včeraj poklonilo papežu. Druži jih ista tragična usoda, ista barva kože, isto trpljenje. »Janez Pavel II., daj nam upanje«, ta napis je odražal vso bolečino ljudi, ki so v revščini in bedi že leta daleč od svojega doma.

Prvi papežev obisk v neki državi, kjer dosledno izvajajo šariatsko pravo, je bil večplasten. Na eni strani je bilo ganljivo srečanje s trpečimi nemuslimanskimi begunci, pred tem hladno in protokolarno srečanje z oblastmi, na koncu pa diplomatski in previdni dialog z muslimani. V pozdravnem govoru je sudanski predsednik Omar Hasan Ahmed al Bašir nepreprično poudaril, da koransko pravo ne krši pravic drugih ver. Premeteno je dodal, da se v Sudanu ne dogaja tisto, kar se je zgodilo v Španiji pred petimi stoletji, ko so katoliški kralji izgnali muslimane in Žide. Janez Pavel II. pa je oblastem jasno povedal, da je v Afriki zavel nov veter, ki teži k demokraciji ob spoštovanju razlik. Ob prisotnosti sudanskega predsednika pa se je jasno in odločno zavzel za polno spoštovanje pravic etničnih in verskih manjšin kot temelj »iskrenega in poštenega iskanja pravične rešitve za spopad, ki še vedno žanje toliko trpljenja«. Poudaril je, da je prispel v Kartum, da bi stal ob strani kristjanom, da bi »povzdignil svoj glas v njihovo korist, predvsem ko so ljudstva šibka, revna in nebogljena.« Glede šarie in verskih vojn pa je papež poudaril, da je edina opravičljiva verska vojna moralni boj proti neurejenim človeškim strastem, proti egoizmu, proti poskusom podjarmljenja, broti vsem oblikam sovraštva in nasilja. (voc)

HRVAŠKA

Vojna se širi

Nove okrepitve

GORAN MORAVČEK

GOSPIĆ - Na področju tako imenovanih rožnatih območij ter na obrobjih Hrvaške vse glasneje žvenketa orožje. Število incidentov se skokovito povečuje na celotnem ozemlju tako imenovanih Krajin. O tem ne pričajo samo vojaška poročila iz Slavonije, ampak tudi s področij okrog Zadra in Šibenika, kjer potekajo topniški in pehotni spopadi. Napeto je tudi okrog Gospića, kjer so iz svojih oporišč Srbi z minometalci streljali na Bilaj, iz Divosel pa Klisau. Boji so potekali tudi v okolici Karlovca, vzdolž Kolpe pri vasi Rečice. Po hrvaških poročilih so Srbi v Kordunu mobilizirali prav vse, vkopali težko orožje ter namerili cevi proti Karlovcu. V Slavoniji so napadli Rajevo selo v občini Županja. Todže devet mesecev potekajo boji za srbski koridor. Zelo napeto stanje je tudi v okolici Zadra, kjer so bili danes ponoči in davi spopadi v bližini vasi Islam Grčki in Islam Latinski, medtem ko so Hrvati odgovarjali z ognjem na srbske položaje v bližini Tovarne glinice in aluminija pri Obrovcu. Medtem ko poročamo, boji še trajajo tudi v zaledju Šibenika.

KOMENTAR

Direktorji so marsikaj že vedeli

ALENKA L. JAKOMIN

Vladni projekt o prenovi podjetij, katerega rezultate ta teden javno razgrinjajo predstavniki ministrstva za gospodarske dejavnosti, naj bi olajšal strukturno prilagajanje slovenskega gospodarstva spremenjenim razmeram gospodarjenja. Odgovorni z ministrstva za gospodarske dejavnosti, ki projekt vodijo, pravijo, da je uspel. Vendar je vodja projekta dr. Tea Petrin pred dobrim mesecem izjavila, da bo uspeh potrjen šele takrat, ko bodo stroški poslovanja v pilotskih podjetjih primerljivi s stroški svetovnih konkurentov in ko bo s pridobljenimi informacijami mogoče opredeliti in uresničevati dolgoročno strateško industrijsko politiko. Toda za zdaj je mogoče govoriti le o uspešno opravljenih strateških analizah, ki so stale 3 milijone nemških mark. Vprašanje je, ali bodo podjetja tudi znala in mogla uporabiti analize tujih trgov in priporočila za oblikovanje strategije. Prav strateška analiza je med drugim pokazala, da uspeh podjetja ni vedno odvisen od njegove sposobnosti, ampak tudi od razmer, ki jih ustvari država - ta pri nas obremenjuje gospodarstvo z davki in prispevki celo dvakrat bolj kot razviti Zahod.

Rezultati strateške analize pravzaprav niso nič novega; v slovenskih podjetjih že dolgo vedo, da imajo nizko produktivnost, prevelike socialne obremenitve, previsoke režijske stroške, slabo likvidna, ustvarjajo premajhen dobiček, pri vsem tem pa jih muči nepoznavanje marketinške strategije.

O pravih uspehih bomo torej lahko govorili takrat, ko bodo zdaj ugotovljene strateške vrzeli v pilotskih podjetjih odpravljene in ko se bodo ta, za slovenske razmere pravzaprav uspešna podjeta, tudi v resnici prestrukturirala, preusmerila na konkurenčne tuje trge, poiskala svoje tržne niše in navsezadnje svojega lastnika, ki se bo lahko pohvalil z ustvarjenim dobičkom. Ali ni to cilj, ki ga skušajo doseči subjekti tržnega gospodarstva?

POLEMIKA

Azijsko namesto aziatsko

TONE KRASEVEC

Ko sem v Republiki prebral odziv gospoda Nevena Boraka na moj polemični zapis o eni izmed ugotovitev dr. L. Sirca v članku Post mortem, sem bil močno v dvomih, če je smiselno karkoli pojasnjevati. N. Borak namreč v svoji kratki polemiki sogovornika tako podcenjuje, da me v slovenskem jeziku in latinskih izrekih obdari z lepo zbirko »okrasnih pridevkov«: hvali, ko je delo že opravljeno; uide mu napaka; napačno sklepa; površno in enostransko pojasnjuje. Ne vem, ali se tega zaveda ali ne... Zaradi bralcev se čutim dolžan pojasnila!

Sicer moram sprejeti »elegantno ponujene« možnosti N. Boraka, da bi si premislil, ker mi je »-ušla napaka« (vsaj pri delu mojega mnenja). Žal ni bilo nobene napake, ampak moje trdno prepričanje, pridobljeno z delom v gospodarstvu, tri leta (1985-88) pa tudi iz izkušenj v Gospodarski zbornici Jugoslavije. Tam sem od blizu spoznal funkcionarje jugosistema v gospodarstvu, njegove velike in male prevare in spletkarjenja ter strahovito trošenje energije, da se je včasih posrečilo uveljaviti vsaj delček slovenskih predlogov. Na službovanje v Beograd sem odšel, da bi bolj spoznal delovanje Jugoslavije, vrnil pa sem se prepričan, da »nismo za skupaj«. V pojasnilo svojemu insiderskemu mnenju naj še povem, da sem - zavedajoč se pomena jugoslovanskega trga - še spomladi l. 1987 upal, da bi se dalo kaj dogovoriti, ko sem v Delu na povabilo Boža Kovača med drugim zapisal: **»Razumeti je treba, da trg na gospodarstvo vpliva z ekonomsko prisilo, na družbenoekonmske odnose pa z demokratizacijo...** Prav gotovo ni odločilnega pomena, če politična stališča in zavest delovnih ljudi v raznih delih naše države nastajajo pod vplivom raznih tradicij, različnih pojmovanj in različnih okusov. Če sta seveda ob tem izpolnjena dva pogoja: da teh pojmovanj drug drugemu ne vsiljujemo, hkrati pa moramo razumeti, da tržna merila gospodarjenja ne trpijo različnih tradicij, pojmovanj in okusov, če le-ta posegajo na območje trga. **Če tega ne bomo dojeli (ob vseh zavestnih socialnih popravkih in pomoči manj razvitim) se v Jugoslaviji nikoli ne bomo mogli razumeti.**« In se nismo!

Z mnenjem gospoda Boraka o osrednjem pomenu razmerja razviti-nerazviti se povsem strinjam (kljub njegovemu dvomu, če se tega sploh zavedam). Tudi glede koristi, ki jih je imela Slovenija od »prostovoljnega ali prisilnega izvoza« lastnega kapitala na jug, in to kar dolgo. Tak krogotok kapitala v zanki razviti-manj razviti-razviti ni nobena jugoizvirnost in se mora praviloma odvijati vedno širše kot razvojna spirala. **Pri nas se je žal vedno več denarja zaradi narave sistema »med potjo« izgubljalo. Razlike razviti-manj razviti so se povečevale, ne zmanjševale;** vsi v državi (razen Slovenije in Hrvaške) pa so hoteli postati nerazviti in podpirani. Minulo desetletje sredstev sklada za manj razvite (slovenski predlog, naj to postne razvojna finančna institucija, so več kot desetletje zavračali) sploh niso več uporabljali za razvojne naložbe, ampak za tekočo porabo in morda še za plačevanje starih grehov. Zato pa so se razvili mnogi drugi mehanizmi »notranjega plenjenja«: lahkomiselno izsiljeno zadolževanje zveznega proračuna pri NBJ, famozna primarna emisija denarja, dodeljevanje dohodka z adiminstriranjem pri uvozu ter sklepanjem meddržavnih (v veliki meri vojaških) poslov in predvsem zadolževanje v tujini po udarniškem načelu - vsi za enega, eden za vse. Pri iskanju vzrokov pa je zame na prvem mestu napačna strateška odločitev vrhov jugopolitike za substitucijo uvoza, za katero so se »odločale države v razvoju (res ne vse...), kot pravi N. Borak. **Po mojem prepričanju je bila naša katastrofalna napaka, da se nismo odločili za izvozno strategijo** sicer redkih držav v razvoju, kot so na primer tiste na Daljnem vzhodu v Aziji. Imeli smo možnost, ker sta **dve republiki (Slovenija in Hrvaška) izvozno razvojno strategijo kot nujnost vsaj desetletje ponavljali. Žal je osvojitev izvozne azijske strategije preprečilo aziatsko ravnanje oblasti, usmerjeno v delitev, in ne v ustvarjanje.** Naša izvozno naravnana strategija bi bila, ob tedanjem velikem vplivu Jugoslavije med neuvrščenimi, nedvomno odmevna tudi v njihovem krogu. Namesto tega je znotraj države defenzivno nadomeščanje uvoza vodilo devizno zadolževanje, vse večje prerazdeljevanje dohodka v solidarnost za dolgove in kot - eden močnih vzvodov - v razsulo države. Skupno z N. Borakom lahko ugotovim, da so Slovenijo na jugu imeli za izkoriščevalca; o tem so napisane cele študije srbskih akademikov. Ne morem le razumeti, da so izkoriščevalca skušali zadržati v jugohiši celo z orožjem, namesto da bi nas vrgli čez prag. **Slovenija pa je s samofinanciranjem svoje produkcije prek prelivanja kapitala zašla v lastno past - v dokaj prijetno ujčkanje jugotrga ob jugokvaliteti in ceni.** Podjetje razumljivo vodi želja po dobičku (tudi na jugotrgu je to veljalo), politične vrhove pa mora voditi vizija. V našem primeru naj bi bila oprta na vse večjo vključitev v mednarodno delitev dela, ki jo je Jugoslavija kljub dokazovanju dveh republik vztrajno zavračala v prid strategije vse večjega prerazdeljevanja vse manjšega kolača, kar se je moralo končati katastrofalno. Ob izvozni strategiji bi bila naša pot trša, vendar bi bili uspešnejši; razvoj bi v veliki meri določali kriteriji svetovnega trga. Jugoslavija in njen trg bi v določeni obliki verjetno še obstajala. Zdaj bo treba sodelovanje z vsakim delom nekdanje Jugoslavije znova snovati (razen še preostalega s Hrvaško in deloma Makedonijo). Za prav vse pa na daljšo progo le ob obračunih in plačilih v trdnih valutah in drugih možnostih mednarodnega trgovanja; vse drugo je prehodnega pomena. O tem smo mi vsi nekaj mesecev nazaj na skupnem srečanju odkrito soglašali tudi s člani delegacij slovenskega in hrvaškega društva managerjev. Gre pač za menjavo s tujino.

Jasno pa naj povem, da nisem nikjer v svojem prispevku (30. 1. 1993) k Post mortem gospoda Sirca kakorkoli poskušal dokazovati, da smo v Sloveniji »manj aziatski od Srbov«, ali se spustil v »opravičevanje našega aziatstva s srbskim«. To mi N. Borak podtika; sam med Slovenci ne vidim aziatstva, pri Srbih pa me je razočarala na zadnjih volitvah že drugič izrečena privrženost večine volilcev balkansko surovi, fašistični in nasilno genocidni politiki njihovega vodje Miloševića. To je tudi politika sedanje »Srboslavije«; to sem, ob že povedanem ravnanju oblasti nekdanje Jugoslavije, uporabil v svojem razmišljanju ob Post mortem dr. Sirca; da bi bilo njegove očitke o aziatskem načinu mišljenja v smislu aziatskega načina produkcije umestneje uperiti v jugovrhove, in ne v slovenske, demokratično izvoljene politike.

Naj mi bo za konec dovoljen še vložek mojega mnenja tam, kjer N. Borak postavlja nogo med vrata glede možnega ugotavljanja odgovornosti za razpad države, ko pravi o 14. kongresa ZKJ, »da izmerimo vlogo partije (zvezne in republiške) pri krvavem razdruževanju«. Samo dvoje mojih prepričanj. **Prvič, da slovenska ZK se nikoli prej ni zastopala tako globokega prepričanja tolikšnega števila Slovencev** kot takrat, ko je rekla »zbogom« nasilno nezadržni glasovalni kongresni partijski masineriji. Morda le prepozno, saj se vrhovi iste jugopartije niso nikoli odločno kritično odzvali na srbske poulične »protibirokratske« puče, torej na rušenje zakonito izvoljenih republiških in pokrajinskih oblasti; celo ne na Miloševićevo kosovskopoljsko grožnjo - »ako treba, mi ćemo i ratovati«. Drugič, verjetno je imel odhod slovenske delegacije s 14. kongresa nehote še eno **zgodovinsko posledico; povzročil je namreč takojšen razpad vse bolj stalinistično nasilniške jugopartije,** ki se je vse bolj sprevračala v orodje »Srboslavije«. Tem težnjam pa je tudi prva resno pokazala zobe Slovenija. Že takrat, ko je stari, še »enoumni« parlament »enoglasno« prepovedal, da bi s prepečenico naliti poklicni srbski mitingaši pred Prešernovim spomenikom, frančiškansko cerkvijo in na Plečnikovem Tromostovju čez Ljubljanico prepevali svoj marš na Drini.

(Op. avt.: omenjena lokacija se mi je morda zapisala, ker končujem to pojasnilo ravno na slovenski kulturni praznik)

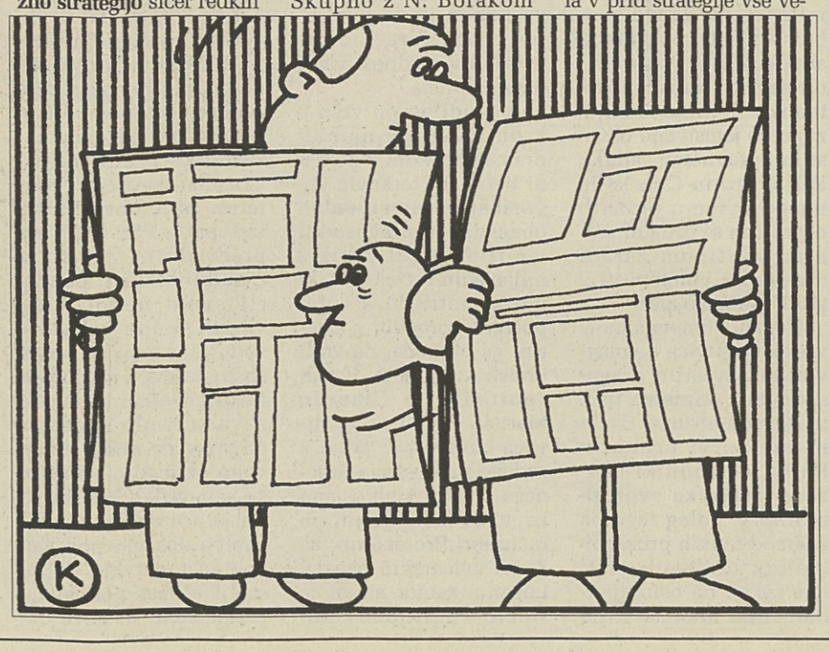

Pogovor s Tomažem Tobingom, pianistom, dobitnikom letošnje študentske Prešernove nagrade

Izvirnost v danem

RADOVAN ŠKERJANEC

V naslovu:
Tomaž Tobing (Foto: TRIO);
Zgoraj desno:
T. Tobing po koncertu na Kitajskem (Foto: arhiv); Spodaj desno:
motiv z ovitka kasete skupine Moia (Foto: arhiv)

Tomaž Tobing je diplomant klavirskega oddelka Glasbene akademije. Po mnenju komisije te ustanove si je za svojo izvedbo Chopinovega koncerta v e-molu (v Veliki dvorani SF) prislužil letošnjo Prešernovo nagrado za študente. Seveda ta uspeh ni prvi, pomeni pa določen renome in ugled, ki mu ga je domači prostor začel izkazovati že leta 1987 s podelitvijo priznanja DGUS za najbolj perspektivnega solista.

Tomaž, čeprav se zdi skoraj neverjetno, si med redkimi slovenskimi pianisti, ki svojo pot povezujejo z udeležbo na mednarodnih tekmovanjih. Glede na Ciccolinijevo izjavo, »da niti petina izmed njih ne zasluži naziva mednarodno, saj poleg denarne nagrade ne ponujajo tako rekoč nič in so zato (razen tistih v Moskvi, Varšavi ...) povsem nekoristna,« me zanima tvoj pogled na to in seveda ključ, po katerem izbiraš med njimi?

Ne strinjam se s to izjavo, saj je naziv mednaroden pogojen z udeležbo kandidatov, ki prihajajo iz raznih držav (v nasprotju s t. i. državnimi tekmovanji). Tudi glede nagrad in njihove koristnosti se ne strinjam povsem - konec koncev ti denarna nagrada omogoči pot na drugo, večja tekmovanja. Vendar pa tudi manjša tekmovanja prvonagrajencu vselej omogočijo nekaj koncertov (če že ne turnejo!), snemanje plošče ... kot denimo tisto na Japonskem ali v italijanski Vibi Valentio, kjer sem bil lani. Mogoče je Ciccolini z »nekoristnostjo« mislil na dejstvo, da večina med njimi res ne ponuja odskočne deske za svetovno kariero - vendar pa so izkušnje in še posebno stiki ter poznanstva (ki ob njih nastajajo) dragocen kapital za prihodnost. Navsezadnje so mogoče prav ta »ključ, ki odpre vrata« za izpopolnjevanje pri kakšnem uglednem tujem profesorju.

Zagotovo je tvoj cilj čim boljši *plasma*, ki je seveda odvisen od »razmerja« med tvojo in interpretacijo ostalih. Vendar pa je pri tem verjetno velik problem sploh biti opažen - še posebno če v žiriji ne sedi tvoj profesor?!

Danes je sploh težko biti opažen! Udeležba je številna (tudi do 150 tekmovalcev; denimo v Italiji nas je od šestdesetih prišlo v polfinale le dvajset). Zanimivo, da so k takšnemu enormnemu številu tekmovalcev prispevale celo nove politične razmere oziroma spremembe na Vzhodu - iz Rusije zdaj lahko vsakdo potuje v tujino, in ruskih pianistov, ki so povečini izjemno kvalitetni, je po teh tekmovanjih v resnici *kot Rusov*; da niti ne omenjam Japoncev, Korejcev ... ki pa so morda deležni malo manj simpatij pri žirijah - zaradi njihove »robotske« igre! V vsej tej množici je resnično težko biti sploh opazen!

Ob tem problemu se mi v mislih spopadata dve, vsaj na videz nasprotujoči si mnenji: ko so namreč v nekem intervjuju vprašali Weissenberga za mnenje o Pogoreliću, je ta odgovoril z vprašanjem: »Kaj se pričakuje od novega interpreta? Originalnost!«, po drugi strani pa Hofmann svetuje mladim pianistom: »Naučite se iz sebe izgnati vsako misel o dragocenem jazu, osredotočite se na samo skladbo!«. Mogoče je pot prav v vključevanju obeh skrajnosti - ampak kako?

Ravno v tem se kaže dvoreznost tekmovanj - in interpretacije nasploh. Lep primer je ravno Pogorelić s svojim *ekscesom* v Varšavi, ki ga je sicer stal finala, vendar je bilo takrat že povsem jasno, da mu je s tem omogočena svetovna kariera: skratka bum, ki je zasenčil vse nagrajence ...

Spomnil sem se njegovega intervjuja iz leta 1983, ko je o tem sam dejal, da je prvonagrajenemu Dang Thai Sonu zmaga v Varšavi(!) pravzaprav blokirala kariero, saj so vsi gledali nanj kot na »tistega, ki je Pogoreliću vzel nagrado.«

Absolutno! Občinstvo je bilo na njegovi strani, žirija je imela deljena in povsem nasprotujoča si mnenja, iz nje je demonstrativno izstopil M. Argerich ... Po njegovem odhodu se je tekmovanje realno končalo.

Se vedno mi nisi odgovoril, s čim ali kako je po tvojem mnenju mogoče *prebiti maso* v tej poplavi pianistov?

Ravno z originalnostjo, kljub temu pa se je treba gibati v okviru tistega, kar je nedvoumno zapisano v notah. Vendar pa moraš biti pri tem v prvi vrsti brezhiben - gre za najmanjše nianse, ki kasneje odločajo o finalu, nagradi ...

Katere nianse?

Tehnične in interpretacijske .... V bistvu je rešitev v tem, da v (že napisano!) skladbo nekako *vlijеš svojo osebnost* in tako interpretiraš svoj pogled nanjo.

O tvoji izvedbi Ravelove *Gaspard de la nuit* (na decembrskem koncertu v SF) je gospod Križnar v kritiki zapisal: »Tu sta pianistova mladost in pristni človeški odnos do klasika 20. stoletja popolnoma prevladala in našla sebi primerno izrazno obliko.« Bi želeli komentirati?

Veseli me, da mu je bila moja interpretacija očitno všeč ter da je pri njem vzbudila tovrstne občutke, čeprav bi ga bilo mogoče treba vprašati, kaj bi to konkretno pomenilo ...

Se ti zdita mladost in pristni človeški odnos relevantno oziroma temeljno interpretacijsko vprašanje te skladbe?

Seveda ne!

Ker vem, da poznaš Pogorelićev posnetek omenjene skladbe te prosim, da mi poveš svoje mnenje o njem.

Ko sem prvič slišal ta posnetek, sem bil navdušen. Vsekakor je izjemen, *perfekten*. Pred časom sem v neki tuji reviji bral recenzijo te plošče (... če se prav spominjam, jo je napisal Edoardo Hubert), kjer avtor pravi, da gre v bistvu za precej čudno verzijo.

Ondine »očita«, da je na trenutke nervozna in preveč nejasna, Gibet so pravilne v svoji statiki (ob nenehnih udarcih b-mola), v Scarbo pa se mu tempo zdi na meji zmogljivega ... Veliko je sijajnih, bleščečih trenutkov, so pa tudi taki, ki so na nek način preveč »uokvirjeni, zamejeni« - ne pozabimo, da je bil Ravel Francoz! Mogoče mi je Ondine še celo malce bolj všeč v izvedbi M. Argerich; zdi se mi mehkejša, bolj »zaobljena« kot Pogorelićeva, ki je na trenutke resnično *prešpičasta* - (Ondine je le vodna deklica ...).

Ko sva se dogovarjala za tale pogovor, sem ti ponudil možnost, da sam spregovoriš o določeni temi, problematiki ali mogoče o nečem, kar ti leži na duši in bi se posebno rad povedal ...

Če sva že govorila o tekmovanjih, je seveda eden večnih problemov denar. Opažam, da potencialni sponzorji večinoma niso zainteresirani za pomoč te vrste.

Povsem enako je tudi glede finančne pomoči za izpopolnjevanje v tujini - močno se sicer nadejam štipendije za to, vendar ...? Vsekakor pa bi se ob tej priložnosti rad iskreno zahvalil svojemu profesorju A. Bertonclju, ki mi je veliko pomagal, posvetil dosti časa ter svetoval pri mojih načrtih.

NA KRATKO

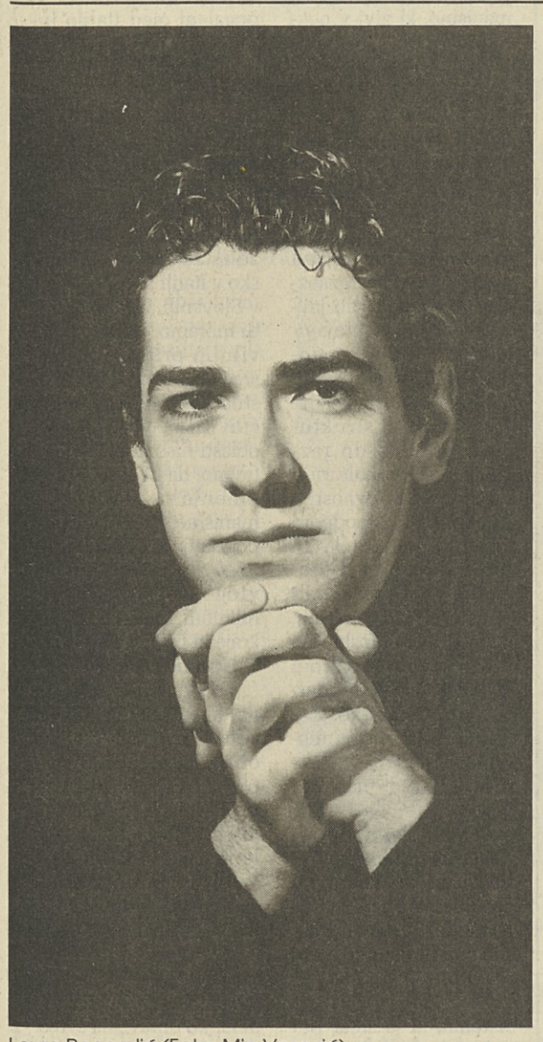

Lovro Pogorelić (Foto: Mio Vesović)

GLASBA

Ne Ivo, marveč Lovro Pogorelić

ZAGREB - Ali vzhaja nova pianistična zvezda s priimkom Pogorelić?

Družina Pogorelić - ime Lovro je naslov ene od prvih mednarodnih kritik o nastopu dvaindvajsetletnega Lovra Pogorelića, ki je bila objavljena v francoskem glasbenem časopisu Le monde de la musique ob lanskem recitalu v tej državi.

»Temu mlademu umetniku ne kaže očitati kakšnih posebnih napak pri igranju (čeprav je tudi tega nekaj). Njegov stavek je lepo uokvirjen, ima prečudovit zven in že na prvi pogled je opaziti redko zavzetost in občutljivost,« je zapisal ta časopis.

Čeprav je Lovro Pogorelić pred in po diplomi na Glasbeni akademiji v Zagrebu lani večkrat nastopal na Nizozemskem, v Veliki Britaniji, Italiji in Franciji, so ga hrvaški mediji opazneje zaznali šele pred kratkim.

Zadnji dogodek je nedvomno njegov načrtovani nastop 14. februarja v veliki dvorani Lisinski v Zagrebu, do katerega je prišlo po uspelem recitalu v dvorani Istre v Zagrebškem kazališču mladih. V dvorani Lisinski je nastopil z istim programom kot takrat: z Lisztovo Sonato v A-molu in Musorgskega Slikami z razstave, in sicer za 1850 gledalcev. Vrata karieri Lovra Pogorelića je na široko odprl vodilni dirigent Zagrebške filharmonije, Japonec Kazushi Ono.

Za tridnevno turnejo Filharmonije na Japonskem novembra 1992 je izbral prav Lovra Pogorelića in pri tem zaigral na karto znanega priimka, a Pogorelić je to zaupanje upravičil. »Na koncertu Rahmaninova je mladi hrvaški pianist Lovro Pogorelić predstavil naraven in nadzorovan zvok, ki je bil zelo impresiven,« piše Toshie Kakinuma v japonskem dnevniku z največjo naklado Yomiuriju Shinbunu.

Lovro se je rodil v Beogradu, kjer je tudi obiskoval glasbeno šolo, saj je bil tam zaposlen tudi njegov oče, kontrabasist in skladatelj, ki je kot osebnost odločilno vplival na domače glasbeno vzdušje. Srednjo glasbeno šolo in Akademijo je končal v Zagrebu, ves čas pa je sodeloval s pianistom in pedagogom Konstantinom Boginoom, članom klavirskega tria Čajkovski.

»Zanesljivost in olimpijski mir,« so ključne besede kritike ob njegovem recitalu v Franciji pred skoraj letom dni. (M. S.)

PLES

Praznovanje Anne Terese de Keersmaeker

PARIZ - Na podoben način kot lanskega septembra v ljubljanskem Cankarjevem domu se je Anne Teresa de Keersmaeker, najreprezentativnejša koreografka »belgijske plesne eksplozije«, zadnja dva tedna predstavljala v pariškem Theatre de la Ville. Razlika je bila le v tem, da je blok dveh predstav poleg legendarne *Rosas danst Rosas*, ki letos praznuje deseti rojstni dan, namesto *Achterlanda* v tem primeru sestavljala njena najnovejša koreografija *Erts*. Ta stvaritev za 12 plesalcev je dejansko pripravljena kot jubilejno delo, s katerim Anne Teresa dela nekakšno revizijo raznovrstnih odrskih stilov in žanrov, ki jih vključuje njen desetletni opus.

Ker je nostalgično »tematsko ozadje« *hommage* ustvarjalni umetniški svobodi iz norih sedemdesetih, je končna oblika pač samoumevna - multimedialna instalacija, kjer je plesu, glasbi, gledališču, likovni umetnosti priključen za Keersmaekerjevo nov element: video.

A tudi tega je obdelala na sebi lasten, »minimalističen« način, z repeticijami, pavzami, preskoki. Znotraj tega *hipersofisticiranega* in *cerebralnega kombinatorija* pa ples še zmeraj ostaja zagoneten prostor skrivnosti in neusahljive vitalnosti. (Su. K.)

Delo Popovićeve je še najbliže *fashion-teatru*, blizu je Decoufléju in Živadinovu (z njim je delala pri predzadnjem Noordungu). Njena nova skupina se imenuje Virus Teatar Michelangelo, modni igrokaz Kokoška za Edo Čufer pa je prvi del velikega projekta, ki ga bosta sestavljala še razstava in moški igrokaz.

Podnaslov je Modna revija, posebej namenjena poljedelcem, živinorejcem, vinogradnikom in ribičem. Kokoška, ki je radikalna predstava brez vsakršne potrebe po iskanju smisla, je posvečena Edi Čufer, ki je teoretična učiteljica celotne zagrebške alterscene (med drugim tudi Montažstroja).

Štirideset deklet, kipark, slikark, športnic in en veslač prikazujejo *odtrgane* modele, glasbena podlaga pa je splet ruskih zborovskih pesmi, ki znova govorijo o avtoričinem ukvarjanju s slovansko senzibilnostjo.

Folklora, pomešana s tehnoglasbo, kamere, ki so neposredno povezane z velikim platnom, občinstvo, razdeljeno na gledalce in opazovalce, sestavljajo MTV *fashion-show*.

Podobno kot ilustracija za študijo Gillesa Lipovetskega *L'empire de l'épohémère*, v kateri se kaže, da ne živimo v dobi konca ideologij, ampak v času njihove reciklaže v modni orbiti, tako Kokoška za Edo Čufer reciklira Lenina, rusko avantgardo, soc-art, tehno in purgersko modno mentaliteto. (I. B.)

Modeli Ivane Popović (Foto: Mio Vesović)

OBLIKOVANJE

Kokoška za Edo Čufer

ZAGREB - S projektom Lepotica in zver se je Ivana Popović bliskovito promovirala v prvo zvezdo zagrebške off-scene. Režiserka, grafičarka, kiparka, modna kreatorka, prvakinja Hrvaške v potapljanju, borka kung-fu ima - tudi za svetovne razmere - bizarno biografijo.

Z opico Milivojem in sedmimi ekstravagantnimi lepoticami je spremenila smrtno resno gledališko sceno.

Z drugim projektom *Ribizl-bomba* je nastopila na Eurokazu, njena skupina Linija Manjeg Otpora pa je kritiko in občinstvo razdelila na tiste, ki jo imajo za diletantko, in one druge, za katere je kultna figura.

FOLK GLASBA / KASETE

Furlanski folk na kasetah Založbe Nota

RAJKO MURŠIČ

Ca Sedon Salvadie: Salustri (1990)

Bad Articles: Traditional Irish and Other Music by Paul Bradley, Breandan O'Hare, Terry McKee (1991)

Moia: From East to West (1991)

Mestece Spilimbergo v Furlaniji je vsako poletje polno različnih folk, etničnih in sorodnih godcev, ki se predstavljajo na folk festivalu, imenovanem Folkest.

V ozadju dogajanja stoji nekaj zanesenjakov (v prvi vrsti Andrea Del Favero in Silvio Orlandi), ki so v sedemdesetih letih ob navdušenju nad (irsko) folk glasbo začeli iskati tudi lastne zvočne korenine, tako da zdaj lahko govorimo že o pravi furlanski folk sceni, na kateri deluje kar nekaj skupin, ki se naslanjajo na lastno tradicijo, v skladu z izkušnjami iz sedemdesetih pa igrajo tudi akustično glasbo, ki izhaja iz različnih virov, med katerimi so še vedno posebej pomembni stiki z irskimi folk (rock) glasbeniki. V Spilimbergu izhaja tudi revija É Musica, ki obvladuje etno, folk, new age in tradicionalno glasbeno dogajanje. V Furlaniji je tudi nekaj klubov, v katerih lahko redno nastopajo lokalni in tuji godci, akterji furlanskega folka pa se širšemu svetu predstavljajo tudi v različnih zasedbah, katerih izdelke lahko poslušamo na kasetah založbe Nota iz Vidma.

La Sedon Salvadie je akustična zasedba, ki se naslanja na furlansko tradicionalno glasbo, pa tudi na glasbo s širšega področja južno od Alp. Lahko bi jim sicer očitali prevelike orkestracijske posege v maniri akustičnih skupin, ki jih je v Italiji prav veliko, a ob pomanjkanju »godčevske« avtentičnosti, nas lahko godba, ki je izšla na kaseti *Salustri*, prepriča o tem, da je njihovo početje vredno vsaj pozornosti. Uporabili so namreč veliko avtentičnega furlanskega gradiva, ker pojejo v furlanščini (ki v Italiji nima statusa uradnega ali javnega jezika) in ker svojo obrt obvladajo več kot zadovoljivo.Mogoče zaradi zgodovinskih vzporednic, morda zaradi sorodnega temperamenta je v Furlaniji (ne le pri ljubiteljih, ampak tudi pri lokalnem *nevtralnem* občinstvu) izredno popularen irski folk. Ena od realizacij furlansko-irskega kontakta je mešana zasedba Bad Articles, v kateri skupaj preigravajo tradicionalne irske viže irski godci (posebej izstopa *fiddler*, violinist Paul Bradley) in furlanski ljubitelji. Rezultat, predstavljen na kaseti *Traditional Irish and Other Music*, je spodbuden predvsem tam, kjer ostajajo Furlani bolj v ozadju, Irci pa godejo tako, kot so vajeni, manj pa v tistih skladbah, kjer se glasbeniki lotevajo nekaterih viž, ki sicer niso doma na Irskem.

Druga varianta kulturnega stika je seveda spogledovanje s sosednjo slovensko tradicionalno zvočnostjo, ki se je v tem stoletju predstavila predvsem z diatonično harmoniko. Liso Iussa je beneškoslovenski harmonikar, star skoraj 70 let, vendar se je dobro ujel z mlajšimi glasbeniki iz zasedbe Moia, ki izvaja glasbo z območja italijanskih Alp. Na kaseti *From East to West* lahko najdemo nekaj polk, valčkov, balad, štajrišev, pa tudi novokomponiranih folk skladb. Če nimamo organskih predsodkov do diatonične harmonike, je lahko stvar več kot prebavljiva - seveda, če bi ponovno odšteli *folk* ekskurze. Pravzaprav je več kot to: odprtost do sosednjih kultur je glavna vrednota tega projekta. Furlanske,v folku lahko prisluhnete nocoj tudi v K4 v Ljubljani.

PREFEKTURA / SREČANJE Z DELEGACIJO SLOVENCEV V ITALIJI

Predsednik pokazal veliko občutljivost in razumevanje do slovenske manjšine

Srečanje s Slovenci

SANDOR TENCE

TRST - Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro je na sinočnjem srečanju s predstavnistvom Slovencev v Italiji pokazal ne samo veliko zanimanje, a tudi veliko odprtost do problemov naše narodnostne skupnosti. Povedal je, da ga je ministrski predsednik Giuliano Amato po nedavnem obisku v Trstu podrobno seznanil s tem vprašanjem in izrazil željo, da bo znala demokratična Italija v kratkem izpolniti svojo dolžnost do manjšine.

V začetku je sicer državni poglavar izrazil mnenje, da bi bil lahko znani osnutek nekdanjega ministra za dežele Maccanica konkretno izhodišče za nadaljnji postopek, na opozorilo slovenskih predstavnikov, da je ta predlog pomanjkljiv in vsebinsko omejevalen, pa je dejal, da je pripravljen prispevati k oblikovanju nove zaščitne platforme. Povedal je tudi, da nima konkretnih političnih pristojnosti, jasno pa je podčrtal, da bo s Kvirinala vplival na ugodno rešitev teh vprašanj in, če bo potrebno, tudi dal nasvete za na poti odobritve zakona. Scalfaro je bil torej - podobno kot predsednik Amato - odprt in konstruktiven do naših problemov.

Srečanja na prefekturi, ki je potekalo za zaprtimi vrati, so se udeležili Miloš Budin (DSL), Ivo Jevnikar (SSk), Jelka Gerbec (SKP), Rudi Pavšič (PSI), Boris Peric (SKGZ), Marija Ferletič (SSO), Viljem Černo (Beneški Slovenci) in dolinski župan Marino Pečenik, ki je povedal, da je pri Scalfaru zastopal župane. Slovenska delegacija je zelo pozitivno ocenila potek srečanja s predsednikom republike.

Peric je rekel, da je bil predsednik izredno prijazen. Pomembna se mu zdi obveza, da bo vplival oziroma pritiskal na vlado, da politično pospeši rešitev vseh odprtih vprašanj Slovencev v Italiji. Zelo zadovoljen s srečanjem je tudi Benečan Černo. Zelo sem zadovoljen, nam je dejal, da je Scalfaro vseskozi govoril o slovenski manjšini kot eni in nedeljivi celoti. S tem je jasno odgovoril vsem tistim, ki nas hočejo še danes ločevati na zeljepisne kategorije.

Po Pavšičevem mnenju je bil predsednik zelo konkreten in prav nič priložnostni. Dobro bo že dejstvo, da nam bo pomagal z nasveti (Scalfaro je tudi pravnik) in da bo ugodno vplival na vlado, da vendarle nekaj naredi. Senatorka Gerbčeva ugotavlja, da predsednik italijanske republike nima velikih pristojnosti na tem področju. Pokazal pa je veliko občutljivost do naših problemov, kar za splošne politične razmere v tem trenutku res ni malo.

Pečenik je zadovoljen, da je Amato seznanil Kvirinal o manjšinski problematiki. Besedam pa morajo sedaj slediti dejanja. Jevnikar je ugotovil, da je Rim (glej papežev in Amatov obisk) pokazal večjo občutljivost do manjšine, kot jo kažejo tržaški in žal tudi deželni politični krogi. Po njegovem je bilo sinočnje srečanje na prefekturi zelo spodbudno in pričakovati je, da se bo sedaj nekaj konkretnega premaknilo. Budin je Scalfarov pristop ocenil za zelo gospodskega. Predsednik je bil po njegovem mnenju zelo natančen. Predstavil se je kot neke vrste pozitivni veleposlanik naših zahtev in naših potreb, kar lahko Slovenci v Italiji z velikim zadovoljstvom pozdravljamo.

Predsednik Republike Scalfaro med pogovorom s skupnim zastopništvom Slovencev v Italiji (foto Ferrari)

Pismo slovenskih predstavnikov

Gospod predsednik,

ob Vašem obisku v Trstu Vas najprisrčneje pozdravjamo v imenu slovenske manjšine v Italiji.

Kot najvišjega varuha italijanske ustave pa Vas želimo tudi opozoriti na položaj naše skupnosti, ki 45 let po uvedbi ustave in 30 let po odobritvi posebnega statuta Avtonomne dežele Furlanije-Julijske krajine se vedno ne razpolaga z ustreznimi sredstvi in podporami, ki bi ji omogočali normalen obstoj in uravnovešen razvoj. Pomanjkanje zaščitnega normativa za Slovence, ki naj na pravičen in organski način reši odprta vprašanja slovenske manjšine v skladu z drugimi izkušnjami uveljavljanja in ovrednotenja manjsinskih pravic v Italiji in Evropi, nas sili, da prosimo za Vaše zanimanje in iniciativo v tem smislu. Ob tem Vam želimo predstaviti vprašanja, ki nas ta čas najbolj žulijo.

*Od italijanskega parlamenta in vlade zahtevamo, naj se nujno in odločno lotita dolgoletnega vprašanja zaščitnega zakona za slovensko manjšino, ki živi v pokrajinah Trst, Gorica in Videm v deželi Furlaniji-Julijski krajini. Zakon bi moral ob priznanju prisotnosti slovenske manjšine v vseh treh omenjenih pokrajinah na ustrezen način urediti pravico do javne rabe slovenščine v vseh njenih pravnih razsežnostih, pravico do javnega šolanja v slovenskem jeziku, zagotavljajoč ustrezno raven avtonomije zainteresiranim šolskim strukturam, pravico do razvijanja lastnih kulturnih ustanov in dejavnosti z ustrezno javno podporo ter druge pravice, ki jih predvidevajo med drugim novejsi dokumenti o manjšinskih pravicah, sprejeti na avropski ravni, s posebnim ozirom na družbeno-gospodarsko problematiko. Zakonsko besedilo bi moralo tudi določiti mehanizme, ki naj manjsini omogočijo, da izraža svojo »subjektiviteto«. Zaščitna zakonska določila bi vsekakor ne smela vnašati vnaprejšnjih in neutemeljenih razlikovanj znotraj manjsine.

*Reforma volilnega sistema, ki je sicer potrebna in ki si jo želijo tako politične sile kot javno mnenje, ogroža zastopanost slovenske manjšine v raznih izvoljenih telesih, če ne bodo hkrati z njo sprejeti ukrepi za zagotovitev izvolitve predstavnikov slovenske manjšine, kot je že v veljavi drugod po Evropi.

*Finančno podporo za kulturne in umetniške dejavnosti slovenske manjšine, ki jih predvidevata državni zakon 19 iz leta 1991 (člen 14) in deželni zakon 46 iz leta 1991 za triletje 1991-93 je treba obnoviti tudi za prihodnja leta. Zadevne ukrepe je treba sprejeti nemudoma in mimo zaščitnega zakona. Če se to ne bo zgodilo, bodo ustanove, kot so glasbene šole, Narodna in študijska knjižnica, Slovenski raziskovalni institut in dvojezična šola v Špetru Slovenov v nevarnosti, da prekinejo svoje dejavnosti. Ogrožen bi bil tudi obstoj drugih pomembnih ustanov in združenj.

*17 let po odobritvi ustanovnega zakona je bila podpisana, ratificirana in objavljena konvencija za začetek televizijskih oddaj RAI v slovenščini. Poudariti želimo zahtevo po takojšnjem izvajanju konvencije, zagotavljujoč vidljivost oddaj na vsem ozemlju, kjer živi slovenska manjšina v treh vzhodnih pokrajinah FJK.

*Moramo Vam tudi izraziti naše odločno nasprotovanje predlogom za«racionalizacijo«, ki kanijo okrniti nekatere pomembne strukture za življenje naše skupnosti, kot so slovensko šolsko omrežje, zajamčeno z mednarodnimi sporazumi, in nekatere krajevne ustanove, kot je Krška gorska skupnost.

*Glede napovedanih pogajanj med Italijo in Slovenijo za posodobitev Osimskih in drugih bilateralnih sporazumov, moramo podčrtati, da je treba v okviru problema varovanja manjšin obravnavati na enakopravni osnovi obe manjsini, ki jih ti sporazumi zadevajo: slovensko v Italiji in italijansko v Sloveniji. Ugotoviti tudi moramo, da kljub številnim pripravljalnim srečanjem, ki so se zvrstila s krajevnimi predstavniki, italijanske oblasti niso imele za potrebno, da bi slišale tudi mnenje slovenske manjšine glede bodočih pogajanj. Naša skupnost hoče odigravati aktivno vlogo v tej tako pomembni zadevi za naše kraje in prebivalstvo.

Gospod predsednik,

ko slovenska manjšina, ki je aktiven tvorec kulture in sožitja na tem obmejnem področju, postavlja omenjene zahteve, ne išče nezaslišanih privilegijev. Zahteva le priznanje tistih človekovih, političnih in socialnih pravic, ki bi ji omogočili, da bi normalno živela in se razvijala v miroljubnem in tvornem ozračju ter da bi lahko opravljala svojo vlogo in funkcije v prid širše skupnosti v okviru demokratične italijanske države in vse bolj integrirane Evrope.

Gospod predsednik,

prepričani, da bomo v Vas našli občutljivega in pozornega sogovornika za ta vprašanja, ki so temeljnega pomena za naso civilizacijo in demokracijo, Vam obnavljamo naš pozdrav in spoštovanje.

Boris Peric (SKGZ)
Marija Ferletič (SSO)
Viljem Černo (Slovenske organizacije v videmski pokrajini)
Miloš Budin (DSL)
Jelka Gerbec (SKP)
Rudi Pavšič (PSI)
Ivo Jevnikar (SSk)

ODPRTJE AKADEMSKEGA LETA

Scalfaro pozval mladino k izgradnji boljše bodočnosti

Poudarek na važnosti raziskovanja

Predsednik Scalfaro s predstavniki krajevnih oblasti med otvoritvijo akademskega leta (foto Križmančič)

Med svojim obiskom v Trstu se je predsednik republike Scalfaro včeraj udeležil odprtja novega akademskega leta. Ob spremstvu ministra za znanstveno raziskovanje Sandra Fontane so ga v glavni dvorani sprejeli predstavniki krajevnih in deželnih oblasti, predvsem pa profesorji in študenti, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano. O splošnih, predvsem pa o finančnih problemih vseučiliške ustanove je številne goste seznanil rektor Borruso; na desetih fakultetah je letos 1.300 študentov več kot lani; univerzitetna ustanova se lahko pohvali tudi s tem, da je v lanskem letu diplomiralo 60 študentov več, kot pa v prejšnjem let. Sicer pa je rektor govoril o splošnih načrtih univerze, ki pa so prav zaradi pomanjkanja finančnih sredstev pod vprašajem. Obenem je tudi izrazil željo, da bi tudi Dežela priskočila na pomoč tej ustanovi. V imenu študentov je spregovoril Carlo Martone, ki se je zahvalil predsedniku republike za institucionalno vlogo, ki jo opravlja. Minister Fontana pa je deželi F-JK izrazil priznanje za vlogo in napore, ki jih vlaga v ta sektor. Ob vsem tem pa se zavzel za važnost sodelovanja med raziskovalnim in delovnim svetom.

S svoje strani pa se je predsednik Scalfaro obrnil predvsem na mladino in jo pozval, da mora prispevati za izgradnjo boljše bodočnosti. Pozval jo je tudi, da z vsemi močmi brani neodtujljive principe svobode.

SODELOVANJE / VČERAJ NA TRŽAŠKI UNIVERZI

Podpisali sporazum o sodelovanju med vseučiliškimi ustanovami

Tržaška in ljubljanska univerza učinkovito sodelujeta že več kot 10 let

ALEKSANDER SIRK

TRST - Na Tržaški univerzi so se včeraj sestali predstavniki tržaške in ljubljanske univerze, da bi se dogovorili o obnovitvi sporazuma o sodelovanju med vseučiliškima ustanovama. Tržaška univerza je namreč že pred časom vzpostavila razne oblike sodelovanja, ki se razvijajo na različnih ravneh. Slovensko delegacijo so na včerajšnjem srečanju zastopali rektor ljubljanske univerze Miha Tišler, Viljana Lukas z ministrstva za šolstvo in šport, ki posebej odgovarja za mednarodno sodelovanje, ter prof. Pavel Zgaga, ki je namestnik ministra za šolstvo in šport.

Bilateralni sporazumi so bili podpisani že s predstavniki bivše Jugoslavije, včeraj pa z novo republiko. V bistvu so bile potrjene dosedanje obojestranske obveze v prepričanju, da se bo taka oblika sodelovanja še nadaljevala in okrepila.

V tem kontekstu je predvsem važno vprašanje izmenjav med raziskovalci; tržaška univerza je v ta namen že nakazala petdeset milijonov lir, ki so bili po skupni oceni dobro uporabljeni. Pri univerzitetnem delu in vzgajanju novih in visoko usposobjenih kadrov sta sodelovanje in izmenjava mnenj o celotni problematiki nujno potrebni. Sicer pa gre pri tem podčrtati, da se sodelovanje ob meji stalno krepi, tako na gospodarskem, kot tudi na drugih področjih. Sadovi so že vidni, kljub težavam, na katere so naletele take oblike dogovarjanja. Dodati je tudi treba, da so odnosi med raznimi raziskovalnimi in tehnološkimi instituti iz naše dežele ter s sorodnimi organizacijami sosednje republike zelo dobri. Sodelovanje med tržaško vseučiliško ustanovo in ljubljansko univerzo se je začelo že leta 1980, ko je bil rektor tržaške univerze Fusaroli. Nadaljevalo se je v naslednjih letih in po splošni oceni obrodilo pozitivne rezultate. Za prihodnost pa bo vsekakor potrebno poskrbeti, da se bo okrepilo tudi v drugih oblikah.

Podpis konvencije o sodelovanju med univerzami (foto Križmančič)

POSEGA PAHORJA IN TREUA NA SREČANJU V OBČINSKEM SVETU

Izpolniti ustavne obveze do manjšine

Oba občinska svetovalca opozorila predsednika republike na tržaška protislovja

TRST - Tržaški občinski svetovalec Slovenske skupnosti Samo Pahor je državnemu poglavarju med včerajšnjim srečanjem v sejni dvorani tržaškega občinskega sveta izročil dokument, v katerem ga uvodoma opozarja, da Italija še ni izpolnila svojih ustavnih obvez do slovenske narodnostne skupnosti. Občina Trst, je napisal Pahor, se glede teh vprašanj obnaša mimo vseh pozitivnih pravnih norm do Slovencev. Predsedniku je slovenski občinski svetovalec izročil okrožnico iz leta 1988, s katero je takratni (in sedanji) listarski župan Giulio Staffieri prepovedal sprejemanje dopisov in prošenj v slovenskem jeziku, kasnejšo odredbo občinskega komisarja Ravallija, ki je suspendirala to okrožnico, in novo Staffierijevo protislovensko okrožnico iz lanskega oktobra.

Pahor je pozval predsednika Scalfara, naj po svojih pristojnostih zaščiti ustavni red in naj prepreči kršenje republiških zakonov na področju civilnih in človečanskih pravic. Slovenski predstavnik je imel na županstvu tudi krajši razgovor z glavnim tajnikom predsedstva republike Gifunijem, katerega je seznanil z resnično politično usmeritvijo Staffierijeve uprave.

Na srečanju s predsednikom republike je nenapovedano spregovoril načelnik svetovalske skupine Demokratične zveze Roberto Treu, ki je glasno prekinil župana, ko se je ta hvalil, kako je Trst strpno in odprto mesto. Treu je zaprosil za besedo in poudaril, da je Trst razdeljeno in skrajno protislovno mesto in da so stalno na delu sile, ki skušajo na vse načine ustvarjati ozračje napetosti in nerazumevanja med tu živečima skupnostima, italijansko in slovensko. Demokratične sile, ki se borijo za sožitje, je dejal Treu, ne najdejo v javnih upravah, posebno ne v Občini Trst, velike pomoči za oblikovanje novih odnosov v tej težki realnosti.

SPREJEM NA PREFEKTURI / PREDSEDNIKOV NAGOVOR

»Trst mora iz svoje viharne zgodovine črpati energije in pogledati naprej«

Visoki gost obudil spomin na čase, ko je bil podtajnik v vladi predsednika Maria Scelbe

SANDOR TENCE

TRST - Mesto, ki mora skrbno čuvati svoje korenine in svojo zgodovino, a mora tudi pogumno in brez predsodkov gledati naprej. To dilemo tržaškega vsakdana značilno pooseblja tudi sam predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro, ki je v vročih letih Svobodnega tržaškega ozemlja, kot mladi podtajnik takratne Scelbove vlade, direktno sodeloval v pogajanjih za vrnitev Trsta Italiji. Takrat je prihajal v Trst kot domoljub in se pogovarjal s škofom Santinom, z županom Bartolijem in z angleškim oficirjem Wintertonom. Tudi včeraj je prišel v Trst kot italijanski domoljub, a ne istega kova kot smo jih vajeni pri nas. Prišel je na obisk kot človek, ki prav iz svoje velike navezanosti na domovino črpa energije in spodbude za svet, v katerem naj bo nacionalnost vrednota, nacionalizem pa negativni pojav, ki ga je treba zavračati.

To je Scalfaro jasno povedal na dopoldanskem sprejemu na prefekturi, kjer je prosto nagovoril predstavnike civilnih in vojaških oblasti. Pred 39 leti je bil najožji sodelavec takratnega premierja Scelbe in je prihajal v Trst najmanj dvakrat na mesec. Obudil je spomin na razburljivo srečanje z Wintertonom, dan kasneje, ko so zavezniki streljali na manifestacijo za italijanstvo Trsta in ubili nekaj demonstrantov. Spomnil se je svojih srečanj z istrskimi partizani CLN in svojega prvega obiska v znova italijanskem Trstu, ko je spremljal takratnega predsednika Einaudija. »Bil sem priča velikim zgodovinskim dogodkom - je vidno ganjen dejal Scalfaro - in danes sem prepričan, da mora prav na osnovi te svoje slavne in viharne zgodovine to mesto zadihati v novi luči.«

Celotno tržaško skupnost je pozval k spravi, ki si jo on zamišlja kot normalni in naravni pojav, brez nepotrebnih in odvečnih travm. Trst je v bližnji preteklosti doživel težke trenutke, če bo znal pogumno pogledati naprej bo lahko premostil tudi sedanjo krizo. Podobno velja tudi za Italijo, ki mora v tem splošnem viharju, najti pravo smer in zapluti v varnejše in mirnejše morje.

Scalfara je pred prefekturo pričakala častna vojaška straža, med predsednikovim mimohodom je na Trgu Unità odmevala Mamelijeva himna. Visokega gosta je poleg zelo številnih novinarjev, fotografov in TV operaterjev pričakalo tudi nekaj Tržačanov in Tržačank, sprejem množice pa resnici na ljubo ni bil kdovekako navdušen. To vsekakor sodi v naravo tukajšnjih ljudi, ki so tudi pokojnega Pertinija sprejeli precej hladno, medtem ko so priljubljenega predsednika dosti bolj prisrčno sprejeli v Furlaniji in na Goriškem.

Državnega poglavarja je v imenu vseh navzočih oblasti nagovoril predsednik deželne uprave odv. Vinicio Turello. Ponovil je v glavnem misli, ki jih je že izrekel na nedavnih proslavah ob 30-letnici ustanovitve Furlanije-Julijske krajine. Opozoril je na ekonomsko krizo, ki pesti posebno tržaško pokrajino, omenil je potrebo po posodobitvi Osimskih sporazumov in se zavzel za tesnejše sodelovanje z vzhodnimi sosedi. Naša dežela hoče biti povezovalni element med severno Italijo in nekdanjimi komunističnimi državami, zato zahteva več pozornosti s strani osrednje rimske vlade.

Gost iz Rima pozdravil tudi slovenske župane

Predsednik republike je med dopoldanskim uradnim sprejemom na prefekturi prisrčno pozdravil tudi župane tržaških okoliških občin. V svojem nagovoru je rekel, da je zelo počaščen, ker ima pred sabo tudi župane iz tega skrajnovzhodnega območja Italije. Na sliki (foto Davorin Križmančič) vidimo Scalfara, ki se rokuje z dolinskim županom Marinom Pečenikom. Ob Pečeniku sta repentabrski župan Aleksij Križman in zgoniški župan Miloš Budin. Pred tem je Scalfaro, ki ga je spremljal prefekt Sergio Vitiello, pozdravil tudi devinsko-nabrežinskega župana Vittorina Caldija in miljskega župana Fernanda Ulcigraia.

NOVICE

Pozdrav Nabrežinske občine

TRST - Ob obisku, ki ga bo predsednik republike Scalfaro opravil danes v Zavodu združenega sveta v Devinu, je devinsko-nabrežinska občinska uprava izrekla gostu dobrodošlico. Uprava je tudi povabila občane, naj »s svojo prisotnostjo izkažejo dobrodošlico in primerno počastijo za občino pomemben dogodek.«

Poziv občinskih svetovalk

TRST - Tržaške občinske svetovalke so naslovile na predsednika republike Scalfara poziv, da bi posegel na ustreznih vsedržavnih in mednarodnih forumih, da bi nemudoma napravili konec pokolom in nasilju, ki jih vsak dan beležijo onkraj meje nedaleč od nas. Svetovalke poudarjajo, da obstaja v Trstu še posebna občutljivost za trpljenje otrok, žensk in ostarelih, odtod pričakovanje, da bo mednarodna skupnost znala z energično in pravočasno akcijo napraviti konec sedanji krvavi vojni.

Predsedniku podelili »Zlatega sv. Justa«

TRST - Tržaški kronisti so predsedniku republike ob včerajšnjem obisku izročili miniaturni kipec »Zlatega sv. Justa«, ki ga vsako leto podeljujejo vidni tržaški osebnosti. V svoji zahvali se je Scalfaro spomnil kipca sv. Justa, ki mu ga je pred 39 leti daroval takratni škof Santin.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PR.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715
Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel: 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel: 0463-318510, fax: 0463-318506
Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel: 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel: 0481-535723 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publiest
tel: 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI
Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT, finančni in legalni 120.00 LIT, ob praznikih povišek 20%; mali oglasi 850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%
Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 300.000 LIT plačljiva do 31.1.93.
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.-12-1948
Clan italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

PREFEKTURA / SREČANJE Z ODBOROM IN PREDSEDSTVOM SVETA FJK

Scalfaro čestital deželnim upraviteljem ob 30-letnici

Turello podčrtal pomen posebne avtonomije naše dežele

TRST - Po obisku na tržaškem županstvu se je predsednik Scalfaro okrog poldne vrnil v bližnjo vladno palačo ter se tam sestal z deželnim oborom in s predsedstvom deželnega sveta s predsednikoma Viniciom Turellom in Nemom Gonanom na čelu, in sicer za zaprtimi vrati.

Kot poroča deželni tiskovni urad, je srečanje potekalo v toplem vzdušju. Turello se je v svojem govoru zaustavil predvsem ob velikem pomenu posebne avtonomije, ki jo uživa dežela Furlanija-Julijska krajina, češ da se je prav temu statusu treba zahvaliti, če je naši deželi uspelo v zadnjih 30 letih zabeležiti velik napredek na vseh področjih. Predsednik deželnega odbora pa je tudi opozoril na velike težave, v katerih se je FJK znašla danes na gospodarskem in drugih področjih, ter še posebej na pereč problem brezposelnosti. Predsednik deželnega sveta Gonano pa je predsednika Scalfara pozdravil kot človeka, v katerem se danes po pravici prepoznavajo vsi italijanski državljani in ki predstavja pomembno sklicno točko tudi za FJK v njenih naporih po vsestranski rasti.

Predsednik republike se je Turellu in Gonanu zahvalil za tople besede ter pohvalil dosedanje deželne upravitelje, ki da so pred nedavnim lahko s ponosom praznovali 30-letnico svoje dežele. Scafaro je nadalje potrdil svojo zavzetost za reševanje problema brezposelnosti.

Predsednik Scalfaro med pogovorom s predstavniki Dežele. Na levi predsednik deželne vlade Turello, desno pa predsednik skupščine Gonano (f. Križmančič)

OBČINSKI SVET / ŽUPANOV GOVOR

Ali je tržaška stvarnost res lahko zgled velike strpnosti in kulture sožitja?

TRST - Župan Staffieri je v občinskem svetu prikazal predsedniku Scalfaru v marsičem zelo izkrivljeno podobo tržaške stvarnosti. Poudaril je, da je sožitje sestavni del tukajšnje kulture (!), ki noče asimilirati nikogar, a se nasprotno poteguje za civilno integracijo vseh tukajšnjih komponent. Na tem področju - je poudaril župan - smo dosegli veliko ravnotežje, zato se bomo zoperstavili vsem zunanjim pritiskom. Lepe in visokodonečе besede, le škoda, da se Staffieri, kot župan, v vsakdanji praksi ravna popolnoma drugače.

Posameznih primerov (protislovenska okrožnica, apeli iz Rossettijeve zakladnice) ne bomo naštevali. Župan in njegova uprava ne pooseblja strpnosti in volje do sodelovanja, a sta nasprotno odraz toge zaprtosti. Se zdaleč ne zastopata hotenj tistega dela tega mesta, ki tudi v teh nelahkih časih gleda naprej in vidi v odprtosti do manjšin ter do sosedov edino razvojno možnost.

Scalfaro je, ne glede na Staffierija, vseeno rekel, da je Trst zaradi svoje civilnosti v marsičem lahko dober zgled ostalim italijanskim mestom. Prav je, da zahteva od drugih, da spoštujejo njegove pravice in pričakovanja, sam pa mora istočasno spoštovati pravice ostalih. Predsednik republike, ki je tudi v občinskem svetu spregovoril prosto in torej brez vnaprej napisanega govora, se je zahvalil za vse, kar je Trst doslej napravil in kar bo še naredil za državno skupnost. Župan mu je v znak hvaležnosti izročil časni pečat tržaške občinske uprave.

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI
S PETLETNO ZAPADLOSTJO

■ BTP so obveznice s koriščenjem 1. januarja 1993 in zapadlostjo 1. januarja 1998.

■ Obveznice dajejo letno 12% bruto obresti izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.

■ Dejanski letni donos BTP znaša 10,78%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne **12. februarja**.

■ Obveznice BTP se koristijo s 1. januarjem; **ob vplačilu (17 februarja)** bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo privatniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov lir.

■ Naknadne informacije nudijo banke.

RIM / SOCIALISTI POD ŠOKOM PO MARETELLIJEVEM ODSTOPU

Danes skupščina PSI brez kandidatov

Vprašanje Craxijevega nasledstva stopilo v ozadje

RIM - Nekoliko navihan novinar je včeraj popoldne v press centru poslanske zbornice priredil razprodajo knjig in publikacij Bettina Craxija. Na mizi, kjer so običajno tiskovna sporočila in časopisi, je razložil svojo »kramo« in ob napisu »razprodaja ob koncu sezone« zahteval 50 lir za vsako publikacijo. V nekaj minutah so knjige z zbirkami Craxijevih posegov pošle. Ostalo je samo »Poročilo o delu italijanske vlade v letih 1985-87«, ko je ministrski svet vodil Bettino Craxi.

Dogodek je v svoji marginalnosti značilen, saj kaže, kako doživlja zadnje dogodke tisti del italijanskih novinarjev, ki je akreditiran v palači Montecitoria in ki je izredno pozoren spremljevalec italijanskega političenga dogajanja. Politična zvezda Bettina Craxija je povsem zbledela, včerajšnje peto in šesto jamstveno obvestilo pa sta bili le dodaten udarec.

Kot je bilo dodaten udarec izvleček pričevanja arhitetka Silvana Larinija, ki so ga milanski sodniki poslali kot dodatno dokazno gradivo zbornici v podkrepitev svojih zahtev po odvzemu parlamentarne imunitete Bettinu Craxiju. V teh pričevanjih je Larini poudaril in podkrepil to, kar so poudarile že druge priče: kot politični tajnik socialistične stranke naj bi bil Bettino Craxi dobro obveščen o podkupninah, ki so se stekale v blagajne PSI.

Tajnik PSI Bettino Craxi bi moral danes odstopiti, ne ve se pa še, kdo mu bo nasledil (telefoto AP)

Larini, ki se je vrnil v Italijo v nedeljo po dolgih mesecih skrivaštva, je bil še bolj nedvoumen. »Denar, ki sta mi ga dala Carnevale ali Prada, sem nesel v urad Bettina Craxija«. Dodal je, da je v obdobju 1987-1991 dobil od omenjenih dveh javnih menedžerjev od 7 do 8 milijard lir, ki jih je nesel v Craxijev urad in jih pustil v sobi blizu tajnikove. Omenil je, da ga je nekoč Craxi poklical in ga opozoril, da je upravni tajnik KD Citaristi sumil, da menadžerja ne izročata vsega, kar so podjetja, ki so delala z milansko podzemsko železnico pod roko odrinila za stranke in pri tem dodal, da so podkupnine dobivali v enaki meri KD, PSI in KPI, nekoliko manjša rezina kolača pa je bila namenjena republikancem in socialdemokratom.

Predvsem pa je v pričevanjih, ki so jih sodniki namenili poslanski zbornici, Larini načel Craxijevo obrambo, češ da je za denar skrbel izključno upravni tajnik Vicenzo Balzamo. »Craxi in Balzamo sta bila v perfektni ozmozi«, ker »politični tajnik mora vedeti, kakšni so prihodki, pa naj gre za legalne ali ilegalne, ker le tako lahko načrtuje izdatke«.

Pod težo teh obtožb in ob dodatni bombi odstopa pravosodnega ministra Claudia Martellija se bo danes v hotelu Ergife v Rimu začela nacionalna skupščina socialistične stranke, ki mora izvoliti novo vodstvo. Še do dopoldne so se pletle hipoteze o tem, ali bo prišo na skupščini do enotne kandidature ali pa do čelnega spopada med bivšim generalnim tajnikom UIL Giorgiom Benvenutom ter pravosodnim ministrom Claudiom Martellijem. Mneja so bila deljena, ob teh dveh imenih pa so krožile hipoteze o drugih možnih kandidatih.

Toda to se je dogajalo pred Martellijevim odstopom in izstopom iz PSI. Potem je ta dogodek pritegnil pozornost vseh in o kandidaturah se ni več govorilo. Zaenkrat je edino znano, da se bo danes dopoldne sestalo socialistično vodstvo, popoldne pa nacionalna skupščina. Vprašanje pa je, kako bo na obe seji vplival dvojni šok dveh jamstvenih obvestil Craxiju in odstop Claudia Martellija. (VT)

RIM / 60 TISOČ JAVNIH UPRAVITELJEV IN PODJETNIKOV NAJ BI TVEGALO ZAPOR

Plaz aretacij in jamstvenih obvestil pretresa Italijo

Forlani se jezi na časopise - Polemike v republikanski stranki

VOJMIR TAVČAR

RIM - Nekateri so jo primerjali poplavam, drugi potresu, najbrž ni več ustreznih prispodob, ki bi lahko opisovali pogorišče, ki ga je v italijanski politiki povzročil plaz aretacij in jamstvenih sporočil milanskih sodnikov, ki raziskujejo podkupninski skandal. Včeraj je z jamstvenim obvestilom in z odstopom pravosodnega ministra Claudia Martellija eksplodirala doslej morda najmočnejša bomba, a ne bo edina, če so točni računi liberalnega tednika L'Opinione, po katerem bi tako ali drugače lahko bilo vpletenih v podkupninske afere širom po Italiji okoli 240 tisoč javnih upraviteljev in podjetnikov, od teh pa naj bi jih okoli 60 tisoč tvegalo zapor.

Morda je tudi zaradi tega demokrščanski senator Saverio D'Amelio včeraj popoldne tvegal nepopularnost in poudaril, da bi moral prevladati »občutek za državo«. Ob valu jamstvenih obvestil, ki je »zajel italijanske politične kroge in poslovni svet ter tudi državne strukture,« je menil D'Amelio, je pravilno, da »sodniki nadaljujejo s svojim delom in opravljajo svojo dolžnost,« toda zavedati se je treba, da ta akcija »povzroča pravo pogorišče in na kadečih se ruševinah bo v prihodnje težko graditi«. Zaradi tega demokrščanski senator meni, da je treba opozoriti »na občutek za državo in državnost in nekdo si mora prevzeti breme, podobno kot si ga je Palmiro Togliatti z odlokom o nacionalni spravi, ki je odprl vrata zapora številnim komunistom, ni jih pa napolnil s srednjimi ali visokimi državnimi funkcionarji, ki bi jih na osnovi antifašistične zakonodaje morali zapreti«.

Senator D'Amelio je ostal zaenkrat osamljen glas v italijanskem parlamentu, najbrž pa ni malo takih, ki mislijo kot on. Na nekaj podobnega je pred nekaj dnevi med razpravo o zaupnici namignil bivši demokrščanski tajnik Arnaldo Forlani, ki pa je bil vsekakor veliko bolj meglen. Sicer pa ima Forlani v teh dneh opravka z drugačnimi problemi. V torek so se začeli širiti glasovi o njegovi morebitni vpletenosti v podkupninsko afero in o domnevnem dogovoru s socialističnim tajnikom Bettinom Craxijem za razdelitev podkupnin, ki naj bi jih bili pridobili tako z načrti za sanacijo okolja kot za dela v elektrogospodarstvu. Forlani je že v torek zvečer de-

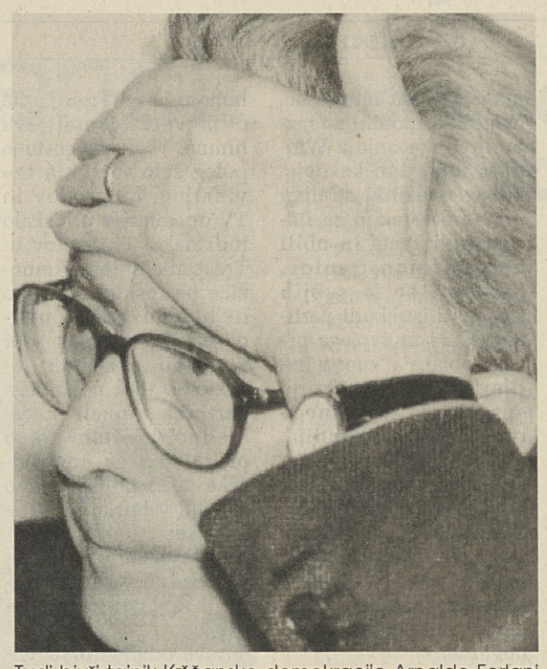

Tudi bivši tajnik Krščanske demokracije Arnaldo Forlani se je znašel v vrtincu podkupninske afere (telefoto AP)

mantiral sumničenja in včeraj se je povrnil k vprašanju z izjavo, v kateri je obsodil obrekovanje, predvsem pa dejstvo, da so sredstva množičnega obveščanja dala »obrekovanjem tolikšen poudarek«. Bivši tajnik KD se je o tem vprašanju pogovarjal z ministrom za industrijo Giuseppejem Guarinom, ki je sicer znan odvetnik. Kot je sam priznal, je Forlani Guarina vprašal za nasvet, katerega odvetnika bi lahko najel, da bi mu zaupal »zaščito moje časti«.

Toda v Krščanski demokraciji so, kljub jamstvenim obvestilom, ki prihajajo vse pogosteje (upravni tajnik Citaristi jih je nabral že 8, osumljen je rimski veljak Sbardella, jamstveno obvestilo je dobil podtajnik za prevoze Cursi, če se omejimo na obvestila zadnjih dni) še kar mirne, medtem ko polemika plamti v republikanski stranki, kjer mnogim ni všeč poteza tajnika Giorgia La Malfe, ki bi hotel sklicati izredni kongres. Včeraj se je najprej razširila govorica, da sta se o tem vprašanju po telefonu pogovarjala La Malfa in predsednik senata Giovanni Spadolini, pozneje pa je bila demantirana. Toda na La Malfo se je z vso svojo jezo spravil bivši republikanski veljak Aristide Gunnella, ki ga je sedanji tajnik potisnil na obrobje zaradi njegovih domnevnih stikov z mafijo.

K moralnemu vprašanju se je včeraj povrnil tajnik DSL Achille Occhetto, ki je ponovil svoj predlog, da bi v začetku marca posvetili nekaj parlamentarnih sej prav moralnemu vprašanju. »Politiki si bodo pridobili zaupanje ljudi, če bodo pokazali zadostno voljo, da uresničijo reforme o javnem financiranju strank, o javnih dražbah in o odnosu med politiko in poslovnim svetom, ker le tako lahko presekamo korenine korupcije. Ne bodo si pridobili zaupanja s polemikami zoper sodstvo,« je dejal tajnik DSL in dodal, da podkupninska afera lahko delegitimira italijanski politični sistem, »toda očitno je, da nimajo vsi enakih odgovornosti pri tem«.

Vprašanje pa je, ali je sistem, ki mu vsak dan namenja nove šoke, sposoben zadostne in prepričljive reakcije.

NOVICE

Predsednik vlade FJK o Tuđmanovih izjavah

TRST - Predsednik deželne vlade Furlanije - Julijske krajine odv. Vinicio Turello je v tiskovni noti komentiral izjave hrvaškega predsednika Franja Tuđmana v zvezi z italijansko manjšino v Istri, češ da bi bil zelo zaskrbljen, ko bo cikali na omejevanje pravic Italijanov na Istrskem polotoku. »Prav ker živimo ob meji,« je dejal Turello, »dobro poznamo pomen sožitja in vrednost konkretne, ne pa formalistične zaščite manjšin.« Predsednik deželne vlade smatra, da je to načelo že splošno osvojeno in da nihče ne more zanikati tega, kar je Italija naredila in dela v tem pogledu. »Prav zato,« je nadaljeval Turello, »menimo, da italijanska manjšina v Istri zasluži vsak enako pozornost, in v tem smislu bomo še dalje pritiskali na italijansko vlado, da stori vse kar je v njeni moči v korist te skupnosti, ki ima poseben in velik pomen.«

Milanski sodniki v Ženevi zaslišali Floria Fiorinija

ŽENEVA - Milanska sodnika Antonio Di Pietro in Pier Luigi Dell'Osso sta prispela včeraj popoldne v Ženevo, kjer sta v tamkajšnjem zaporu sodelovala pri zaslišanju finančnika Floria Fiorinija. Le-ta je zaprt v Svici zaradi stečaja družbe Sasea. Zaslišanje je vodil drug milanski sodnik, Luigi Orsi, ki je izdal sodno obvestilo zoper Fiorinija v okviru preiskave o stečaju podjetja De Angeli Frua. Na sliki AP sodnik Dell'Osso ob prihodu v Ženevo.

V Pordenonu odprtje sejma Samulegno '93

PORDENON - Minister za trgovino s tujino senator Claudio Vitalone bo danes dopoldne odprl letošnji 9. sejem Samulegno, specializirano razstavo naprav za obdelovanje lesa, ki bo odprta do ponedeljka, 15. februarja. Na razstavi, ki poteka vsaki dve leti, sodeluje 165 podjetij, ki razstavljajo 248 različnih naprav za obdelovanje lesa.
Že današnji dan bodo na sporedu številna srečanja in sestanki gospodarstvenikov, ki imajo opravka z obdelovanjem lesa. Popoldne bo predstavitev francoske dežele Rhone-Alpes z razpravo o možnostih industrijskega sodelovanja.

RIM / ZARADI BIROKRATSKIH ZAPLETOV

Spet odložen sklep o delni prostosti za Curcia

Bivšemu ideologu rdečih brigad, ki je že presedel 18 let, naj bi dovolili delati izven zapora

RIM - Renato Curcio za zdaj ostane v zaporu. Bivše ideologu rdečih brigad, ki je v raznih zaporih presedel že 18 let, bi morali priznati režim tako imenovane delne prostosti, po katerem bi smel delati v neki založniški zadrugi, za katero že zdaj piše iz zapora.

Toda rimsko nadzorno sodišče, ki bi moralo včeraj odločati o prošnji Curciove odvetnice, je odložilo sklep zaradi nekaterih težav bolj formalnega značaja (šlo je za seštevanje vseh obsodb in torej časada, ki bi ga moral Curcio prestati v zaporu). To je bila že druga odložitev, saj bi moralo sodišče o tem sklepati že septembra lani, takrat pa so sklep odložili zaradi stavke sodnih uradnikov.

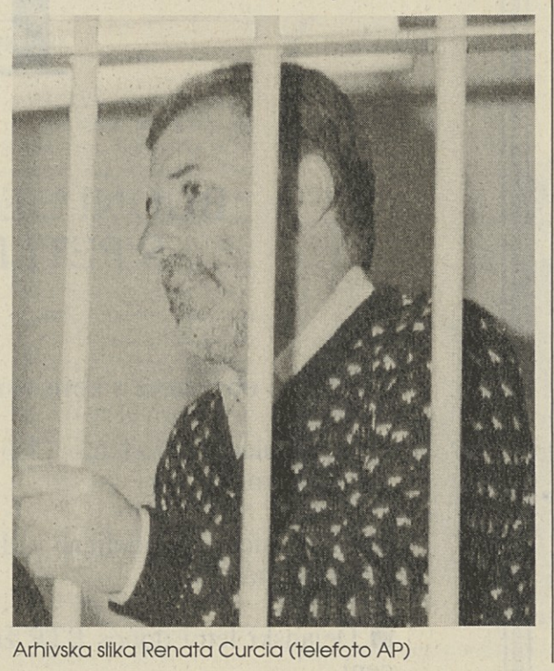

Arhivska slika Renata Curcia (telefoto AP)

NAJVEČJE PROBLEME IMAJO ZDAJ V DEVINU

V nabrežinski občini kmalu konec težav s pokopališči

Tako napovedujejo na Občini - V teku razširitvena dela

TRST - V devinsko-nabrežinski občini se je v zadnjih časih nekajkrat pripetilo, da umrlih občanov ni bilo mogoče pokopati na domačem vaškem pokopališču. Takšne primere so zabeležili predvsem v Devinu, tako da so umrle Devinčane morali začasno položiti v grob v Sesljanu. Pozanimali smo se zato pri domači občinski upravi, kako namerava rešiti te probleme, in ugotovili, da se na tem področju dejansko najavlja več novosti.

A začnimo prav pri stiski s prostorom. V devinsko-nabrežinski občini je vsega šest pokopališč, nahajajo pa se v Devinu, Sesljanu, Nabrežini, Sempolaju v Cerovljah in Slivnem. Kot rečeno, je trenutno največja stiska v Devinu. A prav tu so zdaj v teku dela za razširitev pokopališča. V novem delu bodo uredili 288 pokopaliških niš, poleg tega pa bo tudi kostnica s 456 mesti, da ne omenimo mrtvašnice in drugih servisnih prostorov. Dela vodi podjetje Edile Valleverde in bodo nared še v tem letu. S tem bi moralo biti zadoščeno potrebam Devina, Štivana, Medje vasi in Ribiškega naselja.

Pogled na nabrežinsko pokopališče (foto Ferrari)

Omenimo naj, da je občinska uprava v bližnji pretelosti že razširila nekatera druga pokopališča v občini. Leta 1990 so bila dokončana dela v Sesljanu, sredi osemdesetih let pa sta bili razširjeni tudi pokopališči v Nabrežini in v Sempolaju. Ni izključeno, da bo v bližnji prihodnosti občinska uprava povečala še katero od pokopališč, toda upravitelji za zdaj nameravajo izkoristiti predvsem prostor, ki se bo na pokopališčih sprostil s prekopi oziroma zaradi zapadlosti precejšnjega števila grobnih koncesij.

Ob tem pa moramo omeniti neko drugo pomembno novost. V bodoče ne bodo več opravljali pokopališke službe občinski delavci, kot je bilo doslej, marveč zasebno podjetje. Gre za podjetje Ferlizza Germana iz Nabrežine, ki je zmagalo na licitaciji. Občinska uprava se je odločila za privatizacijo te službe, bodisi zaradi pomanjkanja občinskega osebja, bodisi iz ekonomskih razlogov, pa tudi seveda v pričakovanju izboljšanja storitev. V tem sklopu je občinska uprava pred nedavnim tudi ažurnirala tarife, ki so bile nespremenjene vse od leta 1980. Po novem bo npr. 50-letna koncesija za grob stala 150 tisoč lir na kvadratni meter, za kripte 400 tisoč na kvadratni meter, navaden pokop 130 tisoč lir, pokop v zemljo s koncesijo 200 tisoč lir itd.

PODKUPOVANJA / BIVŠI DEŽELNI ODBORNIK ZA KMETIJSTVO ŠE V ZAPORU

Benvenuti čaka na odločitev sodišča svobode

Političnega predstavnika so postavile na zatožno klop izjave huminskega gradbenika Pietra Venturinija

TOLMEČ - Bivši odbornik za kmetijstvo Dežele Furlanije-Julijske krajine, demokristjan Ivano Benvenuti, čaka v tolmeškem zaporu na odločitev videmskega sodišča za svobodo, od katere je odvisno, ali bo kmalu spet zagledal luč svobode ali pa bo moral še nekaj časa presedeti v ječi. Njegova odvetnika Roberto Periziol in Luca Ponti sta že pred dnevi vložila prošnjo za izpustitev na svobodo. Videmsko sodišče bo moralo o prošnji razpravljati najkasneje do konca prihodnjega tedna, po vsej verjetnosti pa bo storilo že prej, če bodo tolmeški sodniki v tem času zaključili preliminarno preiskavo.

Benvenuti je v torek zvečer dobri dve uri odgovarjal na vprašanja sodnika za preliminarne preiskave Vernija. Po izjavah zagovornikov naj bi le ponovil tisto, kar je bil prvotno že povedal tolmeškem javnemu tožilcu Formaiu, in sicer, da je povsem nedolžen.

Včeraj je preiskovalni sodnik nadaljeval z zaslišanjem nekaterih prič. Sedaj postaja vse bolj jasno, da so bivšega deželnega odbornika »zasile« izjave in tožbe huminskega podjetnika Pietra Venturinija, vodje istoimenskega gradbenega podjetja, ki je zaslo pred časom v stečaj. Venturini obtožuje Benvenutija, da naj bi mu zagotovil podporo pri pridobivanju nekaterih del, v zameno za katero naj bi mu njegovo gradbeno podjetje prenovilo kmečko hišo v kraju Fielis »s popustom«. Ta »popust« naj bi - vedno po Venturinijevih izjavah - znašal kar 150 milijonov lir.

Benvenuti je od vsega začetka odločno demantiral te obtožbe. Sodnikom je povedal, da je že pred časom zahteval, naj mu Venturini izstavi račun za opravljena dela, da bi ga poravnal, a tega podjetnik iz Humina ni še storil. Bivši deželni odbornik je tudi demantiral, da bi kdajkoli oblubil svojo podporo Venturiniju. Sam huminski podjetnik v svojih obtožbah pravi, da bivši odbornik ni držal te »obljube«. Po Benvenutijevem mnenju naj bi bil to resnični dokaz, da protizakonitih podpor res ni bilo, zaradi česar sploh ni mogoče govoriti o kršitvah zakona.

Bivši odbornik za kmetijstvo je med svojim pričevanjem v tolmeškem zaporu zatrdil sodnikom, da ni privilegiral nobenega podjetja iz huminskega konca, pa čeprav so bila nekatera res v težkih gospodarskih položajih. Sam primer gradbenega podjetja Venturini, ki je zaslo v stečaj, naj bi bil dokaz, da je bil odbornik pravičen do vseh, sta med drugim včeraj poudarila njegova zagovornika. Danes se bo preiskava nadaljevala z zaslišanjem še nekaterih prič.

GOSPODARSTVO / KAKO IZ KRIZE

Pohod na Rim: zares deljeni vtisi

Torkov rimski sestanek o »reševanju tržaškega gospodarstva« je bil le še dodaten dokaz o veliki razdvojenosti Trsta. Kako si je mogoče drugače razlagati povsem nasprotujoča si mnenja o srečanju tržaških političnih, gospodarskih in družbenih predstavnikov s predstavnikoma vlade, podtajnikoma Fabbrijem in Borghinijem? Po eni strani je župan Staffieri izrazil svoje veliko zadovoljstvo nad »doseženimi rezultati«, pokrajinski tajnik CGIL Antongiulio Bua pa je po drugi ožigosal dejstvo, da se v Rimu ni govorilo o dejanskih vzrokih tržaške krize.

Staffieri v svojem tiskovnem sporočilu izjavlja, da je že prišlo do nekaterih izidov. Med te spada vključitev Trsta med prizadeta območja, ki bi morala po predvidevanjih prejeti podporo Evropske skupnosti. Župan je izrazil zadovoljstvo tudi »za imenovanje podtajnika pri predsedstvu vlade Fabia Fortija za predsednika Koordinacijskega odbora za italijanske severovzhodne dežele za odnose z vzhodno Evropo.« Po njegovem mnenju predstavlja to imenovanje »novo upanje« za Trst.

Negativna ocena pokrajinskega tajnika CGIL Antongiulia Bue sloni na trdnejših tleh. Zanj je vsekakor pozitivno, da bodo o tržaški krizi razpravljali na ravni EGS, povsem negativno pa je, da v Rimu sploh ni bil govor o realnih perspektivah tržaškega gospodarstva. Slišati je bilo le besede, konkretnih dejstev ni bilo. Tržaško gospodarstvo je na tleh in zahteva hitro ukrepanje; pred nami so novi žalostni dnevi, je opozoril in spomnil, da bo vlada čez dva tedna predložila vsedržavni načrt o železarstvu. Ta načrt bi lahko pomenil novo krčenje delovnih mest v skedenjski železarni.

Po vrnitvi iz Rima se je že včeraj sestalo pokrajinsko tajništvo sindikalne zvee CGIL, CISL, UIL, ki se je odločilo, da bo sledilo nastali situaciji z dvema delovnima skupinama. Prva bo »pripravila« obisk v Bruslju, ki naj bi bil po Fabbrijevih zagotovilih v teku 20 dni, druga pa se bo osredotočila na iskanje rešitev za izhod iz sedanje krize, ki pesti domala vse tukajšnje gospodarske dejavnosti.

DEŽELA / PRISPEVKI

TAR je zavrnil priziv Gombača in njegove SGPS

»Rešeni« prispevki za društva

Tresla se je gora, rodilo se ni... nič! Tako bi lahko parafrazirali početje Slovenske gospodarsko prosvetne skupnosti in njenega predsednika Borisa Gombača, ki je vložil priziv zoper delitev deželnih prispevkov za slovenska društva. Včeraj je deželno upravno sodišče TAR razpravljalo o prizivu in ga kratkomalo zavrnilo.

Zadeva bi lahko bila zelo resna in za naša kulturna društva in ustanove boleča, a se je na srečo - tudi zaradi naivnosti »protagonista« - srečno iztekla. Predsednik SGPS se je obrnil na TAR, da bi dosegel prekinitev izplačevanja deželnih prispevkov za slovenska društva, ki jih predvideva takoimenovani zakon o obmejnih območjih št. 46 iz leta 1991. Zakon v posebnem poglavju namenja finančna sredstva za slovensko manjšino v Italiji in za italijansko manjšino v Sloveniji in na Hrvaškem. Konec lanskega leta je Gombač na tiskovni konferenci (na katero pa našega dnevnika sploh ni povabil) »obrazložil«, zakaj bo vložil priziv proti Deželi, pa tudi proti Založništvu tržaškega tiska, krožku Virgil Šček in zadrugi Novi list. Trdil je, da se Dežela pri razdelitvi prispevkov sploh ni »posvetovala« z njegovo organizacijo, le-ta pa naj bi bila zato diskriminirana.

Takrat je dobil zaveznika v melonarskem voditelju Gambassiniju. Pri vložitvi priziva je nadaljeval na poti iskanja »novih prijateljev«: obrnil se je na poklicno pomoč ezulskega odvetnika Sardosa Albertinija. Leta je v prizivu zahteval prekinitev izplačevanja prispevkov slovenskim društvom.

Na včerajšnji obravnavi TAR je Sardos Albertini ponovil zahtevo, medtem ko sta pravobranilec, ki je zastopal Deželo, in odvetnik Peter Močnik, ki je zastopal krožek Virgil Šček in zadrugo Novi Matajur, ugotavljala, da je priziv sploh neveljaven, saj bi ga morala stranka vložiti v roku 30 dni od 27. novembra lani, to je od zadnje vročitve poziva na pravdo, medtem ko ga je Gombačev odvetnik vpisal šele 13. januarja letos.

TAR je povsem osvojil to utemeljitev in priziv zavrnil na vsej črti.

Z razsodbo so si lahko slovenska društva in ustanove oddahnili. Odslej ne bo nad deželnimi prispevki za njihovo delovanje več visel Damoklejev meč, ki ga je bil privezal ta povsem nebodigatreba priziv gombačev-ezulskega dueta.

SREČANJE / V PRIREDBI INŠTITUTA GRAMSCI

Fulvio Tomizza avtor in bralec

Skrivnosti ustvarjalčevega poklica

Soočenje med književnikom in kritikom: Tomizza in Petronio (foto Ferrari)

Sinočnje soočenje med pisateljem Fulviom Tomizzo in literarnim strokovnjakom Giuseppejem Petroniom v avditoriju Muzeja Revoltella o problematiki branja je bilo prvo od štirih srečanj, ki jih namerava Deželni institut Gramsci osredotočiti prav na odnos med umetnikom in izvedencem iz umetnikovega področja, nekako tako, kot da bi hoteli iz ustvarjalca iztrgati skrivnosti njegovega poklica.

Fulvio Tomizza je v Trstu izredno priljubljena osebnost, zato ni čudno, da je bila dvorana nabito polna, pa čeprav so tokrat bili večinoma dijaki, katerim so srečanja pravzaprav namenjena. Giuseppe Petronio se je navezal na celotni Tomizzov opus in zlasti na njegov zadnji roman I rapporti colpevoli, ki je izšel pred kratkim, ter ga predlagal kot "primer", na katerem bi se naučili, kako pri branju ustvariti sozvočje z avtorjem. Postavil mu je tri vprašanja: o "avtobiografskem paktu", to je o istovetenju med pisateljem in dogajanjem, ki ga opisuje; o odnosu med avtorjem in kritikom, nekakšnima siamskima dvojčkoma, ki se drug drugega naveličana že malo sovražita, vendar ne moreta živeti eden brez drugega, in o idealnem bralcu, na katerega se pisatelj obrača.

Fulvio Tomizza je opisal občutek neubranosti z lastnim okoljem, ki ga je spremljal že od otroštva in nato kot pisatelja. V prvih delih so avtobiografske prvine manj izrazite, kasneje pa postajajo čedalje bolj odkrite. Nekatera opazovanja kritikov so mu bila kot nekakšna pisateljska šola, kar pa se bralcev tiče, si tega vprašanja ne postavlja. Pisanje je zanj kot slika za slikarja, ki nanaša barve na platno, nato stopi za korak nazaj, da bi videl, ali ustreza predstavi, ki si jo je o njej ustvaril. (bov)

NOVICE

Nabrežje padlih za italijanstvo Trsta

Kdor v našem mestu, ki ga z vseh strani tlači kriza, še ni vedel, kako zagotoviti Trstu boljšo sedanjost in prihodnost, je včeraj lahko dobil še en zgovoren odgovor od prvega občana. »Tik pred prihodom predsednika republike želimo poimenovati ta predel mestnega nabrežja po Padlih za italijanstvo Trsta, kar naj nas spominja na to, kar je bilo, in kar naj omogoči bojšo sedanjost in prihodnost«. Tako je namreč dobesedno dejal tržaški župan Staffieri preden je odkril ploščo z novim imenom ulice, ki naj bi bila dokaz, kako Trst ščiti svojo pravo istovetnost, ter seveda (brez retorike!, kot je poudaril, da želi spregovoriti) zaključil s klicem »Živel Trst, živela Italija«.

Bo ob Rižarni prostor za cirkuške predstave?

Organizacije bivših partizanov, političnih preganjencev in deportirancev v nacistična koncentracijska taborišča so poslali tržaškemu županu pismo, v katerem izražajo veliko ogorčenost ob vesti, ki jo je prejšnje dni objavil Piccolo, da namerava občinska uprava nameniti prostor v bližini Rižarne za cirkuške prireditve. Naj mar to pomeni, se sprašujejo, da se v Trstu ponavlja žalostna izkušnja iz Auschwitza in Ravensbrucka, kjer so nameravali urediti samostan oz. veleblagovnico veleblagovnico. Na srečo se načrta nista uresničila. Podpisane organizacije izražajo upanje, da se tudi tržaški občinski »cirkuški« načrt ne bo uresničil.

Novo vodstvo muzeja Revoltella

Pod vodstvom občinskega odbornika za kulturo Alessandra Perellija je potekala prva seja novoizvoljenega koratorija mestnega muzeja Revoltella, ki šteje dvanajst članov. Za predsednika je bil izvoljen Walter Fontanot, za podpredsednika Laura Roseri Ruaro, blagajnika pa Sergio Franco. Zatem so izvolili še komisijo za umetnostno galerijo na Trgu Unità. Izvoljeni so bili Maria Campitelli, Sergio Franco, Laura Roseri Ruaro in Dante Pisani.

Večer pričevanj z balkanskih bojišč

V veliki dvorani krožka za trgovino in turizem v Ul. S. Nicolò 7 bo danes ob 18. uri konferenca z naslovom Spremljanje vojne od blizu: tržaški kronisti in raziskovalci v bivši Jugoslaviji. Srečanje, ki ga prireja Kulturno središče Diego de Henriquez in ki ga bo uvedel Antonio Sema, bo obravnavalo družbene in strateške aspekte vojne vihre, ki divja v raznih predelih bivše Jugoslavije od leta 1991. O neposrednih novinarskih in poročevalskih izkušnjah in doživetjih z balkanskih žarišč bosta poročala Peter Fonda in Alessandro Sfrecola.

SODIŠČE / UMOR WILME JAKSETICH

Mladi Andrea Pittana oproščen vsake krivde

Obenem so sklenili, da je treba preiskavo spet odpreti

Andrea Pittana med svojim pričevanjem pred tržaškim porotnim sodiščem

Andrea Pittana ni umoril svoje babice. Tako je razsodilo tržaško porotno sodišče (predsednik Mario Trampus, javni tožilec Filippo Gulotta) ob koncu včerajšnjega procesa, na katerem je bil sedaj 26-letni Andrea obtožen, da je 5. februarja leta 1987 v Ul. Zoratti s pepelnikom večkrat udaril po glavi in zadavil babico Wilmo Jaksetich Coia, češ da mu ni hotela izročiti 15 tisoč lir. Zanj je javni tožilec zahteval 22 let zapora, sodišče pa ga je sedaj oprostilo vsake krivde, a obenem je vse akte izročilo državnemu pravdništvu, da znova odpre preiskavo proti drugim osebam, kar obenem pomeni, da treba morilca šele izslediti.

Umora je bil najprej osumljen mož Roland Coia. Prav on je ženo našel mrtvo ob svojem povratku domov. Ker je bilo stanovanje razmetano, je pomislil na tatove, preiskovalci pa so se kaj kmalu prepričali, da je bilo vse zrežirano: Jaksetichova je bila namreč skrajno nezaupljiva in je bilo malo verjetno, da bi v stanovanje spustila neznance, a na vhodnih vratih ni bilo znakov o vlomu.

Pozornost preiskovalcev se je zatem usmerila na tedaj 20-letnega vnuka Andrea Pittana, ki je sicer najprej priznal, da je Jaksetichevo umoril, vendar je v naslednjih dneh vse preklical, češ da je gorovil iz strahu pred preiskovalci. Po nekaj več kot treh mesecih so ga izpustili na prostost, ker na njegov račun ni bilo oprijemljivih dokazov, a čez štiri leta se je spet znašel z obtožbo umora na glavi.

Včeraj je imel besedo branilec, odv. Luciano Sampietro, ki je govoril skoraj pet ur. Podrobno je obnovil dogajanje tistega dne in najprej skušal dokazati, da Pittana materialno ni mogel izpeljati zločina: ob raznih urah ga je videlo več prič, po mestu pa se je premikal z avtobusom in ravno to, da je bil odvisen od javnega sredstva, naj mu ne bi omogočalo, da bi lahko bil ob uri, ko je Jaksetichevo doletela nasilna smrt, na kraju zločina. Poleg tega se je odvetnik skliceval na to, da je bil Pittana po svojem značaju še otrok, labilen, plašen: priznal naj bi bil pod psihološkim pritiskom ob aretaciji. Obenem je Sampietro dejal, da bi moral na tem procesu med obtoženci sedeti nekdo drug in omenil Montuorijevo in Zianija, ki sta bila doslej med pričami, nikakor pa ne med osumljenci ali obtoženci. Ziani je Jaksetichevo poznal, ker ji je meril pritisk, a tistega dne bi jo bil moral obiskati. Potreboval naj bi denar za plačilo neke menice, zadušila pa naj bi jo roka izvedenca, a udarci po glavi naj bi bili narejeni s škatlo, v kateri se hrani aparatura za merjenje pritiska. Tistega jutra naj bi bil obiskal še Montuorijevo, ki naj bi Jaksetichevi dolgovala denar.

Po njegovem govoru bi bil moral poseči javni tožilec, ki pa mu je predsednik dal samo 10 minut časa na razpolago, tako da se je Gulotta odrekel svojemu govoru, češ da mu 10 minut ni dovolj.

PROSEK / PROSLAVA

Volaričeve skladbe za praznovanje Prešernovega dne

Nastopil bo tudi zbor iz Mengeša

Tudi na Proseku-Kontovelu bodo proslavljali Prešernov dan, ali praznik slovenske kulture, ki bo letos posvečen zborovskemu petju. Prireditelj večera bo tokrat domači pevski zbor Vasilij Mirk, ki se bo predstavil v soboto, 13. t.m., ob 20.30 v Kulturnem domu na Proseku s sporedom osmih pesmi učitelja, skladatelja in zborovodje Hrabroslava Volariča, po rodu iz Kobarida, ki je kot učitelj služboval tudi v Devinu (1894-1895).

Volarič je poznan, ker si je vedno zelo prizadeval, da je v svoji bogati kulturni prosvetni dejavnosti, širil predvsem narodno zavest. Svoje neprecenljivo poslanstvo pa mu je pretrgala prerana smrt. Imel je le 32 let, ko so ga pokopali v Devinu.

Da bi se oddolžili spominu tega talentiranega glasbenega ustvarjalca, so se člani zbora Vasilij Mirk odločili, da prav ob praznovanju dneva slovenske kulture izvajajo njegove skladbe.

Proseško-Kontovelski pevci pa bodo v soboto imeli v gosteh tudi mešani pevski zbor iz Mengeša, naselja v vzhodnem delu ljubljanske kotline, severnozahodno od Domžal. Za ljubitelje zborovskega petja se torej obeta v soboto zvečer lep vokalni večer. (b.r.)

PRAZNIK SLOVENSKE KULTURE

Proslava v Društvu slovenskih upokojencev

Recital Mire Srdočeve in govor Egidija Košute

Včeraj popoldne so dan slovenske kulture praznovali v Društvu slovenskih upokojencev. Proslave v Grgorčičevi dvorani se je kot po navadi udeležilo veliko število ljudi, z užitkom pa so prisotni lahko prisluhnili Prešernovim poezijam, ki jih je z občutkom posredovala igralka Mira Sardoč.

Priložnostno razmišljanje ob Prešernovem dnevu je podal prof. Egidij Košuta, proslavo Društva slovenskih upokojencev pa sta z glasbo popestrili gojenki Glasbene matice, flavtistka Tamara Tretjak in kitaristka Barbara Briščik. Na sliki (foto S. Ferrari) prof. Egidij Košuta med slavnostnim govorom.(dam)

ZGONIK / RACIONALIZACIJA OBČINSKIH STORITEV

Bivši vrtec v Zgoniku preurejajo v ambulanto

Poleg ambulante bodo v prenovljenih prostorih uredili urad za socialno delavko, ki bo prisotna dvakrat tedensko

Zgoniška občinska uprava je že pred tremi leti zavestno ubrala pot racionalizacije občinskih storitev in dosedanji obračun je vsekakor nadvse pozitiven. Spričo vse nižjega števila predšolskih otrok, kar je sicer vsesplošen pojav, vsi malčki iz zgoniške občine obiskujejo vrtec v Gabrovcu, kjer je ob povečani zasedbi vzgojiteljskega osebja možno uresničiti še ambicioznejši pedagoški program.

Prazno poslopje bivšega otroškega vrtca v Zgoniku bo sedaj služilo drugemu namenu. Prav pred nekaj dnevi so pričeli s preureditvenimi deli, kot vidimo na sliki (foto Sergio Ferrari), da po adaptaciji ustvarijo primeren večnamenski center za potrebe zdravstva in socialnega varstva. Poleg ambulante, opremljene z vsemi pomožnimi pritiklinami, bo v obnovljenem poslopju dobila primerno sobo tudi socialna delavka, ki je dvakrat tedensko prisotna v zgoniški občini in obravnava specifične primere, ki se sproti pojavljajo. (bs)

SKLAD MITJA ČUK

Didaktične metode je treba spremeniti

JELKA CVELBAR

Posledice revne in pomanjkljive vzgoje lahko otrok občuti celo življenje. Otrok je torej zaradi slabega in nezadostnega vzgojnoizobraževalnega sistema lahko opeharjen in prizadet.

Za nami je prvo polletje letošnjega šolskega leta: čas za razmislek. Tako za starše in učitelje, kot za dijake in profesorje.

Italijanski osnovni šolski sistem naj bi po novem veliko bolj upošteval posameznika, njegove sposobnosti, nagnjenja in življenjske razmere. Potemtakem naj bi otroci, pri katerih se med šolanjem pojavijo večje ali manjše prehodne ali trajne težave, ne bili več problem, ker bi se jim šola morala približati. Vsi otroci namreč in z njimi njihove družine od šole pričakujejo, da bo zadostila nekaterim obveznostim in izpolnila njihova pričakovanja. Obveznost pa je tudi zagotoviti otroku v obvezni šoli tisto stopnjo izobrazbe in vzgoje, ki je primerna njegovim sposobnostim. Za te pa ni nujno, da dosegajo ali se spuščajo na normo zlate sredine, ni nujno da so enake sposobnostim sošolca, jasno pa mora biti, kaj s temi individualnimi sposobnostmi lahko v razredu dosežemo.

V ZDA se pri vzgojnoizobraževalnem procesu soočajo čedalje pogosteje s problemom šolanja v revnejših predmestnih četrtih velemest. Tam so otroci tako ali drugače označeni ali obarvani: če že ne v črno barvo, pa so vsaj pripadniki neke drugačne etnične skupine. Problemi, ki jih prinaša poučevanje na takih šolah, so strokovnjake privedli do prepričanja, da morajo učitelje za take šole prav tako natančno in skrbno izšolati kot tistega, ki namerava postati zdravnik. Če naj bi pač poučeval v posebnih razmerah, v katerih se dnevno soočajo s prestopniškimi skupinami, z razdrobljenimi družinami, z mamili, s tolpami, ki se s strelnim orožjem preganjajo po predmestnih ulicah, z nasiljem nad otroki, potem morajo biti pripravljeni.

V takih šolah se namreč napake v učenju, zaradi pomanjkljive izobrazbe učiteljskega kadra, še bolj poznajo kot drugod. Prav zaradi tega je tudi priprava na tako vrsto učenja zelo težavna. Mnogi učitelji, ki so se odločili za triletno pripravo na poučevanje v predmestnih šolah, so bili le s težavo kos svojim nalogam. Kar samo od sebe je vzniknilo vprašanje: »Ali sem sam tak bebec? Ali pa je morda bil moj profesor lažno božanstvo?« Resnica je delno v tem, delno v onem vprašanju: ko so to ugotovili, so končno zamenjali metodo učenja in postali pri svojem delu v predmestni šoli uspešnejši.

Program posebne ameriške učiteljske izobrazbe predvideva vodilne učitelje, ki imajo nalogo supervizije nad ostalimi. Vsak kandidat za poučevanje v predmestni šoli mora prakticirati po šolah vsaj eno akademsko leto. Njegovo delo pregleduje do deset supervizorjev. Rezultate nato primerjalno obdelajo v računalniku. Učitelji so stari od 24 do 52 let in imajo vsi za seboj nekajletno višješolsko izobrazbo. Od takih učiteljev pričakujejo, da bodo kljub posebnim šolskim razmeram, uvedli in ohranili v razredih mir in gradili privlačen način poučevanja.

Tudi pri nas se šola spreminja. Pa ne le zaradi tega, ker je manj rojstev. Kajti če je otrok manj, potem bi moralo biti po logiki zanje več časa, in pouk bi bil kvalitetnejši. Torej morda le ni to vzrok vseh problemov slovenske šole v Italiji. Morda nam ameriška izkušnja le lahko navdihne konstruktivno misel. tudi pri nas so se razmere po šolah spremenile - manj je učencev, več mešanih zakonov, manj zavesti o lastni, slovenski identiteti - kaj še čakamo, ali bi ne bil že čas, da bi resnično ustrezno spremenili metode didaktičnega dela?

SLOVENSKI VISOKOŠOLSKI SKLAD SERGIJ TONČIČ

bo danes, 11. t. m., ob 18.30 v prostorih Narodne in študijske knjižnice v ul. Sv. Frančiška 20/I razglasil izid natečaja

NAGRADA DR. FRANE TONČIČ 1992

Nagrado, ki ima namen spodbuditi slovenske visokošolce v deželi FJK k raziskovalnemu in ustvarjalnemu delu, v znesku dva milijona lir, bo utemeljil in izročil dobitniku predsednik ocenjevalne komisije prof. Pavle Merkù.

Vljudno vabljeni!

MPZ VASILIJ MIRK
Prosek-Kontovel

priredi v soboto, 13.t.m., ob 20.uri v Kulturnem domu na Proseku

KONCERT

ob praznovanju dneva slovenske kulture
SODELUJE MePZ - MENGEŠ

KD RDEČA ZVEZDA in ŠK KRAS
vabita v Salež, jutri 12. t.m., ob 20.30 na

»RENDEZ-VOUS«

mladinsko spevoigro A. Medveda (režija E. Aberšek), dramska skupina iz Standreža in harmonikaški nastop gojencev Glasbene matice - Prosek.

SPDT prireja danes, 11. t. m. v Gregorčičevi dvorani, Ul. sv. Frančiška 20 z začetkom ob 20.30 predavanje **NAMIBIJA - SOŽITJE BELEGA IN ČRNEGA .** Vtise svojega nedavnega potovanja bo z diapozitivi prikazal Bruno Križman.Vabljeni!

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI
S TRILETNO ZAPADLOSTJO

■ BTP so obveznice s koriščenjem 1. januarja 1993 in zapadlostjo 1. januarja 1996.

■ Obveznice dajejo letno 12% bruto obresti izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.

■ Dejanski letni donos BTP znaša 10,78%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne **12. februarja.**

■ Obveznice BTP se koristijo s 1. januarjem; **ob vplačilu (17. februarja)** bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo privatniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po minimum 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

Društvo slovencev miljske občine *priredi jutri, 12.t.m., ob 19.30 v župnijski dvorani v Miljah*

PRAZNIK SLOVENSKE KULTURE.

Sodelujejo osnovan šola, zbor Jadran, duo GM Barbara Briščik-kitara in Tamara Tretjak-flavta. Nagovor M. Čuk.

V naslednjih dneh se bodo zvrstili

POGOVORI O PRIMORSKEM DNEVNIKU

v ŠEMPOLAJU:

danes, 11. t.m, ob 20.30 v prostorih KD Vigred. Prisotna bosta predsednik založniškega upravnega odbora KLAVDIJ PALČIČ in novinar DUŠAN KALC

VČERAJ-DANES

Danes, ČETRTEK, 11. februarja 1993
MARIJA

Sonce vzide ob 7.13 in zatone ob 17.25 - Dolžina dneva 10.12 - Luna vzide ob 23.37 in zatone ob 9.04.

Jutri, PETEK, 12 februarja 1993
BENEDIKT

VREME VČERAJ: temperatura zraka 10,1 stopinje, zračni tlak 1030,8 mb pada, veter 20 km na uro vzhodnik, severovzhodnik, burja, s sunki do 36 km na uro, vlaga 29-odstotna, nebo jasno, morje razgibano, temperatura morja 8,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Giulia Spadaro, Erik Kuret, Gaia Della Venezia, Deborah Sottile.

UMRLI SO: 77-letna Maria Planini, 77-letni Vincenzo Pipitone, 88-letni Mario Bartolini, 80-letna Germana Kogoi, 85-letni Mario Zecchini, 72-letni Giuseppe Goruppi, 93-letna Cristina Machnich, 85-letni Italo Ambrosetti, 90-letna Stefania Tenze, 84-letni Leopoldo Gerbec, 79-letna Antonia Kufersin, 87-letna Gisella Kriszhiak, 71-letni Tullio Finazzer, 90-letni Giuseppe Trevisan, 77-letni Enzo Battaglia, 73-letni Giulio Desenibus, 96-letna Maria Furlani, 84-letna Giovanna Veliscig, 81-Eugenia Zanardi, 88-letna Gisella Eisner, 81-letna Nerina Rener.

LEKARNE

SLUŽBA LEKARN
Od ponedeljka, 8. do nedelje, 14. februarja 1993
Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Trg Unità 4 (tel. 365840), Ul. Mascagni 2 (tel. 820002), Lungomare Venezia 3 - Milje (tel. 274998).
OPČINE - Proseška ulica 3 (tel. 215170) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Trg Unità 4, Ul. Mascagni 2, Trg Ospedale 8, Lungomare Venezia 3 (Milje).
OPČINE - Proseška ulica 3 (tel. 215170) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOČNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg Ospedale 8 (tel. 767391).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505
TELEVITA
Urad za informacije KZE-USL - tel. 39911.
Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 39911.

Zdravstvena dežurna služba
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

KINO

ARISTON - Dvorana rezervirana. Jutri 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Sister Act - Una svitata in abito da suora«, r. Emile Ardolino, i. Whoopy Goldberg.

EXCELSIOR - 17.15, 19.40, 22.00 »Luna di fiele« r. Roman Polanski.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.45, 18.30, 20.15, 22.00 »Body of evidence«, i. Madonna.

NAZIONALE I - 16.15, 22.15 »Trappola in alto mare, i. Steven Seagal.

NAZIONALE II - 15.45,17.60, 20.00, 22.00 »Guardia del corpo«, i. Kevin Costner, Whitney Houston.

NAZIONALE III - 16.00, 22.15 » Il segreto di Maurizia«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

NAZIONALE IV - 16.30, 18.15, 20.15, 22.15 » Singels l'amore è un gioco.

GRATTACIELO - 17.00, 19.30, 22.00 »Dracula« r. Francis Ford Coppola.

MIGNON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Sister Act - Una svitata in abito da suora«, r. Emile Ardolino, i. Whoopy Goldberg.

EDEN - 15.30 - 22.10 »Lo voglio tutto dietro«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 17.30, 19.00, 20.30, 22.10 »La bella e la bestia», Walt Disney.

LUMIERE - 17.00, 18.40, 20.20, 22.15 »Delitti e segreti».

ALCIONE - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Puerto Escondido«, r. Gabriele Salvatores, i. Diego Abatantuono, Valeria Golino.

RADIO - 15.30 - 21.30 »Stretto bagnato ed infuocato per lui, lei e mia moglie«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PRIREDITVE

KNJIŽNICA PINKO TOMAŽIČ IN TOVARIŠI - Opčine - Prosvetni dom - Jutri, 12. februarja, ob 20.30 srečanje na temo PRETEKLOST, KI NE MINE. Predstavitev knjige TRIESTE 1941 - 1947. Gosta večera bosta sen. Darko Bratina in Claudio Tonel.

PD SLOVENEC Borst - Zabrežec vabi v soboto, 13.t. m., ob 20.30 v Srenjsko hišo v Borštu na PROSLAVO DNEVA SLOVENSKE KULTURE. Spored: nastop dekliškega zbora Vesna iz Križa s koncertom PESEM V SVET in s sodelovanjem instrumentalistov. Dirigent Bogdan Kralj. Priložnostni govor pesnik Marij Čuk. Vabljeni!

PD MAČKOLJE vabi na prireditev "Hvalnico pojem besedi, materini, slovenski..." ob dnevu slovenske kulture, v nedeljo, .14. februarja, ob 17. uri v srenjski hiši v Mačkoljah

MePZ PRIMORSKO - Mačkolje vabi na SLAVNOSTNI KONCERT ob 10-letnici ustanovitve zbora, ki bo v soboto, 13. t.m., ob 20. uri v društveni dvorani v Mačkoljah

SKD VIGRED in celodnevna osnovna šola »Stanko Gruden« Sempolaj-Slivno vabita v soboto, 13. t.m., ob 19. uri v prostore šempolajske šole na Prešernovo proslavo. Nastopajo šolski otroci, zborček »Vigred« ter dramska skupina Štandrež z goldonijevo igro »Sluga dveh gospodarjev«. Vabljeni.

KD LIPA in ŠD ZARJA - Bazovica. V nedeljo, 14. t.m., ob 17.30 v kinodvorani: ZABAVNO-GLASBENI POPOLDAN. Sodelujejo Mix orkester, pevci Edith Kocjan, Marta Fabris, Ivica Vergan, Mario Simič, Tulio Možina, Fulvio Jurinčič s frajtonarco, čarodej Bogdan Frass. Povezovalec Andro Merku. Vabljeni.

SKD TABOR - Opčine, Prosvetni dom. - V nedeljo, 14. t.m., ob 16.30 »PO SETVI PRIDE ŽETEV« ob 25. letnici SKD Tabor in dnevu slovenske kulture. Zamisel in režija Olga Lupinc. Program oblikujejo MPZ in ŽPZ Tabor ter člani starejše in mladinske dramske skupine.Vabljeni!

UČENCI in učiteljstvo celodnevne osnovne šole »F. Venturini« iz Boljunca vabijo na proslavo dneva slovenske kulture jutri, 12.t.m., ob 14.30 v Mladinskem domu. Nastopajo učenci celodnevne šole, gojenci GM iz Trsta in kulturnik B. Pangerc.

V NEDELJO, 14. t.m., ob 17. uri bo v Domu Alberta Sirka v Križu prireditev ob dnevu slovenske kulture. Sodelujejo moški in dekliški zbor Vesna ter baletna kupina SD Mladina, kot gosta pa moški in otroški zbor F. Venturini od Domja. Govornik pesnik Ace Mermolja.

V PONEDELJEK, 15. t.m. bo v Društvu slovenskih izobražencev v Ul. Donizetti 3, ob 20.30, predaval prof. Andrej Vovko o Cirilmetodijskem društvu v Trstu od začetkov do njegove likvidacije.

SLAVISTIČNO DRUŠTVO Trst-Gorica-Videm prireja v počastitev Prešernovega dneva predavanje prof. dr. Borisa Paternuja »Podoba ženske v prešernovi poeziji« v sredo, 17. t.m., ob 18. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. sv. Frančiška 20. Vabljeni tudi dijaki in študentje.

SLAVISTIČNO DRUŠTVO Trst-Gorica-Videm vabi na predstavitev nove knjige prof. Fedore Ferluga Petronio »Cultura classica e italiana nel dalmata Ante Tresić-Pavičić (1867-1949), ki bo v Gregorčičevi dvorani v Trstu v četrtek, 18. t.m., ob 18. uri. Delo bo v hrvaščini predstavil zagrebški literarni zgodovinar dr. Mirko Tomasović; povzetek v slovenščini. Vljudno vabljeni.

OBVESTILA

JUSARSKI ODBOR iz Trebč obvešča posestnike zemljišč » V Krasih « , da naj se nujno udeležijo sestanka, ki bo jutri, 12. t.m., ob 19.30 v Ljudskem domu v Trebčah. Dnevni red: izplačilo vojaških služnostih, sečnja na jusarskih zemljiščih , razno.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst - vabi na 34. OBČNI ZBOR v ponedeljek, 15. februarja, ob 8. uri v prvem in ob 8.30 v drugem sklicanju.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE obvešča, da bo 16. februarja objavljena na oglasni deski DEŽELNEGA SOLSKEGA URADA (trg Sv.Antona Novega 6 v Trstu) lestvica učnega osebja, ki je doseglo usposobljenost za poučevanje literarnih predmetov na slovenskih višjih srednjih šolah.

NA PEDAGOŠKEM LICEJU »A. M. SLOMŠEK« bo v soboto, 13. t.m. Prešernova proslava. Častni gost bo pisatelj B. Pahor. Toplo vabljeni starši in prijatelji mladine. Začetek ob 10. uri.

LICEJ PREŠEREN bo v soboto, 13. februarja, ob 10. uri za Prešernov dan počastil profesorja in pisatelja Alojza Rebulo. Vabljeni.

ČESTITKA

Dnes bo ugasnila v Dolini svojo drugo svečko Martina Sancin. Obilo srečnih, veselih in brezskrbnih otroških dni ji iz srca želi botra Franka.

SSG
Slovensko stalno gledališče

Thornton Wilder
Naše mesto

REŽIJA
ADRIJAN RUSTJA

PREMIERA v petek, 12. t. m., ob 20.30 - Abonma red A

PONOVITVI v soboto, 13. t. m., ob 20.30 - Abonma red B

v nedeljo, 14. februarja, ob 16. uri - Abonma red C

MALI OGLASI

OSMICO ima Igor Slavec v Dolini 89.

OSMICA je odprta v Koludrovci cel februar.

OSMICA je odprta do 23. t.m. na Zajčji farmi v Repniču.

OSMICO ima odprto Usaj v Nabrežini. Toči belo in črno vino.

PRODAM avto lancia prisma 1600 IE, letnik 1989 po ugodni ceni. Tel. na št. 229332.

24-LETNI FANT z višješolsko izobrazbo in dolgoletnimi izkušnjami v risanju autocad išče delo kot risar, tudi z lastnimi pripomočki. Tel. 212164 ob jutranjih urah.

PRODAM električni viličar TMC FB 15 z akumulatorjem in elektronskim vodenjem ; nosilnost 1500 kg v odličnem stanju. Za ogled tel. 040-367273.

MLADO 21-letno dekle z veliko voljo do dela išče kakršnokoli zaposlitev. Telefon 200542 ali 200882 ob uri obedov.

PRODAM domač krompir. Tel. na št. 200882 ob uri obedov.

30-LETNA gospa išče delo za pomoč v gospodinjstvu nekaj ur tedensko. Telefonirati po 19. uri na tel. št. 040/305878.

DAJEM instrukcije iz matematike. Kličite v dopoldanskih urah na tel. št. 944072.

RABLJEN motorni kopač srednje jakosti za obdelavo vrta kupim. Tel. 575145

KUPIM rabljeno ali za prilično ceno motorno žago (za hlode) srednje velikosti. Tel. 575145.

LJUBITELJU živali podarim 2 meseca starega mladiča mešanih staršev svetlorjave barve, nizke rasti. Tel. 226602.

PRODAM originalni japonski avtomobil Suzuki v dobrem stanju. Tel. 200605

PRODAM avtomobil A 112, oktober '86, v odličnem stanju, cena po dogovoru. Telefon 040/391124 ob večernih urah

KOZJI in konjski gnoj primeren za vrtnarstvo prodaja kozjereja Zbogar - Samatorca 47.

PRODAJAM med - domač pridelek po ugodni ceni. Ul. Brigata Etna 4 - Gorica, tel. 0481/81314

†

Zapustil nas je naš dragi

Rudolf Škabar

Pogreb bo jutri, 12. februarja, ob 12.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na repentaborsko pokopališče.

Žalostno vest sporočajo žena Marija, sin Ivan, sestra Emilija in osalo sorodstvo.

Repen, Trst, 11.2. 1993

Ob izgubi dragega očeta Rudolfa izreka globoko sožalje Ivanu in družini

NK Kras

Ob smrti očeta Rudolfa izreka Ivanu Škabarju iskreno sožalje

kolektiv Primorskega dnevnika.

Ob izgubi drage mame Roske Zakelj - Milič izreka iskreno sožalje sinu Oskarju in družini sekcija DSL »J. Pegan« iz Zgoniške občine.

GORICA / NA OBČINI IZDELALI TRI HIPOTEZE

Ljudsko posvetovanje o združevanju rajonov

Predmestni (tudi slovenski) rajoni vsekakor ostanejo

MARKO MARINCIC

Goriška občina nima nobenega namena ogrožati slovenske prisotnosti z združevanjem rajonov. Tako so nam včeraj zagotovili funkcionarji oddelka za decentralizacijo in sam občinski odbornik Dario Baresi, ki so nam podrobneje predstavili predloge o krčenju števila rajonov, o katerih smo pisali prejšnjo nedeljo. Vprašanje je bilo v razpravi že ob pripravi občinskega statuta. Takrat ga niso rešili, v statut pa so vključili določilo (2. odst. člena 35), naj se v teku enega leta izvede posvetovanje z občani za določitev števila rajonov. Leto poteče 18. aprila, zato so občinski funkcionarji v skladu z navodili uprave pripravili predloge, o katerih naj bi se izrekali občani.

Izbirali naj bi med štirimi možnostmi. Prva je ohranitev sedanjih desetih rajonov. Kdor bo hotel zmanjšati to število, bo imel na voljo dve že izdelani hipotezi: 7 rajonov, enostavno z združitvijo nekaterih od obstoječih (ta predlog je bil v razpravi ob pripravi statuta) in 5 na novo (tako teritorialno kot glede na pristojnosti) opredeljenih okrožij. Četrta možnost je prosta, se pravi da lahko vsakdo sugerira še druge rešitve.

ŠTEVILO PREBIVALCEV IN OZEMELJSKA RAZSEŽNOST SEDANJIH DESETIH RAJONOV V GORIŠKI OBČINI

RAJON	ŠTEVILO PREBIVALCEV 31.12.1992	HEKTARJI POVRŠINE
LOČNIK	3.813	1.266
PODGORA	1.113	366
PEVMA-ŠTMAVER-OSLAVJE	768	693
STRAŽICE	4.113	119
SVETOGORSKA Č.-PLACUTA	6.411	374
PODTURN-SV. ANA	7.450	311
ŠTANDREŽ	1.858	459
ROJCE	1.845	83
MESTNO SREDIŠČE	10.363	234
MADONNINA	838	207

Pri vseh teh predlogih, poudarjajo na občini, da bi izpodbili bojazni o etničnem pritisku, bi vsekakor ohranili nekoč samostojne občine oz. današnje rajone s posebno kulturno in narodnostno identiteto. V hipotezi sedmih rajonov je predvidena združitev Podgore z rajonom za Pevmo, Oslavje in Štmaver, nadalje združitev Rojc in Madonnine ter Stražic in Severne četrti. Štandrež bi ostal samostojen, na desnem bregu Soče pa bi dva slovenska rajona združili v enega. Tudi v hipotezi petih enot bi se držali teh načel, saj bi ohranili nekdanje občine Podgora (vključno s Pevmo), Ločnik in Štandrež, mesto pa bi razdelili v dva rajona (Gorica 1 in 2) še nedoločenih vendar približno enakih razsežnosti.

To so torej predlogi, o katerih naj bi se po sklepu občinske uprave že marca izrekali občani. Pred tem nameravajo pridobiti še mnenje rajonskih svetov, pristojne svetovalske komisije na občini ter občinskega sveta. Po mnenju odbornika Baresija pa bi se predlogi ne smeli bistveno spremeniti.

Kako naj bi potekalo posvetovanje? Vsem 15 tisoč goriškim družinam naj bi prve dni marca dostavili vprašalnike s štirimi možnimi izbirami in sicer po en vprašalnik za vsakega člana s pravico do glasovanja: to so vsi občani, ki bodo do 1. marca dopolnili 16 let. Priložena bo poštna kartica (z že plačano poštnino) za odgovor. Upoštevali bodo odgovore, ki bodo prispeli do 31. marca.

Pri vsem tem pa se postavlja politično vprašanje, ali ima posvetovanje sploh smisel. Po polemikah ob odobritvi statuta se je namreč sedaj med strankami utrdilo mnenje, da naj bi ohranili sedanje število rajonov. Potemtakem bi si lahko prihranili posvetovanje (in z njim povezane precej izdatne stroške). Toda za to bi bil potreben ponovni sklep občinskega sveta, ki naj spremeni 35. člen statuta. V nasprotnem primeru bi se moral postopek nadaljevati, četudi v pisani paleti strank ni danes več nikogar, ki bi se s posebno vnemo ogreval za krčenje rajonov, saj je pomembnejših problemov kar precej.

DAN KULTURE / PRIREDITEV V DIJAŠKEM DOMU

V gosteh odrski krožek iz Branika

Gostje so dovršeno zaigrali pravljično igro Kraljevi smetanovi kolački

Gostje in gostitelji - spominski posnetek (foto Studio Reportage)

Stevilnim prireditvam ob Dnevu slovenske kulture, so se v petek pridružili tudi gojenci Dijaškega doma v Gorici. Praznik so obeležili z gostovanjem gledališkega krožka OS Branik . Člani skupine (mentorstvo in vodstvo g. Kolenčeva) so zelo dovršeno podali pravljično igro Kraljevi smetanovi kolački. Gre za preprosto, pravljično zgodbo s srečnim koncem, kjer pa ne manjka kritičnih in smešnih poudarkov.

Glede gostovanja gledališkega krožka velja zabeležiti, da se le to uvršča v dosedanje in tudi bodoče okvire delovanja Dijaškega doma, kjer ima ohranjanje in navezovanje stikov in sodelovanja s podobnimi ustanovami in šolami v zamejstvu in domovini pomembno mesto. Glede nastopajoče skupine pa velja zabeležiti, da je v zadnjih letih bila med uspešnejšimi na Goriškem in živahno deluje tudi v novih okoliščinah, kjer je za tako dejavnost manj posluha in predvsem manj možnosti. Gojenci Dijaškega doma so za petkovo prireditev pripravili uvodni del z nagovorom o pomenu in namenu praznovanja obletnice Prešernove smrti.

Sicer pa velja zabeležiti, da so tudi v Dijaškem domu obnovili delovanje odrskega oziroma gledališkega krožka in da pridno pripravljajo igro za zaključek šolskega in domskega leta. Kaj pripravljajo, zaenkrat ne bi radi izdali.

Kulturne prireditve ob obletnici Prešernove smrti bodo v prihodnjih dneh v raznih krajih. Jutri na Vrhu, v soboto v Štmavru, v nedeljo pa v Sovodnjah.

NOVICE

Ministra Colombo in Peterle bosta v torek odprla mednarodni prehod Jenkovo

Maloobmejni prehod Jenkovo bodo v torek, 16.t.m., uradno odprli za mednarodni promet. Slovesnost bo ob 11.30 ob udeležbi ministrov za zunanje zadeve Italije Emilia Colomba in Slovenije Lojzeta Peterleta. Po slovesnosti bo na prefekturi v Gorici sprejem za delegacijo iz Slovenije. Mejni prehod bi bili morali po prvih napovedih odpreti že sredi prejšnjega meseca. Mednarodni prehod Jenkovo bo odprt od zgodnjih jutranjih do poznih večernih ur.

Danes pokrajinski svet občinski pa morda 19. t.m.

Danes ob 15.30 je napovedana seja pokrajinskega sveta. Poleg drugih vprašanj bodo odločali o obnovitvi upravne komisije avtobusnega podjetja APT, na dnevnem redu pa je tudi sprejem odstopa člana upravnega sveta ustanove IACP Maria Saracina in imenovanje novega predstavnika v tem organu.

Na goriški občini pa se župan pripravlja na sklic prve seje občinskega sveta po skoraj dvomesečnem premoru zaradi preverjanja v večinski koaliciji. Kot smo neuradno izvedeli, naj bi seja bila prihodnji petek, 19. februarja. Sklic občinskega sveta so v prejšnjih dneh formalno zahtevali svetovalci DSL, pa tudi iz vrst drugih političnih sil je slišati negodovanje zaradi dolgotrajnega čakanja.

Brunello pisal Benvenutu o težavah v carinarnici

Predsednik družbe SDAG arh. Bruno Brunello, ki začasno predseduje tudi Odboru mejnih postajališč alpskega loka, je posegel pri direktorju ministrstva za finance Giorgiu Benvenutu za rešitev problema odvečne delovne sile zaradi odprave carinskih pregrad med državami članicami ES. Brunello je tudi opozoril na potrebo po okrepitvi organika goriške carinarnice, ki predstavlja danes eno od vstopnih meja celotne Evropske skupnosti. O tem bo v soboto, 20. t.m., govor na sestanku mejnih postajališč Alpskega loka v Veroni.

Gorica kinema: »In the soup«

Gorica kinema ponuja drevi ob 20.45 v kinu Vittoria film ameriškega režiserja Alexandra Rockwella»In the soup«. To je zgodba podjetnega filmskega scenarista, ki ima pač smolo, da nima denarja, da bi posnel film. Odloči se zato, da scenarij proda najboljšemu ponudniku. Na ponudbo se oglasi Joe, gangster, ki scenarista postopoma uvede v svoj svet. Film je prejel nagrado žirije na festivalu Sundance Film. Predstavili pa so ga na festivalu v Benetkah leta 1992.

KULTURA / NEMŠKA PRISOTNOST V GORICI

Podjetni pustolovec oče goriške industrije

Družina Ritter sto let vodilna v gospodarstvu

MARKO WALTRITSCH

Obilnim zaslužkom v nejasnih in najbrž tudi nečednih poslih Kristofa Ritterja se je treba zahvaliti, da je Gorica v prejšnjem stoletju dobila prve tovarne in da so na tem področju njegovi nasledniki igrali zelo pomembno vlogo. Kristof Ritter, doma iz Frankfurta, uveljavljen trgovec v raznih deželah Evrope, je v času napoleonskih vojn bil na Malti. Baje je tam operiral tudi z gusarstvom in uspelo mu je pripeljati kljub francoski in zavezniški napolitanski kontroli v Trst ladjo s surovinami za avstrijsko armado. Veliko je zaslužil, nekaj časa se je ustavil v Trstu, potem pa prišel v Gorico. Tu sta se pričela uveljavljati sinova Hektor in Wilhelm.

Hektor je leta 1839 kupil zemljišča v Stražicah (mesto je takrat bilo od travnikov, ki so jih nazivali s slovenskim imenom Stražice, zelo oddaljeno) in tam zgradil prvi industrijski mlin. Žito so uvažali, moko pa izvažali. V kasnejših letih so Ritterjevi tam zgradili predilnico in nekaj drugih obratov, kasneje so šli tudi preko Soče v Podgoro in tam kupili tovarno. V Stražicah so za delavce zgradili tudi eno prvih naselij ljudskih his v Evropi, odprli ljudsko šolo za otroke delavcev, ki so se tja naselili od drugod. Mimogrede povedano, tam so v Gorici prvič v ljudski šoli poučevali tudi slovenščino, za kar je od leta 1872 dalje skrbel učitelj Gabrijelčič. Hektor Ritter je postal tudi predsednik Trgovinske zbornice. V tem svojstvu si je prizadeval, da je bila do Gorice speljana Južna železnica, da so se uredile cestne prometne poti. Zanimala ga je trgovina na veliko, zato je podpiral gradnjo železnic do morja in ureditev majhnih pristanišč.

Ritterjevi so v goriškem gospodarstvu igrali veliko vlogo. Danes so pozabljeni, ker so bili Nemci in ne italijanske narodnosti in ker, čeprav so v prizadevanju za svoj zaslužek paktirali z italijanskimi veleposestniki in bili zaradi tega tarča slovenskih politikov, so se zavzemali, da bi se ti kraji razvijali znotraj habsburške monarhije.

Prof. Alberto Luchitta je nanizal vrsto zanimivih podatkov o Ritterjih na seminarju o nemški kulturi na Goriškem, ki ga prireja Inštitut za socialno in versko zgodovino. Čeprav je predavanje osredotočil na nemške podjetnike, ki so delali na Goriškem, ni pozabil povedati, da je prva sodobna tovarna bila zgrajena leta 1829 v Ajdovščini, in da so v gospodarskem razvoju sodelovali tudi Slovenci in Italijani.

Njegovo predavanje je bilo prejšnji petek, že tretje, po uvodnih prof. Angela Are, z univerze v Trentu, o prizadevanjih Italijanov, da bi se v Avstriji odprla tudi italijanska univerza, ter prof. Grete Walter Klingensteinove, z graške univerze, ki je orisala nemško-avstrijsko zgodovinopisje o nekdanjem avstrijskem Primorju. Do prve svetovne vojne nemški pisci niso posvečali veliko pozornosti krajevnim posebnostim. Šlo jim je za prikazovanje enovitosti cesarstva. Kar se Primorja tiče je na voljo precej spisov o trgovski vlogi Trsta, poleg tega pa še kar precej spisov etnografsko-turističnega značaja.

Zanimanja je bilo še manj po prvi svetovni vojni, ko so ti kraji pripadli drugim državam, več so se Avstrijci posvečali vprašanjem svoje nacionalne identitete, tudi v odnosu do severnega nemškega brata. Še manjše je bilo zanimanje po 2. vojni, ko so v deželah nekdanjega cesarstva zavladali režimi, ki Avstrijcem niso prijali. Tudi v zadnjem času je malo spisov na to tematiko. Lahko bi z naše strani dodali, da je več zanimanja za tiste čase med tržaškimi Italijani kot pa v sami Avstriji.

Seminar o nemški kulturi se nadaljuje. Jutri bo v dvorani Cocolin ob 16.30 Hans Kitzmüller govoril o nemški literaturi na Goriškem, Marjeta Kranner pa o mons. J.N. Hrastu, Goričanu ki se je počutil doma v nemški kulturi.

DOBERDOB / PO ODPRAVI SLUŽNOSTI

Kdo bo lastnik opuščenih utrdb

V sredo posvet z lastniki zemljišč, kjer je vojska postavljala utrdbe

Krčenje vojaških služnosti na področju občine Doberdob je poleg začetnega zadovoljstva zaradi odprave težkih bremen pustilo tudi nekaj nerešenih problemov. Ostala so namreč odprta nekatera vprašanja predvsem glede vojaških objektov oziroma obrambnih zgradb (jarki, bunkerji, podzemska skladišča za orožje itd.).

Župan Lavrenčič nam je povedal, da želijo te probleme rešiti enkrat za vselej in postaviti vojaško oblast pred odgovornost, da se določi, čigavi so sedaj zapuščeni vojaški objekti in sicer, ali ostanejo vojski, ali naj postanejo občinska last, ali celo preidejo v last zasebnikov. Problem je v tem, da je svojčas vojaška oblast odvzela zemljo, ki jo je potrebovala, in ni dala zasebnikom nobene odškodnine. Poleg tega je še zgradila ceste in izvedla druga za vojaške potrebe primerna dela.

Širši sestanek - posvet z domačini oz. lastniki zemljišč bi moral osvetliti težave, ki jih imajo zasebniki zaradi vojaških objektov in ponuditi občinski upravi predloge za dokument, ki ga bo občina poslala vojaškim oblastem, v upanju, da bo prišlo do pozitivne rešitve zgoraj omenjenih problemov. Sestanek-posvet bo, kot je včeraj sklenil občinski odbor, prihodnjo sredo ob 18.30 v glasbeni sobi osnovne šole v Doberdobu. (mj)

TRŽIČ / PRISTANIŠČE

Promet blaga je bil januarja zelo intenziven

V tržiškem pristanišču Portorosega so januarja letos imeli dvakrat več prometa kakor istega meseca lani. Raztovorili so skoraj 162 tisoč ton blaga natovorili pa skoraj 68 tisoč ton. Januarja 1992 so raztovorili 85.500 ton, natovorili pa 32.700 ton. Podatki so vsekakor spodbudni tudi spričo stagnacije, ki jo že lep čas beležijo v drugih pristaniščih.

Živahen promet so v tržiški luki zabeležili tudi v zadnjem lanskem trimesečju.

Med prispelim tovorom je po količini na prvem mestu premog. Razložili so ga kar 66 tisoč ton. Spet se je znatno povzpela količina celuloze (33.871 ton) in lesa, ki je dosegla skoraj 28 tisoč ton, kaolina (15.810 ton) in žita (13.731 ton). Januarja so v Portorosegi raztovorili tudi pomembno količino avtomobilov (japonskih in ruskih)

Razmerje med raztovorjenim in natovorjenim blagom je bilo v januarju približno 1 : 2, 5. Natovorili so 67.582 ton različnega blaga, ali dvakrat več kakor januarja 1992. Na prvem mestu so izdelki kovinsko predelovalne industrije 44.728 ton, na drugem pa žita (17.130 ton).

V Portorosegi že lep čas pogrešajo večje količine pošiljk cementa. V januarju so sicer razložili 2.755 ton (januarja 1992 2.721 ton) cementa, ničasar pa odpremili.

Tržiško pristanišče ostaja, kljub pomanjkljivi koordinaciji med severnojadranskimi lukami še zmeraj pomembna točka za uvoz lesa. In najbrž bo tako tudi v prihodnje. V vidu tega cilja gredo namreč pomembne naložbe zlasti s strani Trgovinske zbornice, oziroma Goriškega sklada.

Pristanišče Portorosega naj bi tudi v prihodnje ohranilo prestižno mesto (prvo med italijanskimi lukami) kar zadeva promet z lesom in lesnimi polizdelki, posebej pa si trudijo, da bi zaživel avtomobilski terminal za uvoz avtomobilov iz Japonske. Prve stvarne korake so že naredili in tudi uspeh ni izostal, kakor je mogoče razbrati iz prvih večjih pošiljk avtomobilov v zadnjih mesecih.

GOSPODARSTVO / PRIPRAVA SKUPNEGA DOKUMENTA

Enotno o premagovanju krize

V pripravi poseben dokument za vladno "task force"

Ob napovedanem obisku predstavnikov vlade na Goriškem, 22. t.m., se množijo pobude za izdelavo skupnega dokumenta v katerem bo prikazano gospodarsko stanje na Goriškem innakazane smernice ukrepov, ki naj bi zaustavili ali vsaj upočasnili propadanje gospodarstva. Tako je Trgovinska zbornica dala pobudo za srečanje predstavnikov gospodarskih združenj, sindikatov in strokovnjakov Trgovinske zbornice. Pri sestavi osnutka dokumenta, ki ga bodo predložili vladni delegaciji, ki jo bo vodil podtajnik pri Ministrskem svetu Fabbri, bodo upoštevali predloge vseh sodelujočih strani. Po sporočilu Trgovinske zbornice, besedilo dokumenta še ni bilo usklajeno, ampak bo za to potrebno še eno srečanje, predvidoma prihodnji teden.

Medtem ko si Trgovinska zbornica prizadeva za enoten in skupen nastop do vlade, pa menda na Deželi ubirajo nekoliko drugačne korake. Samo tako je mogoče razumeti telegram, ki so ga predstavniki gospodarskega, političnega in družbenega življenja prejšnji teden naslovili predsedniku dež. odbora Turellu in v katerem opozarjajo na nujnost, da Dežela z enakim pristopom in enakimi kriteriji obravnava težaven gospodarski položaj na vseh območjih. Telegram so podpisali deželni svetovalci z Goriškega, senator Bratina, goriški župan, predsednik Trgovinske zbornice, predsednik Pokrajine, predsedniki gospodarskih združenj in sindikalnih zvez.

Sindikati so za ponedeljek, 22.t.m. oklicali splošno stavko.

NARODNA IN STUDIJSKA KNJIŽNICA
KULTURNI DOM GORICA
SLOVENSKA LJUDSKA KNJIŽNICA DAMIRJA FEIGLA
vljudno vabijo na predstavitev 6. zvezka

ENCIKLOPEDIJE SLOVENIJE

nocoj, ob 18. uri v prostorih
Slovenske knjižnice Damirja Feigla v Gorici, Krizna ul. 3.

O goriški tematiki v dosedanjih zvezkih Enciklopedije Slovenije bo spregovoril **MARKO WALTRITSCH** s sodelovanjem **Branka Marušiča** in urednikov enciklopedije.

PRIREDITVE

KSD DANICA prireja jutri ob 20.30 prireditev v počastitev Dneva slovenske kulture. Na sporedu bodo recitacije v izvedbi dijakov in nastop moškega pevskega zbora Skala.

PD SABOTIN priredi v soboto, 13.t.m., ob 20. uri v prostorih nekdanje osnovne šole v Štmavru prireditev z naslovom Intervju Prešernu. Društvo tudi obvešča, da bo v nedeljo, 14.t.m., tradicionalno slavje ob prazniku sv. Valentina . Ob 14. uri bo maša, že od 10. ure dalje pa bodo odprli kioske, kjer bodo ponujali znane štmavrske štruklje in domače vino.

KD SOVODNJE prireja v nedeljo, 14. t.m., ob 17. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah prireditev ob dnevu slovenske kulture Pesnikova podoba.

OBVESTILA

SEKCIJA SPI-CGIL DOBERDOB priredi danes ob 15.30 srečanje v glasbeni sobi za upokojenke in upokojence za podelitev članskih izkaznic. Sledi družabnost.

SPD GORICA vabi na osrednjo proslavo ob 100-letnici Planinskega društva, ki bo 28. februarja v Ljubljani. Avtobusni prevoz iz Rožne doline. Prijave in informacije pri Z. Cotarju, tel. 30995.

DRUŠTVO UPOKOJENCEV sporoča vozni red avtobusov na pustovanje 20. t.m.: prvi avtobus ob 15.15 s Travnika, mimo gost. Primožič, v Podgoro in Standrež, drugi ob 15.30 iz Sovodenj v Standrež.

ČESTITKE

Srečno BORIS! Končno smo te dočakali. Prisrčno čestitamo mami Betki in očku Klavdiju, nona Elena, nona Milojka, pranoni ter drugi sorodniki in prijatelji.

KINO

GORICA

VITTORIA 20.45 »In the Soup«. Režija Alexander Rockwel. Film iz ciklusa Gorica kinema.

CORSO 17.00-19.30-22.00 »Luna di Fiele«. R. Roman Polanski.

VERDI 18.00-20.00-22.00 »Trappola in alto mare«. Igra Steven Seagal.

TRŽIČ

COMUNALE Zaprto.

EXCELSIOR 17.30 - 22.00 »Buco profondo«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

ALL' ORSO BIANCO - Korzo Italia 10 - tel. 531576.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

S. ANTONIO - ul. Romana 147 - tel. 40497.

POGREBI

Danes v Gorici: ob 12. uri Romeo Dogani iz splošne bolnišnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče, ob 12.45 Maria Fabris, vdova Russian iz bolnišnice Janeza od Boga v Zagraj.

NOVICE

Prodaja materiala po dumpinških cenah?

LJUBLJANA - Predstavniki industrije gradbenega materiala v okviru združenja za gradbeništvo pri GZS so včeraj obravnavali problematiko in posledice obsežnega uvoza gradbenih materialov (opeka, apno, cement) iz Hrvaške v Slovenijo. Kot so poudarili, je ta problem še posebno pereč zaradi nerecipročne carinske politike, ki jo uveljavlja Hrvaška do Slovenije z zapiranjem svojega trga zaradi višjih carinskih dajatev in neugodnega tečajnega razmerja med hrvaškim dinarjem in tolarjem (inflacija je na Hrvaškem šestkrat večja kot v Sloveniji) ter zaradi nižje cene delovne sile. Sklenili so, da bodo skušali zbrati ustrezne podatke, ker sumijo, da gre za dumpinske cene. Če bodo dobili dovolj trdnih dokazov, bodo dali pobudo za začetek protidumpinškega postopka. (M. C.)

Poplava ponarejenih dolarjev

MOSKVA - Tretjina ameriških dolarjev, ki krožijo na ozemlju Rusije, je ponarejenih. Dejstvo, da jih še naprej razpečujejo, je posledica tihe soudeležbe ali vsaj pasivnosti celotne družbe, kot je menil eden od izvedencev zunanjetrgovinske banke Rusije v intervjuju za Moskovsko pravdo, ki so ga objavili v sredo.
V lovu na zelene bankovce, ki so nepogrešljivo sredstvo za nakup tistih dobrin, ki niso dostopne v rubljih, raje vsi zatisnejo oči pred njihovo dvomljivo pristnostjo, je povedala Irina Vasiljeva. Posameznik, ki želi zamenjati dolarje v banki, se začne takoj pogajati z uradnikom, da si razdelita na pol, brž ko mu ta namigne, da so dolarji ponarejeni. Blagajniki, katerih malomarnost je menda kriva za ta pojav, raje dopuščajo, da ponarejeni bankovci še naprej krožijo, kot pa da bi prijavili, da so ponarejeni. Ponarejeni bankovci, ki jih zaseže policija, običajno niso deponirani, notranje ministrstvo pa pozablja obveščati banke o tem, koliko in katere ponarejene bankovce so zaplenili. Rusije že pripravlja informativni katalog v barvah z vsemi reprodukcijami ponarejenih bankovcev, ki so jih zaplenili v Rusiji. (AFP)

Bayer AG zmanjšuje izplačila

LEVERKUSEN - Nemški kemični koncern Bayer AG je v sredo sporočil, da bo zmanjšal vsa dodatna izplačila svojemu osebju na 384 milijonov mark, kar je 17 odstotkov manj kot leta 1991. To zmanjšanje je posledica neugodnih gibanj v letu 1992 in izhaja iz tistih podjetij, ki so se koncernu pridružila in katerih poslovanje je bilo slabše od povprečja. (Reuter)

Začetki privatizacije v Bolgariji

SOFIJA - Kot so v sredo povedali uradni predstavniki, se je tudi v Bolgariji začel proces privatizacije, s katerim so sicer dolgo časa odlašali. Na prvi dražbi pa so vseeno prodali samo eno podjetje od štirih, ki so bila ponujena. Tako je prišlo podjetje Škoda servis iz Preslava, 350 kilometrov vzhodno od Sofije, v zasebne roke za 670.000 levov (26.300 ameriških dolarjev), njegova začetna cena pa je bila 22.700 dolarjev. V okviru programa privatizacije, ki so ga sprejeli lani v tej nekdanji komunistični državi, bodo na dražbi ponudili 1600 podjetij, ki so v lasti države, tristo med njimi pa naj bi jih prodali že letos. (Reuter)

Sistem evropskih valutnih razmerij

BRUSELJ - Finančni strokovnjaki Evropske skupnosti so v sredo dopoldne preučevali delovanje Evropskega sistema medvalutnih razamerij v luči kaosa preteklih petih mesecev, ki je ogrozil delovanje celotne mreže. »Pozorni smo na vse izkušnje, ki jih lahko pridobimo iz teh viharjev,« je povedal nemški državni sekretar za finance Horst Köhler. Naloga komiteja, ki ga sestavljajo namestniki guvernerjev centralnih bank in predstavniki državnih zakladov, je bila skrbno preučiti delovanje Evropskega sistema medvalutnih razmerij od minulega septembra, potem ko sta bila britanski funt in italijanska lira prisiljena zapustiti Sistem zaradi špekulacij. Celotno poročilo po vsej verjetnosti ne bo objavljeno pred majem, najprej pa ga bodo dobili v roke finančni ministri ES na svojem neformalnem srečanju na Danskem. Člani komiteja niso hoteli povedati nobenih podrobnosti o samem poročilu oziroma o obsegu reform, ki jih to utegne predlagati. Prav tako niso hoteli komentirati stališča Wima Duisenberga, guvernerja danske Centralne banke in predsedujočega v komiteju gurvernerjev centralnih bank ES, ki neposredno nadzoruje poročilo o Evropskem sistemu medvalutnih razmerij in meni, »da niso potrebne nobene večje spremembe«. Britanci menijo, da ima Sistem »resne pomanjkljivosti«, Irska, ki pa je bila prisiljena devalvirati funt za 10 odstotkov manj kot pred dvema tednoma, pa je zahtevala nujne in korenite spremembe Evropskega sistema medvalutnih razmerij. Irska tudi meni, da je pomoč ES prišla prepozno in da je bila preskromna. Kot so povedali v finančnih krogih, naj bi na tem zasedanju razpravljali tudi o usklajenem paketu ukrepov na ravni posameznih držav in celotne Evropske skupnosti, ki bi bili namenjeni ozdravitvi recesije v evropskem gospodarstvu. (Reuter)

FAIR AND EXHIBITION PARTNER

Syma Intercontinental is looking
for a partner for the Slovenian market.
Well-known registered trade marks,
such as Syma-System®, Syma-Rondo®,
Syma-Orbit®, can be distributed.
Please write in English or German to
Syma-System Austria, Mr Jörg Noichl,
managing director, Industriestraße 3
A-120 Wolkersdorf, Tel. 9943/2245/2497-0
Fax. 9943/2245/2498-85

SYMA

VLADNI PROJEKT PRENOVE PODJETIJ / PROMETNA SREDSTVA

Odvečne zaloge so vredne več kot sto milijonov mark

Avtomontaža: proizvodnja po naročilu, nedokončani izdelki in standardizacija - V podjetjih preveč optimizma

MILE ČUK

LJUBLJANA - Vladni program prenove podjetij v petih panogah je pokazal, da podjetja zvečine preveč optimistično ocenjujejo svoj položaj v razmerju do svetovne konkurence, hkrati pa se za zaostajanje preveč sklicujejo na zunanje dejavnike. To je na včerajšnji predstavitvi rezultatov v proizvodnji prometnih sredstev poudarila vodja projekta prenove Tea Petrin. Postregla je tudi z ugotovitvijo tuje svetovalne oganizacije A. T. Kearney, da bi v petih obravnavanih panogah stroške poslovanja lahko zmanjšali za 10 do 20 odstotkov le z ustreznimi spremebami v vodenju in organizaciji dela. Tudi predstavnik omenjene svetovalne hiše je pritrdil, da podjetja preveč pričakujejo od države, saj je pri prenovi 70 do 80 odstotkov dela treba postoriti v samih podjetjih.

Strokovnjaki svetovalne organizacije A. T. Kearney so v panogi proizvodnje prometnih sredstev, v kateri je zaposlenih približno 25.000 delavcev, podrobno analizirali ljubljansko Avtomontažo kot tako imenovano pilotsko podjetje. Ta se je po izgubi nekdanjega jugoslovanskega trga, kamor je prodala polovico proizvodnje (kot tudi sicer celotna panoga), znašla v zelo težavnem položaju. Izsledki tujih, pa tudi domačih strokovnjakov kažejo, da je cilj prestrukturiranja predvsem zmanjšati tako imenovano strateško vrzel med produktivnostjo slovenskih podjetij v tej (pa tudi drugih) panogi v primerjavi z zahodno konkurenco. Podrobne analize so tudi pokazale, da je v proizvodnji prometnih sredstev (avtomobilov, tovornjakov, avtobusov, železniških vozil in opreme, koles in podobno) približno 7000 presežnih delavcev, med katerimi bi jih 4000 lahko prerazporedili. Ugotovili so tudi, da odvečne zaloge v tej panogi dosegajo vrednost kar 100 milijonov nemških mark. Sicer pa je po vseh ekonomskih pokazateljih v ospredju proizvodnja avtomobilov.

Sodelovanje med poslovodstvom in drugimi zaposlenimi v Avtomontaži in tujimi strokovnjaki je bilo po izjavah obeh strani zelo plodno. Slednji so, potem ko so se podrobno seznanili z vsemi podatki o stroških, zalogah, organizaciji dela itd., poiskali primerljiva podjetja v tujini in tako opravili analizo trgov ter določili usmeritve pri prodaji.

Poglavitni trgi naj bi bili slej ko prej nemški, italijanski in avstrijski. Pri strukturi stroškov so ugotovili, da kar 50 ali 60 odstotkov odpade na materialne stroške oziroma da je tukaj mogoče največ prihraniti. Velik problem je tudi financiranje, ki v strukturi celotnih stroškov pomeni več kot 20 odstotkov, kar otežkoča poslovanje podjetij.

Na podlagi vseh izsledkov so v Avtomontaži ustanovili več skupin, ki naj bi reševale posamezna vprašanja. Ena bo skrbela, da bo proizvodnja potekala samo po naročilu, druga se bo ubadala z nedokončanimi izdelki, tretja s standardizacijo. Določena je tudi skupina za finančno konsolidacijo in podobno.

Vse skupine so pričele z delom mesec pred iztekom roka, ki je določen za sodelovanje s tujo svetovalno hišo. To je seveda zelo pomembnno, saj so težave najhujše ravno na začetku. Kot je dejal direktor Avtomontaže, je treba najprej pomesti pred domačim pragom. Nerealno pa je po njegovem mnenju pričakovati, da se bodo podjetja uspešno prestrukturirala, če ne bo tudi vlada ustrezno spremenila svojega ravnanja, za kar bi tudi lahko najela kakšno svetovalno organizacijo. Lipičar je to ponazoril z ugotovitvijo tujih strokovnjakov, da so domača podjetja enkrat bolj obremenjena z davki kot konkurenčna tuja. Sicer pa po Lipičarjevem mnenju niso pokazale nič takšnega, česar doslej ne bi vedeli, vendar se temu zaradi nakopičenih tekočih problemov doslej niso mogli posvetiti.

Oprijemljive rezultate programa prenove podjetij je moč pričakovati že čez nekaj mesecev, je bilo slišati, v dveh letih pa naj bi prenovo izvedli v celoti.Tea Petrin je dejala, da bodo na ravni panoge (najbrž v okviru združenj GZS) ustanovili projektne skupine, ki bodo v praksi uresničevale ugotovitve in usmeritve, do katerih so se dokopali domači in tuji strokovnjaki v okviru prenove podjetij.

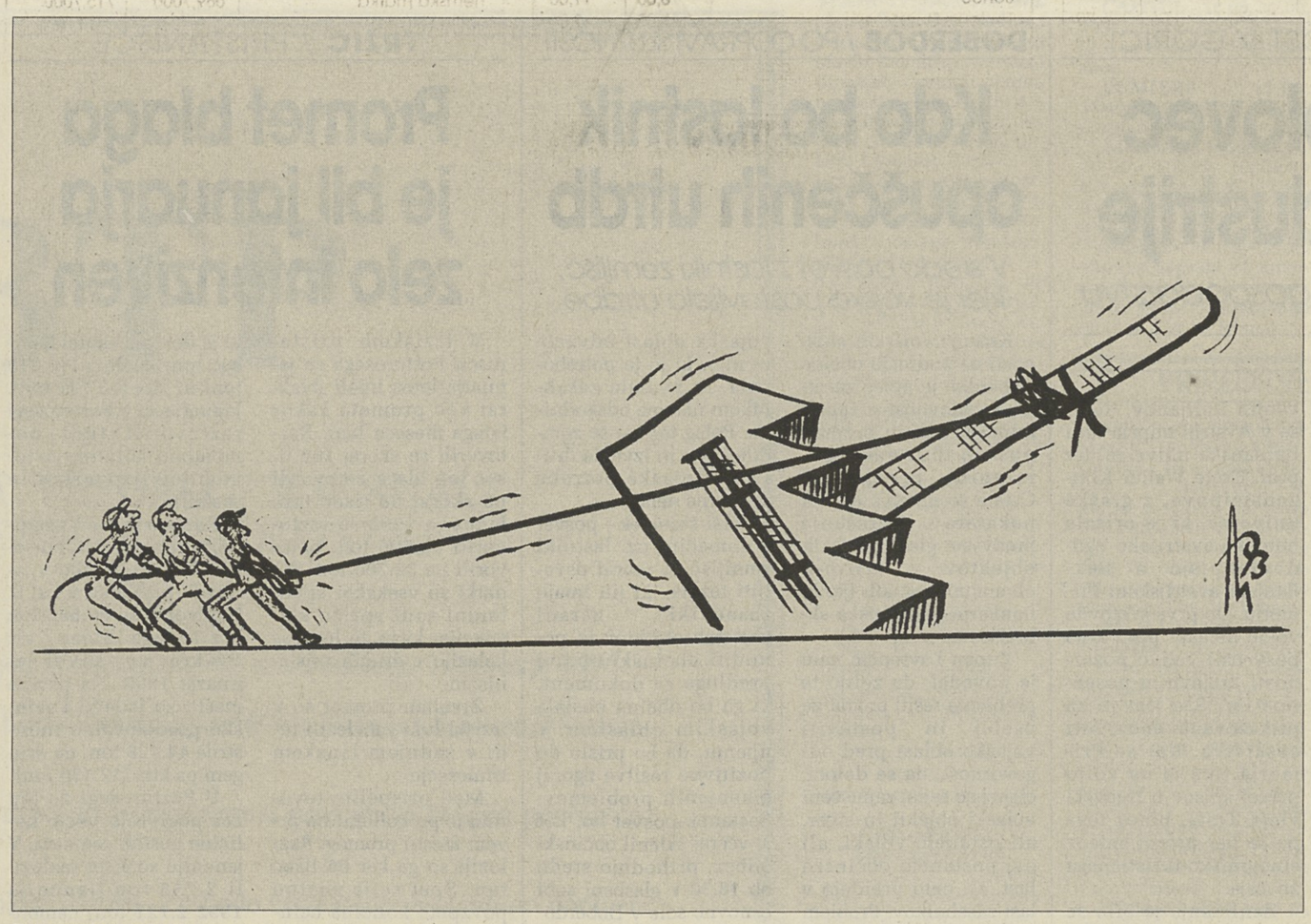

Reševanje podjetja

MALO GOSPODARSTVO/LOKALNA ORGANIZIRANOST

Državni in občinski pospeševalni centri

Informacijska, svetovalna in poslovna mreža - Pomembna vloga občin

BRANE PIANO

CELJE - Z včerajšnjim posvetom v Celju je slovensko ministrstvo za gospodarske dejavnosti pričelo vrsto posvetov o lokalni organiziranosti malega gospodarstva, ki bodo še v Ljubljani, Mariboru, Novem mestu, Kopru in Novi Gorici. Država je s tem končno razgrnila načrt, kako spodbuditi malo gospodarstvo, so menili udeleženci iz celjskega, zasavskega in koroškega območja.

Po zamisli ministrstva za gospodarstvo naj bi pospeševalno mrežo za malo gospodarstvo pripravili na treh ravneh, informacijski, svetovalni in poslovni. Svetovalec ministra za gospodarstvo Marijan Stele se zavzema za to, da bi v občinah in območjih ustanovili zavode za pospeševanje malega gospodarstva, katerih delo bo usklajeval javni državni zavod - Pospeševalni center za malo gospodarstvo Republike Slovenije. Lokalni ali regionalni partnerji državnega zavoda bodo lahko že letos sodelovali pri približno tridesetih programih in projektih, ki so večinoma povzeti po izkušnjah Phare, praviloma pa tudi usklajeni z možnostmi in ugodnostmi, ki jih razvoju malega gospodarstva ponujajo različne evropske ustanove, skladi in banke.

Med projekti je morda zanimiv načrt, po katerem bo ministrstvo za gospodarstvo skupaj z ministrstvom za znanost in tehnologijo na vseh letošnjih regionalnih sejmih v Sloveniji zakupilo del površin, na katerih bodo izbrani obrtniki in inovatorji lahko brezplačno razstavili svoje izdelke in zamisli, najboljše od tega pa bo na ogled jeseni na Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju. S tega sejma bodo najzanimivejše zamisli poslali na ustrezne evropske sejme, na podlagi tega pa bodo potem obrtniki in inovatorji lahko kandidirali za dodelitev brezobrestnih kreditov Evropske banke za obnovo in razvoj.

Že letos naj bi v Sloveniji strokovno usposobili približno tisoč pospeševalcev malega gospodarstva, med njimi 50 svetovalcev, 400 promoterjev in 600 informatorjev, združili pa naj bi tudi že obstoječe informacijske sisteme Gospodarske zbornice Slovenije, Obrtne zbornice Slovenije in nekaterih informacijskih centrov, ki so jih ustanovile občine. Država bo ob tem skušala zmanjšati stroške delovanja informacijskega sistema, povsem pa naj bi odpravili zdajšnjo prakso, saj centri zasebnikom zaračunavajo informacije.

Največ nalog bo seveda treba opraviti v lokalnih skupnostih, najpomembnejšo vlogo pri tem lahko odigrajo občine. Te bi morale povsod postati atraktiven prostor za razvoj podjetništva in bi morale vlagati v lastno promocijo predvsem z zagotavljanjem novih lokacij, postavitvijo obrtno-podjetniških con, revitalizacijo opuščenih objektov, prednostnim zagotavljanjem komunalno opremljenih zemljišč, ponujanjem olajšav ob gradnji poslovnih prostorov v zasebni lasti in s pomočjo pri razvoju lokalnih podjetniških inkubatorjev. Skratka, treba bo odpraviti pomanjkljivosti, ki zasebnikom otežujejo uresničitev zamisli. Dandanes imajo obrtniki namreč največ pripomb na pretirano administriranje občinskih organov za gospodarske dejavnosti in na neživljenjska merila pri izdaji soglasij in dovoljenj za poslovne prostore ter pri opredelitvi zasebne dejavnosti. Marijan Stele je včeraj celo ocenil, da so ta merila v Sloveniji celo strožja kot v zahodni Evropi ali Združenih državah Amerike.

Zasebniki se v zdajšnjih gospodarskih razmerah največ zanimajo za pridobivanje kreditov ali brezplačnih dotacij iz republiških in občinskih skladov za razvoj malega gospodarstva. Irena Dobravc-Tatalović z ministrstva za gospodarstvo je pojasnila, da so tovrstne finance pač omejene, zato pa bo država skušala občinam dati strokovno pomoč pri oblikovanju meril za dodeljevanje teh sredstev, obenem pa bo zasebnikom izdajala garancije za kredite, s katerimi bodo želeli uresničiti svoje zamisli.

Prihodnji teden sejem mode

LJUBLJANA - Prihodnji teden se bo začel 39. sejem konfekcije, modnih tkanin, pletenin, usnjene in krznene konfekcije, galanterije, obutve, modnih dodatkov, nakita in kozmetike Moda jesen-zima 93/94, s katerim Ljubljanski sejem začenja vrsto sejemskih prireditev v letošnjem letu, so danes na tiskovni konferenci v prostorih Ljubljanskega sejma povedali organizatorji sejma.Direktor Ljubljanskega sejma Borut Jerše je opozoril, da se sejem Moda že drugič predstavlja v dveh terminih, s čimer se Ljubljanski sejem prilagaja v svetu uveljavljenemu načinu predstavljanja modnih izdelkov. Poudaril je še, da se v Evropi povečuje pomen regionalnih tematskih sejmov.Na sejmu v Ljubljani bo sodelovalo 193 razstavljalcev iz 10 držav, med njimi je največ slovenskih proizvajalcev (142), povečalo pa se je tudi število razstavljalcev iz nekdanjih jugoslovanskih republik. Sodelujejo še razstavljalci iz Nemčije, Avstrije, Italije ter zastopniki podjetij iz Španije, Tajske in ZDA. Za letošnji sejem je po mnenju organizatorjev značilna večja preglednost razstavljenih izdelkov, med novostmi pa se bodo na sejmu pojavili parfumi in licila. (STA)

ZAVAROVANJE ZASEBNEGA PREMOŽENJA / TUDI SKUPINSKO ZAVAROVANJE ETAŽNE LASTNINE

Slovenske zavarovalnice nudijo različne popuste

ALENKA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Potem ko je bil sprejet stanovanjski zakon in ko so najemniki družbenih stanovanj le-te začeli odkupovati, so kot lastniki ugotovili, da morajo stanovanja nanovo zavarovati. Nezavarovana je ostala tudi skupna lastnina v stanovanjskih blokih: dvigala, kurilnice, stekla, stopnišča, streha, napeljave. Slovenske zavarovalnice ponujajo za zavarovanje zasebnega premoženja oziroma za zavarovanje pred požarom in stanovanjsko zavarovanje precej podobne storitve (zavarovalne pakete). V stanovanjsko zavarovanje so tako lahko zajeti stanovanjski predmeti v stanovanjih in hišah, ki so last zavarovanca in članov njegovega gospodinjstva, torej premičnine, in sicer za stalno naseljene in nenaseljene. Pri Zavarovalnici Triglav, d. d., ponujajo pri takojšnjem gotovinskem plačilu zavarovalne premije 10-odstotni popust, enako ugodnost pa tudi pri sklenitvi zavarovanja za dobo desetih let. Če sklenejo požarno zavarovanje (to je najpogostejše) stanovanjski upravniki, zaračunajo pri Triglavu premijo v višini 0, 26 promile od zavarovalne vsote. Za stanovanjski blok vzamejo knjigovodsko vrednost na dan 31.decembra 1990, k njej pa prištejejo valorizacijo in tako dobijo zavarovalno vsoto. Vsak zasebni lastnik lahko prav tako zavaruje svojo stanovanjsko enoto (če tega ne stori za vsa stanovanja upravnik bloka), pri čemer mu h kvadratnim metrom stanovanja prištejejo pripadajoči delež skupnega dela zgradbe; premija je v tem primeru 0, 72 promile od zavarovalne vsote. Tako bi na primer za 60 kvadratnih metrov veliko stanovanje, ki je staro deset let in vredno 100.000 nemških mark, brez popusta plačali 2678 tolarjev premije, če bi plačali naenkrat in z gotovino, pa bi imeli še 10-odstotni popust. Prav tako ponujajo pri zavarovanju zasebne hiše požarno in stanovanjsko zavarovanje, kjer so možne različne kombinacije.Tudi pri zavarovalnici Tilia, d. d., lahko hišo zavarujete po dveh policah: pred požarom in stanovansko zavarovanje. Premija denimo za 100 kvadratnih metrov veliko stanovanje tako za stanovanjsko kot za požarno zavarovanje je 10.000 tolarjev, pri takošnjem plačilu pa priznajo še 20 odstotkov popusta, pri plačilu v štirih obrokih pa ne zaračunajo obresti. Pri Tilii pravijo, da je posamično zavarovanje v stanovanjskem bloku zelo redko in da se večina lastnikov stanovanj odloča za skupinsko zavarovanje. Če se zavaruje hkrati pet do deset stanovanj, zaračunajo pri zavarovalnici Tilia ob takojšnjem plačilu premijo v višini 2600 tolarjev. Če pa se sklene zavarovanje za več kot deset stanovanj ali če se zavaruje prek upravnika, zaračunajo ob takojšnjem plačilu premijo v višini 2000 tolarjev. Tilia, d. d., prav tako ponuja požarno zavarovanje, dodatno zavarovanje ob izlivu vode, strojelomno zavarovanje, zavarovanje civilne odgovornosti pa tudi skupnih delov in naprav v zgradbi ter premičnin v stanovanju. Podobne zavarovalne pakete ponujajo tudi pri Zavarovalnici Maribor, d. d., pri kateri lahko zavarujete hišo pred požarom, točo, eksplozijo, viharjem . . . Pri mariborski zavarovalnici ponujajo stanovanjsko zavarovanje in dodatno zavarovanje pred poplavami, lomi stekla, strojelomi pa tudi skupinsko zavarovanje etažne lastnine, kjer priznajo pri zavarovanju več kot šestih stanovanj 40-odstotni popust. Za hišo znaša premija za požarno zavarovanje 0, 76 promile zavarovalne vsote, pri etažni lastnini 0, 42 promile, pri skupinskem zavarovanju pa 1, 42 promile.

MENJALNIŠKI TEČAJI

10. februar 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM) nakupni	prodajni	Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS) nakupni	prodajni	Italijanska lira (tečaj za 100 ITL) nakupni	prodajni
A Banka	61,70	62,70	8,70	8,84	6,59	6,74
Avtohiša Ljubljana*	61,90	62,30	8,70	8,83	6,49	6,77
Ažur*	61,80	62,50	8,72	8,89	6,60	6,75
Banka Vipa	61,76	62,62	8,70	8,84	6,61	6,66
Bobr Fužine	61,90	62,40	8,75	8,88	6,55	6,80
Bobr Trzin	61,90	62,30	8,75	8,88	6,55	6,80
Brdar Koper*	61,70	62,25	8,66	8,80	6,58	6,75
BTC terminal Sežana	61,70	62,40	8,72	8,85	6,55	6,70
BTC d.d. Ljubljana	61,30	62,40	8,60	8,80	6,00	6,70
Burin Center*	62,00	62,49	8,65	8,85	6,55	6,75
Burin Moste*	61,95	62,55	8,60	8,85	6,55	6,75
Come 2 Us*	62,00	62,60	8,75	8,90	6,50	6,80
Dom na trgu	62,00	62,24	8,75	8,83	6,55	6,75
Dom Kaffe Domžale*	61,90	62,20	8,78	8,86	6,60	6,70
Dom Kaffe Kranjska gora*	61,70	62,20	8,72	8,86	6,50	6,75
Emona Globtour	61,70	62,70	8,73	8,92	6,30	6,70
Eros Ljubljana*	61,90	62,20	8,75	8,85	6,60	6,75
Eros Kranj*	61,90	62,30	8,75	8,85	6,60	6,75
Eurotours International*	61,75	62,40	8,75	8,85	6,60	6,80
Euroservis Sežana	61,95	62,30	8,70	8,80	6,60	6,68
Feniks Portorož*	61,78	62,39	8,71	8,85	6,50	6,77
Feniks Koper*	61,80	62,35	8,68	8,88	6,58	6,78
Feniks Markovec Koper*	61,78	62,39	8,65	8,83	6,52	6,77
Fiba d.o.o. Koper	61,80	62,29	8,67	8,80	6,57	6,73
Firadas Idrija	61,80	62,55	8,70	8,84	6,45	6,70
Galileo Kozina*	62,00	62,20	8,72	8,80	6,60	6,65
Grahek Ljubljana	61,80	62,20	8,70	8,90	6,59	6,79
Golfturist Ljubljana	61,95	62,60	8,73	8,88	6,45	6,80
Golfturist Domžale	61,80	62,30	8,70	8,90	6,45	6,90
Hida	—	62,20	8,75	8,83	6,60	6,75
Hipotekarna banka Koper*	61,90	62,50	8,72	8,85	6,50	6,80
Hranilno kreditna služba	61,80	62,55	8,73	8,88	6,50	6,80
Hram Rožice Mengeš	61,95	62,15	8,75	8,85	6,60	6,75
Ilirika Ilirska Bistrica	61,65	62,60	8,60	8,79	6,40	6,72
Ilirika Slovenj Gradec	61,75	62,40	8,73	8,81	6,60	6,73
Ilirika Postojna	61,81	62,42	8,67	8,78	6,57	6,65
Ilirika Sežana	61,96	62,29	8,71	8,80	6,61	6,67
Italdesign Nova Gorica*	61,65	62,20	8,76	8,85	6,61	6,69
Klub Slovenijales	61,80	62,35	8,75	8,85	6,50	6,75
Komercialna banka Triglav	61,61	62,61	8,70	8,90	6,50	6,70
Kompas Hertz Celje*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Velenje*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Idrija*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Krško*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Hertz Bled*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,50	6,80
Kompas Holidays	61,90	62,40	8,75	8,85	6,55	6,90
Kompas Fintrade	61,70	62,59	8,70	8,89	6,50	6,95
Ljubljanska banka d.d. Lj.	61,70	62,90	8,72	8,93	6,56	6,79
LB Banka Zasavje Trbovlje	61,50	62,50	8,74	8,88	6,50	6,80
LB Dolenjska banka N.M.	61,90	62,70	8,78	8,90	6,60	6,80
LB Komercialna banka N.G.	61,51	62,70	8,65	8,95	6,36	6,67
LB Kreditna banka Mb. d.d.*	61,48	62,87	8,74	8,94	6,30	6,90
LB Splošna banka Celje d.d.	61,80	62,50	8,75	8,85	6,40	6,80
LB Splošna banka Koper d.d.*	61,47	62,58	8,60	8,81	6,35	6,71
Libertas Koper*	61,75	62,20	8,67	8,82	6,58	6,73
MA Vir	61,90	62,40	8,70	8,88	6,40	6,85
Madal Nova Gorica*	61,75	62,25	8,74	8,84	6,61	6,66
Media*	62,00	62,30	8,75	8,85	6,50	6,70
Mercator Turist	61,70	62,50	8,72	8,86	6,50	6,80
Otok Bled	61,62	62,17	8,67	8,77	6,62	6,83
Panna	61,90	62,30	8,70	8,88	6,60	6,80
Petrol	61,90	62,20	8,75	8,85	6,50	6,75
Pigal Nova Gorica*	61,80	62,40	8,75	8,82	6,60	6,68
Poštna banka Slovenije	61,40	62,50	8,50	8,84	6,00	6,67
Probanka d.d. Maribor	61,40	62,75	8,68	8,86	6,50	6,85
Publikum Ljubljana	61,90	62,09	8,72	8,85	6,60	6,79
Publikum Celje	61,95	62,24	8,77	8,84	6,58	6,79
Publikum Dobova	61,95	62,45	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Kostanjevica	61,95	62,45	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Krško	61,95	62,45	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Maribor	62,03	62,25	8,78	8,82	6,28	6,69
Publikum Metlika	62,00	62,50	8,70	8,85	6,30	6,70
Publikum Mozirje	61,60	62,35	8,70	8,84	6,30	6,80
Publikum Novo Mesto	61,90	62,70	8,70	8,90	6,45	6,75
Publikum Piran	61,80	62,30	8,64	8,78	6,42	6,70
Publikum Ptuj	61,80	62,50	8,73	8,82	6,30	6,70
Publikum Sevnica	62,00	62,70	8,65	8,85	6,45	6,79
Publikum Šentilj	62,03	62,29	8,78	8,82	6,28	6,69
Publikum Šentjur pri Celju	62,00	62,30	8,77	8,85	6,40	6,68
Publikum Trebnje	62,00	62,60	8,69	8,84	6,40	6,75
Publikum Zagorje	61,95	62,34	8,77	8,87	6,60	6,79
Publikum Žalec	61,95	62,24	8,71	8,82	6,55	6,78
Roja	61,80	62,50	8,78	8,87	6,60	6,75
SIT - ON Ljubljana*	61,50	62,50	8,70	8,90	6,40	6,70
SKB banka d.d. Ljubljana**	62,15	62,19	8,83	8,83	6,56	6,70
Slovenijaturist Jesenice	61,90	62,65	8,70	8,82	6,50	6,73
Slovenijaturist Ljubljana	61,95	62,20	8,75	8,85	6,60	6,75
Slovenijaturist žel. postaja Lj.*	61,20	62,20	8,75	8,83	6,60	6,75
Slovenijaturist žel. postaja Mb.	61,70	62,80	8,75	8,82	6,20	6,80
Slovenska investicijska banka*	61,95	62,40	8,70	8,83	6,35	6,80
Slovenska hran. in pos. Kranj	61,90	62,30	8,73	8,84	6,40	6,80
Sonce	62,80	62,40	8,72	8,88	6,54	6,78
SZKB d.d. Ljubljana	61,80	62,55	8,73	8,88	6,50	6,80
Tartarus Postojna	61,65	62,49	8,64	8,78	6,50	6,68
Tentours Domžale	61,90	62,25	8,65	8,85	6,40	6,80
Tori*	62,00	62,40	8,75	8,88	6,62	6,90
Tourist service	62,00	62,25	8,70	8,90	6,50	6,75
Trias*	61,90	62,20	8,70	8,90	6,50	6,80
Upimo	61,95	62,10	8,75	8,85	6,60	6,75
Wilfan	62,00	62,20	8,77	8,85	6,60	6,70

Tečaj velja danes: * Zaračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKE, KRONE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 28 z dne 10. februarja — Tečaji veljajo od 11. 2. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	67,7553	67,9592	68,1631
Avstrija	040	šiling	100	873,9681	876,5979	879,2277
Belgija	056	frank	100	297,5747	298,4701	299,3655
Kanada	124	dolar	1	79,8084	80,0485	80,2886
Danska	208	krona	100	1611,1711	1616,0192	1620,8673
Finska	246	marka	100	1697,2643	1702,3714	1707,4785
Francija	250	frank	100	1815,0273	1820,1888	1825,9503
Nemčija	280	marka	100	6149,5082	6168,0122	6186,5162
Grčija	300	drahma	100	—	46,1676	46,3061
Irska	372	funt	1	—	150,1294	150,5798
Italija	380	lira	100	6,6415	6,6615	6,6815
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	10,0000	—
Japonska	392	jen	100	83,6641	83,9158	84,1675
Nizozemska	528	gulden	100	5463,5385	5479,9784	5498,4103
Norveška	578	krona	100	1447,9017	1452,2585	1456,6153
Portugalska	620	escudo	100	67,8906	68,0949	68,2992
Švedska	752	krona	100	1364,8833	1368,9903	1373,0973
Švica	756	frank	100	6664,2220	6684,2748	6704,3276
Velika Britanija	826	funt šterling	1	145,3128	145,7501	146,1874
ZDA	840	dolar	1	101,0856	101,3898	101,6940
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,7740	120,1344	120,4948
Španija	995	peseta	100	86,4621	86,7223	86,9825

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 11. FEBRUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj) (A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT) APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA 1993:					1,000,000	606,885	612,654	1,219,538
32		121,3769%	122,5307%	121,9538%	100,000	60,688	61,265	121,954

Od 31.12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10.12.1992. Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10.12.1995 enak znesku na dan 31.12.1992

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

10. FEBRUAR 1993	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Ažur*	8,00	9,70
Burin Center*	8,00	12,00
Fiba	8,50	12,50
Hida	7,00	10,00
Hipotekarna banka Koper	7,00	11,00
LB Banka Zasavje Trbovlje	8,00	14,00
MA - Vir	7,00	11,00
Slovenijaturist	7,00	10,00
Sonce	8,00	11,00
Tentours Domžale	7,00	12,00
Tori*	7,00	10,00

Tečaj velja danes: *, Zaračunavajo provizijo: **;

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

10. FEBRUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1500,00	1545,00
nemška marka	913,00	932,00
francoski frank	268,50	277,00
holandski gulden	809,00	834,00
belgijski frank	44,00	45,40
funt šterling	2145,00	2215,00
irski šterling	2215,00	2285,00
danska krona	237,00	245,00
grška drahma	6,40	7,30
kanadski dolar	1180,00	1220,00
japonski jen	11,70	12,60
švicarski frank	985,00	1020,00
avstrijski šiling	129,50	133,50
norveška krona	214,00	221,00
švedska krona	202,00	209,00
portugalski escudo	9,50	10,75
španska pezeta	12,50	13,25
avstralski dolar	1000,00	1040,00
madžarski florint	11,00	15,00
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,00	1,75

ZVEZA BANK CELOVEC

10. FEBRUAR 1993	v ŠILINGIH	
valuta	nakupni	prodajnii
ameriški dolar	11,4000	11,9000
kanadski dolar	9,0000	9,4000
britanski funt	16,3500	17,1500
švicarski frank	745,0000	775,0000
belgijski frank	33,3000	34,6000
francoski frank	204,0000	212,0000
holandski gulden	612,5000	636,5000
nemška marka	689,7000	715,7000
italijanska lira	0,7380	0,7780
danska krona	179,0000	186,0000
norveška krona	161,5000	168,5000
švedska krona	151,5000	158,5000
finska marka	188,0000	198,0000
portugalski escudo	7,6500	8,0500
španska peseta	9,7000	10,2000
japonski jen	9,3500	9,7500
slovenski tolar	10,5000	11,7000
hrvaški dinar	—	0,0850

Tečaj velja za 100 enot, pri prvih treh pa za 1 enoto valute.
Vir: *Zveza slovenskih bank v Celovcu.*

KMEČKA BANKA - GORICA

10. FEBRUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1500,00	1540,00
nemška marka	916,00	938,00
francoski frank	269,00	279,00
holandski gulden	810,00	830,00
belgijski frank	44,00	45,50
funt šterling	2150,00	2200,00
irski šterling	2215,00	2265,00
danska krona	238,00	248,00
grška drahma	6,50	7,50
kanadski dolar	1185,00	1225,00
švicarski frank	990,00	1014,00
avstrijski šiling	129,50	133,50
slovenski tolar	14,80	15,30

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

10. FEBRUAR 1993

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	11,00	12,50
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,25	11,50
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	11,00	12,50
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,80
Italija	Kmečka banka Gorica	14,80	15,30
Italija	Tržaška kreditna banka	14,50	15,00

DEVIZNI TRG BEOGRAD

5. FEBRUAR 1993			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6449,4067	6449,9985	6488,8194
Francija	frank	100	13421,5876	13381,3228	13461,8524
Nemčija	marka	100	45479,2500	45432,8123	45615,6878
Italija	lira	100	48,7725	48,6262	48,9188
Švica	frank	100	49835,5222	48888,4156	49182,6288
ZDA	dolar	1	750,0000	747,7500	752,2500
V.Britanija	funt	1	1076,2476	1073,0189	1079,4763

Opomba: povzeto po Reuterju.

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banke d.d. za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij
Tečaji veljajo od 11. februarja 1993 od 00.00 ure dalje

država	valuta	enota	ZA DEVIZE nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	888,2500	891,0924
Francija	frank	100	1844,6875	1850,5905
Nemčija	marka	100	6250,0000	6270,0000
Italija	lira	100	6,7500	6,7716
V.Britanija	funt	1	147,6875	148,1601
ZDA	dolar	1	102,7375	103,0663

Opomba: Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

banka	valuta	nakupni	prodajni
Probanka Maribor	DEM	62,30	62,55
SKB Banka d.d.	DEM	62,45	62,65

Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje.

Tečajna lista za odkup in prodajo deviz podjetij
Tečaj velja dne 11. februarja 1993 od 00.00 do 24. ure

banka	valuta	nakupni	prodajni
Creditanstalt - Nova banka	DEM	62,45	62,65
Bank Austria	DEM	62,40	62,60
UBK banka	DEM	62,38	62,58
SZKB	DEM	62,40	62,60

Devizni tečaji za USD, ATS, LIT in CHF so določeni na podlagi srednjih tečajev po trenutno veljavni tečajnici Banke Slovenije, pri drugih valutah pa je razmerje Banke Slovenije povečano oziroma zmanjšano za 0,25-odstotne točke. Tečaji veljajo za odkup prilivov in prodajo deviz do ECU = 30.000 na dan. Pri večjih prilivih in nakupih se tečaj določi v sporazumu.

* Banke, ki objavljamo tečaje, se zavezujemo kupovati in prodajati tujo valuto po objavljenem tečaju in v skladu s tekstom, ki dopolnjuje pogoje nakupa ali prodaje.

MILANSKI DEVIZNI TRG

10. FEBRUAR 1993	v LIRAH		
valuta (*)	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	-	1522,750	-
ECU	-	1804,150	-
nemška marka	-	926,250	-
francoski frank	-	273,410	-
funt šterling	-	2188,190	-
holandski gulden	-	822,890	-
belgijski frank	-	44,830	-
španska pezeta	-	13,018	
danska krona	-	242,530	-
irski šterling	-	2254,280	-
grška drahma	-	6,933	-
portugalski escudo	-	10,220	-
kanadski dolar	-	1202,610	-
japonski jen	-	12,598	-
švicarski frank	-	1003,130	-
avstrijski šiling	-	131,650	-
norveška krona	-	218,250	-
švedska krona	-	205,720	-
finska marka	-	258,750	-
avstralski dolar	-	1020,240	-

(*) indikativne kotacije zavoda Banca d'Italia

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

10. FEBRUAR 1993	v DEM		
valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	-	1,643	-
francoski frank	-	29,515	-
nizozemski gulden	-	88,845	-
belgijski frank	-	4,839	-
španska peseta	-	1,406	-
danska krona	-	26,200	-
kanadski dolar	-	1,297	-
japonski jen	-	1,360	-
švicarski frank	-	108,370	-
avstrijski šiling	-	14,212	-
italijanska lira	-	1,080	-
švedska krona	-	22,195	-

NARODNA BANKA HRVAŠKE

11. FEBRUAR 1993			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	9206,3997	9252,6630	9298,9263
Kanada	dolar	1	846,6027	850,8570	855,1113
Francija	frank	100	19134,3873	19230,5400	19326,6927
Nemčija	marka	100	64774,5000	65100,0000	65425,5000
Italija	lira	100	69,9888	70,3406	70,6923
Japonska	jen	100	874,7796	879,1755	883,5714
Švica	frank	100	69833,3885	70184,3100	70535,2316
Velika Britanija	funt	1	1529,3259	1537,0110	1544,6961
Slovenija	tolar	100	1010,0000	1030,0000	1100,0000
ZDA	dolar	1	1073,4480	1078,8372	1084,2314

Tečaj HRD velja za obračun carin in starega deviznega varčevanja.

NARODNA BANKA MAKEDONIJE

15. DECEMBER 1992			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	10727,05	10759,33	10791,60
Kanada	dolar	1	915,53	918,28	921,04
Francija	frank	100	22185,44	22252,20	22318,95
Nemčija	marka	100	75473,52	75700,63	75927,73
Italija	lira	100	85,96	86,22	86,47
Švica	frank	100	84303,84	84557,52	84811,19
R. Hrvaška	dinar	100	—	197,03	—
Jugoslavija	dinar	100	—	115,00	—
R. Slovenija	tolar	100	—	1231,45	—
ZDA	dolar	1	1177,38	1180,92	1184,47

NOVICE

Izraelski veleposlanik pri Kučanu in Peterletu

LJUBLJANA - Izraelski veleposlanik na Dunaju Peter Aran je v sredo slovenskemu predsedniku Milanu Kučanu predal akreditivna pisma. Aran se je z zunanjim ministrom Lojzetom Peterletom pogovarjal o tesnejšem gospodarskem, političnem in kulturnem sodelovanju med državama. Sogovornika sta za zavzela za ukinitev vizumov za vse državljane, kar bi še izboljšalo odnose med Slovenijo in Izraelom. Izraelski veleposlanik peter Arana se bo v prihodnjih dneh pogovarjal tudi s predstavniki slovenske vlade.

Powell ni v sporu s Clintonom

WASHINGTON - Poveljnik ameriških oboroženih sil general Colin Powell je dejal, da bo v prihodnjih mesecih odšel v pokoj, vendar je zanikal, da je njegova odločitev povezana z zmanjšanjem izdatkov za ameriško vojko, ki jo je napovedal predsednik Bill Clinton. Powell je v pogovoru za ameriško televizijsko mrežo ABC dejal, da njegov umik ni sposledica spora s komer koli, ampak da ne bo mogel zagovarjati izdatke za vojsko, ki so že tako preveliki. (Reuter)

Sestanek Jelcin - Hasbulatov

MOSKVA - Ruski predsednik Boris Jelcin se bo v četrtek na posebnem sestanku soočil s svojim glavnim nasprotnikom predsednikom parlamenta Ruslanom Hasbulatovim. Spor med izvršno in zakonodajno oblastjo je namreč že začel zavirati gospodarske reforme v Rusiji. Jelcin in Hasbulatov se bosta pogovarjala tudi o referendumu, na katerm naj bi se ljudje odločali, kdo naj ima več prostojnosti predsednik ali konzervativni parlament. (Reuter)

BRUSELJ / NOVA VLOGA SEVERNOATLANTSKE ZVEZE

Ameriški vojaki kmalu na Balkanu?

Nato bo prvič v zgodovini deloval zunaj meja članic

NICHOLAS DOUGHTY / REUTER

BRUSELJ - Potem ko so ZDA napovedale, da bi lahko v okviru mirovne operacije Združenih narodov poslale svoje enote v BiH, bo zveza Nato prvič v svoji zgodovini lahko odigrala vlogo mirovnih sil zunaj meja držav članic zveze.

Severnoatlantska zveza, ki šteje 16 držav članic, je bila ustanovljena leta 1949 z namenom, da pred morebitno agresijo zavaruje le svoje članice. »Veliko možnosti je, da bomo začeli z načrtovanjem vojaške operacije, če bodo zadevo odobrili Združeni narodi, kar bi bil izjemen precedens za Nato,« je povedal neki diplomat severnoatlantske zveze. Temelj za takšno akcijo pa bo načrt ZDA, ki naj bi ga nova Clintonova administracija sporočila še ta teden.V ZDA pravijo, da so pripravljeni v BiH poslati kopensko vojsko, če bodo Srbi, Hrvati in Muslimani sklenili premirje. Na sedežu Nata v Bruslju pa menijo, da ni mogoče govoriti o mirovni vlogi Nata, dokler ZDA ne bodo poslale svojih enot, saj ima Evropa svoje enote v nekdanji Jugoslaviji že nameščene. »Ker mirovne sile Združenih narodov svojo nalogo opravljajo na več koncih sveta, bi bila pomoč Nata zelo dobrodošla, saj ima odlično poveljniško mrežo, dobre komunikacijske zveze, transportna sredstva in logistiko,« pravijo v New Yorku. Predstavnik ZN, zadolžen za mirovne operacije, Marrack Goulding je že v ponedeljek dejal, da bi Nato lahko pomagal pri uresničevanju mirovnega načrta za BiH, ki bi ga sprejeli Združeni narodi. Vse sprte strani in predsedujoča konferenci o nekdanji Jugoslaviji Vance in Owen čakajo na mirovno pobudo ZDA. Owen, ki je že dalj časa pozival ZDA, naj se vključijo v reševanje krize na Balkanu, ocenjuje, da bi bilo za uresničitev mirovnega načrta potrebnih do 25 tisoč vojakov. Zdaj je v BiH 7500 vojakov ZN. Nato sicer že ima načrte za izvajanje nadzora morebitne prepovedi poletov nad BiH, v Jadranskem morju pa ima tudi svoje ladje, ki nadzorujejo spoštovanje embarga proti ZRJ. Če bodo vsi podprli mirovni načrt in če bodo ZN od Nata zahtevali, da ga uresniči, se bodo o tem morale posvetovati še vse članice. Diplomati pravijo, da vsem članicam pri tem ne bo treba sodelovati.

Letalonosilka Clemenceau v Trstu (Foto: Nino Mihalek)

VIETNAM / ODPIRANJE V SVET

Mitterrand prvič obiskal Hanoi

Tudi ameriška podjetja bi želela diplomatsko otoplitev ZDA z Vietnamom

HANOI - Francoski predsednik François Mitterrand je včeraj drugi dan svojega uradnega obiska v Vietnamu predlagal ameriškemu predsedniku Billu Clintonu, naj prekliče »anahronistični« ameriški gospodarski embargo proti Vietnamu.

Na tiskovni konferenci je namreč na vprašanje nekega novinarja, kakšne »nasvete« bi dal novemu ameriškemu predsedniku, pomenljivo poudaril: »Zakaj uporabljati množino? Dal bi mu samo en nasvet: 'Prekličite embargo! '« Resnici na ljubo je preklic tega embarga, ki ga ZDA izvajajo vse od leta 1964, le še vprašanje časa. Številna ameriška podjetja so namreč že začela pritiskati na novo washingtonsko administracijo. Med zadnjimi je tudi Boeing, ki bi rad Hanoju prodal svoja potniška letala. Pred njim so stopile v stik s Hanojem družbe Crysler, IBM, Kodak, Marriot in Coca-Cola.

Mitterrand, ki je prvi zahodni predsednik na uradnem obisku v Vietnamu po koncu vietamske vojne, se je sestal s predsednikom Duc Hanom in prvim ministrom Do Muoiem. S tem Francija v bistvu vzpostavlja tesnejše stike s svojo nekdanjo kolonijo in skuša zaceliti rane protikolonialističnega boja. Prav včeraj je francoski predsednik Mitterrand obiskal tudi Dien Bien Phu, kjer so leta 1954 vietnamske sile pod poveljstvom legendarnega generala Vo Nguyena Giapa porazile francosko vojsko. Bitka pri Dien Bien Phuju je napravila konec francoskemu kolonializmu na indokitajskem polotoku.

Danes bo Mitterrand odpotoval v Kambodžo, kjer se bo sestal s princem Sihanukom. Francoska diplomacija upa, da bo lahko pozitivno vplivala na mirovni proces, ki je zastal zaradi nasprotovanja Rdečih Kmerov majskim političnim volitvam. Prav včeraj je skupina oboroženih uniformircev napadla mesto Siem Reap, ki leži nedaleč od arheološkega Angkor Wata, ki ga bo Mitterrad obiskal v petek. (voc)

Francoski predsednik pred templjem Van Mien (Foto: AP)

EVROPSKA SKUPNOST / ZDA

Kako preprečiti trgovinsko vojno

Pogajalec Evropske skupnosti sir Leon Brittan skuša omehčati ZDA

STEPHEN NISBET, REUTER

BRUSELJ - Evropski trgovinski komisar sir Leon Brittan se bo v četrtek sestal s predstavniki Clintonove administracije, da bi preprečil prekomorsko trgovinsko vojno.

Po tednih ameriških zahtev in groženj s povračilnimi ukrepi ES bo Brittan skušal ugotoviti, ali si ameriška administracija zgolj prizadeva utrditi svoje pogajalske položaje ali pa pluje v bolj protekcionistične vode.

Brittan, ki je bil minister v nekdanji konservativni vladi Margaret Teatcher, namerava opozoriti na nevarnosti za splošno blaginjo, če bodo trgovinski velikani na naraščajočo brezposelnost odgovorili z uvoznimi zaporami. Spore je zasenčil predvsem strah, da se utegne splošni sporazum o carini in trgovini znotraj pogajanj urugvajskega pogajalskega kroga o liberalizaciji svetovne trgovine razbliniti, če ne bo dobil močne Clintonove podpore.

Brittan bo skušal spodbuditi ameriško administracijo, naj si podaljša svoja pooblastila (ameriški mandat se sicer izteče 2. marca), ki bi ji dovoljevala, da celoten paket sporazumov GATT spravi pred kongres, ne da bi pri tem tvegala, da tam propadejo.

Ameriške napovedi o uvozu jekla so izzvale vrsto protestov komisije ES za trgovino, ki si je za to pridobila tudi soglasje ministrov za trgovino.

Ti so Brittana pooblastili, naj se za vsako ceno vzdrži načrtovanja maščevalnih ukrepov, ki bi utegnili sprožiti trgovinsko vojno. Brittan se je tako znašel »v popolni negotovosti« zaradi začasnih protidumpinških carinskih stopenj, ki jih zahtevajo za jeklo predstavniki sedmih članic ES.Carinske stopnje, ki se nanašajo še na 12 drugih držav, ki niso članice ES, so posledica uvedbe pod Bushovo administracijo, pri čemer je Brittan izjavil, da bi bil razvoj v tej smeri »še posebej slab in neprimeren«.

Ameriška administracija grozi, da bo 22. marca prekinila celo vrsto pogodb, v ES pa se je oglasil alarm zlasti zato, ker bi Clinton utegnil zavzeti še trdnejše stališče v zvezi s trgovino kot njegov republikanski predhodnik. Američani se ob svoji grožnji sklicujejo na oblikovanje enotnega tržišča Evropske skupnosti 1. januarja.

Brittan pa ugovarja, da gre predvsem za povečano konkurenčnost, ki so jo prej omejevali ukrepi posameznih držav.

ZDA je pri tem vendarle naredila izjemo, saj ponudbe evropskih tovarn približno za tri odstotke presegajo ponudbe drugih.

POSEBNI INTERVJU ZA REPUBLIKO

Hanna Suchocka, prva ministrica Poljske

»Kljub vsem težavam sem optimistka«

JELKA KUŠAR

Poljska je sredi hude vladne krize. Vlada je v sredo poskušala na vse načine prepričati parlament, naj sprejme predlagani proračun za leto 1993, če ne, bo odstopila. Vladni koalicijski partnerji nimajo dovolj velike večine v parlamentu, da bi ob nasprotovanju poslancev Solidarnosti in samega predsednika Lecha Walese sprejeli proračun, kakršnega narekuje Mednarodni denarni sklad. Poljaki bi morali po nareku mednarodnih finančnih ustanov trdno zategniti pasove in korenito zmanjšati državno porabo za zdravstvo, socialo in pokojninske sklade. Poljaki že zdaj težko prenašajo zdravljenje svojega gospodarstva z ostrimi omejevalnimi ukrepi. Toda samo, če bodo z njimi nadaljevali in jih še poostrili, bo Poljska dobila obljubljena posojila Mednarodnega denarnega sklada v višini 700 milijonov dolarjev in ohranila podporo mednarodnih finančnih ustanov. Sodelavka Republike Jelka Kušar se je s poljsko ministrsko predsednico pogovarjala pred izbruhom sedanjih vladnih težav. Doktorica ustavnega prava Hanna Suchocka, ki je pred vodenjem vlade objavila nekaj študij o pravnih vidikih organizacije države in človekovih pravicah, je bila po letu 1980 svetovalka gibanja Solidarnost, julija 1991 pa so jo izvolili za predsednico vlade.

Ko mediji poročajo o Poljski, govorijo predvsem o težavah, vi pa ste danes govorili o dogajanju v svoji državi, kakor da vse poteka z lahkoto. Sicer ste omenili, da so bile potrebne reforme, radikalna terapija, vendar da ste že dosegli gospodarsko rast.

Ni šlo lahko, a sedem mesecev oziroma leto dni dokazuje, da smo dosegli rast, in številke to potrjujejo.

Niste imeli nasprotnikov?

Nasprotniki posežejo po vsaki možni argumentaciji, sicer pa smo sami vedeli, da je pri taki reformi treba plačati stroške. Zastavlja se vprašanje, kako bi se jim izognili. Včasih so jih hoteli za vsako ceno odpraviti, vendar je ob tem prišlo do še večjih konfliktov.

Med najbolj glasnimi so vedno rudarji.

A tako je povsod, ne samo na Poljskem.

Da, vendar jih je pri vas več.

To je res. Vendar smo dosegli kompromis. V vseh rudnikih so štrajkali in grozilo je, da bo šlo zares, vendar smo zadevo le uredili. Želela bi dodati, da je reševanje rudarskih problemov v zahodnih državah stalo visoke vsote denarja. Mi ga nimamo, zato moramo poiskati drugačne izhode.

Kako pa poteka privatizacija? Medtem ko so v drugih vzhodnih državah na vrsti najprej manjša podjetja, privatizirate pri vas tudi velika.

Za privatizacijo so potrebne procedure. Vsaka država izbere svojo pot, mi smo se pač odločili za svojo pot. Na Poljskem so bila majhna podjetja že od nekdaj zasebna, tako da smo se tudi razlikovali od drugih dežel. A če smo hoteli v tej smeri nadaljevati, smo morali privatizirati tudi večja podjetja.

Tuji kapital sme priti v državo?

Seveda sme in tudi prihaja. Lani so tujci vložili pri nas štiri milijone dolarjev.

Ali so Poljaki ob vsem, kar so doživeli, optimistični narod?

Gotovo, Poljaki so optimistični narod.

Ministrska predsednica Poljske

PORTUGALSKA

Namesto kuhalnice avtomatska puška G-3

DRAGIŠA POPOVIĆ BALDANI / LIZBONA

LIZBONA - Omejen vpis v visoke šole, vse manj možnosti za zaposlitev in potreba, da tudi ženska prispeva k družinskemu proračunu, vse to so razlogi, da je »šibkejši spol« podrl še zadnji latinski okop Portugalcev - oborožene sile. S slovesno prisego prvih častnic se je 9. februarja iztekel cikel, ki se je začel leta 1991, ko so prag vojaških šol prestopila prva dekleta z dokončano srednjo šolo.

Ni dvoma, da je tudi skrajšanje vojaškega roka na vsega štiri mesece pripisati temu, da so se vrata vojaških šol in vojašnic odprla za ženske. S poveljstev vseh treh rodov portugalske vojske je slišati, da je vživljanje žensk v vojaško okolje gladko, brez nepričakovanih zapletov. Kaže, da so poveljstva dobro preučila in pretresla vse morebitne težave, ko so načrtovala prvo fazo tega prilagajanja.

Proces vključevanja žensk v vojasko okolje je preučevala skupina povabljenih psihologov. Spregledali niso prav nič: med šolanjem poveljniškega kadra recimo ni dovoljeno nositi uhanov, ogrlic, zapestnic in čevljev z visoko peto. Prve analize so pokazale, da se je po prihodu žensk v vojašnice opazno zmanjšalo število disciplinskih prekrškov moških, precej »čistejši« je tudi njihov jezik, ki je bil prej posejan s psovkami; na sploh se je akademska raven v vseh vojaških šolah vidno povečala.

Po vključitvi »šibkejšega spola« v pehotne in letalske vrste zdaj tudi mornarica ni več izjema. Izmed 747 deklet, ki bodo častniško kariero začela kot inštruktorice svojih naslednic, jih je 480 v pehotnih enotah, 267 pa v letalskih častniških šolah. Da bi bila podoba deklet, ki so kuhalnico zamenjale z avtomatom G-3, popolnejša, povejmo še to, da jih ima 88 častniški čin, 136 podporočniškega in 523 zastavniškega.

Pretiravanje gor ali dol, uradni podatki iz Lizbone povedo, da je »šibkejši spol« v slabih dveh letih, kolikor obiskuje vojaške šole oziroma dela v vojašnicah, pokazal več uspeha kot moški! Na začetku ni manjkalo značilnih reakcij, omalovažujočih komentarjev in vsakršnih ugibanj, zdaj pa ocene v skoraj vseh predmetih govorijo v prid kadetk. Na seznamih najboljših gojencev jih najdemo na vrhu.

Čeprav še ni preteklo veliko časa, odkar se vojaški krogi privajajo na vključitev žensk v vrste oboroženih sil, se je življenje v vojašnicah po prvih uradnih ocenah odgovornih bistveno spremenilo. Za zdaj predvsem ni nobenega dvoma, da v šolanju vojaških kadrov med spoloma ni več nikakršnih opaznih razlik. Kljub skeptičnim komentarjem na straneh portugalskih konservativnih dnevnikov je prvo obdobje odprtih vrat vojašnic za »šibkejši spol« dalo več kot dobre rezultate.

Zdaj so reakcije presenetljive zato, ker so prav vse pohvalne, in to toliko bolj, ker se je v praksi pokazalo, da se fantje in dekleta, ki so se odločili za študij v vojaških šolah, odlično ujemajo in da med njimi nihče ne dela nobenih razlik. Tudi Portugalci so torej pozabili na staro pravilo, da je ženska dobra samo za družino in kuhinjo. V vrstah vseh treh rodov vojske je zdaj najti tudi ženske z raznimi čini in solidnim vojaškim znanjem.

Lahko tudi drugače (Foto: Arhiv)

NEMČIJA / POPUSTLJIVA BALKANSKA POLITIKA

Zakaj se Nemčija boji odločne mednarodne akcije v Bosni

Po odhodu zunanjega ministra Genscherja se Bonn na Balkanu umika v ozadje

MARTA KOS/ KÖLN

KÖLN - V torek bi moral priti v Bonn bosanski predsednik Alija Izetbegović. Dan prej je obisk odpovedal, češ da za njegovo varnost pri poletu v Nemčijo ni zadosti poskrbljeno in da BiH pretresajo notranjepolitični politični problemi. Izetbegović se je verjetno še v pravem trenutku zavedal, da bi v Bonnu naletel na gluha ušesa. Glavni cilj njegovega obiska bi seveda bil Nemce prositi za orožje. Čeprav je nemški kancler Kohl že večkrat predlagal, da bi morali Muslimanom dati vsaj možnost samoobrambe, če jim že drugače ni mogoče pomagati, pa njegove besede v mednarodnih krogih niso naletele na večji odziv. To bi namreč pomenilo, da bi morali razveljaviti embargo na uvoz orožja za BiH, pomenilo pa bi tudi, da bi se v zvezi z reševanjem jugoslovanske vojne za vse večne čase poslovili od pogajalske mize. Takšnega mnenja sta tudi pogajalca ZN in evropske skupnosti Cyrus Vance in David Owen. V tej zvezi je v ospredje stopila Rusija, za katero se mnogi bojijo, da se bo kot tradicionalni zaveznik postavila na stran Srbije.

Nemčija je bila država, ki je najbolj priganjala k priznanju Slovenije in Hrvaške in to tudi dosegla. Hotela je namreč preprečiti hujši izbruh vojne na tleh teh dveh nekdanjih juglovanskih republik. Tudi ob njenem priznanju BiH je bila v ozadju ta ideja. Vojne kljub temu niso mogli preprečiti; še več, niti s pomočjo drugih partnerjev v ES niso znali poiskati ustrezne rešitve. Na zunanje ministrstvo v Bonnu pride vsak dan deset in več klicev, zakaj Nemčija vendarle ne ukrepa, da bi se prelivanje krvi na tleh nekdanje Jugoslavije končalo.

Kaj lahko Nemci v tem položaju potemtakem storijo? Čakajo na odločitev VS ZN in ob morebitnem vojaškem posegu zavezniških sil stojijo ob strani, ker jim ustava ne dovoljuje, da bi se udeležili vojaških akcij zunaj območij zveze Nato? Pred vsem svetom bi se osramotili, če bi do tega dejansko prišlo, in upravičeni bi bili vsi dosedanji očitki, da se izogiba mednarodni odgovornosti. Če Nemčija želi biti enakopravna članica mednarodne skupnosti, bo morala sodelovati, čeprav se zaradi zgodovinskih razlogov nekaterim zdi nemogoče, da bi »nemški vojaki vkorakali tja, kjer so bili v drugi svetovni vojni okupatorji«.

Ker se morda boji, da bi do tega dejansko prišlo, Nemčija tako vneto vztraja pri mirovnem načrtu, ki sta ga za nekdanjo Jugoslavijo izdelala Vance in Owen. Kancler Kohl je konec prejšnjega tedna v Münchnu to še izrecno poudaril.

In kaj bi potem v Bonnu iskal Alija Izetbegović, ki ta načrt dosledno zavrača?! Bosanski predsednik se še predobro zaveda, da razdelitev njegove države na deset provinc še ne bi pomenila dokončnega miru na Balkanu. Predobro se zaveda, da ključ za rešitev jugoslovanske državljanske vojne leži v Beogradu in da pogajanja o miru na Balkanu ne bodo uspešna, dokler svojega soglasja ne bodo izrekli tako Beograd kot Srbi v Bosni in Hercegovini. V tej točki lahko pritrdimo nemški politiki, ki si na vse kriplje prizadeva, da se vojna ne bi razširila tudi na Kosovo in Makedonijo. Predsednik zunanjepolitičnega odbora nemškega parlamenta Hans Stercken je šel celo tako daleč, da je konec prejšnjega meseca, ko je bil na obisku v Atenah, v pogovorih z grškim vladnim šefom Konstantinom Micotakisom njegovo politiko do Srbije izrecno pohvalil. Kaj se skriva za tem, smo se sprašev ali novinarji, ki od Sterckena takšnega preobrata vsekakor nismo pričakovali. Njegov namen je danes jasen: Grčija je praktično edina, ki lahko prepreči, da se v reševanje makedonskega vprašanja ne bo vpletla tudi Srbija. Grki so tudi edini, ki lahko dajo povod, da bo mednarodna skupnost Makedonijo priznala.

Prestavitev mirovnih pogajanj o Jugoslaviji iz Ženeve v New York jasno kaže, da Evropejci v Evropski skupnosti niso bili sposobni najti rešitve za jugoslovanski mir. Vsi upi so zato zdaj uprti v ameriškega predsednika Billa Clintona, ki je že obljubil, da bo izdelal takšen mirovni načrt, ki bo bolj ustrezal Muslimanom in ga bodo hkrati sprejele vse sprte strani.

Pod Genscherjem so bila nemška stališča drugačna (Foto: Jože Suhadolnik / TRIO)

Tuji vojaki na Balkanu

LIZBONA - Več tisoč Britancev, večinoma nekdanjih vojakov, sodeluje v oboroženih spopadih na tleh nekdanje Jugoslavije. To trdi portugalska tiskovna agencija, britansko zunanje ministrstvo pa njenih trditev ni zanikalo. Britanski plačanci naj bi na bojiščih nekdanje jugoslavije delovali kar pri vseh treh sovražnikih, Srbih, Hrvatih in Muslimanih, kar pomeni, da morda kdaj streljajo tudi drug na drugega. Pri vsem tem niso visoke niti njihove plače, čeprav so plačani v devizah.

Pred nedavnim sta dva Britanca na balkanskih bojiščih izgubila življenje. Poleg Teda Skinnerja in Dereka Arnolda pa naj bi umrli še trije; če se bodo bbji še nadaljevali, pričakujejo v britanskem zunanjem ministrstvu še več krst z balkanskih bojišč. Med britanskimi plačanci je največ vojakov, ki so se izurili v bojih v Severni Irski. Zato so med sprtimi stranmi na ozemlju nekdanje Jugoslavije veliko bolj cenjeni kot na boj pripravljeni prišleki iz drugih držav. (D. P. B.)

NOVICE

Rugova za prihod mirovnih sil ZN na Kosovo

PRIŠTINA - Vodja kosovskih Albancev Ibrahim Rugova je v pogovoru z britanskimi poslanci zahteval takojšnjo napotitev mirovnih sil ZN na Kosovo, da bi preprečile morebiten izbruh spopadov v tej pokrajini. Kosovski Albanci se zavezmajo, da bi krizo v tej pokrajini, ki traja že 12 let, začeli reševati v Varnostnem svetu Združenih narodov. (STA)

Protestni shod zaradi lakote

SARAJEVO - V Bosni in Hercegovini se nadaljujejo spopadi. Najhuje je bilo na območju Gradačca in Brčkega in na območju Srebrenice in Zvornika, kjer so Srbi okrepili napade. V Sarajevu je bilo razmeroma mirno, le na območju Starega grada je bilo slišati občasno streljanje.

V mednarodnem tiskovnem središču v Sarajevu pa so prebivalci vzhodne Bosne organizirali protest, na katerem so opozorili, da vse več ljudi umira od mraza in lakote. Na shod so povabili predsednika Alija Izetbegovića, predstavnike Visokega komisariata ZN za begunce in poveljnika mirovnih sil generala Phillipa Morillona, ki pa se povabilu ni odzval. V Srebrenici in Žepi naj bi od lakote in mraza umrlo že več kot 3.000 ljudi, med katerimi je največ starcev in otrok. (STA)

Nemčija bo obnovila človekoljubne polete v BiH

BONN - Nemčija bo v kratkem obnovila človekoljubne polete v Sarajevo in druga mesta v Bosni in Hercegovini, potem ko jih je v soboto ustavila, ker so Srbi v bližini Karlovca streljali na nemško letalo. Odslej bodo letala proti Sarajevu vzletala z italijanskega letališča na jadranski obali, so sporočili v nemškem obrambnem ministrstvu. Letala s pomočjo v hrani, obleki in zdravilih bodo proti Sarajevu poletela tudi iz Splita in iz ameriških oporišč v Nemčiji. (Reuter)

HRVAŠKA / PREIMENOVANJE ULIC

Ustaši in NDH v novi Tuđmanovi preobleki

Predsednik se v tujini predstavlja kot demokrat, doma pa...

GOJKO MARINKOVIĆ / ZAGREB

ZAGREB - Namen zagrebške mestne skupščine, da Trg maršala Tita preimenuje v Trg Mileta Budaka, vendarle ni uresničen. Nekdanjemu »doglavniku« NDH so dodelili prejšnjo Ulico Đura Salaja, v kateri domuje vrsta zagrebških fakultet. Pravijo, da se tako tudi spodobi za pisca, čigar dela je treba vrniti v učbenike in učne programe. To je sicer vse lepo in prav, kajti Budak je bil res pisec, a bil je tudi boter zakonskega določila o zaščiti narodne in arijske kulture hrvatskega ljudstva, ki ga je kot minister »bogoštovanja« in šolstva 4. junija 1941 izdal in podpisal skupaj s »poglavnikom« dr. Antejem Pavelićem. V tem določilu piše dobesedno tole: »Ljudje židovske rase ne smejo v nobeni obliki sodelovanja vplivati na razvoj narodne in arijske kulture in zato jim je prepovedano vsako sodelovanje v delu, organizacijah in ustanovah društvenega, mladinskega, športnega in kulturnega življenja nasploh, predvsem pa v književnosti, novinarstvu, likovni in glasbeni umetnosti, urbanizmu, gledališču in filmu.«

To je le eden izmed mnogih podobnih dokumentov, katerih avtor je Mile Budak, človek, o katerem ni niti najmanjšega dvoma, da je bil vojni zločinec. Takšnega primera tovrstne rehabilitacije, podkrepljene s tem, da je ulica z njegovim imenom sredi visokošolskih ustanov, svet ne pozna. Ne bi bilo presenetljivo, če bi nekega dne - in to se utegne kaj kmalu zgoditi - slišali zahtevo po ulici poglavnika Antea Pavelića.

Vse to počenjajo pod krinko sprave Hrvatov, vendar ni moč spregledati, da gre v resnici za očitno rehabilitacijo Neodvisne države Hrvatske, medtem ko po drugi strani satanizirajo vse, kar ima antifašistični in partizanski predznak. Po vsej Hrvaški uničujejo spomenike iz NOB, ne da bi kdorkoli glasno ugovarjal. Pred nekaj dnevi so predsedniku Hrvaškega društva novinarjev Anteju Gavranoviću namignili, naj bi s poslopja Novinarskega doma dal sneti spominsko ploščo iz leta 1966, na kateri so napisana imena »članov partijske tehnike, novinarjev in grafikov«, ki so padli v drugi svetovni vojni. Diskretno sporočilo se je glasilo: Bolje bo, da to sami storite, kot pa da vam kdo podtakne bombo.

To je le eden izmed značilnih primerov, so pa tudi takšni, ki so veliko hujši. Uniforme hrvaške vojske po barvi kriče spominjajo na ustaške, vsa vojaška terminologija je povzeta po tisti iz časov NDH, predsednik Tudman, ki tujini rad kaže demokratičen obraz, pa je nedolgo tega predlagal, da se nova hrvaška valuta ne bi imenovala »kruna«, kot je sprejel tudi sabor, temveč »kuna«. Omeniti velja še poskuse oživljanja ustaškega jezika in celo osnov nekdanjega pravopisa. Mnogi izobraženi Hrvati se med gledanjem televizije, poslušanjem radia ali branjem nekaterih časnikov sprašujejo, ali res ne znajo več materinščine.

Kje je tu sprava Hrvatov in kaj o tem pravijo Srbi, ko po »krugovalu« in »dalekovidnici« zvejo, da se bo njihov denar imenoval kuna? Sicer pa Srbov na Hrvaškem tako ali tako ni treba nič spraševati...

Glavni trg v Zagrebu (Foto: Arhiv)

ISTRA / TEŽAVE ITALIJANSKE MANJŠINE

Večinskega naroda ne zanima manjšinsko šolstvo

Učitelji italijanske manjšine v Istri dobivajo sramotno nizke plače in delajo v nemogočih razmerah

BUJE - Profesor Mario Stepcich, pedagoški svetnik italijanskih šol v Istri in na Reki, je poslal dramatičen apel. Sole narodnostnih manjšin na tem področju, počasi odmirajo. Gre za počasno, a neodložljivo agonijo. Poglaviten razlog zanjo je vse slabši gmotni položaj predavateljev, ki so prišli skoraj na beraško palico! Poleg skrajno bednih osebnih prejemkov učiteljev, italijanske šole umirajo tudi zaradi neustreznih prostorov, pomanjkanja učbenikov, najosnovnejših pedagoških pomagal, nezaupanja vladajoče stranke do manjšine itn.

Umirajo, skratka, zaradi popolne ravnodušnosti odgovorne ustanove večinskega naroda.

Trenutne plače profesorjev srednjih šol z 20 leti delovne dobe zdaj znašajo komaj 60 do 70.000 hrvaških dinarjev. Se pravi, približno 100.000 italijanskih lir. Prejemki njihovih kolegov v Italiji so 15- do 20-krat višji. Pedagogi v italijanskih šolah zato letos niso hoteli potovati v Trst, saj bi bili tam pravi berači. Njihova mesečna plača ne bi v tem italijanskem mestu zadoščala niti za žepnino. Hkrati pa je profesorje italijanske narodnosti najbolj razburila novica, ki v teh dneh kroži po Istri, da posamezni direktorji delovnih organizacij, državnih in tudi šolskih ustanov, ki jih je v zadnjem času nastavila vladajoča stranka, zaslužijo na mesec tudi po nekaj milijonov hrvaških dinarjev!

Veliko število predavateljev italijanske narodnosti v Istri in na Reki pa se prav tako jezi na prazne obljube iz Italije. Primer iz Buj je pravzaprav zelo značilen. Lansko jesen, na začetku šolskega leta, je večina predavateljev italijanske srednje poklicne šole iz Buj nenadoma odšla iz te ustanove zaradi bednih plač. Po velikih peripetijah se je komisiji za šolstvo italijanske unije komaj posrečilo organizirati šolski pouk tako, da je angažirala zvečine nekaj mladih, pa tudi neizkušenih predavateljev. Takrat je italijanska unija dobila zagotovila iz Italije, da se tako drastičen primer ne bo ponovil in da bo v okviru finančne pomoči, ki jo italijanska vlada zagotavlja vsako leto pripadnikom italijanske manjšine v Sloveniji in na Hrvaškem, poslala poseben denarni dodatek za pedagoge italijanske narodnosti iz Hrvaške, ki naj bi letno znašal nekaj sto tisoč lir. Vendar doslej iz Italije ni prišla niti lira. V tako dramatičnem položaju lahko ustanove manjšinske narodnosti ugotavljajo le vse bolj množični beg večinoma mladih pedagogov italijanske narodnosti iz Istre in Reke, ki gredo s trebuhom za kruhom v Italijo.

V zadnjem času je z namenom, da bi v prihodnje vendarle nekako zagotovili pouk v šolah italijanske narodnosti, po vsej Istri in na Reki prišlo do zares čudnega predloga. V tiste šole italijanske manjšine, kjer bi utegnilo priti do kadrovskih vrzeli, naj bi poslali profesorje iz Italije! Ti pa naj bi prejemali tudi prave, italijanske plače! Učitelje iz Istre pa bi odslovili.

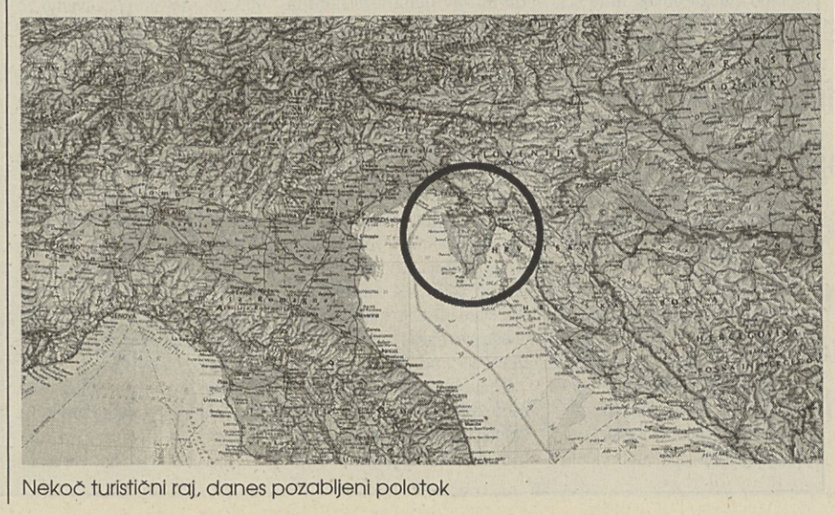

Nekoč turistični raj, danes pozabljeni polotok

NOVI PREMIER ZRJ / RADOJE KONTIĆ

Človek za vse igre in vse čase

»Lik in delo« politika, ki je zasedel stolček Milana Panića

ŽELJKO IVANOVIĆ / PODGORICA

PODGORICA - »Crna gora daje Rajo za najvišje položaje.« To najnovejše narodno reklo je nastalo potem, ko so objavili ime Radoja Kontića kot mandatarja tako imenovane Zvezne republike Jugoslavije, zagotovo pa najbolj slikovito ponazarja »lik in delo tovariša Raja« in okoliščine, v katerih je bil voljen in izvoljen. Samo dejstvo, da je to v zadnjih dvajsetih letih že peta vlada 56-letnega Kontića (in druga, ki ji predseduje), popolnoma opravičuje že zdavnaj izrečeno misel, da je ta kadrovik črnogorski »jocker« za vse igre in (tako se zdi) tudi za vse čase.

Nobena skrivnost ni, da ga je kot posebneža in ljubljenčka pred vsemi drugimi v svet politike popeljal nekdanji črnogorski mogočnež Veselin Đuranović, ki ga je konec 60. let kot inženirja nikšiške železarne pripeljal naravnost v centralni komite. Kakor hitro so imenovali Veselina Đuranovića za mandatarja Zisa (po smrti Džemala Bijedića), je s prvim letalom za njim v Beograd odpotoval tudi dr. Kontić, da bi zasedel položaj zveznega ministra.

Ko mu je potekel mandat, se je Radoje Kontić vrnil v svojo »bazo« in sedel v naslanjač predsednika črnogorske vlade, ki jo je vodil Radivoje Brajević. Z enakimi priporočili pa se je kmalu vrnil v tedanjo prestolnico in prevzel nov ministrski položaj v Mikulićevi vladi, odkoder se je po kolektivnem odstopu tega kabineta znova vrnil v Crno goro - na premierski položaj. Pod budnim očesom »mladorevolucionarjev« Bulatovića in Đukanovića je popularni Rajo črnogorske državljane dve leti slepil z vsakovrstnimi projekti in »preobrazbami«, še posebej pa je ostal v spominu s svojim programom, vsebovanem v tako imenovanih Štirinajstih separatih, ki pa jih je uveljavljal samo štiri dni, potem pa se mu je iztekel mandat. Cilj je bil seveda očiten: pred prvimi večstrankarskimi volitvami bi moral parirati glavnemu konkurentu Anteju Markoviću in njegovim reformistom.

Vse to kaže, da je bil dr. Kontić idealna rešitev za nekakšna prehodna obdobja, saj se mu je posrečilo politično preživeti celo pet vlad, ki so se med seboj največkrat radikalno razlikovale. Ta podrobnost je še posebno pomembna zdaj, ko je Kontić izvoljen za mandatarja druge vlade tako imenovane nove Jugoslavije, in to ob soglasju vseh parlamentarnih strank, celo tistih, ki si skrajno nasprotujejo (npr. DPS in radikali). Tako so se očitno za komplimenti o strokovnosti in usposobljenosti novega mandatarja pravzaprav skrivali ozki strankarski interesi vodilnih političnih oseb.

NOVICE

Odlok o prenehanju sečnje

ZAGREB, OTOČEC-Čeprav sta se zunanja ministra Slovenije in Hrvaške pred dnevi dogovorila o prenehanju sečnje v snežniških gozdovih, so hrvaški gozdarji prenehali
s sečnjo šele po včerajšnjem Odloku hrvaškega zunanjega ministra.O tem sta se med drugim pogovarjala tudi notranja ministra Slovenije in Hrvaške Ivan Bizjak in Ivan Jarnjak, ki sta se z delegacijama sešla popoldan na Otočcu. Po pogovorih je minister Bizjak povedal, da sta se delegaciji pogovarjali o nadaljevanju nekaterih aktivnosti, ki so bile dogovorjene že na sestanku na Brionih. Gre za pripravo dogovora o medsebojnem sodelovanju, predvsem v boju proti terorizmu, ilegalnem prometu z mamili in organiziranem kriminalu. Prav tako naj bi do 10. marca pripravili sporazum o vračanju oseb. Hrvaški minister Ivan Jarnjak pa je povedal da so za Hrvaško zdaj pomembne predvsem priprave na turistično sezono in v zvezi s tem ustrezni dogovori za tak režim na meji, da bodo turisti lahko nemoteno prehajali iz ene države v drugo. (R. S.)

Vlada o državnih sekretarjih

LJUBLJANA- Slovenska vlada bo na današnji seji imenovala tudi nekaj novih državnih sekretarjev in vodij vladnih služb. Poleg že znanih kandidatov za sekretarje v notranjem in prometnem ministrstvu (Andrej Šter, Bogo Bervar, Marjan Dvornik in Slavko Hanželj) smo včeraj izvedeli še za nekaj novih imen. Zeleni predlagajo Miho Tomšiča za sekretarja za energetiko v gospodarskem ministrstvu, želijo pa tudi mesto državnega sekretarja v ministrstvu za varstvo okolja. Izvedeli smo tudi, da je kandidatka za sekretarko v ministrstvu za zdravstvo liberalna demokratka Dunja Piškur - Kosmač.(T.S.)

Pogovori LDS in SSS o združitvi se nadaljujejo

LJUBLJANA - Politična koordinacija Liberalno - demokratske stranke je na svoji za javnost zasprti seji med drugim obravnavala možnost, da se v to stranko vključijo socialisti. Mnenja liberalnih demokratov se še vedno razlikujejo, saj del stranke ne podpira zamisli o povezovanju dveh strank s tako različnimi političnimi usmeritvami. Pogovori o združitvi med predstavniki LDS in SSS se bodo v naslednjih dneh nadaljevali, socialisti pa se bodo v soboto odločali med tremi različnimi možnostmi: o vključitvi v LDS, o združitvi s SDSS in o povezovanju s strankami združene liste. Del SSS tudi meni, da združevanje ni potrebno in da bi socialisti lahko uspešno samostojno nastopili na prihodnjih komunalnih volitvah. (T.S:)

Predstavitev poslancev Zelenih Slovenije

LJUBLJANA - Peterica poslancev Zelenih Slovenije v državnem zboru je včeraj predstavila svoj program dela v prihodnjem mandatu. Zavzemali se bodo predvsem za sprejem zakonov o varstvu okolja, varstvu narave, omejevanju kajenja, varstvu živali pred mučenjem, o gozdovih, o sedmih narodnih parkih in o športu. Menijo, da je treba nuklearno elektrarno v Krškem predčasno zapreti (v letu 1999), zato bodo predlagali, naj se čim prej sprejmeta zakona, ki bosta omogočila referndum o tem vprašanju. Poslanci zelenih so si zastavili še vrsto ekološko naravnanih ciljev in projektov - od sanacije slovenskih termoelektrarn, predvsem tiste v Šoštanju, zaprtja elektrolize B v Kidričevem, usposobitve železnic za tovorni tranzit pa do sprejema načrta o mreži 2000 km kolesarskih stez čez vso Slovenijo. Poslanci Zelenih, med katerimi so kar trje zdravniki, tudi menijo, da bo znižanje prispevnih stopenj za zadravstvo povzročilo hude težave v tej dejavnosti, slabše storitve in v skarjnem primeru celo stavke zdravstvenih delavcev.(T. S.)

Jazbinšek o sanaciji povodja

LJUBLJANA - Miha Jazbinšek, minister za okolje in prostor, se je sestal z deželnim odbornikom Furlanije Julijske krajine Dariom Terfarjem; pogovarjala sta se o splošnih vprašanjih sodelovanja in skupnih projektih, glavna tema pogovora pa je bil evropski projekt Interekt, ki predvideva predvsem ekološko sanacijo povodja Timava, kamor sodi tudi območje Ilirske Bistrice in tudi čistilna naprava v Ilirski Bistrici. Pogovarjala sta se tudi o finančni konstrukciji za te projekte. (MIG)

Vodstvo državnega zbora sprejelo tuja diplomata

LJUBLJANA - Predsednik in podpredsednik državnega zbora Herman Rigelnik in Miroslav Mozetič sta včeraj v prostorih državnega parlamenta sprejela veleposlanico Republike Avstrije dr. Jutto Stefan - Bastl. Miroslav Mozetič je včeraj sprejel tudi prvega svetnika belgijske ambasade na Dunaju Rudija Scheliga. (STA)

Predstavniki Mladinskega sveta v Parizu

LJUBLJANA - Včeraj je v Pariz odpotovala delegacija Mladinskega sveta Slovenije, ki se bo udeležila petdnevnega zasedanja generalne skupščine sveta evropskih nacionalnih mladinskih svetov. Na tem zasedanju naj bi med evropske člane sprejeli tudi slovenski Mladinski svet. Med temami, o katerih se bodo na zasedanju pogovarjali, so tudi razprave o konferenci ministrov, zadolženih za mladino, ter vprašanje delovanja evropskega mladinskega centra in sklada. (A. K.)

Mahinacije z Vidmom?

LJUBLJANA - Ker so se v sredstvih javnega obveščanja pojavili nekateri podatki, ki kažejo na mahinacije v zvezi s tovarno celuloze in papirja Videm, konfederacija sidikatov Slovenije Pergam zahteva, da ji pristojne institucije dajo na vpogled vse dokumente, ki govorijo o tej temi. Če bodo odkrili kakšne nepravilnosti, bodo obvestili republisko vlado in pristojna javna tožilstva. Pri Pergamu tudi sumijo, da gre za enega od poskusov razprodaje slovenskih papirnih podjetij tujim investitorjem, zato od vlade Republike Slovenije zahtevajo, da v imenu nacionalnih interesov prevzame odgovornost za sanacijo Vidma. (A. K)

DRŽAVNI SVET / POSLOVNIK

Potrebno bo veliko časa in naporov

Komisija DS je začela oblikovati osnutek pravil »igre« - Vseh odgovorov še ni

MAJDA VUKELIĆ

LJUBLJANA - Včerajšnja seja komisije državnega sveta za pripravo poslovnika, na kateri so določali besedilo osnutka poslovniških rešitev, je pokazala, da bo njihovo pisanje zahtevalo precej časa in naporov; po eni strani je to razumljivo, saj do zdaj takšnega organa, kot je državni svet, pač nismo imeli, ustavne določbe pa so nenatančne, kar povzroča dodatne težave. Tako je komisiji uspelo prečesati približno polovico členov od osemdesetih, s preostalimi pa se bo ukvarjala čez štirinajst dni. V osnutku poslovnika, ki v dobršni meri izhaja iz rešitev poslovnika bavarskega senata, so člani komisije včeraj obravnavali tiste določbe, ki zadevajo konstituiranje sveta, volitve in imenovanja, pristojnosti predsednika, podpredsednika in sekretarja sveta, posvetovanja predsednika sveta, pravice in dolžnosti svetnikov, interesne skupine sveta, zadeve, ki jih obravnavajo člani državnega sveta in deloma rešitve, ki se nanašajo na seje sveta. Pri večini členov so nekatera vprašanja še vedno ostala brez dokončnih odgovorov.

Član komisije Peter Glavič je dal tudi že predlog za spremembo zakona o državnem svetu, in sicer v tistem delu, ki govori o odložnem vetu, najmočnejšem orožju svetnikov zoper odločitve poslancev državnega zbora. Po njegovem mnenju je namreč rok (najkasneje sedem dni po sprejemu zakona), v katerem se morajo člani sveta odločiti, ali bodo dali veto, prekratek. Glavič tudi predlaga šestdnevni rok za sklic sej. Ob tem pa naj bi se sedemdnevni rok za možnost vložitve veta štel od takrat, ko bi predsednik državnega sveta dobil čistopise sprejetih zakonov in ne od takrat, ko državni zbora zakon sprejme.

Prihodnja seja državnega sveta bo 17. februarja, se pravi pred sejo državnega zbora, in na njej se bodo svetniki opredeljevali do zakonov, ki bodo na dnevnem redu državnega zbora 23. februarja.

Državni svet želi daljši čas tudi za svojo pripravo (Foto:Aleš Pavletič/TRIO)

STRANKE / NOVA RAZHAJANJA

Zeleni pred usodno odločitvijo

Iz Zelenih Slovenije bosta očitno nastali dve stranki

TANJA STARIČ

LJUBLJANA - Kriza v stranki Zelenih Slovenije, ki postaja, kot pravi poslanec te stranke Peter Tancig, že »groteskna in zelo utrujajoča«, se očitno bliža svojemu razpletu. Poslanci Zelenih pravijo, da gre v bistvu za razkorak med fundamentalističnim razumevanjem zelenega gibanja in med bolj zmernim, pragmatičnim delom stranke. S tem je povezana politična oziroma ideološka »cepitev« stranke na (pogojno) levi del, ki ga predstavlja krog somišljenikov Dušana Pluta, in desni del z Vanetom Gošnikom na čelu. Obstaja več »scenarijev« o tem, kaj naj bi se najkasneje v mesecu dni zgodilo, najbolj verjetno pa je, da se bosta obe »frakciji« enostavno razdružili - torej razdelili v dve stranki, podobno kot se je zgodilo nekdanji SDZ. Vprašanje je pravzaprav le eno, namreč, kdo bo močnejši in bo torej nasledil ime in dediščino Zelenih Slovenije.

Nasprotja v stranki so bila očitna že v času prejšnjega mandata vlade Janeza Drnovška, ko so bili poslanci Zelenih najbolj nezanesljiv del vladne koalicije in so (posebej velja to za Vaneta Gošnika in Huberta Požarnika) tudi glasovali proti zamenjavi Lojzeta Peterleta. Ideološke razlike so pred decembrskimi volitvami povzročile, da Zeleni (kot edina stranka) niso sestavili »državne liste« in s tem posredno povzročili, da del vodstva (gre za Gošnikovo »frakcijo«) ni prišel v parlament - v nasprotju z, denimo, demokrati in socialdemokrati. Samo zaradi strahu, da bi razkol povzročil neuspeh stranke na volitvah, Zeleni zelo dolgo (po mnenju nekaterih članov celo predolgo) niso razčistili svojih notranjih konfliktov.

Seveda so se zato spori toliko bolj zaostrili po volitvah. Po nekaj neuspelih poskusih, da bi »levi« del nevtraliziral »desnega«, in po tem, ko je predsednik stranke Dušan Plut nekajkrat grozil z odstopom, so se polemike v stranki končale z nenavadno odločitvijo, da bodo Zeleni v »konstruktivni opoziciji« novi vladi, v kateri imajo sicer celo »svojega« ministra. Pokazalo se je, da večji del vodstva podpira »levo«, pragmatično politiko Dušana Pluta, večina občinskih odborov pa »desno«, konzervativno usmeritev Vaneta Gošnika. Peter Tancig meni, da je absurdno dejstvo, da celo krščanski demokrati lahko

Zeleni poslanci bodo enotni (FOTO: Aleš Pavletič/TRIO)

sedijo v vladi skupaj z nekdanjimi komunisti, del zelenih pa »se gre antikomunistični fundamentalizem«. Sledilo je še nekaj afer (javno zmerjanje »levičarjev z udbaši in stalinisti«, poskusi, da se tisti, ki niso uspeli na volitvah, utrdijo v občinskih skupščinah in vladah, medtem ko stranka »ni smela« v vladno koalicijo na republiški ravni itd.), vse do praktično dokončne odločitve, da stranka sicer ne bo priredila »javnih predstav«, da pa bo ponudila svojim članom dve jasni alternativi - »socialdemokratsko« in »konzervativno«. V vodstvu menijo, da se lahko ponovi zgodba SDZ - da bodo namreč »ustanovitelji« stranke sestavljali novo zeleno stranko, Gošnikovi pristaši pa bodo dedici Zelenih Slovenije. V vsakem primeru je peterica poslancev že napovedala, da bo delovala enotno in da se bo »distancirala« od sporov v stranki, da bi na ta način zeleni opciji »vrnili ugled«. Prva tiskovna konferenca te poslanske skupine je vendarle pokazala, da je peterica verjetno bližje »pragmatični« politiki, tudi ko gre za tipično zelene teme (zaprtje termoelektrarne Šoštanj itd). Lahko se torej celo zgodi, da bodo poslanci, minister, član državnega sveta, skratka vsi tisti, ki sodelujejo pri sprejemanju pomembnih odločitev v državi, po »usodnem« razpletu skupaj v neki drugi, novi zeleni stranki.

ZDRUŽENA LISTA / TISKOVNA KONFERENCA

Za nižje osnove in funkcijske dodatke

Naj se tudi poslanci prilagodijo razmeram

IVANKA MIHELČIČ

LJUBLJANA - Poslanska skupina Združene liste zahteva, da komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve končno uporabi pooblastilo državnega zbora in odloči o vsaj 20-odstotnem znižanju osnove poslanskih plač. Prav tako zahteva, da funkcijski dodatek znaša največ 50 odstotkov te osnove (po zakonu je lahko stoodstoten), za predsednika državnega zbora, za poslance pa bi znašal največ 6, 5 odstotka. Predlagajo tudi, da se poslancem lahko izplača funkcijski dodatek za delo v največ treh delovnih telesih zbora, ne glede na to, ali morebiti opravljajo delo v več kot treh komisijah. Če bi vse te kriterije upoštevali, bi potemtakem poslanska plača z vračunano povprečno delovno dobo znašala največ 140.000 tolarjev, plača predsednika državnega zbora pa največ 215.000 tolarjev, kar je še zgornja meja sprejemljivega spričo socialnih in ekonomskih razmer, v katerih se nahaja Slovenija.

To so med drugim povedali predstavniki Združene liste Miran Potrč, Miloš Pavlica, Rado Rotar in Jože Osterman na včerajšnji tiskovni konferenci, s katero so želeli opozoriti na stališča njihovih strank v zvezi z aktualno problematiko poslanskih plač. Potrč in Pavlica sta ob tem še posebej poudarila, da se je njihova poslanska skupina zavzemala za normalizacijo pogojev dela poslancev državnega zbora že od same konstitutivne seje zbora, na kateri je med prvimi zahtevala znižanje osnov za plače. Opozorili pa so tudi na svoja prizadevanja, da bi o tem odločal zbor javno in da se zadeva ne bi prepuščala KVIAZ-u, ki je na zadnji seji zbora sicer dobil tovrstno pooblastilo, vendar se do danes še ni lotil dela. Na včerajšnji tiskovni konferenci je Rado Rotar še napovedal, da bo Združena lista v kratkem predlagala tudi spremembo zakona o poslancih, in sicer v točki, ki govori o pokojninski dobi poslancev, saj je podatek o 25- letni pokojninski dobi po Rotarjevih besedah varljiv, ker ni identičen s 25 leti delovne dobe.

ZL: poslanci naj delijo usodo družbe (F:A.Pavletič/TRIO)

ZAPORI / PROTEST

Nove gladovne stavke

Ko so Šišku in Jeriču odpravili pripor, so se za stavko odločili drugi

MARIBOR -Še isti večer, ko so izpustili iz pripora Andreja Šiška in Matjaža Jerica, ki sta osumljena storitve kaznivega dejanja poskusa umora, pri katerem naj bi pomagal tudi prvak SNS Zmago Jelinčič, je šest pripornikov iz mariborskih zaporov obvestilo Svet za varstvo človekovih pravic in javnost, da so pričeli gladovno stavkati zaradi nemogočih razmer na mariborskem sodišču. Že Šiško in Jerič sta preživela v priporu polne štiri mesece ne da bi v tem času enkrat samkrat stopila pred sodišče. Mariborsko Temeljno sodišče je zavlačevalo z njuno izpustitvijo, kljub gladovnim stavkam in večkratnim pritožbam vsem organom. Šele Višje sodišče je obema odpravilo pripor, zaradi podobnih razmer pa so istočasno začeli stavkati drugi. V svojem obvestilu trdijo, da so sodniki pristranski, nehumani in da ne poznajo sodniške etike, ko jim pripor podaljšujejo do nadaljnega možnega roka, jih vnaprej obsojajo in psihološko pritiskajo nanje. Ugovori pripornikov so zamanj, pritožbe nesmiselne, saj so odgovori, če jih sploh dobijo, znani vnaprej. To potrjujeta tudi Siškova starša, ki pravita, da je uprava zapora na vsako Siškovo in Jeričevo pritožbo odgovorila z novo obtožbo. Mariborskemu sodišču očitata pristranskost in psihološke pritiske zato bosta s tem seznanila državne organe in svet za varstvo človekovih pravic. (P.T.D.)

IZ NAGOVORA MILANA KUČANA OB PODELITVI PREŠERNOVIH NAGRAD ŠTUDENTOM

Ko danes z vso upravičenostjo govorimo o svoji gospodarski krizi in socialnih brezpotjih in smo vsi nervozni in neučakani od negotovosti, ali bomo zmogli dovolj hitro čez vse to, ko se otepamo s številnimi težavami mlade države, s sprotnimi posledicami vojne na Balkanu in njenimi zelo neprijetnimi vplivi na naš položaj v svetu in z drugimi nemajhnimi vprašanji, ne bi smeli nikoli niti za trenutek pozabiti, da je politična in državna osamosvojitev Slovenije smiselna predvsem zaradi gotovejšega varovanja in razvijanja lastne civilizacijske in narodne istovetnosti. Gospodarski, obrambni, organizacijski in drugi podobni razlogi - kljub svoji pomembnosti - govorijo kvečjemu za kakšen pristop iz manj uspešne v bolj uspešno skupnost in komajda kaj več. Prav zadnja risanja zemljevidov prihodnje regionalne Evrope nas surovo opominjajo, da kulturna in narodna ohranitev majhnega naroda nikakor ni samoumevna in samodejna; na teh zemljevidih smo Slovenci eden redkih evropskih narodov, ki ga ni videti kot samostojne regije in je pridružen nemškemu podalpskemu svetu v nekakšen Norik. Celo nesrečna Bosna in Hercegovina ohranja svoje meje kot samostojna regija. Zdi se, kot da se v novih preoblekah potihoma skušajo vračati stare ideje in apetiti, ki jim je bila slovenska eksistenca sto in več let v odkrito napoto.

Pravzaprav je presenetljivo, kako to dejstvo ni izzvalo nikakršnega protesta in, kot kaže, tudi ne zaskrbljenosti. Smo mar res kot narod in država lahko zadovoljni, da nas svet prepoznava kot nemško avstrijsko provinco ali, kar bi bilo hudo skrb zbujajoče, da se kot takšni zdaj prepoznavamo že tudi sami? Ne gre pozabiti, da je tistih sto in več let potekal boj za slovensko samostojnost kot boj za slovenski jezik; da je bil jezik tisto, na čemer sta bila naša narodna obstojnost in moč na neprestani preizkušnji in na čemer je bila naša suverenost tudi najprej izbojevana. S premnogimi žrtvami ga je bilo treba korak za korakom uvesti v biblijo in z njo prek cerkvenega praga, v učbenike, na hišne tablice, v javne napise, v časopise, na veselice in plese, v urade in vse vrste šol, v splošno predstavo, da ne gre le za bajtarski jezik, temveč polnovredno slovenščino. Ne smemo tudi pozabiti, da je bil ta proces dovolj zaokrožen in končan šele pred dobrimi osemdesetimi leti.

Zdaj, ko smo si ustvarili svojo državo in ko smo postali upravičeno občutljivi na vse, kar jo ogroža, ko to ponekod že prerašča v pretiravanje in odkrito sovražnost do vsega drugačnega, pa je presenetljiva naša vsesplošna neobčutljivost za skrajno malomaren odnos do lastnega jezika. Zaskrbljenost pred nacionalno polucijo je zlagana, če ni videti prave in resne zaskrbljenosti zaradi nezajezene polucije jezika. Očitno je takšna skrb za slovenstvo le politična in naravnana predvsem navzven. Navznoter nam je ostalo še veliko pritlikavega samopodcenjevanja, nesuverenosti in pristnega provincializma. Ta se pogosto rad oblači v svetovljansko praktičnost in življenjskost; predvsem v spakedrani angleščini vidi svojo pot v Evropo, ki pa se v tem spakovanju, žal, največkrat tudi že končuje. Za našo prihodnost, tudi jezikovno in politično nacionalno, ni nič boljša od polpretekle jugoslovanščine, le da je nevarnejša, ker je utemeljena z občutkom manjvrednosti in ker je sprožila pravo poplavo jezikovnih nečednosti: naj gre za naslove podjetij, imena izdelkov, izveske, za naziranje, da so šole mnogo boljše, če se v njih ne posluje slovensko, ali pa naj gre za publicistični žargon, za zabavno glasbo ali računalništvo in podobne reči. Neobčutljivi in neodzivni smo na vse pogostejše prepričanje, da se splača za vse drugo bolj potruditi kot za jezikovno dostojnost lastne materinščine. Prav zato velja poudariti, da ni noben Slovenec niti pol koraka bliže Evropi, če ne zna lastnega maternega jezika. Jezik izraža stanje duha naroda. Zdaj je jezik ogrožen. Kakšno znamenje je to za stanje duha? Te skrbi ne smemo prevaliti na ramena jezikoslovcev. Je stvar nacije, predvsem njene inteligence in posebej tudi politike! Nekdo mora v tem prepoznati svojo odgovornost! Treba je namreč spet in spet ponavljati, da nam je - še bolj kot drugim narodom - jezik zmeraj pomenil eminentno politično vprašanje. Ni naroda, še posebej ne majhnega, ki bi lahko računal na kakršnokoli resnično neodvisnost brez duhovne, civilizacijske in s tem jezikovne suverenosti: v jeziku je namreč zapisano in povedano vse, kar skupnost je, kar je bila, v mnogočem pa tudi napoved prihodnosti - ali, kot je zapisal v svojem oktobrskem pismu leta 1840 Prešeren Vrazu - kar bo vesoljni Gospod, »to Pan«, ob večni sodbi ločil na dobro in slabo. In kar je končno naša in slehernega rodu posebej odgovornost do skupne narodne usode na eni in do pluralne, mnogokulturne Evrope, ki je od nekdaj črpala svojo moč prav iz mnogoternosti svojih ljudstev in kultur, na drugi strani. Kajti ni pomembno, ali je narod velik ali majhen.

Pomembno je, ali je sposoben poskrbeti za svojo usodo in preživetje. Kaj slabo spričevalo pri tem je, če predstave o lastni prihodnosti ne zna čedno povedati v svojem jeziku.

AVSTRIJA / RAZKOL V SVOBODNJAŠKI STRANKI

Čakanje na odločitev

Besedo imajo sedaj pravniki

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Predsedstvo avstrijskega državnega zbora, ki ga sestavljajo predsednik parlamenta in vodje parlamentarnih klubov, je odločitev o vprašanju, ali pravilnik državnega zbora dopušča ustanovitev novega frakcijskega kluba, ki ga hoče sestaviti peterica mandatarjev-odpadnikov iz Haiderjeve svobodnjaške stranke, preložilo. Najprej naj bi o spornem vprašanju podali svoje ekspertize vodilni ustavni pravniki.

Predsednik avstrijskega parlamenta Heinz Fischer (SPÖ) je slej ko prej mnenja, da svobodnjaški disidenti lahko ustanovijo svoj parlamentarni klub. Jörg Haider in njegova stranka pa vztrajajo pri interpretaciji, da je predpogoj za ustanovitev parlamentarne frakcije samostojen strankarski nastop pri volitvah. Vendar tako odložitev sklepa predsedstva, kot tudi nekoliko previdnejše izjave Fischerja potrjujejo domnevo, da se vsi odgovorni organi pravo Heinz Mayer. On je izjavil, da zakon interpretira tako, da se poslanci ene stranke lahko združijo v različnih posameznih klubih. To bi po njegovih besedah veljalo tako za Heide Schmidt in njene somišljenike, kot tudi za Haiderja in njegovo napoved, da bo v primeru take odločitve v preostali FPÖ uredil pet klubov. Mayer se je zavzel za to, da bi zlorabo te možnosti lahko preprečili s posebnimi določili o subvencioniranju klubov, tako da ustvarjanje navideznih klubov iz finančnega vidika ne bi bilo več atraktivno.

bojijo prenaglega sklepa in morebitnih negativnih političnih konfliktov, dokler o zadevi ne spregovorijo vodilni avstrijski ustavni juristi.

Paragraf 7 pravilnika o poslovniku državnega zbora določa: »Poslanci iste pri volitvah nastopajoče stranke imajo pravico, da se združijo v (enem) klubu«. Tako enostavno torej ni, saj nemška formulacija - zlasti vprašanje, ali je treba formulacijo razumeti kot določilni številnik ("en določen klub") ali pa gre za nedoločen spolnik ("neodločen klub") - lahko spravi v dilemo celo jezikoslovce, kaj šele juriste. Eden izmed ustavnih juristov, ki so zdaj bili naprošeni za ekspertizo, je dunajski profesor za državno

Heide Schmidt in njeni kolegi pa bodo v naslednjih dneh uredili vse, kar je potrebno za ustanovitev nove stranke. Zanimanje za sodelovanje je veliko, pravi "disident" Friedhelm Frischenschlager, javljajo se celo dolgoletni funkcionarji FPÖ in predvsem mladi ljudje.

DUNAJ / KMETIJSKA ZBORNICA

Bo slovenščina le dobila svoje mesto?

IVAN LUKAN

CELOVEC/DUNAJ - Bo slovenščina v gremijih Kmetijske zbornice za Koroško le postala enakopraven jezik? Predstavniki zbornice same so zahtevo po uporabi slovenščine doslej stalno zavrnili, najnovejše izjave zveznega ministra za kmetijstvo, Franza Fischlerja, pa dajo upati, da se bo tu končno kaj bistveno premaknilo.

Minister Fischler v pismu, naslovljenemu na zbornična svetnika Skupnosti južnokoroških kmetov Štefana Domeja in Janka Zwittra, navaja ustavnopravno zajamčeno pravico manjšine do uporabe lastnega jezika ter s tem v zvezi poudarja, da bi morala »uporaba slovenskega jezika biti možna tudi v kmetijski zbornici za Koroško ter v vseh njenih podružnicah na dvojezičnem ozemlju Koroške«. Minister je SJK hkrati obvestil, da je to svoje stališče že posredoval predsedstvu koroške kmetijske zbornice z željo, naj ta »z naklonjenostjo« obravnava zahtevo Skupnosti južnokoroških kmetov.

Kot smo poročali, sta predstavnika SJK ob 60. obletnici koroške kmetijske zbornice oktobra lanskega leta predala ministru peticijo, v kateri sta

Janko Zwitter

zahtevala pravico do uporabe slovenščine v vseh organih ter v publikacijah zbornice.

Zbornična svetnika Janko Zwitter in Stefan Domej sta stališče zveznega ministra v prvi reakciji pozdravila in poudarila, da pomeni izjava Fischlerja potrdilo o pravičnosti zahteve SJK. S strani Kmetijske zbornice za Koroško pa zastopnika slovenskih kmetov sedaj pričakujeta konkretne ukrepe k uveljavljanju slovenščine v vseh organih kmetijske zbornice ter v zbornicnem glasilu »Der Kärntner Bauer«.

NIŽJA AVSTRIJA - DUNAJ /

Energetska vojna

Nižja Avstrija odreka Dunaju pristojnosti v energetiki

DUNAJ - Ta ponedeljek je postal veljaven odlok nižjeavstrijske deželne vlade, ki odreka avstrijski zvezni deželi Dunaju vse pristojnosti glede energetske oskrbe obmejnih nižjeavstrijskih občin.

To je včeraj na tiskovni konferenci sporočil nižjeavstrijski deželni glavar Erwin Pröll (ÖVP). Senzacionalni odlok pomeni eskalacijo že dalj časa trajajočih nesoglasij med zveznimi deželami, Nižjo Avstrijo in Dunajem.

Že v medvojnem obdobju Dunaj oskrbuje obmejne nižjeavstrijske občine iz svojega energetskega omrežja. Danes ta ureditev velja za 72 nižjeavstrijskih občin.

Po odloku nižjeavstrijske deželne vlade naj bi energetsko oskrbo zdaj prevzela deželna agencija EVN, dunajski mestni obrati pa naj bi bili razrešeni svoje dosedanje naloge. V ozadju gre kajpada za milijardne vsote, ki se pretekajo v avstrijskem energetskem gospodarstvu.

Ako bi EVN dejansko prevzela delež dunajskih mestnih obratov, potem nižjeavstrijski potrošniki ne bi le plačevali enotne tarife za električni tok: EVN bi zaradi večjega prometa lahko nasplošno znižala ceno za električni tok za 10 odstotkov v celi Nižji Avstriji. Pröll je sklep deželne vlade med drugim utemeljil z dolgoletnimi neplodnimi pogajanji z Dunajem.

Dunajski podžupan Hans Mayr je takoj nato napovedal, da bo Dunaj proti sklepu nižjeavstrijske deželne vlade vložil priziv pri ministrstvu za gospodarstvo, EVN in Pröll po njegovih besedah postavljajo napačne račune in javnost zavajajo z napačnimi podatki.

Predvsem ne more biti govora o tem, da bi bilo mogoče oškodovati Dunaj za svojo obstoječo energetsko infrastrukturo v omenjenih občinah samo s 3 milijardami šilingov, saj je vredna vsaj dva do trikrat toliko, pravi Mayr.

Dunajski podžupan in predsednik dunajskih socialdemokratov poleg tega vidi glavni motiv za Pröllovo postopanje v bližajočih se deželnih volitvah, ki bodo v teh mesecih in pri katerih se želi Pröll profilirati.

NOVICE

Alpe-jadranski priročnik o prostorskem urejevanju

CELOVEC - Strokovnjaki iz Slovenije, Koroške in Furlanije-Julijske krajine so na večdnevnem zasedanju v Bad Kleinkirchheimu končali pripravljalna dela za izdajo priročnika, v katerem bodo navedeni vsi zakoni, načrti ter postopki na področju prostorskega urejevanja in načrtovanja. Priročnik bo zajel trenutno stanje v vseh deželah in državah članic Delovne skupnosti Alpe-Jadran, izšel pa bo konec leta 1993 v petih jezikih.

Nova glasbena kaseta Obirskega ženskega okteta

ŽELEZNA KAPLA - V založbi Obzorja v Mariboru je pred kratkim izšla nova glasbena kaseta Obirskega ženskega okteta pod geslom "Pesmi slovenskih pokrajin". Oktet je na kaseto posnel slovenske ljudske pesmi s Koroške, iz Gorenjske, Štajerske in Dolenjske ter iz Rezije, dolini ob italijansko-slovenski meji v Italiji. Poleg ljudskih in bolj preprostih pesmi na kaseti najdemo tudi precej zahtevne umetne pesmi in priredbe. Urednik kasete, ki je bila izdelana v ljubljanskem Helidonu, pa je bil Vinko Ovsenik.

Delo za begunce iz BiH

DUNAJ - Referentka za begunce pri avstrijski Ljudski stranki Marlis Fleming želi beguncem iz Bosne in Hercegovine omogočiti dnevni zaslužek brez delovnega dovoljenja. Begunci naj bi dobili delo v turizmu, pri oskrbi starejših ljudi ter na področju zaščite okolja. Pogoj pa bi bil, da se za tako delo ne najde avstrijska delovna sila. Da bi Avstrijci pri tem imeli možnost soodločanja, Flemingova predlaga ustanovitev posebnih občinskih sosvetov.

Hrošč lubadar ogroža koroške gozdove

CELOVEC - Namestnik deželnega glavarja Mathias Reichhold je dejal, da koroškim gozdovom grozi katastrofa. Vzrok za to naj bi bila lanskoletna suša in z njo povezani množičen pojav hrošča lubadarja. Posledica tega je skoraj 200.000 kubičnih metrov oškodovanega lesa. Deželni glavar Zernatto je po seji koroške deželne vlade obljubil finančno pomoč za uskladiščeni in oškodovani les, napovedal pa je tudi, da tečejo pogovori z avstrijsko vojsko o možni pomoči pri podiranju in čiščenju oškodovanih dreves.

CELOVEC / OB 100-LETNICI SMRTI

Brez imena Jožef Stefan ni mogoče pisati zgodovine slovenske fizike

V Celovcu so včeraj predstavili knjigo Sandija Sitarja o tem slovenskem pesniku in znanstveniku

IVAN LUKAN

CELOVEC - Z manjšo zamudo zaradi založniških težav, toda kljub temu še pravočasno ob 100-letnici njegove smrti, je v založbi Park oz. DelGraf v Ljubljani izšla knjiga o slovensko-koroškem pesniku in svetovno znanemu fiziku Jožefu Stefanu. Knjigo je napisal doktor zgodovinske znanosti in profesor umetne zgodovine na Filozofski univerzi v Ljubljani Sandi Sitar, predstavljena pa je bila včeraj v Stefanovem rojstnem kraju, v Celovcu.

Avtor je ob promocijski predstavitvi v prostorih Krščanske kulturne zveze poudaril, da je z življenjepisom o Jožefu Stefanu skušal napisati doslej podatkovno najkompletnejšo in po portretni kompletnosti najbolj zaokroženo knjižno delo, cilj mu pa je hkrati bila čvrsta uvrstitev Stefana med najpomembnejše kulturne ustvarjalce slovenskega rodu.

Sitar se je pri svojem delu naslonil na obstoječe temeljne biografske študije (Obermayer, Boltzmann, Subič, Čermelj, Boncelj, Schuster), poleg dobro raziskanega Stefanovega koroškega obdobja (1835 - 1859) pa je osvetljil doslej njegovo dokaj skopo dokumentirano dunajsko obdobje (do smrti leta 1893).

Malo znano dunajsko obdobje - kar zadeva osebnih podatkov - je avtor skušal rešiti v strukturnem pristopu, v obliki, da je navajal zgodovinsko dogajanje, ki ni moglo mimo Stefana in na katerega - tako Sitar - se je Stefan vsaj v ožjem prijateljskem krogu vse življenje živahno odzival. Ob takšnem pristopu da se je pokazalo, da Stefanovo življenje ob srkbnejši proučitvi sploh ni bilo monotono, marveč označeno z več - po mnenju avtorja najmanj tremi velikimi dramatičnimi preobrati. Prvo je bilo v zadnjih letih celovške gimnazije in za študija na Dunaju, ko se je odločal med literarnim delom na Koroškem ali znanstvenim v avstrijski prestolnici, drugo leta 1883, ko je kot znanstveni vodja dotlej največje elektrotehniške razstave na svetu stopil iz kabineta ne le pred dunajsko, marveč svetovno znanstveno in tehnično javnost, in tretje malo pred smrtjo, ko se je osebnostno spremenil, poročil in usmeril svoje znanstveno delo v najbolj aktualno polje električnega nihanja.

V knjigi so prvič nanizane v komentiran kronološki prikaz njegove pesmi in zlasti dela v prozi, nadrobneje pa je osvetljen tudi Stefanov odnos do Prešerna, Janežiča, Bleiweisa, Levstika, Miklošiča in njegova opustitev literarnega dela in posvetitev znanstvenemu.

Knjiga se loti tudi stalno prisotnega vprašanja o Stefanovem slovenstvu. Po mnenju avtorja pogosto uporabljena formula, po kateri je bil mladi Stefan lot literat Slovenec, kot znanstvenik na Dunaju pa Avstrijec in kosmopolitični naravoslovec, ne drži: Sitar dobesedno: »Zgodovino slovenske fizike ni mogoče zapisati brez imena Jože Stefan.«

Izid knjige o Jožefu Stefanu so podprli Ministrstvo za kulturo in Ministrstvo za znanost in tehnologije Republike Slovenije, Institut Jožef Stefan v Ljubljani, strokovno pregledali pa so najnovejše delo Stefanu fizika prof. dr. Milan Osredkar in prof. dr. Janez Strnad ter zgodovinar prof. Janez Stergar, ki je predstavitvi knjigi prav tako prisostvoval kot član SAZU prof. dr. Bogo Grafenauer in predstavnik Kluba koroških Slovencev v Ljubljani Stane Uršič. Knjiga je izšla v nakladi 2500 izvodov, po besedah avtorja pa je nastajala je sedem let, od tega zadnje leto intenzivno. Priprave na izid so potekale v okviru založbe Parkt, zaradi finančnih težav omenjene založbe pa je projekt zaključila založba DelGraf.

PRIREDITVE

Četrtek, 11.2.1993

TINJE
Dom prosvete: ob 14. uri izdelovanje svilenih šalov in svilenih rut. Tečaj vodi Erika Malle.

RADIŠE
Kulturni dom: ob 19.30 »Partnerstvo - Sodelovanje«: Mirko Bogataj, vodja slovenskega oddelka deželnega studija ORF v Celovcu bo predstavil delo radia in televizije.

Petek, 12.2.1993
TINJE
Dom prosvete: ob 19.30 predstavitev knjige dr. Feliksa Bistra »Anton Korošec - državnozborski poslanec na Dunaju«. Referenti: univ. prof. Primož Simoniti, univ. prof. Vasilij Melik, Janko Moder.

ŠENTJAKOB V ROŽU
Farni dom: ob 20. uri ples Višje šole za gospodarske poklice v Št. Petru. Igra ansambel «Drava«.

Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec	* Grabštanj	* Rožek	* Šmihelj/Pliberk
* Beljak	* Hodiše	* Selo pri Škocijanu	* Št. Ilj
* Bekštanj	* Kotmara vas		* Št. Primož
* Bilčovs	* Labot	* Svatne	* Struga
* Bistrica ob Zilji	* Loče	* Šteben	* Tinje
* Brnca	* Ločilo	* Šentilj	* Velikovec
* Borovlje	* Miklavčevo	* Šentjakob	* Vernberk
* Čajna	* Podrožca	* Škocijan	* Vrba
* Galicija	* Podgorje	* Šmarjeta v Rožu	* Železna Kapla
* Globasnica	* Psinja vas	* Šmohor	* Žrelec
* Goselna vas	* Podklošter		

NOVICE

Požari na Kitajskem terjali 1845 življenj

PEKING - Lani je na Kitajskem zaradi požarov življenje izgubilo 1.845 ljudi, 3.152 jih je zadobilo opekline raznih stopenj, gmotna škoda pa je znašala 630 milijonov juanov (nekaj manj od 160 milijard lir). Glede na leto 1991 se je število požarov povečalo za 17%, število mrtvih pa se je zmanjšalo za 10%. Požari so najbolj prizadeli industrijsko najbolj razvita območja in le v manjši meri podeželje, kjer so ljudje bolj previdni.

Zagonetni umori in samomor na Japonskem

TOKIO - Japonska policija je v nekem stanovanju v Hašimotu našla trupla petih družinskih članov. Po vsemu sodeč je družinski poglavar zadušil ženo, tri mladoletne otroke in se nato obesil. Stanovanje je bilo zaklenjeno od znotraj, v njem pa ni bilo znakov prerivanja. Vseeno pa ni jasno, zakaj je 40-letni radiološki tehnik Cuneihito Otsuka storil tako okruten zločin in si nato sam sodil. Brat samomorilca in sosedi niso v zadnjih dneh opazili nič sumljivega, saj se je družina vedla povsem normalno.

Žerjav je poškodoval rusko obrambno ministrstvo

MOSKVA - Med obnovitvenimi deli na neki palači v Moskvi se je zrušil ogromen žerjav, ki je pod seboj pokopal več mimoidočih in težko poškodoval streho ruskega obrambnega ministrstva. V nesreči je ena oseba izgubila življenje, štirje pa so bile ranjene.

Zadnji čistilec čevljev misli na upokojitev

HELSINKI - Zadnji in edini čistilec čevljev na Finskem misli na upokojitev. 69-letni Leonti Ivanov, ki se je pred več kot desetimi leti iz nekdanje Sovjetske zveze izselil na Finsko, je čistil čevlje na helsinski železniški postaji. Zaradi gospodarske krize je sedaj precej manj poslov, tako da se to delo ne izplača. Leonti Ivanov mora doplačati še nekaj let pokojnine in nato bo kot edini čistilec čevljev prejemal finsko pokojnino.

Smola se ga drži: 21 tatvin v 12 letih

JOHANNESBURG - Gospod Arnold Musch, 40-letni Nemec iz Pretorie, je v 12 letih doživel kar 21 tatvin. Zadnja se je pripetila pred dvema dnevoma, tako da je obupani Musch priznal svoj poraz in napovedal, da bo prosil za namestitev v pretoriskem zaporu, kjer bo morda na varnem. Vse, kar je kupil ali ustvaril v zadnjih 12 letih, so mu ukradli. Da bi bila mera polna, ne more skleniti nobenega zavarovanja, ker so ga zavarovalnice uvrstile med »najbolj rizične osebe v Južni Afriki«.

NIZOZEMSKA / PO SPREJETJU EVTANAZIJE

Cerkev obsoja nizozemski sklep

Človek naj ne odloča o smrti in življenju

DEN HAAG - Dan po sprejemu spornega zakona o evtanaziji so bile reakcije na Nizozemske še kar umirjene, ker ni nihče prehudo protestiral, saj je zakon neke vrste kompromis, ki ne zadovoljuje ne zagovornike in ne nasprotnike evtanazije. Prvi trdijo, da je načelno evtanazija ostala kaznivo dejanje, ki se jo kaznuje z zaporom do 12 let, če niso izpolnjeni vsi po zakonu predvideni pogoji, drugi pa navajajo, da se je sedaj legaliziralo usmrtitev. Teh je na Nizozemskem precej manj, včeraj so se oglasili le kalvinisti, ki so poudarili, da ima samo Bog pravico izbirati med življenjem in smrtjo, sedaj pa obstaja resna nevarnost, da bodo zdravniki izbirali, kdo lahko živi in kdo mora umreti.

Na podobni valovni dolžini je tudi Vatikan, ki je v svojem glasilu Osservatore Romano poudaril: »Življenje je sveto in nedotakljivo od prvega razcveta do naravnega konca. Samo Bog je njegov gospodar; človeško bitje je samo modri upravitelj.« Osservatore Romano priznava, da je težko ostati brezbrižen ob končnem bolniku, ki ga »parajo grozne bolečine«, rešitev je treba poiskati v človeški solidarnosti in s sredstvi za lajšanje bolečin. To je že znano stališče Vatikana, ki dosledno nasprotuje tako splavu kot evtanaziji. Drugačen je odnos katoliške Cerkve do »terapevtskega pretiravanja«, ko zdravniki umetno podaljšujejo agonijo bolnikov. Cerkev dovoljuje prekinitev terapije, ker zdravnik s tem ne povzroči smrti, temveč prizna, da je ne more preprečiti.

Ob takem nedvomnem stališču Vatikana so nizozemski katoliški krogi v precejšnji zagati. Utrechtski nadškof Adrianus Johannes Simonis je poskušal pojasniti, kako so prišli do takega zakona: »V naši deželi je izredna strpnost do mišljenja drugih. V resnici imamo pretirano strpnost, zaradi katere se spregleda splošno korist.« Msgr. Simonis je opravičil zadržanje demokristjanov, ki so volili za ta zakon, ker bi v nasprotnem primeru parlament izglasoval še slabši zakon.

Prva telenovela o Diani Waleški

LONDON - Nihče se ni zjokal sinoči nad usodo nesrečne Diane, še več, lahko bi rekli, da se je 400 povabljencev pošteno nasmejalo na predpremieri TV mininadaljevanke posvečene zakonskim dogodivščinam Charlesa in Diane. Film bodo oddajali tudi na 2. kanalu RAI, posnet pa je bil Mortonovem bestsellerju »Diana, njena resnična zgodba«.

V filmu npr. Diana, ki jo igra Serena Scott-Thomas, ki ji sicer ni prav nič podobna, se pa na moč trudi, da bi se gibala in govorila kot ona, roti Charlesa, naj jo objame, princ pa z motikco obdeluje vrtiček in ji zavzeto odgovori:»Rabarbara je rastlina, s katero je treba mnogo govoriti«.

TV nadaljevanka je sinoči v gledališču Mayfair požela mnogo odobravanja med občinstvom, še zlasti med novinarji in nihče ne dvomi, da bo postala prava uspešnica, kljub solzavosti in nekaterim prav nič elegantnim prizorom.

SOMALIJA / NAROBE SVET

Kljub vse večji ponudbi cena kamel stalno raste

Pojav, ki je skregan z zakonom o ponudbi in povpraševanju je rezultat izboljšanih varnostnih razmer

MOGADIŠ - Svet se je postavil na glavo na mogadiškem kameljem sejmu Vahara-Ade, ker kljub večji ponudbi v nasprotju z vsemi gospodarskimi zakoni cena neprestano raste. Prepričljivo razlago tega zagonetnega pojava je dal kamelji mešetar Husein Mohamed Hasan. Med vojno so bile cene kljub manjši ponudbi izredno nizke, ker se je prodajalcem mudilo prodati živino, da bi bili čimprej doma, preden bi jim razbojniki odvzeli živino. Takrat je lahko človek napravil izredne posle, a potreboval je izurjene in oborožene ljudi. Sedaj je po prihodu večnacionalnih mirovnih sil vse lažje. Povečali sta se tako ponudba kot povpraševanje, istočasno pa tudi cena, ker se sedaj nobenemu ne mudi, tako da pogajanja o ceni lahko trajajo tudi ves dan.

Mlada kamela, ki tehta manj kot stot, je vredna 300 tisoč somalskih šilingov (tisoč dolarjev). Cena plemenske kamele pa je tudi petkrat višja. Pred vojno je bilo v Somaliji 6 milijonov lir, sedaj jih je baje ostalo le 4, 5 milijona.

Kot rečeno, pogajanja trajajo po ves dan, v primeru plemenskih živali tudi več dni, ker sedaj ni nevarnosti, da bi se kdo nasilno polastil živine. Za vsak primer na sejmišču skrbijo za varnost ašamudi, z brzostrelkami oborožene straže. Trgovci, kupci in mešetarji nočejo, da bi sile OZN razorožile ašamude, še več, mirovne sile bi jim morale izreči »priznanje« za njihovo pomembno vlogo. Ašamudom poveljuje bivši kapetan somalske vojske Nur Ali Ahmed, ki razpolaga s 136 možmi. V primeru spopada s plenilci, zajete takoj izročijo njabližji policijski postaji. V tej brezhibni trgovski organizaciji pa je treba omeniti, da nihče ne vprašа po izvoru ponujene živine. (Ansa-Reuter)

ZDA / POVOD JE BIL PONAREJEN TEST

Vojna med velikani GM proti NBC

NEW YORK - Med avtomobilskim velikanom GM in TV velikanom NBC je v teku neizprosna bitka. Voditelji avtomobilske hiša namreč trdijo, da so televizijci ponaredili posnetke, s katerimi so hoteli dokazati, da je lahko tovorno vozilo GM sierra nevarno. NBC namreč trdi, da se sierra kar rada vname pri manjših bočnih trkih, ker ima namreč posodo za gorivo ob strani, GM pa trdi, da so televizijci požar, ki so ga pokazali gledalcem, povzročili z eksplozivnimi naboji. Kot dokaz so predložili slike, ki jih je posnel neki amater in ki so spravile TV hišo v dokajšnjo zadrego. Če bi dokazali, da je sierra nevarna, bi GM morala umakniti s tržišča kar 5 milijonov vozil.

Sierra je med najbolj priljubljenimi lahkimi tovornimi vozili

Skrivnost 6. prsta

Za nenavaden pojav odgovoren recesivni mutantski gen

GERALD STEWART

MELBOURNE - Ljudje, ki se rodijo s prstom več na roki ali nogi, so v večini delov sveta redki. Toda znanstveniki so odkrili, da je takšnih primerov več kot običajno med avtohtonimi prebivalci Zahodne Avstralije in amiši v ameriški zvezni državi Pennsylvanii. (Amiši, angl. Amish, so krščanski fundamentalisti, ki so se razšli z nemškimi menoniti in osnovali v lancasterskem okrožju v Pennsylvanii lastne skupnosti).

To nenavadno naključje je spodbudilo dr. Jacka Goldblatta, direktorja genetskih služb v državi Zahodna Avstralija, da se je lotil iskanja značilnosti, ki bi bile skupne obema manjšinama. Zdravniški vestnik Avstralije (Medical Journal of Australia) je zanetil med genetiki pravo polemiko, ko je v zadnji številki objavil ugotovitve dr. Goldblatta.

Polidaktilizem, kot pravijo v stroki večprstnosti, so pred 50 leti pojasnili kot genetsko pogojen oziroma simptom Ellis-van-Creveldovega sindroma (EVC). Od takrat so med amiši odkrili 115 tovrstnih primerov. Dr. Goldblatt je po analizi kopic statističnih podatkov ugotovil, da je eden na vsakih 39 avtohtonih prebivalcev Zahodne Avstralije nosilec tega recesivnega gena. Toda otrok se rodi s prstom več samo tedaj, če sta nosilca gena tako oče kot mati.

EVC utegne povzročiti tudi deformacije srca in prsnega koša, ki so za dojenčke včasih usodne. Nanj so naleteli predvsem v izoliranih skupnostih, kjer so poroke med bližnjimi sorodniki običajne - zato je verjetneje, da na tovrstne abnormalnosti naletimo pri obeh zakoncih. Polidaktilizem se je med amiši vgnezdil zato, ker so se osamili pred svetom in živijo tako kot v 19. stoletju (nočejo uporabljati pridobitev sodobne civilizacije, na primer avtomobilov, elektrike in elektronskih medijev).

Prvi amiši so bili v glavnem Nemci, ki so se odcepili od menonitske ločine. To je v 16. stoletju osnoval Menno Simons, katoliški duhovnik, ki je postal radikalen protestant. Med menoniti pa so bili tudi švicarski in holandski protestanti. Dr. Goldberg meni, da je gen v Severno Ameriko - kamor so se amiši izselili, ker so jih v Evropi preganjali - in zahodno Avstralijo prinesel isti holandski prednik. Zdravnik se sklicuje na holandsko jadrnico Zuytdorp, ki je leta 1712 na zahodni obali Avstralije doživela brodolom. Preživeli s te ladje so se menda podali v notranjost dežele in se pridružili avtohtonim plemenom. Med njimi bi res mogel biti kak nosilec gena EVC.

Nekaterim avstralskim genetikom in arheologom se zdi Goldblattova teorija za lase privlečena. Skeptičen je tudi dr. Victor McKusick, ki je razširjenost gena EVC pet let raziskoval na baltimorski Univerzi Johna Hopkinsa. Patrick Vinnicombe, arheolog iz Perthskega muzeja v Zahodni Avstraliji, pa meni, da so dodatni prsti na rokah in nogah, ki jih je videti na stoletja starih slikarijah avtohtonih prebivalcev, "upodobljeni po nečem, kar so ljudje videli".

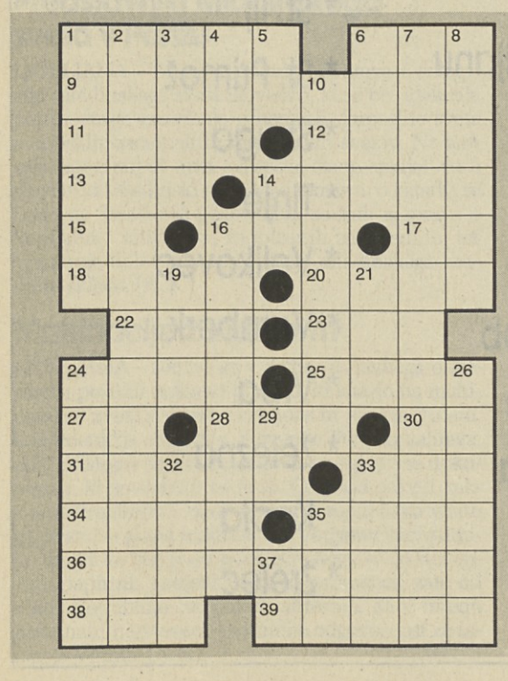

Vodoravno:

1. hotelski delavec, 6. rimska boginja jeze, 9. praznjenje, 11. Madžari, 12. lesen pokrit hodnik na alpski hiši, 13. huda jeza, srd, 14. mesto v južni Franciji ob Roni, 15. Karel Natek, 16. mesto pri Torinu v Italiji, 17. Drago Ibler, 18. predel in mesto v Piemontu v severozahodni Italiji (anagramTISA), 20. del verige, 22. ošiljena palica, 23. grški otok v Egejskem morju, kjer naj bi bil pokopan Homer, 24. ime finskega arhitekta Saarinena, 25. mevža, prismoda, 27. Dominik Smole, 28. grška boginja zemlje, Gaia, 30. ime ameriškega igralca Pacina, 31. v bloke ulita kovina za nadaljnjo uporabo, 33. delno ali popolno zakritje nebesnega telesa, 34. vrsta kožne plesnobe, gobice, 35. čista teža, 36. namočitev, 38. kos sukanca, 39. stopnja kakovosti in uporabnosti, razred.

Navpično:

1. priprava za spajanje, 2. velika skupina snovi, ki vsebujejo ogljik (dve besedi), 3. pevec pri starih Keltih, 4. bogovi v germanski mitologiji, 5. Rajko Nahtigal, 6. Italec, 7. na današnji dan leta 1650 umrli francoski filozof in matematik (ime in priimek, rojen 1596), 8. rastlinski rastni hormon, 10. igračka, 14. Anton Ramovš, 16. nizko, dolgo hribovje v zahodni Slavoniji, 19. trenje, 21. ognjenik na Havajih (Mauna), 24. na današnji dan leta 1847 rojeni vsestranski ameriški izumitelj (Thomas Alva), 26. obokana sobica brez oken, 29. latinski veznik, 32. žrelo, grlo, 33. ime pevke Močnik, 35. afriški veletok, 37. Željko Kozinc.

Zmago Pezdirc

Rešitev:
Vodoravno: sobar, Ira, praznitev, Ogri, gank, jad, Arles, KN, Bra, DI, Asti, člen, kol, Ios, Eero, caca, DS, Gea, Al, ingot, mrk, soor, neto, ovlazitev, nit, klasa.

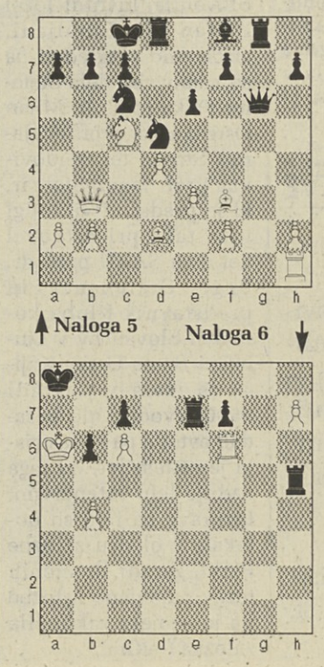

Naloga 5 Naloga 6

Šahovska naloga št. 5

Berezin - Žuravljev / SZ 1985

Bele figure nevarno ogrožajo črnega kralja v rokadnem položaju. Obramba črnega, ki je na potezi v poziciji na diagramu, ni zadovoljiva (na primer 1...Sb6 zaradi 2.Sb7:! s prednostjo belega). Analizirajte in ugotovite, kako je črni sprožil plaz svojih figur na belega kralja v središču šahovnice in se na zanimiv način rešil pred porazom.

Šahovska naloga št. 6

Marshall - Macklucke / New York 1923

Ko se šahist znajde v težkem, že izgubljenem položaju na šahovnici, se vedno išče rešilno bilko. Tako je tudi v poziciji na diagramu. Ameriški velemojster Marshall se je proti manj znanemu nasprotniku kot beli znašel v kritični poziciji. Kako rešiti partijo in čast, je razmišljal velemojster. Samo kmet na polju h7 je njegova zadnja priložnost in beli je potegnil potezo ...!? Kako je potekal zaključni finale partije, ki se je končala z remijem, je naloga reševalcev.

Rešitev naloge št. 3

Kot strela z jasnega je beli s potezo 1.Dd8+!! ponudil črnemu damo, da bi po 1...Kd8: 2.Lg5 dvojni šah pričel z matnim plesom svojih figur. 2...Ke8 3.Td8+ Kf7 4.e6+! še majhna poanta belega v napadu, da se sprosti polje e5 za skakača. 4...Ke6: Na 4...Le6: sledi 5.Se5 mat. V partiji je sledilo še 5.Sf4+ Kf7 6.Se5 mat!

Rešitev naloge št. 4

Petrosjan je s šahom na osmo vrsto 1.Da8+ prisilil črnega, da se umakne na sedmo vrsto 1...Kg7 Na 1...Ke7 sledi 2.Da7:+. Črni je tako omogočil belemu, da izpelje zanimivo kombinacijo, v kateri sodelujejo vse bele figure. 2.Le5:+! Po izsiljenem 2...De5: je beli pripravil še drugo začasno žrtev 3.Dh8+! Kh8:, nakar pa skakač 4.Sf7:+ odloči partijo in črni se vda.

(Silvo Kovač)

MEDICINA / AKUPUNKTURA NI VEČ ALTERNATIVNA MEDICINA, TEMVEČ ENA IZMED METOD ZDRAVLJENJA

Akupunktura

Nihilistični odnos do te metode samo otežuje njen razvoj

ZMAGO TURK

Nekateri stejejo v alternativno obliko medicine tudi akupunkturo, čeprav to že dolgo ni. Danes je akupunktura v sodobno organiziranem zdravstvenem varstvu ena od oblik zdavljenja različnih težav človeškega organizma. Minilo je precej časa in preteklo je veliko vode od tistih prvih informacij, ki smo jih o akupunkturi v naše kraje prinesli zdravniki. Ker pa so možnosti zdravljenja z akupunturo pri nas premalo znane, sem se odločil, da o tem napišem nekaj vrstic. Akupunktura je stara približno 4000 let. Razvijali so jo največ Kitajci in je zapisana v enem od prvih zapiskov o medicini v učbeniku Nej Kinga. V Evropo so jo prenesli v 16. in 17. stoletju, toda na veljavi je začela pridobivati šele v zadnjih desetletjih, predvsem zato, ker je sodobna medicina zašla v krizo. Pojavljale so se težave, ki smo jih označili kot psihične tegobe, ki niso dokazljive in jih tudi ni potrebno zdraviti. Seveda pa je bolnik s temi tegobami živel še naprej in obiskoval različne specialiste brez vidnega uspeha. Navadno smo take ljudi razglašali za simulante in nevrotike, ki so se jih izogibali skoraj vsi zdravilci.

Akupunktura je prva začela jemati človeka kot celoto in ovrednotila tudi njegove psihosomatske težave kot bioenergetsko neranovesje organizma. Energetsko ravnotežje v organizmu uravnavata dva sistema, in sicer sistem jinga in sistem janga. Po obeh meridianih kroži človeška življenjska energija v ravnotežju med enim in drugim sistemom. Vsako spremembo v tem sistemu organizem zazna tudi s spremembo kroženja te energije. Tako je mogoče, da v enem od sistemov energija zastane, kar seveda povzroči višek druge energije. Ta višek povzroča spremembo v metabolizmu posamičnih celic na eni strani, zastoj energije na drugi pa povzorča nabiranje negativnih produktov energije v tem sistemu. Naloga akupunkturista je, da zna preceniti bioenergetsko stanje organizma, ugotoviti, kje je prišlo do zastoja in kje je povečana bioenergija, prav tako pa mora znati izbrati točke na telesu. Že Kitajci so opisali približno 750 točk, ki označujejo lokalizacijo posameznih meridianov. V človeškem organizmu je 12 meridianov, od tega jih 6 pripada sistemu jing in 6 sistemu jang. Obstajata še 2 neparna meridiana, ki združujeta oba sistema; enega na sprednji, drugega pa na zadnji strani telesa.

Opisanih je tudi več tako imenovanih stranskih meridianov, ki pa po dosedanjih spoznanjih nimajo večjega pomena. Draženje akupunkturnih točk lahko poteka na različne načine in jih seveda lahko izvaja samo zdravnik. Najpogosteje te točke dražimo z iglo; odtod tudi ime akupunktira. Če pa jih dražimo z elektriko, govorimo o elektoroakupunkturi. V novejšem času te točke dražimo z laserskimi žarki - to imenujemo lasersko akupunkturo. Akupunkturne točke je mogoče dražiti tudi s pritiskom ali drugimi lokalnimi draženji. Temu pravimo akupresura, kar seveda ni pravilen izraz, saj bi se morala imenovati punktopresura.

Točke so različnega značaja in različnega pomena. Nekatere so važnejše, druge manj važne. Na človeškem telesu obstaja okoli 50 točk, ki so za akupunkturo izredno pomembne in jih akupunkturist uporablja skorajda pri vsaki akupunkturi. Z njimi navadno seznanimo tudi bolnike, da si jih sami pritiskajo ali dražijo s kakšnim topim predmetom, ko nastopijo težave. Seveda je ta dogovor mogoč samo s pomočjo zdravnika akupunkturista, zato je nesmisel kupovati knjige in se učiti akupresure iz knjig. Akupresure se je treba naučiti pri akupunkturistu, ki bo znal preceniti intelektualni nivo bolnika, bolezen in pa možnost izbire točk za posamezna težave. Ko zdravnik akupunkturist pripravi ustrezen program, je mogoče izvajati tako imenovano avtopresuro oziroma lastno lajšanje težav. Največ uspeha je seveda akupunktura doživela pri lajšanju bolečine. Bolečina je stanje, ki se javlja skoraj pri vsaki bolezni in je za bolnika neprijetna, hkrati pa je opozorilo tako bolniku kot terapevtu, da se v človeškem organizmu nekaj dogaja in da je potrebno najti vzrok zanjo. Zato je zgolj zmanjševanje težav neprimerno, pa naj gre za uradno ali alternativno medicino. Res pa je mogoče z akupunkturo zmanjšati stopnjo bolečine skoraj za polovico. Takšno delovanje traja nekaj ur, včasih tudi nekaj dni, odvisno od oblike bolečine in oblike zdravljenja. Razlago za takšno zmanjšanje bolečine je našla tudi sodobna medicina in ugotovila, da povzroča draženje nekaterih točk na človeškem organizmu povišana raven notranjih telesnih hormonov, ki zmanjšujejo občutek bolečine in s tem tudi težav bolnikov. Bolnik se mora pri vsaki bolečini, ki traja dalj časa in je huda, posvetovati z zdravnikom, če se namerava poslužiti metod alternativne medicine in akupunkture. Verjetno ima večina sodobnih zdravnikov negativno mnenje glede možnosti akupunkture, vendar to dokazuje samo njihovo neznanje in premajhno strokovno usposobljenost na tem področju.

Bolezni, ki jih danes zdravimo z akupunkturo, ne da bi s tem naredili večjo »škodo« uradni medicini:

- kronični glavoboli migrenskega značaja
- kronične bolečine v lokomotornem aparatu, predvsem v hrbtenici
- kronične težave s prebavnim traktom v obliki obstipacij, bolečin v trebuhu in drugih težav, ki so seveda preverjene v zdravniški ordinaciji
- kronično nespečnost
- nekatere ginekološke bolezni
- nekatere odvisnosti, kot so: alkoholizem, kajenje in podobno.

Naj sklenem ta sestavek s tole mislijo: Akupunktura še zdaleč ni več alternativna medicina, pač pa ena od metod, ki jih uporabljamo v vsakdanji praksi. Da lahko zdravnik uporablja akupunkturo, se mora dodatno izobraževati. V Mariboru imamo danes že več zdravnikov, ki to zmorejo in znajo.

Zato je potrebno, da se tudi zdravniki, ki uradno odklanjajo akupunkturo v svojih splošnih ali pa specialističnih ordinacijah, vsaj izobrazijo o sedanjih možnostih akupunkture in jo v nekaterih primerih tudi priporočajo. Z nihilističnim odnosom do akupunkture in do tistih, ki s takšno metodo poskušajo lajšati tegobe, kakršnih drugi ne znajo, samo otežujejo razvoj te medicinske znanosti, predvsem pa delajo slabo uslugo bolniku.

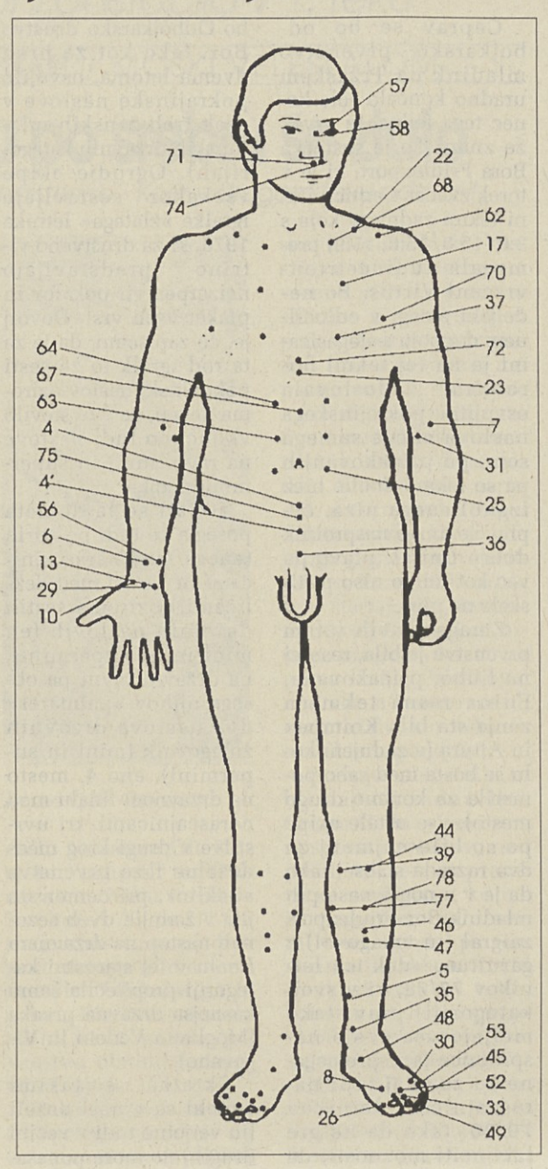

ASTRONAVTIKA

Avstralski načrti in kozmodrom

MILOŠ KRMELJ

Čeprav so z načrti za izstreljevanje zahodnih satelitov na krovu ruskih nosilnih raket soglašali tudi Američani, se ta komercialni izstrelni poligon na severu Avstralije srečuje s težavami, ki trenutno ovirajo njegovo delo.

Stephen Williams, izvršni direktor vesoljske agencije Cape York meni, da bo dobil končno vladno potrditev do konca leta 1992 in bodo z izgradnjo prvega avstralskega komercialnega izstrelišča lahko začeli že prihodnje leto. Prvo izstrelitev naj bi opravili leta 1995. Iz agencije pa se zdaj ni pojasnila, kako bodo zagotovili več kot 350 milijonov avstralskih dolarjev (280 milijon ameriških), potrebnih za financiranje projekta. Nekateri analitiki celo dvomijo, da bo v prihodnje toliko zahtev za izstreljevanje satelitov, če naj bi se investicija kmalu povrnila ali celo ustvarila profit. Tako zvezna avstralska vlada kot lokalna vlada v Queenslandu sodita, da se mora podjetje financirati samo.

Medtem pa sta se skupina aborgirinov (avstralskih domačinov), ki živijo v bližini oddaljenega in redko naseljenega področja polotoka Cape York v Queenslandu, kjer naj bi bilo izstrelišče, in mesteca v bližini, odločila za sodni nalog, ki naj bi zaustavil izgradnjo projekta.

Senator John Button, avstralski minister za industrijo, tehnologijo in trgovino, je izjavil, da bo končna vladna odločitev odvisna tudi od rezultata proučevanj okolja in tal, ki lahko traja več let.

Nekatere skupine za ohranjanje okolja v Queenslandu namreč projektu nasprotujejo zaradi domnevnega škodljivega vpliva na okolje in nedotaknjene narave na področju polotoka Cape York.

Queenslandski predsednik Wayne Goss navaja, da je vladna podpora odvisna tudi od ureditve ozemeljskih zahtev domačinov tega območja. Jim Wallace, predstavnik plemena Wuthathi, je predal višjemu sodišču sodni nalog, ki naj bi vesoljski agenciji Cape York onemogočil prevzem zemljišča. Po njegovem je projekt »grožnja mojim ljudem in njihovi zemlji«.

Toda George Villaflor, predstavnik za druge skupine domačinov pri Cape Yorku, je proti dragemu sodnemu sporu. Dvestotisoč-hektarski izstrelitveni kompleks pri zalivu Temple na polotoku Cape York je blizu ekvatorja, zato s svojim zemljepisnim položajem lahko prihrani gorivo pri izstreljevanju komunikacijskih in znanstvenih satelitov v pogosto ekvatorialno krožnico. Izstrelišča v ZDA, na Kitajskem, Japonskem in v Rusiji imajo prav to pomanjkljivost, da zaradi precejšnje oddaljenosti od ekvatorja rakete porabijo več goriva.

Toda analitiki trdijo, da si Avstralci s komercialnim vesoljskim izstrelišče prizadevajo pridobiti dostop do zanesljivih in cenenih ruskih raket vrste Zenit.

Za tehnične in številne druge zadeve pri tem izstrelišču bo skrbela ameriška družba United Technologies Corporation, ki ima veliko izkušenj z ameriškim vesoljskim programom.

Američani pravijo, da je na prošnjo njihovega združenja Washington nedavno umaknil prepoved, zaradi katere satelitske rakete niso smele izstreljevati satelitov z ameriško tehnologijo. Za to se je pred nedavnim zavzel predsednik George Bush, da bi pokazal dobro voljo in pripravljenost na sodelovanje z Rusijo.

Avstralski izvedenci se ne bojijo, da bi občutljiva in razvita ameriška satelitska tehnologija padla v ruske roke, saj bodo rakete, kupljene v Rusiji, prevažali v Avstralijo, satelite pa bodo montirali v Cape Yorku.Ameriški izdelovalci satelitskih raket in družbe za izstreljevanje (McConnell Couglas, ki ima znano Delto II; Martin Marietta, ki ima Titane in General Dynamics, ki ima razne izpeljanke Atlasov, in seveda najbolj znana evropska agencija za izstreljevanje komercialnih tovorov v vesolje Arianespace) pa s tem niso zadovoljni.Vse prizadete družbe se bojijo manjšega zaslužka, saj je znano, da so ruske nosilne rakete znatno cenejše od zahodnih.

Rakete Zenit bodo prodali Avstraliji v okviru sporazuma z rusko vladno vesoljsko agencijo Glavkozmos in vesoljsko agencijo Cape York, ki razvija tudi načrte za izstrelišče.Vjačeslav Dukov, podpredsednik Glavkozmosa, se je že sestal s senatorjem Buttonom, da bi se pogovorila o projektu vesoljskega izstrelišča in dobavi ruskih satelitskih raket.

INDUSTRIJSKI INŽENIRING / SISTEM KAKOVOSTI

Neprimerna kakovost kot nezaželen rezultat

RUDI KAVČIČ

Združena Evropa postaja z letošnjim letom dejstvo. Neomejen pretok blaga, storitev, kapitala in ljudi bo vplival tudi na storitve. Posebej na velike sisteme, kot so elektrogospodarstvo, železnica, promet in zveze, javni in državni sektor, zdravstvo, bančništvo itn., ki so zaradi monopolnega položaja najbolj zaščiteni. Konkurenca in boj za vsako stranko postaja kruto dejstvo tudi za dejavnosti, ki so živele v državnih jaslih.

Slovenija ne bi smela neprizadeto izpustiti te priložnosti, ki nam omogoča ujeti korak z Evropo na področju, kjer tudi sami začenjajo s pionirskim delom.

Neprimerno kakovost lahko štejemo kot nezaželen rezultat, neustreznost, kakakršne so: slabo popravilo, napačno zdravljenje, dolgotrajnost upravnega postopka itn. Vzrok za kupčevo nezadovoljstvo je skoraj vselej v standardih kakovosti storitve, tj. v določaju in izvedbi standardov. Neustrezna kakovost je večinoma posledica stanja, kjer si vodstvo in zaposleni sami poljudno postavljajo lastne standarde, kar pomeni, kolikor oseb, toliko standardov. Presenetljivo je, da kljub zakonskim in drugim predpisom kupec vedno potegne krajši konec.

Najpreprosteje je razlikovati med kakovostjo in nekakovostjo z naštevanjem primerov nekakovosti. V vsakdanji praksi je tovrstnih pomanjkljivosti na pretek. Zgovornih je že nekaj primerov: izračun dohodnine in pošiljanje obvestil, napake pri knjiženju v banki, čakanje pri zdravniku, sitnosti pri uveljavljanju zdravstvenega zavarovanja, zamude vlakov, izsiljevanja s povečevanjem cen elektrike, plina in komunalnih storitev, postrežba v restavraciji, težave zaradi reklamacij v trgovinah, čas čakanja na telefonsko zvezo, motnje pri telefoniranju itn.

Cilj, ki ga zasledujemo, je izvajanje storitev, pri čemer naj bi pomanjkljivosti predvem poskušali preprečiti in se jim izogibati. Vsaka napaka stane, povzroča neprijetnosti in težave, zmanjšuje produktivnost, ogroža varnost ljudi in premoženja.

Čas je izredno pomemben element kakovosti storitve. Stranko zanima predvsem:

- čas za naročanje (dogovora za storitev)
- čas čakanja do izvedbe storitve
- čas trajanja izvedbe storitve

Kupčevo zadovoljstvo je pomemben kriterij kakovosti, predvsem na področju osebnih storitev, kot so trgovina, gostinstvo, zdravstvo... Značilnost osebnih storitev je, da večinoma pride do osebnega stika med kupci in osebjem, ki nudi storitve. Naloga osebja je, da je dojemljivo za želje in in osebne prošnje strank. Za kupca je pomemben osebni odnos izvajalca storitve. Prijaznost, ustrezljivost, kooperativnost, prisrčnost, razumevanje so bistvene značilnosti kakovosti. Dolgoročni cilj ni samo prodaja storitev, ampak ustvarjanje zadovoljnega in stalnega kupca.

Izdelava sistema kakovosti zahteva, da stranko, uporabnika ali klienta postavimo v središče dogajanja. Celotna organizacija mora imeti za cilj zadovoljevanje potreb strank, vse drugo je temu podrejeno. Ključne elemente sistema kakovosti in povezave s stranko je mogoče prikazati grafično.

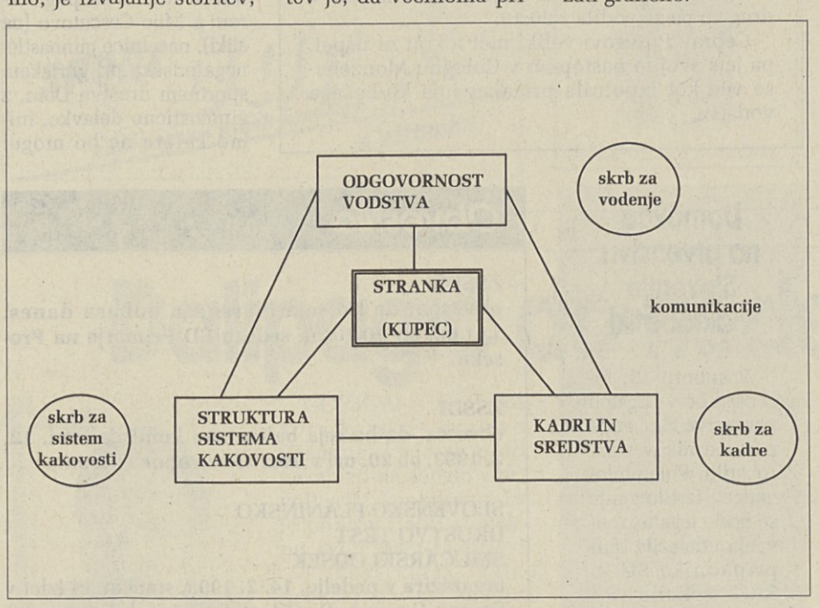

Ključni elementi sistema kakovosti in povezave s strankami oziroma kupci.

NOVICE

Zla usoda pijanih čebel

BRISBAN - Erol Hassan, entomolog iz Brisbana je pri študijah čebel za potrebe avstralskega čebelarstva odkril nepričakovano podrobnost v njihovem vedenju. Nekatere izmed teh marljivih žuželk pri nabiranju nektarja v vročem obdobju nalete na cvetove, kjer je ta slastna tekočina, ki vsebuje tudi do 40 odstotkov sladkorja, delno sfermentirala v alkohol. Živalica ga kljub temu nabere in s tem pogosto zapečati svojo usodo. Podobno kot pri drugih živalih jim alkohol otopi čutila, pa tudi razsodnost. Mnoge od njih preprosto strmoglavijo na tla, ker ne morejo - ali nočejo - več leteti. Spet druge zgreše zračni koridor do domačega panja, ki je označen s "prometnim feromonom" in ki sicer usmerja čebele na pašo in nazaj. Obojne postanejo lahek plen os in drugih plenilcev. Tiste, ki se vendarle dokopljejo nazaj do domačega panja, pa se vedejo tako neumno, da jih čebele-stražarji, ki varujejo vhod, preprosto naženejo. Ta navidez brezsrčni ukrep pa pravzaprav varuje panj pred še hujšo nesrečo. Če bi pijane čebele svoj alkoholni nektar predale drugim delavkam, ki ga pretvarjajo v med, bi s kvasovkami okužile vso zalogo medu in ta bi se spremenil v napol tekočo fermentirano alkoholno zmes, ki bi ugonobila ves panj. To se je najbrž že dogajalo, le da so ljudje tako zmes verjetno razredčili z vodo in jo pili kot medico. Ker pa je bilo takih panjev premalo, se je človek moral naučiti sam, kako se iz medu, kvasovk, slada in vode pripravlja medica brez posredovanja pijanih čebel. (M.E.)

Vse manj možnosti za deseti planet

VICTORIJA - Nove analize ameriških znanstvenikov so pokazale, da domnevnega desetega planeta v našem osončju bržkone ni. Če ta planet obstaja, bi moral s svojim težnostnim poljem vplivati na tira Urana in Neptuna. Orbito planeta, s katerim naj bi si pomagali pri iskanju še neodkritega desetega brata, moramo poznati karseda natančno, da lahko razločimo majhna odstopanja zaradi prisotnosti iskanega Planeta X. V praksi dobimo dovolj podatkov le, če spremljamo planet-sondo na vsaj enem obhodu okrog Sonca. Uran tej zahtevi ustreza, saj je od l. 1781, ko so ga odkrili, že dvainpolkrat obkrozil Sonce: Neptun in Pluton pa sta -- odkar vemo zanju -- prepotovala le dela svojih orbit. Uranov tir se spremeni tudi zaradi ostalih velikih planetov, kar je prav tako treba upoštevati. Tu so uporabili nove podatke s sonde Voyager. Posebej pomembna je točneje izmerjena masa Neptuna, mimo katerega je plovilo potovalo l. 1989. Pokazalo se je, da je ta planet za pol odstotka lažji kot smo doslej mislili. V nasprotju s prejšnjimi trditvami se nanovo izračunani tir Urana precej dobro ujema z opazovanji zadnjih stošestdesetih let. Preostale nepravilnosti bi bilo mogoče pripisati merski napaki. Nekatere meritve lege Urana med leti 1895 in 1905 sicer kažejo določeno odstopanje od napovedane orbite, vendar so bile povečini opravljene na enem samem teleskopu: v opazovanjih z dveh drugih teleskopov v istem obdobju ni nepravilnosti. Novi podatki z Voyagerja so omogočili tudi natančnejšo analizo gibanja Neptuna. Izkazalo se je, da navidezne deviacije orbite lahko pripišemo dejstvu, da planet od odkritja l.1846 še ni obkrozil Sonca. Proti obstoju desetega planeta govorijo tudi meritve infrardečega astronomskega satelita IRAS, s katerim so pregledali okoli 70 odstotkov neba. Domnevnega planeta niso našli, čeprav bi tako telo moralo absorbirati svetlobo s Sonca in jo nato oddajati v infrardečem delu spektra. Vse te ugotovitve pa ne jemljejo upanja Robertu Harringtonu, ki že dolgo išče deseti planet. Po njegovem mnenju nanovo izmerjena masa Neptuna sicer zares zmanjša ključne nepravilnosti v gibanju Urana, a jih ne odpravi. Harrington domneva, da leži Planet X na južnem nebu. Njegove raziskave so začasno prekinjene, saj mu ni uspelo dobiti dodatnega opazovalnega časa na teleskopu na južni polobli. Ameriški astronom dodaja, da je gotovo dovolj dobrih razlogov za iskanje desetega planeta, da pa v ta projekt ne bi kazalo vlagati preveč denarja. (A.M.)

Znanost o peki piščancev

WASHINGTON - Poznavalci kulinarike so vedno trdili, da hrana, pripravljena v mikrovalovni pečici, nima pravega okusa niti vonja. Topovi njihovih trditev pa so strelivo dobili šele na zadnjem kongresu Ameriškega društva kemikov v Washingtonu, kjer se je del razprav vrtel tudi okrog dogajanja v navadnih in mikrovalovnih pečicah. Pomanjkanje okusa in vonja so znanstveniki podpirali z matematičnimi modeli in kemičnimi enačbami. Mikrovalovi spodbujajo molekule v hrani neposredno in hitro, ne da bi pri tem segrevali zrak v pečici. Hlapljive snovi, ki hrani dajejo aromo, pri tem iz jedi izginejo. Neko podjetje iz Cincinnatija v ZDA, ki se ukvarja z dodatki živilom, celo razvija postopek za izdelavo mikrokapsul z vonjem kvasa, ki bi pici iz mikrovalovne pečice povrnile izgubljene vonjave. Zrak v taki pečici ostaja hladen in površina hrane se na razgreje. Vlaga iz hrane zato potuje proti površini in izpareva, sredica pa se osuši ali celo zažge.

Te okoliščine pa preprečujejo, da bi stekla tako imenovana Maillardova reakcija, zaradi katere postane skorja hrane zlatorjavo zapečena, diseča in okusna. Takayuki Shibamoto z ene od kalifornijskih univerz trdi, da prav nepopolna Maillardova reakcija daje hrani plehek okus. V mikrovalovih se hrana imenitno kuha ali pari. Ker pa jajca ne moreš skuhati v toasterju, tudi toasta ni mogoče pripraviti v mikrovalovni pečici, pravi strokovnjak na to tehnologijo Robert Shiffman.

Vendar znanosti ni mogoče ustaviti. Na univerzi v Montrealu so razvili raztopino z mešanico sladkorja in aminokislin, ki Maillardovo reakcijo pospešuje. Kurje bedro, premazano z njo, iz mikrovalov ne prihajaj več brezupno sivo, ampak zlatorjavo in dehteče. (M.E.)

planinski svet

Predavanje o Namibiji

Namibija, afriška dežela na jugozahodnem robu črne celine sicer ni izrazito hribovita dežela, ki bi pritegovala planince in alpiniste, je pa turistično in zlasti socialno zanimiva. Nekdanja nemška kolonija, ki je bila po drugi vojni dolgo let pod južnoafrisko upravo in se je šele pred kratkim osamosvojila, se mora soočati s hudimi socialnimi problemi sožitja med belo manjšino in večino črncev. Ti so se do nedavnega živeli v režimu apartheida in se šele sedaj otresajo podrejenosti belim oblastnikom. O teh problemih bo zvečer govor na predavanju Bruna Križmana pod naslovom »Namibija, sožitje belega in črnega« v SPDT v Gregorčičevi dvorani v ulici sv. Frančiška 20. Bruno Križman je pred kratkim potoval po tej afriški državi, opazoval odnose med črnci in belci in svoja doživljanja dokumentiral z bogatim slikovnim materialom. Pripravil je zanimivo in tehtno predavanje, s katerim se bo predstavil zvečer v okviru niza predavanj, ki jih prireja SPDT za svoje člane in somišljenike. Začetek predavanja je predviden za 20.30.

Tečaji na snegu

Kljub pomanjkanju snega, visoki temperaturi in celo megli, je Smučarskemu odseku SPDT uspelo speljati do konca predvidene tečaje za najmlajše in starejše smučarje, ki so potekali na Zoncolanu vsako nedeljo v januarju. Poročali smo že, da je bila doslej letošnja zima bolj skopa s svojim belim elementom in je povzročala nemajhne težave organizatorjem tečajev. Pa je vendarle šlo. Prejšnjo nedeljo so prizadevni člani Smučarskega odseka in vaditelji zaključili svoje delo, priredili celo teste posameznih tečajnikov, katerim so nato porazdelili izkaznice o udeležbi in smučarskem znanju. Tečajnikov je bilo nad petdeset.
Smučarski odsek SPDT je pripravil tudi zaključni smučarski izlet za tečajnike in ostale ljubitelje bele opojnosti. Izlet na sneg bo v nedeljo, 14. februarja, vendar ne v Podkloster, kot je bilo že najavljeno. Tam so snežne razmere obupne, zato so se prireditelji odločili, da bodo peljali smučarje na goro Helm v Pustertalu (Sexten), kjer so snežne razmere na Helmu neprimerno boljše kot v Podklostru.

Nesreče v gorah

Lepo sončno vreme privablja v teh zimskih tednih veliko ljudi v gore. Žal si iz dneva v dan sledijo novice o hudih, tudi smrtnih nesrečah v hribih, o padcih in zdrsih po zaledenelih pobočjih. Vse to se dogaja, ker hodijo planinci v gore nepremišljeno in slabo opremljeni za zimsko planinarjenje. Res je sedanje vreme izredno vabljivo za vzpone na zasnežene vrhove, vendar mora vsakdo pomisliti tudi na velike nevarnosti, katerim gre naproti. Nujno potrebno je, da ima tisti, ki namerava v tem času v hribe, s seboj dereze in cepin, niti varovalna vrv ni odvečna. Poleg tega mora za svoj podvig izbirati primerne poti in se izogibati poledenelih pobočij in zasnženih opasti. Užitek in zadoščenje je tudi v tem, da se po vzponu na vrhove živ in zdrav vrneš s hriba.

"Človek, gora, poezija"

V založbi Planinske zveze Slovenije in založbe Mihelač je pred kratkim v Ljubljani izšla majhna, lična knjižica "Človek, gora, poezija", izdana ob stoletnici Slovenskega planinskega društva, ki je bilo ustanovljeno 27. februarja 1893. V knjižici so pesmi o gorah, ki so jih napisali slovenski pesniki od Valentina Vodnika, Franceta Prešerna, Simona Gregorčiča in Alojza Gradnika, do sodobnih ustvarjalcev Daneta Zajca, Toneta Kuntnerja, Nika Grafenauerja in drugih, ki so v pesnitve zlili svoja občutja, doživetja, razmišljanja, hrepenenja, pa tudi žalosti v svojem bolj ali manj intimnem srečanju z gorami. Pesmi je zbrala in uredila Darinka Petkovšek, ki je v spremni besedi napisala, da je svet gora poln kontrastov in trenutnih sprememb, ko se hkrati v tisočletjih komaj zaznavno spreminja, in poln je nečesa komaj slutenega, veličastnega, neminljivega, stalnega in tako zelo svobodnega. Prav to dvoje, občutka svobodnosti in stalnosti pa človek najbolj pogreša in je morda prav tisto, kar ga v gorah, poleg same lepote in prvobitnosti najbolj osvaja. Pesniško zbirko priporočamo vsem planincem za obogatitev duha na svojih poteh v hribe. (L.A.)

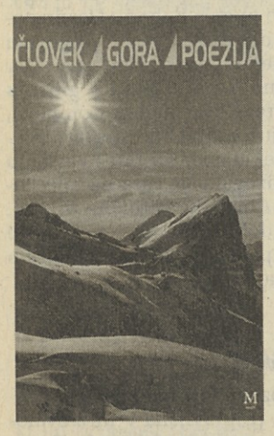

Udeležba na proslavi stoletnice planinstva v Sloveniji

V nedeljo, 28. februarja bo v Ljubljani slovesnost ob 100-letnici organiziranega planinstva na Slovenskem. Slovesnosti se bodo udeležili tudi goriški planinci, ki se bodo pridružili članom PD Nova Gorica. Organiziran je namreč poseben avtobus, ki bo odpeljal iz Rožne doline. Za prijave in informacije naj člani SPD telefonirajo Z. Cotarju tel. 30995.

Predavanje z diapozitivi o vzponih v Južni Ameriki

Člana SPD Gorica Ivan Sirk in Marko Jarc sta lansko poletje načrtovala vzpon na najvišji vrh Južne Amerike. Visok sneg in nepričakovano neugodne vremenske razmere sta jima načrt prekrižala in morala sta spremeniti program, se zadovoljiti s skromnejšim a zato nič manj zanimivim vrhom. Vtise s skoraj enomesečnega potovanja sta Jarc in Sirk pirkazala na društvenem večeru, v petek, 29. januarja v čitalnici knjižnice Damir Feigel.
Udeležilo se ga je lepo število članov in prijateljev SPDG.

ODBOJKA / PRVENSTVO MLADINK NA TRŽAŠKEM

Po zmagi v vnaprej igrani tekmi Bor Friulexport prvak

Za rod igralk letnika 1976 je to že šesti naslov v petih sezonah

Čeprav se bo odbojkarsko prvenstvo mladinok na Tržaškem uradno končalo šele konec tega tedna, je prvak že znan. To je šesterka Bora Friulexport, ki je v torek zvečer v anticipirani tekmi zadnjega kola s 3:0 (15:8, 15:8, 15:9) premagala tudi četrtouvrščeni Virtus. Po nedeljski zmagi v odločilnem dvoboju s slogašicami je na tej tekmi borovkam zadostovala osvojitev pokrajinskega naslova enega samega seta, po pričakovanjih pa so tekmo dobile brez izgubljenega niza, čeprav se jim je nasprotnik dobro upiral, plave pa več kot toliko niso pritiskale na plin.

Zmaga plavih v tem prvenstvu je bila, resnici na ljubo, pričakovana. Edina resna tekmeca zanje sta bila Koimpex in Altura (v zadnjem kolu se bosta med sabo pomerila za končno drugo mesto), vse ostale ekipe pa so bile najmanj za dva razreda slabše, tako da je v mnogih nastopih mladink Bor Friulexport zaigral (in zmagoval) z garnituro »deklic« letnikov 77/78, ki v svoji kategoriji prav tako meljejo vse svoje nasprotnice (a nepremagane so za zdaj tudi naraščajnice letnikov 79/80, tako da ne gre izključiti možnosti, da bo Odbojkarsko društvo Bor, tako kot že pred dvema letoma, osvojilo pokrajinske naslove v vseh treh ženskih mladinskih državnih kategorijah). Ogrodje ekipe vsekakor sestavljajo igralke »zlatega« letnika 1976, ki za društveno vitrino predstavljajo neizčrpen vir pokalov in plaket vseh vrst. Dovolj je, če zapišemo, da je za ta rod igralk to že šesti pokrajinski naslov oziroma deveti, če v to število vključimo tudi naslove na ravni mini in superminiodbojke.

Hkrati so ta dekleta posegla že tudi po štirih (enega med naraščajnicami in kar tri med deklicami!) oziroma šestih deželnih naslovih (en mini in en supermini), na državni ravni pa obsega njihov »palmares« dva naslova državnih zmagovalk (mini in supermini), eno 4. mesto na državnem finalu med naraščajnicami, tri uvrstitve v drugi krog meddeželne faze prvenstva »deklic«, pri čemer sta jim v zadnjih dveh sezonah nastop na državnem finalu v tej starostni kategoriji prepRečila samo kasnejša državna prvaka (Mogliano Veneto in Vigevano).

Skratka, s takimi uspehi se v naši deželi (in verjetno tudi v večini drugih) ne more ponašati nobena mladinska šesterka. Poraze te Borove šesterke na deželni ravni v zadnjih petih letih lahko štejemo na prste ene roke, kvečjemu dveh, še ti pa niso bili nikoli odločilni, razen v sezoni 88/89, ko so takrat dvanajstletne varovanke trenerke Betty Nacinovi prvič nastopile na deželnem finalu naraščajnic (takrat under 14) v Tržiču in zasedle peto mesto, a že v naslednji sezoni so bile deželne prvakinje bodisi v tej kategoriji bodisi v starejši kategoriji under 16 (deklice).

Dekleta omenjenega letnika že tri leta uspešno nastopajo tudi na članski ravni, saj so v sezoni 90/91 zmagale v prvenstvu 1. divizije, lani so dosegle zelo solidno uvrstitev v deželni D ligi, letos pa s pomočjo treh starejših igralk izredno uspešno nastopajo v državni C-1 ligi, v kateri po 14 kolih zasedajo na začasnem vrstnem redu mesto tik pod vrhom.

Ekipo Borovih mladink, čaka sedaj nastop na deželnem finalu, na katerem bodo nastopili še prvaki Gorice, Vidma in Pordenona. Gorico bo najverjetneje zastopal Sagrado, prvaka v ostalih dveh pokrajinah pa še nista določena. Tekmovanje bo potekalo v treh kolih (vsak proti vsakemu).

Ni še znano, ali bo prvo kolo na sporedu v nedeljo 28. februarja ali pa 7. marca. Verjetno se ne motimo, če zapišemo, da imajo borovke vse možnosti, da se tudi letos potegujejo za naslov prvaka FJK, čeprav velja omeniti, da bodo prav vse imele tudi v prihodnji sezoni pravico do igranja v tej starostni kategoriji.

SMUČANJE / FINALE

Med najmlajšimi v zaključni fazi tudi deseterica naših smučarjev

V Forni di Sopra bo v nedeljo, 14. 2., prva od dveh zaključnih deželnih tekem za najmlajše smučarske kategorije. Med tekmovalci iz celotne dežele, ki se bodo pomerili v slalomu, bo tudi deset slovenskih smučarjev, ki so si pravico do nastopa priborili z uvrstitvami na treh kvalifikacijskih tekmovanjih. Gre za kategorije baby in cicibani, ki so imeli doslej 2 veleslalomski in eno slalomsko tekmo, na podlagi katerih so tudi določili 15 najboljših v kategoriji baby in 25 v kategoriji cicibani (fantje in dekleta), ki imajo pravico do nastopa na deželnem finalu.

Tako bodo pri deklicah v kategoriji baby nastopile Martina Bogatec (Mladina Resco), Mateja Paulina (Devin, selekcija Indules) in Roberta Purič (Brdina, selekcija Indules). Pri cicibankah so se na deželno tekmovanje uvrstile tudi tri zamejske smučarke: Nika Furlani in Kristina Škerk (obe Devin) in Ingrid Bianchi (Brdina), pri cicibanih pa bodo nastopili štirje: Erik Piccini in Giorgio Pitacco (Brdina) ter Matej Crismancich in Patrick Kocijancich (Devin). Vseh sedem cicibanov in cicibank nastopa za selekcijo Indules.

Nedvomno predstavlja tolikšno število slovenskih tekmovalcev v zaključni fazi lepo priznanje zamejskim društvom, ki so na ta način dokazala, da se da z marljivim delom uveljaviti v konkurenci z drugimi društvi v deželi.

Najmlajše po nedelji čaka še veleslalom 7. marca na Piancavallu, s tem pa bodo najmlajše kategorije zaključile tekmovanja FISI na deželni ravni. V nasprotju z njimi pa pionirji in pionirke še niso končali s kvalifikacijskimi tekmami. Doslej so že imeli dva veleslaloma in po en salom ter superveleslalom. Za uvrstitev v zaključno deželno fazo, ki bo od 5. do 7. 3. na Zoncolanu, bodo to nedeljo v Forni di Sopra vozili še slalom, 20. februarja pa še superveleslalom na Piancavallu. Nato bodo na podlagi doseženih rezultatov na dveh slalomih, dveh veleslalomih in dveh superveleslalomih določili tiste, ki bodo lahko nastopili na deželnem finalu v začetku marca.

Namiznoteniška igralka Bora Lara Posega za las ob nastop v polfinalu

Borov namiznoteniški odsek je letos dobro zastavil svoje delo. To najbolj potrjuje gneča, ki vlada v dvorani med treningi začetniške skupine, katero sestavljajo otroci iz vsega mesta in okolice. Ti pa ne nastopajo le za društvo, ampak na raznih turnirjih tudi za svoje šole, katere obiskujejo. Da pa trener Marino Filipas ne skrbi samo za naraščaj, ampak posveča svoje dragoceno in bogato namiznoteniško znanje tudi prizadevanjem za uveljavitev društva Bor Cunja Riccardo Eredi na vsedržavni ravni je v nedeljo potrdil odlični nastop borovke Lare Posega na državnem drugokategorniškem turnirju v kraju Cologno Monzese pri Milanu. Tam je najprej v svoji kvalifikacijski skupini osvojila 2. mesto in se s tem uvrstila v finalno skupino. Tam je najprej premagala z 2:0 Ariaghijevo, s to zmago pa se je že uvrstila med osem najboljših italijanskih dugokategornic. V boju za vstop v polfinale pa je po izrednem boju in odlični igri klonila z 1:2 Alghierijevi, potem ko je prvi set dobila, v drugem pa že vodila z 20:19.

Čeprav Posegovi veliki met tokrat ni uspel, pa je s svojim nastopom v Colognu Monzenese več kot izpolnila pričakovanja klubskega vodstva.

POGOVOR Z NAČELNICO GIMNASTIČNE SEKCIJE PRI ŠZ DOM

Mija Češčut: Od telovadbe se še ne mislim posloviti

BOJAN PAVLETIČ

Čeprav je bila nekoč arhaična telovadba osnovna športna dejavnost, iz katere se je polagoma v desetletjih razvil ves zamejski šport je danes ta dejavnost kot sodobna gimnastika, v glavnem povsem na repu seznama panog, na katerem so te uvrščene po svoji odmevnosti in »važnosti«. Zelo verjetno bi lahko to ugotovitev ponovili tudi v primerih, ko to ali ono društvo vendarle uvršča tudi gimnastiko med svoje dejavnosti. Tak vtis smo dobili tudi med pogovorom z Mijo Češčutovo **(na sliki)**, načelnico gimnastičnega odseka pri goriškem športnem društvu Dom, z gimnastično delavko, mimo katere ne bo mogel nihče, ki bo pisal novejšo zgodovino zamejske gimnastike na Goriškem.

Bi se, prosim, lahko kratko predstavili kot gimnastična entuziastka?

Prav rada. Sem rojena Goričanka, vendar sem svojo športno pot začela kot 15-letnica v Mirnu, kjer sem se spočetka ukvarjala z baletom pri mirnskem Partizanu. Sčasoma sem presedlala na ritmiko, za to dejavnost sem odgovarjala za vso severno Primorsko, nato pa sem prišla v Gorico, kjer delujem pri Domu.

V gimnastični sekciji?

Da. Imamo avtonomno gimnastično sekcijo, v kateri skupaj z njenim predsednikom zastopava to dejavnost tudi v glavnem odboru Doma.

Ste avtonomni tudi finančno?

Povsem. Skoraj v celoti se vzdržujemo s članarino, če pa ob koncu leta kakšna malenkost zmanjka, nam pomaga glavni odbor iz svojih fondov.

Če smo prav informirani ima sekcija dva oddelka?

Gojimo športno gimnastiko in športno-ritmično gimnastiko. V športni imamo 17 fantov in 5 deklet, v SRG pa 32 deklic. V okviru federacije FGI tekmuje iz vsakega oddelka po 5 tekmovalcev. oz. tekmovalk, udeležujemo pa se tudi raznih prvenstev Slovenije.

Vi delujete, seveda, tudi kot trenerka?

Seveda. Skupno nas je 5 in sicer 2 za SRG in 3 za športno. Vsi pa smo, kajpak, diplomirani vaditelji.

Ima vsak trener svojo skupino?

Nekateri imamo po več skupin. Teh je sedem.

Kako je s treningi?

Oh, to je pa žalostno. Pri našem društvu imajo očitno prednost športne igre in te ekipe imajo mnogo boljše vadbene pogoje od gimnastike. Naše skupine vadijo le po eno uro dvakrat tedensko in le dve skupini pol ure več. V takih pogojih pa pri gimnastiki nikakor ni mogoče zahtevati vidnejših rezultatov.

Dom bo letos slavil 30-letnico svojega obstoja. Ta jubilej boste gotovo proslavili?

Kako namerava društvo proslaviti to obletnico ne vem, ker o tem, kolikor mi je znano, še sploh ni bilo govora. Gimnastični odsek bo vsekakor obeležil to obletnico s tremi prireditvami: pripravljamo srečanje Centrov Olimpia iz Gorice, 7. marca bo naša tradicionalna belo-rdeča kolebnica, ob koncu pa bo v okviru tega jubileja tudi naša vsakoletna sklepna akademija.

V Gorici je tudi uveljavljeno italijansko gimnastično društvo.

Da, toda kakšno tesnejše sodelovanje z Ginnastico Goriziano nam nikakor ne uspe, Stiki s tem društvom so izredno skromni.

Kaj pa čez mejo?

Zelo dobre odnose imamo z Novo Gorico, posebno z osnovno šolo »F. Erjavec«, kjer vadi Norma Simoniti ritmiko in mažoretke. Pa tudi s tamkajšnjim gimnastičnim centrom.

In Trst?

Tu imamo tesnejše povezave z gimnastično skupino s Proseka in Kontovela, z Borom pa stikov skorajda ni.

Zakaj? Morda niste konvergentni v vadbeni vsebini?

Vzrok je drugje in je enostaven: nikoli nismo prejeli vabila za nastop v Trstu in nekako v skladu s tem, tudi mi nismo vabili Tržačanov v Gorico.

Menite, da bi bilo treba tu kaj spremeniti?

Vsekakor. Stiki med Borom in Domom bi bili koristni za obe strani.

Zanima nas tudi odnos, ki ga imajo starši vadečih otrok do vašega dela?

Ti odnosi so res zelo prijateljski. Starši nam mnogo pomagajo in med nami se je razvilo prijateljstvo tudi na osebni ravni.

Kaj pa relacija društvo - sekcija?

Vzdušje na tej ravni v prejšnjih letih ni bilo ravno zgledno. Zdaj pa moram poudariti, da je sodelovanje s sedanjim predsednikom društva, inž. Niko Brešanom, naravnost čudovito. Kar se tiče sodelovanja z ostalimi društvenimi odseki pa bi bilo vsekakor lahko boljše.

Je Dom bolj moško ali žensko društvo?

Rekla bi, da je predvsem mladinsko.

Ali bi lahko rekli za Gorico, da je telovadno mesto, kot je n. pr. Kanal odbojkarsko, Jesenice hokejsko itd?

Ne. V Gorici ne prevladuje nobena panoga.

Kaj predstavlja za vas osebno delo v okviru Doma?

Prizadevanje za ohranitev slovenske identitete društva. Italijanski ambient nam namreč močno vdira v društvo in marsikje moramo že uporabljati dvojezičnost.

Za hipec se spustiva v terminologijo, ko vidim vašo zavzetost za slovenski jezik. Ste za staro telovadbo ali za novo gimnastiko?

Odločno za telovadbo. Ono staro, sokolsko.

Česa se spominjate v svojem preteklem delu z neprijetnimi občutki in česa z lepimi spomini?

Z grenkobo se spominjam časa pred nekaj leti, ko v društvu nekateri niso imeli razumevanja za moje delo in so mi celo metali polena pod noge. Zelo svetle spomine pa imam na prva leta mojega delovanja v Mirnu in nato na povratek v mojo rojstno Gorico.

Letos boste slavili 45-letnico svojega delovanja v športu. Če bi bilo mogoče, bi bili pripravljeni vztrajati v tej dejavnosti še 45 let?

Poznam vrsto športnih delavcev, ki so ostali aktivno v športu do kasnih let: Strgar, Vazzazova, Ulaga .... zakaj bi potem tudi jaz ne nadaljevala.....

Torej, boste še naprej razdajali svoje znanje mladini?

Bom!

Domovca na prvenstvu Slovenije v akrobatiki

V soboto 13. februarja bo v Logatcu prvenstvo Slovenije posameznikov v akrobatiki. Poleg telovadcev iz Slovenije se bosta tega tekmovanja udeležila tudi pripadnika SG in SRG sekcije SZ Dom iz Gorice Agata Pipan in Matjaž Klemše. Pipanova bo tekmovala v razredu MLP, Klemše pa v razrtedu STP. Na tekmovanju ju bo spremljal njun trener dr. Dušan Furlan.

Obvestila

ZSSDI
obvešča, da bo seja izvršnega odbora danes, 11.t.m., ob 20.30 na sedežu SD Primorje na Proseku.

ZSSDI
obvešča, da bo seja balinarske komisije jutri, 12. 2. 1993, ob 20. uri v koči »Pod rupo« v Repnu.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO TRST
SMUČARSKI ODSEK
organizira v nedeljo, 14. 2. 1993, smučarski izlet v Sexten (in ne v Podkloster, kot je bilo prvotno načrtovano). Odhod avtobusa iz Trsta bo ob 6. uri zjutraj s Trga Ulpiano. Prijave in informacije pri načelnici smučarskega odseka Valentini Fakin po tel. 634648.

SPORTNO ZDRUŽENJE JADRAN
obvešča, da je urad v Prosvetnem domu na Opčinah odprt vsak dan razen nedelje od 10.30 do 13. ure. Tel. številka urada je 213403

'93 Alpine World Ski Championshi MORIOKA·SHIZUKUISI

ŽENSKI VELESLALOM / SCHNEIDERJEVA SPET OUT

Zlato Carole Merle

Odlično šesto mesto Pretnarjeve in deveto Suhadolčeve - Na zmagovalnem odru še Wachterjeva in Ederjeva - Deborah Compagnoni odstopila v 1. teku

ANDREJ DEKLEVA

MORIOKA-SIZUKUISI - Veleslalom za naslov svetovne prvakinje je bil v znamenju dveh velikih tekmovalk, Francozinje Carole Merle in Avstrijke Anite Wachter, drugi dve, sampionka iz Saalbacha Pernila Wilberg ter zadnji dve leti najboljša alpska smučarka Petra Kronberger pa sta dvoboj gledali od daleč. Pernila Wilberg poškodovana, Petra Kronberger pa kot nekdanja članica avstrijske reprezentance, ki se je prav v letu svetovnega prvenstva nenadoma poslovila od svoje ekipe.

Francozinji je pripadel prvi del veleslalomske predstave, Avstrijki pa drugi. Na koncu se je bolje izteklo za Francozinjo, ki si je uvodoma zagotovila dovolj prednosti za naslov svetovne prvakinje.

Na dopoldanski veleslalomski tekmi moških ni bilo v ciljnem prostoru prav nobenega izmed italijanskih novinarjev, ki so sicer zanesljivo najštevilnejše zastopani. Bilo je videti, kot da Italijani bojkotirajo ta veleslalom, ki se ga zaradi bolezni ni mogel udeležiti italijanski idol Alberto Tomba, se jih je pozneje pri ženski tekmi kar trlo. Prišli so, da bi videli nov uspeh Deborah Compagnoni, ki je lani nesrečno končala olimpijske igre v Albertvillu, nato pa se z voljo spet vrnila v tekmovalno areno. Toda Deborah tega veleslaloma ni končala.

Carole Merle imajo za lepotico med smučarkami (AP)

Podobno se je godilo tudi veliki švicarski šampionki Vreni Schneider, ki zna kot za šalo dobivati tekme za svetovni pokal, tukaj pa živčno ni zdržala napetosti, ki spremlja boj za naslove.

Za slovenski tabor se je veleslalom na prvi progi končal kot slalom dan poprej. Špela Pretnar je bila prav tako četrta kot v slalomu Urška Hrovat, le da se je tekma za naša dekleta končala ugodneje. Špela Pretnar, ki je že posegala po kolajni, na drugi progi ni zdrsnila tako globoko navzdol kot po hudi napaki Urška, ampak je s šestim mestom ostala v ospredju, tako da bo na slovesni podelitvi kolajn stala na častnem odru s Francozinjo Carole Merle, Avstrijko Anito Wachter, Nemko Martino Ertl, Švicarko Heidi Zeller in Italijanko Sabino Panzanini, le da bodo tri tekmovalke, ki so se uvrstile za dobitnicami kolajn, dobile v roke le šopek. Po tekmi je Špela Pretnar povedala: »Težko bi si prismučala kolajno. Tako sem raje šesta kot četrta. To je tako ali tako moja prva sezona med najboljšimi smučarkami, imam še veliko časa.«

K velikemu uspehu slovenske ženske vrste je v veleslalomu dodala svoj delež tudi komaj 17-letna Vrhničanka Mojca Suhadolc, ki je bila pravo presenečenje drugega teka. Na prvi progi se je z visoko startno številko 33 povzpela na 16. mesto, nato pa je dosegla osmi čas in se znašla med deseterico najboljših skupaj z veleslalomsko svetovno prvakinjo iz Bormia leta 1985, Američanko Diann Roffe. »Zelo sem zadovoljna s svojo drugo vožnjo, nisem delala večjih napak kot na prvi progi. Se posebej sem vesela, ker je bil to moj prvi veleslalom, v katerem sem obe progi presmučala kar 'normalno'.«

REZULTATI: 1. Merle (Fra) 2:17, 59; 2. Wachter (Avt) +0, 40; 3. Ertl (Nem) +1, 11; 4. Zeller (švi) +1, 48; 5. Panzanini (Ita) +1, 58; 6. Pretnar (Slo) +1, 62; 7. Kjörstad (Nor) 2, 01; 8. Demez (Ita) 2, 56; 9. Suhadolc (Slo) in Roffe (ZDA) +2, 64; 11. Gedde Dahl (Nor) +2, 72; 12. Seizinger (Nem) +2, 78; 13.Eder (Avt) +2, 84; 14. Rey-Bellet (Fra) +2, 92; 15. Maier (Avt) +3, 04; 16. Magoni (Ita) +4, 01; 27. Hrovat (Slo) +6, 78.

PO DVEH DNEH / MOŠKI VELESLALOM

Aamodtu po srebru še zlato

Kunc in Grilc iz petnajsterice - Košir v drugem teku odstopil

MORIOKA-SIZUKUISI - Drugi dan tekmovanja v veleslalomu. Slišati je kot nekdaj na olimpijskih igrah, še v Lake Placidu leta 1980 je bil veleslalom razvlečen na dva dni. Na letošnjem svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju je za taksen spored seveda poskrbelo vreme.

V torek je veleslalomiste s smučarske progepregnal veter, včeraj pa so slabo vreme očitno pregnali ptujski kurenti, ki so na tribuni ob cilju proge Kotakakura dvignili dve slovenski trobojnici. Veter je pihljal ravno prav močno, da sta se lepo vili, prav tako kot pisani trakovi na maskah kurentov.

Da je obveljal prvi, torkov veleslalomski nastop, so bili zlasti veseli v trije v njem najhitrejši. Norvežan Kjetil Andre Aamodt, dan poprej srebrn v kombinaciji in očitno v odlični formi je vodil s kar 45 stotinkami prednosti pred Avstrijcem Rainterjem Salzgeberjem ter s sekundo in 49 stotinkami pred Švedom Johanom Wallnerjem. Mitja Kunc s časom, ki ga je dosegel na prvi progi, ni bil zadovoljen. Bil je petnajsti in tako prvi na štartni listi drugega nastopa. Jure Košir je bil na 18., Gregor Grilc na 28. ter Andrej Miklavc, ki se je na progi zaradi napak nekajkrat skoraj ustavil, na 39. mestu.

Na drugi progi se za prvi mesti posebno isker boj ni obetal. Zlato in srebro sta bila ob precejšnjih razlikah takorekoč oddana, znal pa se je vneti boj za bron med kar šestimi smučarji - za Wallnerjem niso veliko zaostajali Nemec Markus Wasmeier, Luksemburžan Marc Girardelli, Norvežan Ole Kristian Furuseth ter Švicarja Urs Kälin in Steve Locher. A tudi na tretjem mestu se po drugem nastopu ni nič spremenilo. Obdržal ga je Johan Wallner, morda edini, ki bo na tem prvenstvu ubranil kolajno s prejšnjega.

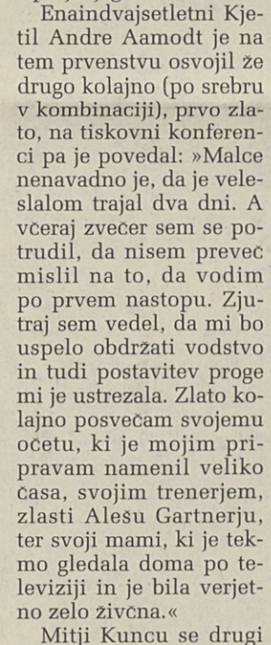
Andre Kjetil Aamodt

Enaindvajsetletni Kjetil Andre Aamodt je na tem prvenstvu osvojil že drugo kolajno (po srebru v kombinaciji), prvo zlato, na tiskovni konferenci pa je povedal: »Malce nenavadno je, da je veleslalom trajal dva dni. A včeraj zvečer sem se potrudil, da nisem preveč mislil na to, da vodim po prvem nastopu. Zjutraj sem vedel, da mi bo uspelo obdržati vodstvo in tudi postavitev proge mi je ustrezala. Zlato kolajno posvečam svojemu očetu, ki je mojim pripravam namenil veliko časa, svojim trenerjem, zlasti Alešu Gartnerju, ter svoji mami, ki je tekmo gledala doma po televiziji in je bila verjetno zelo živčna.«

Mitji Kuncu se drugi nastop ni povsem posrečil. Izgubil je dve mesti, a nad nastopom vseeno ni bil razočaran: »Danes zjutraj sem si progo sicer dobro ogledal, a sem jo očitno napačno ocenil. Zdelo se mi je, da se da skozi vratica smučati bolj naravnost, kot se je dejansko dalo. Silovito sem napadel, a že na vrhu začel delati napake, ker je bila proga postavljena neritmično. Torej mi je to, da sem štartal prvi, kvečjemu škodovalo, ker nisem mogel vedeti za pravo linijo. Pričakoval sem več, a vseeno nisem razočaran, ker sem se trudil in napadal.«

S svojo uvrstitvijo ni bil najbolj zadovoljen Gregor Grilc: »Vse možnosti za uvrstitev med prvih 15 sem zapravil že na prvi progi, ko me je v zgornjem delu oviral veter, spodaj pa sem napake delal sam. Če bi dvakrat smučal tako, kot sem na drugi progi, bi bil verjetno med petnajsterico najboljših.«

REZULTATI: 1. Aamodt (Nor) 2:15, 36; 2. Salzgeber (Avt) +0, 87; 3. Wallner (Sve) +1, 91; 4. Kälin (Svi) +2, 27; 5. Pieren (Svi) +2, 39; 6. Strolz (Avt) +2, 80; 7. Girardelli (Luks) +2, 83; 8. Locher (Svi) +2, 86; 9. Wasmeier (Nem) +2, 90; 10. Furuseth (Nor) +2, 98; 17. Kunc +3, 81; 21. Grilc +4, 89; 22. Senigaglesi (Ita.) +5, 17; 31. Miklavc +8, 41.

(ANDREJ DEKLEVA)

LOTERIJA SLOVENIJE
3×3 LOTO Hit
ŠPORTNA NAPOVED
EKSPRESNA LOTERIJA

ELAN
SPORT bar
Energetska müsli ploščica z vitamini

Miospray
USPEŠNO BLAŽI BOLEČINE

PRVENSTVO NBA / V ZAHODNI KONFERENCI

New York povečal prednost Zmagovita serija Charlotte

Američani z glasovanjem izbrali igralce za All Star game

VANJA JOGAN

NEW YORK - New York, New York ... je pel Frank Sinatra, znani refren pa bi si lahko sposodili, da bi naznanili sijajno obdobje forme košarkarskega moštva iz tega velemesta, ki je s petimi zaporednimi uspehi znatno povečalo prednost nad zasledovalci. Vlogo protagonista ima seveda temnopolti orjak Patrick Ewing, ki je na zadnji tekmi dosegel kar 40 točk. V teku tedna so uspešno igrali še Chicago, Cleveland, Phoenix, Boston, San Antonio in celo Charlotte, ki so dobili vse tri odigrane tekme, medtem ko se je najslabše pisalo Golden Statu (0-4), Detroitu (0-3) in Portlandu (0-2).

TEAM OF THE WEEK: Povečevalno steklo bomo tokrat preusmerili na moštvo Charlotte Hornets, ki so s štirimi zaporednimi uspehi zasedli začasno tretje mesto v Central division. Zvezda ekipe je prav gotovo center afriškega porekla Alonzo Mourning, prvo peterko pa sestavljajo še Johnson (najboljši strelec ekipe), Gill, Wingate ter najnižji igralec NBA lige Tyron Bogues, ki pa z izredno lahkoto zabija in je med prvimi pri asistencah.

ALL STARS - STARTING FIVE: Na milijone Američanov je v zadnjem mesecu izrazilo preference za posamezнike, ki se bodo pomerili v ekshibicijski tekmi All Stars East - Ovest. Na podlagi prejetih glasov so si mesto v začetnih postavah priborili: Michael Jordan, Shaquille O'Neal, Isiah Thomas, Scottie Pippen in Larry Jhonson (Vzhod) ter Clyde Drexler, Charles Barkley, John Stockton, David Robinson in Karl Malone (Zahod). Najbolj presenečа izreden podvig O'Neala, ki si je že kot novinec med centri zagotovil največ glasov, kar je doslej uspelo le Jordanu pred 8 leti. Isiah Thomas je že enajstič med izbranimi, desetkrat pa v prvi peterki.

KAKO IGRA DEL NEGRO? Lanski član Benettona iz Trevisa s katerim je tudi osvojil državno prvenstvo se je letos vrnil med ameriške profesionalce in igra pri San Antoniu. Po obetavnem začetku je imel nekaj težav s soigralci, ki so mu očitali, da je preveč zaposlen z odvečnim vodenjem žoge, sedaj pa igra približno dvajset minut na tekmo, redkokdaj pa presega mejo desetih točk. Njegov adut pa so asistence, kjer je med boljšimi v ligi.

LESTVICA STRELCEV: Jordan (Chicago) 1458 točk (poprečno 32, 4); Wilkins (Atlanta) 975 (28, 7); K. Malone (Utah) 1250 (28, 4); Mullin (G.state) 1191 (25, 9); Barkley (Phoenix) 1046 (25, 5).

% PRI METU ZA 2 TOČKI: Daugherty (Cleveland) 58, 7; O'Neal (Orlando) 57, 4; K. Malone (Utah) 55, 9; Ceballos (Phoenix) 55, 5; Davis (Indiana) 55, 3.

% PRI METU ZA 3 TOČKE: Petrović (N.Jersey) 50, 4; Smith (Houston) 46, 5; Scott (Orlando) 45, 8; Mullin (G.State) 45, 1; Mayberry (Milwaukee) 45, 0.

SKOKI: Rodman (Detroit) 560 (poprečno 19, 3); O'Neal (Orlando) 568 (14,2); Olajuwan (Houston) 584 (13,0); Barkley (Phoenix) 525 (12,8); Willis (Atlanta)563 (12, 8).

PETROVIĆ SIJAJEN: Pri Portlandu si prav gotovo grizejo nohte vsakič, ko igra New Jersey, saj je njihov bivši igralec Dražen Petrović med glavnimi protagonisti Netsov, vedno bolj pogosto pa igra v slogu prve zvezde ekipe. V zadnjih nastopih je DOSEGEL 21 točk proti Dallasu, 15 točk in 3 asistence proti San Antoniu ter 35 točk in 5 asistenc proti Seattlu.

VZHODNA KONFERENCA

Atlantic division: New York 30-15; New Jersey 27-20; Boston 25-21; Orlando 21-21; Philadelphia 17-27; Miami 15-29; Washington 14-31.

Central division: Chicago 32-15; Cleveland 29-18; Charlotte 23-20; Atlanta 23-23; Indiana 22-24; Detroit 19-26; Milwaukee 18-29.

ZAHODNA KONFERENCA

Midwest division: San Antonio 30-14; Utah 30-16; Houston 26-20; Denver 18-27; Minnesota 10-32; Dallas 4-40.

Pacific division: Phoenix 34-9; Seattle 30-16; Portland 28-15; LA Clippers 24-22; LA Lakers 24-22; Golden State 20-28; Sacramento 16-30.

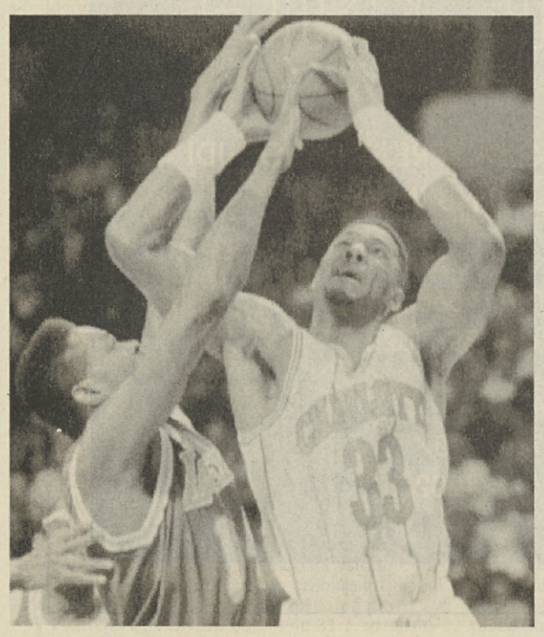
Alonso Mourning - zvezda ekipe Charlotte (AP)

KOŠARKA / TEŽKI ČASI ZA GORIŠKI KLUB

Dalipagić do nedelje, nato ...

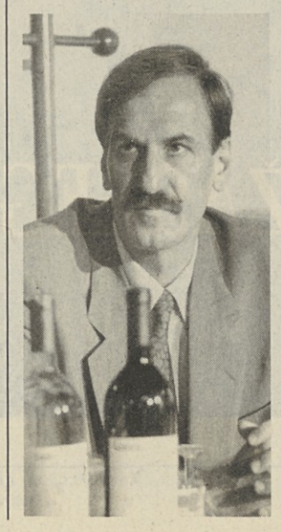

GORICA - Goriško košarkarsko društvo Ciemme, ki je še pred nekaj leti nastopalo v prvoligaški konkurenci in je po vsej Italiji slovelo po svoji (McGregorjevi ...) košarkarki šoli, preživlja v tej sezoni težke čase.

Ekipa Ciemme, ki je bila še pred tremi koli v krogu kandidatov za »play-off«, se je po treh zaporednih porazih znašla na sredini lestvice v nič zavidljivem položaju. V nedeljo pa čaka goriško moštvo domače srečanje proti Montichiariju in v primeru novega poraza bi se položaj na lestvici bistveno poslabšal.

Kaj se pravzaprav dogaja v taboru goriškega drugoligaša?

Vzdušje gotovo ni najboljše. Tarča skoraj vseh kritik pa je Dražen Dalipagić **(na sliki)**, trener moštva, ki pa ne more sedeti na klopi med prvenstvenimi tekmami, ker nima »italijanske« trenerske izkaznice. »Prajo« krivijo, da slabo pripravlja tekme, da slabo vodi treninge in še marsikaj. Sušlja se (in to kar glasno), da bo Dalipagića, če v nedeljo spet »kiksne«, zamenjal Asti. Pripravljen pa je tudi Bosini.

Praja pa gotovo ni kriv za vse goriške ... grehe. Težave goriškega kluba so se začele že pred nekaj leti, ko je društvo povsem napačno načrtovalo svoje nadaljnje delovanje. Najprej je v celoti prenovilo ves igralski kader, nato pa je skušalo poprečne rezultate »krpati« z najemom novih košarkarjev z raznih krajev po Italiji. Vse več pa se je pozabljalo na lasten kader.

Za to sezono je goriško društvo sestavilo kar čedno ekipo, ki je bila ena od favoritov za napredovanje. Moštvo pa je igralo s spremenljivo srečo in zato se je na novembrski borzi ojačilo s Castellazzijem in Slovencem Borisom Vitezom. Po nekaj solidnih nastopih pa je zadnje čase goriška ekipa spet zabredla v hudo krizo, tako da razočarani navijači zahtevajo Dalipagićevo glavo.

Sedaj pa v Gorici vsi čakajo na nedeljski nastop proti Montichiariju. Verjetno pa tudi zmaga ne bo rešila Goričanov vseh težav.

NOVICE

Tanja Zelenc na 5. mestu

AOSTA (Morel) - Zadnji dan evropskih olimpijskih iger mladih so bili na sporedu smučarski teki. Od naših je najboljši rezultat dosegla Tanja Zelenc, ki je osvojila 5. mesto, v klasični kombinaciji pa je bila sedma.
Končni vrstni red - moški: 1. Skvorcov 45:13, 4, 2. Kovalev (oba Rus) 45:14, 0, 3. Santus (Ita) 45:40, 0, 13. Petkovšek 46:43, 6, 45. Jerončič 49:51, 5, 47. Fele (vsi Slo) 49:59, 1; ženske: 1. Šepalova (Rus) 34:46, 1, 2. Shmigun (Est) 35:07, 0, 3. Hanusova (Ces) 35:23, 4, 7. Zelenc 35:52, 9, 29. Mali 38:51, 0, 35. Ambrožič (vse Slo) 39:57, 1.

Senne ne bo na startu?

PARIZ - Ayrton Senna se verjetno ne bo udeležil svetovnega prvenstva v formuli 1. McLaren namreč ni prijavil brazilskega pilota za letošnjo izvedbo F1, na McLarnovi spisku pri mednarodni avtomobilski zvezi (FISA) sta American Michael Andretti ter Finec Mika Hakkinen. Kaže, da je Senna nekoliko pretiraval pri »ekonomskih zahtevah« in tako je brazilski pilot ostal na cedilu. Sicer pa odločitev še ni dokončna.

Roma v polfinalu

RIM - Roma je v povratnem srečanju četrtfinala italijanskega nogometnega pokala premagala Napoli z 2:0 (1:0) in se tako uvrstila v polfinale. Prva tekma v Neaplju se je namreč končala z 0:0. Zadetka za Romo sta dosegla Carnevale v 10. min. in Hässler v 71. min. iz enajstmetovke.

Dva svetovna rekorda

MALMÖ - Prvi dan zimskega svetovnega pokala v plavanju sta bila dosežena dva svetovna rekorda za 25-metrsske bazene. Novozelandec Danyon Loader je na 200 metrov delfin plaval 1:54, 50 in za osem stotink sekunde izboljšal svoj lastni rekord.
Drugi svetovni rekord je postavil 19-letni Finec Jani Sievinen, ki je na 400 metrov mešano dosegel čas 4:07, 10, kar je za 1, 67 sekunde boljše od dosej najboljše znamke Italijana Luca Sacchija. Nastopili so turdi trije slovenski plavalci. Na 400 metrov kravl je Jure Bučar zasedel peto mesto s 3:49, 49, Igor Majcen pa je bil deveti s 3:53, 64. Zmagal je Rus Jevgenij Sadovi (3:43, 19). Na 100 metrov prsno je Alenka Kejžar osvojila 11. mesto z 1:13, 06, zmagala pa je Poljakinja Alicja Peczak (1:09, 29). (STA)

Agassi že v osmini finala

MEMPHIS - Dva dni po zmagi v San Franciscu se je Američan Andre Agassi že uvrstil v osmino finala mednarodnega teniškega turnirja (nagradni sklad 780.000 dolarjev) v Memphisu. V 2. kolu je ugnal Avstralca Simona Youla s 6:2, 6:2.
Drugi rezultati - 1. kolo: Braasch (Nem) - Ondruska (JAR) 6:4, 6:4, Herrera (Meh) - Stolle (Avstral) 7:6, 6:1, Stark - Flach (oba ZDA) 6:2, 6:3, Woodbridge (Avstral) - Lavalle (Meh) 7:5, 6:2, Eltingh (Niz) - Mezzadri (Svi) 6:3, 6:2, Randall - Rostagno (oba ZDA) 6:7, 6:3, 6:4; 2. kolo: Steven (N. Zel) - Prades (Fr) 6:4, 6:2, Česnokov (Rus) - Witsken (ZDA) 6:2, 6:4, Reneberg (ZDA) - Furlan (Ita) 7:6, 6:4, Oncins (Bra) - Enquist (Sve) 6:4, 6:4.
MILANO (800.000 dolarjev): moški - 1. kolo: Rosset (Svi) - Cano (Ita) 6:2, 6:7, 6:3, Siemerink (Niz) - Forget (Fr) 7:6, 6:3, Edberg (Sve) - Medvedev (Rus) 6:3, 7:5, Boetsch (Fr) - Pozzi (Ita) 4:6, 7:5, 6:0, Volkov - Čerkasov (oba Rus) 6:1, 6:3.

Courier še na vrhu

HAMBURG - Vrstni red na vrhu lestvice najboljših teniskih igralcev sveta ostaja nespremenjen. V vodstvu je še vedno Američan Jim Courier (3588 točk), pred rojakom Petom Samprasom (3399) in Švedom Stefanom Edbergom (3271), četrti je Nemec Boris Becker (2751), peti pa Hrvat Goran Ivanišević (2610), ki zaradi poškodbe že dalj časa ne nastopa. (STA)

Kiptanui napada rekorde

STOCKHOLM - Svetovni rekorder, Kenijec Moses Kiptanui, je po zmagi na 3000 m s časom 7:38, 46 dejal, da bo poskusal postaviti svetovna rekorda na 1500 in 5000 metrov. Udeležil se bo še nekaj atletskih mitingov v Evropi, nato pa se bo vrnil v Kenijo, kjer se bo pripravljal na svetovno atletsko prvenstvo, ki bo avgusta v Stuttgartu.
Drugi rezultati - moški 200 m: Trapp (ZDA) 21, 29; 400 m: Grindley (VB) 46, 91; 800 m: Gray (ZDA) 1:48, 21; 1500 m: Cacho (Špa) 3:42, 45; palica: Trandenkov (Rus) 572; daljava: Powell 841; troskok: Döhring 20, 56; 60 m ovire: Foster (vsi ZDA) 7, 58; višina: Sjöberg (Sve) 231; ženske 60 m: Devers (ZDA) 7, 14; 1500 m: Akraka (Sve) 4:11, 81; daljava: Bereznaja (Ukr) 688; 400 m: Myers (Špa) 54, 39. (Reuter)

VAŠ STIK S SVETOM TISKA

GRAFICENTER

DISTRIBUCIJA MEDNARODNEGA TISKA PO EVROPI

NAROČNINE NA MEDNARODNE DNEVNIKE, REVIJE, KNJIGE

NAROČILA SPREJEMAMO TUDI PO TELEFONU IN FAKSU

TRST
TEL. 040/7796666
FAKS 040/7796402

SEŽANA
TEL. 067/73373
FAKS 067/31202

ZALOŽNIŠTVO TRŽAŠKEGA TISKA
DISTRIEST

Gledališča

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 20. uri (Stihova dvorana) Shaffer: Leticija in Lustrek. Cena vstopnice je 500 SIT.

JUTRI: Ob 21.00 (Ovalna dvorana) G. Strnisa-D-Zlatar: Frey: Zabe.

V PRIHODNJIH DNEH: 13. t. m. ob 21. uri (Ovalna dvorana) G. Strnisa-D. Zlatar Frey: Zabe. Cena vstopnice 1000 SIT.

13. 2. ob 20. uri in 14. 2. ob 18.uri G.Tabori: Natanova smrt. Gostuje Bavarsko državno gledališče iz Münchna. Predstava bo simultano prevajana. Vstopnina je 500 SIT, dijaki študentje in upokojenci 250 SIT.

16. t. m. ob 20. uri (Stihova dvorana) P. Shaffer: Leticija in Lustrek. Cena vstopnice 500 SIT.

NAPOVEDUJEMO: 21. ob 18. uri, 22. ob 19. uri in 23. t. m. ob 11. uri (Gallusova dvorana) W. Shakespeare: Kralj Lear. Cena vstopnic 600, 500 in 400 SIT. Za predstavi 21. in 22. t. m. je na voljo le še nekaj vstopnic.

Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19.30 Schnitzler: Anatol. Abonma Dijaski 6- večerni.

Ob 20.uri (Mala drama) Allen: Zaigraj še enkrat, Sam. Razprodano.

JUTRI : ob 19.30 Schnitzler: Anatol. Abonma Petek in izven (konto).

Ob 20. uri (Mala drama) Allen: Zaigraj še enkrat, Sam. Razprodano.

V PRIHODNJIH DNEH: 13.t.m. ob 19.30 Schnitzler: Anatol. abonma sobota in izven (konto).

Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do začetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA IN BALET

DANES: ob 19. uri Verdi: Don Carlos.

V PRIHODNJIH DNEH:13. in 17. t. m. ob 19. uri J. Offenbach: Hoffmanove pripovedke (13. je nadomestna predstava za odpadli termin 22. decembra 1992)

15.t.m. ob 15. uri Golob: Krpanova kobila (mladinska).

16. in 18. t. m. ob 19.00 uri G.Verdi: Don Carlos.

19.t.m ob 15.uri, 20. t. m. ob 19. uri in 22.t.m. ob 15. uri Strauss: Netopir.

26. t. m. ob 19. uri Bizet-Ščedrin: Carmen, balet - premiera; Bartok: Čudežni mandarin (obnovljena predstava)

NAPOVEDUJEMO: 6.3. ob 19. uri verdi: Requiem. Operni gala koncert.

Abonente lahko pri predstavi Molitveni stroj Noordung v CD (28.t.m. ter 1.,2.,3.,4., in 5.3.) sami izberejo prostor. Prosijo, da želene vstopnice dvignete najkasneje do 20.t.m. na upravi SNG, Cankarjeva 11.

Blagajna je odprta med 11. in 13. uro ter med 17. in 19. uro. Rezervacije na tel. 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

DANES: ob 19. uri A.P.Cehov, T.Brasch: Platonov. za abonma Mladinski 2.

JUTRI: ob 19.30 E.Flisat: Kaj pa Leonardo? za izven in konto. Avtor te uspele tragikomedije, pisatelj Evald Flisar, je letošnji nagrajenec Prešernovega sklada.

V PRIHODNJIH DNEH: 13.t.m. ob 19.30 E.Kishon: Bil je škrjanec. Za izven in konto.

Informacije in rezervacije od 10. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

SLOVENKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

JUTRI: 19.30 A.A. Rozman: Tartif. Za izven.

V PRIHODNJIH DNEH: 13.t.m. ob 19. uri Achternbusch: Susn. Za izven.

Prodaja in rezervacija vstopnic v Galeriji SMG na Trgu francoske revolucije, med 10. in 12. uro ter med 15.30 in 17.3* uro, na dan predstave pa tudi uro pred predstavo pri blagajni SMG.

KULTURNI DOM ŠPANSKI BORCI

DANES: ob 20. uri Roger Vitrac: Volkodlak, komedija. Gostovanje primorskega dramskega gledališča Nova Gorica. V glavni vlogi Rade Šerbedžija.

Prodaja in rezervacija vstopnic vsak dan razen nedelje od 9. do 13. ure in od 16. do 19. ure v Jelovškovem salonu Kulturnega doma in uro pred predstavo pri blagajni. Tel. 061/448-922.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

DANES:ob 17. uri Ž.Petan: Zmagoslav Sloven, diktator de luxe.

JUTRI: ob 19.30 uri Ž. Petan: Zmagoslav Sloven, diktator de luxe.

V PRIHODNJIH DNEH: 13. t. m. ob 19.30 in 14. t. m. ob 16. uri Levstik-Jovanovic-Partljič: Martin Krpan.

Prodaja vstopnic dva dni pred dnevom predstave od 17. do 19. ure, na dan predstave pa dve uri pred predstavo. Rezervacije po telefonu 061/312-860.

KRANJ

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

V PRIHODNJIH DNEH: 13. t. m. ob 19.30 uri H. Ibsen: Nora. Za konto in izven.

Informacije na tel. 064/222-681.

KOPER

GLEDALIŠČE

V PRIHODNJIH DNEH: 18. t. m. ob 20.uri R.Vitrac. Volkodlak. Gostuje PDG Nova Gorica. Informacije na tel. 066/21-027.

KRŠKO

KULTURNI DOM

V PRIHODNJIH DNEH: 27. t. m. ob 19. uri Strauss: Netopir, v izvedbi ljubljanske Opere in baleta. za izven. Vstopnice so v prodaji na upravi doma. Gostovanje ponavljajo, ker lani vsi gledalci niso mogli v dvorano - do ponovitve bo prišlo, če bo v predprodaji prodanih dovolj vstopnic.

ILIRSKA BISTRICA

V PRIHODNJIH DNEH: 13. t. m. ob 19.30 uri gostovanje PDG Nova Gorica s predstavo R. Vitranc: Volkodlak. Predstava sodi v okvir XVI. meseca kulture v Ilirski Bistrici.

Furlanija-Julijska krajina

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 20.30 premiera - T. Wilder - Naše mesto (abonma red A). Režija Adrijan Rustja. Igrajo: A. Rustja, V. Jurc, S. Colja, M. Caharija, L. Kozlovič, A. Svete, M. Blagovič, F. Korošec, L. Počkaj, A. Petje, G. Lesnjak, B. Bratuž, A. Milič, T. Gogala, L. Bogatec, A. Rupel in drugi.

Ponovitvi v soboto, 13. t. m., ob 20.30 za abonma red B in v nedeljo, 14. t. m., ob 16. uri za abonma red C.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

DANES: ob 20.30 bo skupina Teatro d'Arte predstavila B. Brechtovo delo Madre coraggio. Igra Piera Degli Esposti, režija Antonio Calenda. V abonmaju odrezek št. 7 - red prost. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti in pri blagajni gledališča Rossetti. Ponovitev jutri, ob 20.30 (red prost).

V PRIHODNJIH DNEH: od 16. do 21. t. m. gostovanje gledališke skupine Comunità teatrale italiana z delom I. Horowitza Care conoscenze e cattive memorie. Režija Giancarlo Sepe. Nastopata Aroldo Tieri in Giuliana Lojodice. Predstava v abonmaju: odrezek št. 8A (alternativno). Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasaži Protti in v gledališču Rossetti.

DVORANA TRIPCOVICH

DANES: ob 20. uri (red C) ponovitev Poulencove »Le Voix Humaine» in Mascagnijeve »Cavalleria rusticana». Dirigent Niksa Bareza. Predprodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripcovich. Urnik blagajne: od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00, ob ponedeljkih zaprto. Ponovitev v soboto, 13. t. m., ob 17. uri (red S).

GLEDALIŠČE CRISTALLO

V PRIHODNJIH DNEH: od 20. do 28. t. m. Peter Turrini - Tango viennese v izvedbi gledališke skupine La Contrada. Režija Francesco Macedonio. Nastopajo Ariella Reggio in Cochi Ponzoni.

GLEDALIŠČE MIELA

V PRIHODNJIH DNEH: v soboto, 13. t. m., ob 21. uri predstava Antonia Albaseneja »Uomo«. Predprodaja vstopnic pri UTAT v Pasaži Protti.

TRŽIČ

OBČINSKO GLEDALIŠČE

NAPOVEDUJEMO: v torek, 2. in v sredo, 3. marca gostovanje gledališke skupine Backstage S.r.l. z delom Domenica Starnoneja - Sotto banco. Režija Daniele Luchetti. Nastopajo Angela Finocchiaro, Silvio Orlando, Vittorio Ciorcalo.

LATISANA

GLEDALIŠČE ODEON

NAPOVEDUJEMO: v torek, 16. t. m., ob 21.00 - Opera Omnia - Il ritorno di Butterfly» v izvedbi skupine Banda Osiris.

VIDEM

GLEDALIŠČE LUIGI BON (Colugna)

JUTRI: ob 21. uri H. von Kleist: Kohlhaas. V glavni vlogi nastopa Marco Baliani. Predstave bodo trajale do 14. t. m.

ČEDAD

GLEDALIŠČE RISTORI

V PRIHODNJIH DNEH: v ponedeljek, 22. t. m., ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Comunità teatrale italiana z delom I. Horowitza Care conoscenze e cattive memorie. Režija Giancarlo Sepe. Nastopata Aroldo Tieri in Giuliana Lojodice.

PORDENON

AUDITORIUM CONCORDIA

JUTRI: ob 20.45 recital Pasolinijevih poezij »Una disperata vitalità«. Nastopa Laura Betti.

Koroška

BELJAK

KLETNI TEATER

DANES: ob 20. uri Uli Bree: Don Quichote - Der Jahrhundertmann.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

JUTRI: ob 20. uri (Gallusova dvorana) koncert simfornikov RTV Slovenije-zeleni abonma. Dirigent Philippe Bender, Francija; solistka Stefania Mormone, klavir, Italija; Sergej Krilov, violina; Jurij Reja, tenor; Neven Belamarić, bas; sodeluje zbor.

Ob 21.30 uri (Klub CD). Wanton Reed -jazz. Vstopnina je 600 SIT.

V PRIHODNJIH DNEH: 18. in 19. t.m. koncert Orkestra slovenske filharmonije. Dirigent: Uroš lajovic. Solist: Thomas Christian. Oranžni abonma.

Informacije na tel. 061/222-815.

AKADEMIJA ZA GLASBO

DANES: ob 18.30 nastop MoPZ Grafika.

FESTIVAL LJUBLJANA - CERKEV SV.JAKOBA

JUTRI: ob 19. uri bo koncert ansambla Gradiva s porgramom Scarlattijevih skladb. Solista: Brigitte Belamy, sopran in Alain Zapffel, kontra tenor. Vstopnine ni.

KLUB K4

DANES: ob 20. uri Furclap. Nastop renomirane furlanske folk/rock skupine.

V PRIHODNJIH DNEH: 16. t. m. ob 21. uri koncert Tomoža Pengova, promocija novega CD Rimska cesta.

18. t. m. ob 22. uri Oldies Goldies noč z gosti Moonlight Cats. Informacije na tel. 061/113-282.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V PRIHODNJIH DNEH: 15.t.m. koncert - Thomas Cristian, violina, Magdalena Kumpf, violina in Emma Schmidt, klavir.

17.t.m. ob 19.30 koncert Komernega orkestra Stuttgart. Program: Bach, Mozart, Schubert. V organizaciji CD. Vstopnina je 500 in 300 SIT.

ATRIJ NARODNEGA MUZEJA

V PRIHODNJIH DNEH: 17.t.m. ob 20. uri koncert Tartini kvarteta. Program: Golob, Haydn. Informacije in vpis abonmaja: sedež koncertne agencije Gallus International, tel. 061/137-098, in Galerija Labirint. Tel 061/150-155.

KOPER

GLASBENA ŠOLA

DANES: ob 20. uri 4. koncert 30. sezone, Slovenski kvintet trobil: Anton Grčar, trobenta; Stanko Arnold, trobenta; Viljem Trampuš, rog; Stanko Vavh, pozavna; Darko Rošker, tuba.

GLEDALIŠČE

V PRIHODNJIH DNEH: 24. t. m. ob 21. uri koncert Massimo & Elements.

27. t. m. ob 19. uri koncert KUD Bratstvo Koper. Informacije na tel. 066/21-027.

LITIJA

GRAD BOGENSPERK

V PRIHODNJIH DNEH: 22.t.m. bo nastopila ljubljanska ambientalna skupina Kapela La Chateliere.

Furlanija-Julijska krajina

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

V NASLEDNJIH DNEH: v četrtek, 18. t. m., ob 20.30 abonmajski koncert Glasbene matice - Sodobni deželni skladatelji in pihalni trio. Nastopajo: Giorgio Marcossi (flavta), Lino Urdan (klarinet), Vojko Cesar (fagot).Program obsega Vidalijeve, Sofianopulove, Coralove, Merkujeve, Niederjeve, Bilucaglieve, Dominuttijeve in Zenettovicheve skladbe.

Prodaja vstopnic eno uno pred pričetkom koncerta v gledališču Miela.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNJIH DNEH: v ponedeljek, 15. t. m., ob 20.30 koncert Tržaškega koncertnega društva. Nastopil bo Shangai Quartet.

NAPOVEDUJEMO: 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem; 29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

SPORTNA PALAČA PRI ČARBOLI

V PRIHODNJIH DNEH: v ponedeljek, 15. t. m., ob 21. uri celovečerni koncert italijanske rock skupine Litfiba z naslovom »Terremoto tour«.

NAPOVEDUJEMO: aprila bo v športni palači nastopil kantavtor Marco Masini.

BBC CLUB - Ul. Donota

DANES: ob 21. uri nastop reške glasbene skupine »Public«.

GORICA

KULTURNI DOM

JUTRI: ob 20. uri abonmajski koncert Glasbene matice. Nastopil bo duo Beatrice Zonta in Vesna Zuppin. Na programu Clementi, Schumann, Kogoj, Martinu, Lutoslawski in Gelmetti.

GLEDALIŠČE VERDI

JUTRI: ob 20.30 koncert Združenja Lipizer. Nastopil bo Andrea Lucchesini (klavir).

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 20.30 uri (Klub CD) Večer z umenikom- Andrej Hieng. Vstopnine ni.

JUTRI: ob 19. uri (Kosovelova dvorana) potopisno predavanje alpinistične odprave SCT: Himalaja. Vstopnce 250 SIT.

Informacije na tel. 061/222-815.

KLUB K4

V PRIHODNJIH DNEH: 14. t. m. ob 22. uri Roza valentinovo. Nastop Elene, druge dame transvestitske scene in gostov.

15. t. m. ob 21. uri predstavitev Qi Gong metode Wang Ai Ping. Vodi Rudi Klarič.

Informacije na tel. 061/113-282.

FILOZOFSKA FAKULTETA

DANES: ob 12. uri (pred. št. 526) prireja Fenomenološko društvo predavanje prof. dr. Renata Cristina iz Univerze v Trstu: Vedenje kot govorica fenomenologije.

MARIBOR

DVORANA ROTOVŽ

V PRIHODNJIH DNEH: 18. t. m. ob 18. uri literarni večer s Francetom Frostneričem. V organizaciji Mariborske knjižnice.

CELJE

NARODNI DOM

JUTRI: ob 20. uri elitni plesklubа Plesni val.

DVORANA PLESNEGA FORUMA

V PRIHODNJIH DNEH: od 15. do 20.t.m. teden Plesnega foruma Celje ob kulturnem prazniku. predstavitev plesnih projektov zadnjih veh sezon.

Furlanija-Julijska krajina

TRST

SALA STURZO

Ul. Sturzo 2

JUTRI: ob 21. uri«Laada« (Burkina Faso 1991).

GLEDALIŠČE ROSSETTI

DANES: ob 17.30 »Con la virtù d'un femminil sembiante« - ob 200-letnici smrti Carla Goldonija. Nastopale bodo Sara Alzetta, Stefania Barca, Monica Bucciantini, Riccardo Canali, Nicoletta Corradi, Giulia Del Monte, Francesca Gamba, Alvia Reale in Gianni De Lellis. Vstop prost.

V PRIHODNJIH DNEH: od 12. februarja do 12. marca, se bodo v gledališču Rossetti vrsila srečanja z gledališkimi umetniki z naslovom »Il mestiere dell'attore«.

JUTRI: ob 18. uri srečanje z igralko Piero Degli Esposti, ki nastopa v igri Madre coraggio.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

Ul. Diaz 27

V PRIHODNJIH DNEH: v ponedeljek, 15. t. m., ob 18. uri srečanje z Deboro Baronesi, ki nastopa v teh dneh v dvorani Tripcovich. Ob klavirski spremljavi Fione De Luca bo izvajala mozartove skladbe.

Za najmlajše

Slovenija

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

DANES IN JUTRI: ob 17. uri (Lutkoteka) Jan Malik: Zogica Marogica. Vstopnice so že v prodaji.

V PRIHODNJIH DNEH: 13.t.m. ob 11. in 17. uri Kubatova-Loboda: Oh, te princese. Za izven.

14.t.m. ob 11. uri Čapek: Kužek in muca, za izven. Gostuje lutkovna skupina Us.

Informacije ob sredah, četrtkih in petkih od 11. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/314-962.

OPERA IN BALET

JUTRI: ob 11. in 13. uri Cipci: Sneguljčica.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

V PRIHODNJIH DNEH: 14. t.m. ob 18. uri M.Dekleva: Mi se ne damo, musical v izvedbi Prešernovega gledališča iz Kranja. Vstopnice za predstavo so v pordaji v PIC MGL vsak dan od 10. do 12. ure in uro pred predstavo. Telefon 061/210-852.

KD ŠPANSKI BORCI

V PRIHODNJIH DNEH: 13. t. m. ob 16. uri Sobotno popoldne za otroke: Predavanje o coprnijah. Predaval bo coprnik Miro Čanak. Informacije na tel. 061/448-920.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

V PRIHODNJIH DNEH: 14.t.m. ob 11. uri D.Ceh:Pepelka.

RUM KUKLU V RUŠAH

V PRIHODNJIH DNEH: 14.t.m. ob 10. in 11. uri J.Kolarič: O pajku, goski in slonu Balonu.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

V PRIHODNJIH DNEH: 13. t. m. ob 16. uri gostovanje KD Španski borci iz Ljubljane s predstavo Andersen-Lainšček: Snežna kraljica.

KOPER

GLEDALIŠČE

V PRIHODNJIH DNEH: 13. t. m. ob 10. uri Črviva zgodba. V izvedbi luktovne skupine Us. Informacije na tel. 066/21-027.

Koroška

CELOVEC

JUTRI: ob 10.30 in ob 15.00 Die chinesische Nachtigall (Kitajski slavček).

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Do 14. marca je v Mali galeriji CD na ogled razstava Roberta Allana Claytona Quiet Pride - fotografske razstava poti ljubezni in spominov po ameriškem zahodu.

Do 14. marca je v Galeriji CD na ogled razstava slik Andreja Jemca. Tel. 061/222-815.

NARODNA GALERIJA

Do 21. marca bo na ogled razstava dveh ciklov Goyevih grafik: Strahote vojne in Norosti. Informacije na tel. 061/219-740.

MODERNA GALERIJA

DANES: ob 18, uri bo otvoritev razstave oljnih slik, plastik in grafik Jožeta Gorjupa. Razstava bo na ogled do 7. marca.

Na ogled je razstava Alberta Burrija. Razstava je postavljena v sodelovanju z obalnimi galerijami, Piran.

Galerija je odprta vsak dan, razen v ponedeljek, od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Cena vstopnice za odrasle 100, za študente 50 SIT. Tel 061/214-106.

VODNIKOVA DOMAČIJA

Do 24. februarja je na ogled razstava akademskega slikarja Darka Slavca. Razstavišče je odprto vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 14. ter od 16. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 13. ure.

MALA GALERIJA

Do 21. februarja bo na ogled razstava skulptur in fotografij belegijskega umetnika Jana Fabreja.

Odprto vsak dan razen ponedeljka od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Tel. 061/214-106.

BEŽIGRAJSKA GALERIJA

DANES: ob 19. uri otvoritev razstave slik Toma Podgornika .

GALERIJA INSULA

Na ogled je razstava slik akademskega slikarja Jaenza Matelica.zstava slik akademskega slikarja Jaenza Matelica. pregledna razstava grafičnega oblikovalca Jožeta Domjana.

KAPELICA

Do 19. februarja je na ogled razstava Mirjana Rukavina. Razstavišče je odprto od 11. do 17. ure.

KUD FRANCE PREŠEREN

Na ogled je razstava slik Janeza Ferlana. Tel. 061/332-288.

GALERIJA STOPNIŠČE

Na ogled je razstava fotografij Damjana Kocjančiča. Galerija je odprta vsak delavnik od 8. do 4. zjutraj. Informacije na tel. 061/313-926.

GALERIJA LABIRINT

Na ogled je razstava grafik iz ciklusa Zapisi Iva Mršnika. Odprto od 10. do 13.00 ure in od 17. do 19. ure, v soboto od 10. do 13. ure, ob nedeljah in praznikih zaprto. Tel. 061/150-155.

GALERIJA ZDSLU

Na ogled je razstava ilustracij akademske slikarke Irene Majcen. Tel. 0061/320-730.

GALERIJA ILIRIJA

Do 4. marca bo na ogled razstava portretov Irine Rahovsyy-Kralj. Tel. 061/266-461.

GALERIJA COMMERCE

Do 26. t.m. bo na ogled razstava fotografij arhitekta Braneta Zalarja - fotografije s potovanj po ZDA in Ukrajini. Tel. 061/122-241.

FOYER MGL

Na ogled je kiparsko slikarska razstava Metoda Bohinca. Vstopnine ni.

SREDNJA POLICIJSKA ŠOLA V TACNU

Na ogled je razstava akademskega slikarja Tineta Gorjupa.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIŽANKE

Do 25. februarja je na ogled razstava Koristne in škodljive žuželke v Sloveniji.

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

Do 20. februarja 1993 je na ogled razstava »Ta trava je šacana...«, ki sta jo za Odsek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici v Trstu pripravili Kristina Kovačič in Martina Repinc. Tel. 061/218-886.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE

Do 28. februarja je na ogled razstava Vizualne interpretacije - predstavitev grafičnega oblikovanja in ilustracij v Južni Moravski.

Do aprila si lahko ogledate razstavo Življenje na listkih 1945- 1990.

Muzej je odprt od torka do nedelje od 10. do 18. ure. Vstopnine ni. Tel. 061/323-968.

PRIRODOSLOVNI MUZEJ SLOVENIJE

Do 15. februarja je na ogled razstava ob 50. obletnici smrti botanika Alfonza Paulina. Muzej je odprt od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure, ob ponedeljkih in praznikih zaprto. Tel. 061/ 218-862.

KRANJ

CLUB GALOISES BLONDES

DANES: ob 20. uri otvoritev razstave grafitov Strip core.

PIRAN

GALERIJA MEDUZA 2

Na ogled je razstava keramike - uporabnega posodja Tanje Smole Cvelbar iz Ljubljane. Informacije na tel. 066/73-753.

KOPER

GALERIJI LOŽA IN MEDUZA

V prostorih je odprta razstava akademskega kiparja Matjaža Počivavška.

NOVA GORICA

GRAD KROMBERK

Na ogled je pregledna razstava slikarja in ilustratotja Milka Bambiča. Razstava bo na ogled do konca marca.

PREDVERJE POKRAJINSKEGA ARHIVA

Na ogled je razstava Nova oblast - nova imena, preimenovanje krajev na območju občin Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin v letih 1945- 1955.

AVLA OBCINSKE SKUPSCINE

Na ogled je razstava Reševanje zavezniških letalcev med NOB. Odprta je vsak dan od 7. do 19. ure.

ŠOLKAN

VILA BARTOLOMEI

Do junija je na ogled etnološka razstava Škedenjska krušarica. Razstava je med tednom odprta od 8. do 14. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 13. do 17. ure.

KANAL

Na ogled je razstava 100 let rojstva muzealca, arhivista in pesnika Ludvika Zorzuta, originalne skladbe Vinka Vodopivca.

TOLMIN

TOLMINSKA KNJIŽNICA

Na ogled je razstava umetniške fotografije Tihožitja Mojmirja Maraža. Razstava je posvečena slovenskemu kulturnemu prazniku.

SEŽANA

KD SREČKO KOSOVEL

Na ogled je razstava slik Jožeta Tisnikarja.

POSTOJNA

GALERIJA POD KLANCEM

DANES: ob 18.30 bo otvoritev razstave akademskega slikarja Toma Vrana.

AJDOVŠČINA

PILONOVA GALERIJA - MARGINALIJA

Do 21. februarja je na ogled razstava del italijanskih umetnikov. Razstavljajo: Marco Baratella, Alessandro del Gaudio, Giulio de Mitri, Delia Fischetti, Carlo Marzuttini, Giammarco Roccagli, Wladimiro Tulli in Anna Valla.

ŠKOFJA LOKA

CAFE GALERIJA PUNGERT

Na ogled je razstava fotografij z naslovom Pikova dama, fotografa Petra Kozjeka.

GALERIJA FARA

Na ogled je likovna osebna izkaznica Marjane Segula-Miške iz Skofje Loke.

GALERIJA LOŠKEGA MUZEJA

JUTRI: ob 18. uri bo otvoritev razstave Sledi narave in izročila v sodobnem oblikovanju oblikovalca Oskarja Kogoja.

BEGUNJE

GALERIJA AVSENIK

Na ogled je razstava fotografij Tihomirja Pinterja.

BLED

GALERIJA GRADU GRIMŠČE

Na ogled je razstava kranjskih motivov Fedorja Zigona.

JESENICE

RAZSTAVNI SALON DOLIK

Do 24. februarja je na ogled razstava likovnih del Evgena Gustina. Razstavišče je odprto vsak dan, razen sobote popoldan, nedelje in praznikov, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

KOSOVA GRAŠČINA

Do 20. februarja je na ogled razstava Ilustracij Prešernovih pesmi in knjižnih oprem Prešernovih Poezij. Galerija je odprta vsak dan, razen sobote popoldne in nedelje, od 10. do 15. ure in od 16. do 18. ure.

RADOVLJICA

FOTOGALERIJA PASAŽA (RADOVLJIŠKA GRAŠČINA)

Na ogled je orvi del klubske razstave fotografij fotokino kluba Radovljica.

CERKNICA

GALERIJA KRPAN

JUTRI: ob 19. uri bo predstavitev grafične mape akademskega sliakarja Veljka Tomana. Avtorja bo predstavil likovni kritik dr. Ivan Sedej.

KAMNIK

GALERIJA BALANTIČ

Na ogled je prodajna razstava olj in akvarelov akademskega slikarja Petra Adamica. Odprto vsak dan od 9. do 12.ure in od 16. do 19. ure. Tel. 061/831-141.

IZLAKE

MEDIJSKE TOPLICE

Do 26. februarja je na ogled slikarska razstava Antona Wolfa iz Ljubljane. Slike so tudi na prodaj.

TRBOVLJE

DELAVSKI DOM

Na ogled je razstava slik slikarja Ervina Matešiča. Razstava bo odprta vsa dan do februarja od 16. do 19. ure.

ZAGORJE

AVLA DD

Na ogled je razstava 29. slikarske kolonije.

MURSKA SOBOTA

POKRAJINSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Do 27. februarja bo v študijskem oddelku na ogled razstava del prekmurskih doktorjev znanosti.

GALERIJA

JUTRI: ob 18. uri bo otvoritev razstave del, ki so nastala na mednarodni likovni koloniji Lendava. Razstava bo na ogled do 9. marca.

ROGAŠKA SLATINA

RAZSTAVNI SALON

Do 26.t.m je na ogled razstava beneških umetnikov v sodelovanju z beneško galerijo iz Spetra.

FJK

TRST

TK GALERIJA

Ul. Sv. Frančiska 20

Na ogled je slikarska razstava Gian Battista Rosija.

GALLERIA RETTORI TRIBBIO

Se danes in jutri je na ogled razstava slikarja Carmela Vranicha. Urnik: 10.30-12.30, 17.30-19.30,.

CARTESIUS

Ul. Marconi 16

Se danes je na ogled je razstava tušev in olj Fabia Zubinija z naslovom »Parigi, o cara«. Urnik: 11-12.30, 16.30-19.30.

GALERIJA MINERVA

Ul. S. Michele 5-8

Do 27. t. m. je na ogled retrospektivna razstava slikarja Vittoria Cossutte.

MUZEJ ŽIDOVSKE SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER

Ul. Del Monte 5

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije odprt za publiko. Urnik ogledov: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrtkih od 10. do 13. ure.

SALA DEGLI STUCCHI

Ul. Cassa di Risparmio 10

Na sedežu banke Cassa di Risparmio je na ogled retrospektivna razstava slikarja Giuseppeja Barisona z naslovom »Trieste e dintorni», ob 150. obletnici ustanovitve Zavoda.

MIRAMARSKI GRAD

Zgodovinski muzej

Na ogled je stalna razstava »Načrti za Miramar».

MUZEJ REVOLTELLA- AVDITORIJ

Odprta je razstava Andrzej Pagowski - poljski gledališki in kinematografski letaki. Razstavo prireja tržaška občina v sodelovanju z Odbornistvom za kulturo Muzeja Revoltella, Združenjem Alpe Adria Cinema in La Cappella Underground.

V organizaciji Tržaške letovišcarske ustanove se vsako soboto, ob 10.30 vršijo vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella, ene najlepših neoklasičnih tržaških poslopij ter najvažnejše galerije sodobne umetnosti.

GLEDALIŠČE MIELA

V razstavnih prostorih gledališča razstavlja mladi tržaški slikar Daniele Auber.

ART GALLERY

Ul. S. Servolo 6

Do 21. t. m. razstavljajo kipar Giorgio Benedetti, ter slikarji Silvano Clavora, Claudia Raza, Adriana Scarizza in Edi Žerjal. Razstavo si lahko ogledate ob delavnikih od 10.30 do 12.30 in od 18.00 do 19.30, ob praznikih 11-13.

STUDIO D'ARTE NADIA BASSANESE

Trg Giotti 8

Do 10. marca bo na ogled razstava Maurizia Cosua z naslovom »Madonna dell'Orto 3533 Venezia«. Razstavo si lahko ogledate ob delavnikih od 17. do 20. ure.

OPČINE

SKD TABOR OPČINE - PROSVETNI DOM

Se danes in jutri razstavlja svoja olja Tatjana Jenko. Urnik ogleda: od 16. do 19. ure.

KAVARNA S. MARCO

Na ogled je razstava slikarke Claudie Raza.

Koroška

CELOVEC

GALERIJA SLAMA

Na ogled je razstava risb Ernesta Grafa.

GALERIJA CARINTHIA

Danes ob 19. uri vernisaža: Manfred Bockelmann (nova dela).

HISA UMETNIKOV

Mala galerija

Na ogled je razstava slikarja Kurta Piberja.

BV GALERIJA

Feldkirchner Strasse 31

Na ogled je razstava Danila Lexa.

MOHORJEVA KNJIGARNA

Na ogled je razstava »Planine v sliki» in »Otroški portret» Slovenskega planinskega društva oz. Mohorjeve založbe.

MESTNA HIŠA

Velika galerija

Na ogled je razstava »L'art est inutile« - avantgardna umetnost 1960-1980.

GALERIJA ARS TEMPORIS

Herrengasse 14

Na ogled je razstava Jana Saudeka (slike) in Jirija Suhajaka (stekleni objekti).

SIMENS

Forum: Do 28. t.m, je na ogled Španski konstruktivizem.

VRBA OB VRBSKEM JEZERU

CASINEUM

Do 17. t.m. je na ogled razstava del Karla Holzerja

TINJE

DOM PROSVETE

Na ogled je razstava akademskega slikarja Kristijana Sadnikarja iz Ljubljane.

ROŽEK-SEMISLAVČE

Galerija Rožek-Šikoronja: v soboto, 13.t.m., ob 19. uri - Otvoritev razstave Gustava Januša (slike).

SLOVENCI V AVSTRALIJI

MILAN PAHOR

Ethnic Australia

Eno izmed središč množičnega priseljevanja Tržačanov in Slovencev iz osrednjega slovenskega narodnega prostora je bil Melbourne.

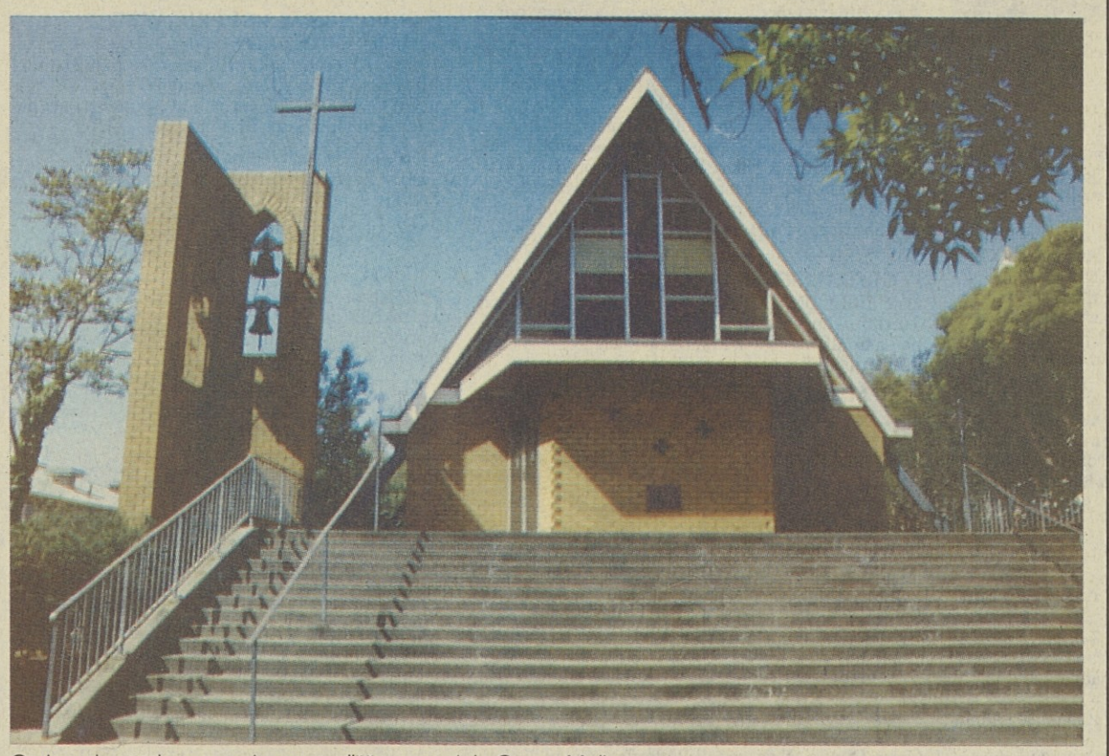

Cerkev slovenskega verskega središča v predelu Qew v Melbournu,

Z zraka sva z Aleksom zagledala Melbourne z okolico okrog desete ure zvečer, ko je Boeing 767 pristajal na letališču Tullamarine. Tam sta naju pričakala predsednik in podpredsednik društva Jadran, Valentin Brecel in Dino Rupnik. Lučke mesta so se svetlikale v daljavi, ko smo se v japonskem subaruju vozili proti naselju Macedon, v katerem prebiva Brecel in kjer je bilo najino prvo domovanje v Avstraliji. V naslednjih tednih sva lahko po koščkih spoznavala velemesto in okolico, tako kot sva se postopno seznanjala s slovenskimi izseljenci, njihovimi društvi, organizacijami in življenjem.

Večmilijonski Melbourne je dobesedno pogreznjen v zelenje. Zato ima zvezna država Victoria vsekakor ustrezen naziv : The Garden State. V spremstvu gostoljubnih in prijaznih ljudi sva si lahko nekoliko ogledala samo mesto in nekatere njegove znamenitosti. Najprej je bil na vrsti avtomobilski ogled mesta, nato večkratni sprehodi po mestnem središču, ogled univerze (-University of Melbourne), sodišča, centra Victorian Art, botaničnega vrta Royal Botanic Garden, mestnega središča ob redi Yarra, katedrale St. Patrick, Cook's Cottage, mestne četrti Kew s slovenskim verskim središčem, mestnih četrti Carlton in Moonee Pond, umetniškega predela St. Kilda, pa še kaj bi lahko zapisal. Vendar so to le drobci, ki so nam jih ponudili naši ljudje, že dolga leta izseljenci v daljnji Avstraliji. Tako so nama šli na roko, da sva lahko izvedela precej zanimivih podatkov, hkrati pa sva si lahko ogledala velemesto in njegovo okolico.

Prav človek z veliko začetnico je tisto, kar je naredilo na naju največji vtis med najinim popotovanjem in raziskovanjem. Naletela sva na dobre ljudi, ki so nama bili takoj pripravljeni pomagati, ko sva jim razložila najin poglavitni cilj: da bi rada spoznala vsakdan izseljenskega življenja, predvsem prek pogovorov z izseljenci. Pri tem nisva imela nobenih težav. Takoj smo se razumeli. Tako sva tako rekoč čisto spontano obiskala številne slovenske družine, naj navedem le nekatere: Lorenzi Pisani, Bole, Rupnik, Kampuš, Opelt, Starc, Gergič, Cesar Fiumani, Gomizel, Vitez, Skof, Gec, Kralj, Križmančič, Leber, Vidau. Nekateri pa so nama ponudili tudi streho nad glavo: Brecel, Stoudt, Kodrič, Sgubin, Može in patri frančiškani (pater Tone in pater Bazilij) v Baraga House. Človeško toplino, gostoljubnosat in prijaznost je bilo čutiti na vsakem koraku najine poti po Avstraliji.

Sedež slovenskega društva Planica v predelu Spring Vale v Melbournu
Obe fotografiji: Milan Pahor

Najbolj so naju zanimale osebe, ki so se v Avstralijo izselile iz Trsta in okolice. Eno izmed središč množičnega priseljevanja Tržačanov, pa tudi Slovencev iz osrednjega slovenskega narodnega prostora, je bil prav Melbourne.

Vse to se kaže tudi v organiziranosti slovenskih izseljencev. Na območju mesta Melbourne delujejo tri društva: Slovensko društvo Melbourne (pravijo mu tudi Eltham ali »na Griču«), Slovenski primorski socialni klub Jadran in Slovensko društvo Planica. Poleg tega že dolga desetletja deluje Slovensko versko in kulturno središče Sv. Cirila in Metoda, za katerega skrbijo patri frančiškani, v njem pa od leta 1975 naprej potekajo tedenske radijske oddaje 3 EA (Ethnic Australia) v sklopu državnega sistema SBS (Special Broadcasting System).

V omenjenih društvih in institucijah naletimo tudi na Slovence iz Trsta in okolice, vendar se ti večinoma srečujejo v prostorih tržaškega kluba Alabarda S. Giusto in deloma še v Istra club. Vse to ponovno dokazuje, kakšen posebnež med ostalim slovenskim izseljenstvom je tržaški priseljenec. Prav njegovo specifičnost sva lahko nenehno odkrivala ter ga primerjala z drugimi izseljenci, saj so nama bila odprta vrata v vse klube in ustanove. Razveseljivo je, da se posamezna društva med sabo poznajo, sodelujejo in tekmujejo, predvsem v balinanju.

Večina društev si je znala zgraditi lepe društvene domove. Človeka prijetno strese, ko vidi pridnost in iznajdljivost naših ljudi, ki se zrcali tudi v teh društvenih domovih. Gre za prav velike objekte z večnamensko funkcijo: z društvenimi dvoranami z več sto sedeži (največja je dvorana društva Planica, kjer je prostora za 700 ljudi), restavracijami, pubi, klubskimi prostori, ponekod imajo tudi knjižnice, pokrita balinišča z več stezami (ponavadi jih je 5), prostore za prireditve na prostem, pri nekaterih naletimo še na športna igrišča na odprtem (za nogomet, košarko ali balinanje). Najstarejše slovensko društvo so ustanovili leta 1954 (Slovensko društvo Melbourne), leta 1971 je bilo ustanovljeno društvo Jadran, leto kasneje pa še Planica. Vsa tri društva imajo take društvene sedeže, kot sem jih opisal zgoraj.

Zasledimo tudi slovensko tiskano besedo, saj pri društvu Jadran občasno izhaja Jadranski zvon, pri Slovenskem društvu Melbourne pa Vestnik. Že prav bogato tradicijo izhajanja pa ima list Misli (Thoughts), ki ga že 41 let neprekinjeno izdajajo slovenski frančiškani v Avstraliji. Gre za pravi informativni mesečnik z informacijami o verskem in kulturnem življenju Slovencev v Avstraliji.

Prihodnjič: Slovenci v Sydneyju

JUTRI

12. februarja

Danes, ko se človek sprehaja po vesolju in gleda v strukturo snovi, si je težko predstavljati, kakšne razprtije so povzročala odkritja in nove znanstvene teorije. Kot da se človek ni ničesar naučil iz klavrnih zgodovinskih izkušenj, so se še dolgo v naše stoletje nadaljevale zlorabe znanstvenih dognanj za verske namene in vpletanje Cerkve v svet empirije.

Stoletja dolgo je trajalo, da so ljudje pričeli bolj razumno obravnavati svet in sebe. Bojevniki za pravo vero so še posebej »grešili«, kadar so bolščali v črko, zgrešili pa duha. Zagovorniki in nasprotniki raznih teorij so se v tej goščavi sijajno znašli in izživljali.

Še današnja srednja generacija se je v mladih letih srečevala z ihtavimi reakcijami ob trditvi, da se je človek razvil iz opice. Ne glede na dejstvo, da še danes glede razvoja vrst znanost ni prišla dosti dlje od teorije, je žalostno, da ob vseh prepirih nismo odkrili bistvenega: kaj sploh je človek, kaj ga določa.

Najhujši vihar in spore med predstavniki Cerkve in znanosti je povzročil angleški naravoslovec **Charles Darwin** s teorijo o razvoju vrst. Rodil **12. februarja 1809** v Shrewsburyju. Studiral je v Edinburgu in Cambridgeu. Osnove za svoje znanstveno delo je pridobil, ko je na petletnem križarjenju spremljal odpravo v Južno Ameriko in na Tihi ocean na ladji Beagle .

RECEPT

Ribja jed

SESTAVINE: 1 kg morskih rib, 100 g masla, 60 g moke, 100 g kisle smetane, 50 g belega vina, 150 g naribanega parmezana, sol, poper, 100 g šampinjonov, kapre, maslo za model
ČAS PRIPRAVE: 30 minut + pečenje

Očiščene ribe skuhamo, odcedimo, odstranimo kožo in kosti ter razrežemo na majhne kose. Iz masla in moke pripravimo svetlo prežganje, dodamo kislo smetano, belo vino, nariban parmezan in nekaj tekočine, v kateri so se kuhale ribe. Iz tega skuhamo gosto belo omako, solimo in popramo, dodamo dušene šampinjone in kapre. V pomaščen model položimo koščke rib, prelijemo z omako, na debelo potresemo s parmezanom, drobtinami in kosmiči masla ter postavimo v pečico. Pečemo približno pol ure, da zlato porjavi. Takšno jed lahko pripravimo iz vseh vrst rib s čvrstim mesom - zelo dobra je iz polenovke.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Zimska zelenjavna juha

SESTAVINE: 1 1/2 l vode, 1 lovorov list, beli poper v zrnju, 3 klinčki, 1 repa, 1 pesa, 100 g zelja ali ohrovta, 1/2 majhne cvetače, 3 žlice olivnega olja, 1 korenček, triplat, sladki janež, rožmarin, sol

Uporabimo lahko vodo, v kateri smo kuhali zelenjavo; segrejemo jo, ji dodamo začimbe in na rezance naribano repo in peso. Zelje narežemo na krpice, ga stresemo v juho in kuhamo 15 minut. Ostrgan korenček narežemo na tenke diagonalne rezine in ga dušimo na olju, da spusti barvo. Nato ga zlijemo v juho, jo začinimo in solimo. Cvetačo razdelimo na posamezne cvetove in stresemo v juho. Kuhamo še 5 minut.
Jeseni lahko repo in peso nadomestimo z rdečo papriko ali buckami, zelja pa ne uporabimo.

(Neva Miklavčič Predan)

MODA DANES

Moška moda

ZVONKA MAKUC

Če za živalski svet pogosto-krat velja, da so samci neprimerno lepši in opaznejši od samic, tega skorajda ne moremo trditi za ljudi. Raznolikost in domišljija v oblačenju sta predvsem privilegij nežnega spola, medtem ko moški ostajajo podrejeni nekemu stilu, ki se je v osnovi začrtal okoli leta 1800 in dokončno zasidral sto let kasneje. Od takrat se moška moda spreminja le v niansah: take ali drugačne oblike reverjev in ovratnikov srajc, širine in dolžine hlačnic, bolj ali manj oprijetih suknjičev, drobnih detajlov in dodatkov.

Razkošnost baroka, rokokoja in drugih preteklih obdobij, ko moški del človeštva v pestrosti oblačenja nikakor ni zaostajal za ženskim, je torej nekaj, kar lahko gledamo le še na starih slikah, v filmih ali na gledaliških deskah. Današnji moški je soliden, strog, praktičen, čim manj obarvan in zato največkrat tudi nezanimiv. Vsaj če pomislimo na povprečnega predstavnika moškega spola iz katerekoli »civilizirane« države, ki mu je ideal neupadljiva obleka v kombinaciji s čim bolj nevtralno srajco in kravato. Vendar pa se ta privzgojena nagnjenost k sivini, nevtralnosti in enakosti počasi umika želji po pobarvanosti, zabavnejših kombinacijah, nonšalantnosti, ki pa je ne smemo zamenjavati z zanemarjenostjo in ignoranco. Gladka, temna obleka in obvezna kravata nista več merilo za dobro sklepanje pogodb. Te se da skleniti tudi z mladeničem v nekoliko spranih, a čistih kavbojkah in malce bolj pobarvanem suknjiču. In če je to ljudem končno jasno, potem lahko začne tudi moška moda rahlo konkurirati ženski.

Zato propagirajmo sodoben stil oblačenja, ki vsebuje naravne materiale, pastelne barve, izrazitejše vzorce, bolj pestre kombinacije, vesele pisane kravate, očarljive metuljčke, mehke jope in puloverje v kontrastu s suknjičem in hlačami, zabavne telovnike, manj vpadljive nogavice, ležerne jopiče, klobuke, ki tu in tam tako popestrijo vsak dan. Marsikaj je dovoljeno in zaželeno, in to ne samo na počitnicah ob morju ali nekje na deželi, pač pa tudi v mestu in na najbolj odgovornem delovnem mestu. Sproščena moda pomaga k sproščenejšem obnašanju, odprtosti, kar se prenekateri moški ne zaveda niti sredi najhujše vročine. Seveda to ne pomeni, da mora hoditi direktor banke v službo v pisanih bermudah. Ohlapne dolge hlače iz naravnega platna poleg širše krojene srajce pa njegove avtoritete vendarle ne bodo porušile.

Saj se razumemo! Oblačenje, tako žensko kot moško, mora biti skladno z nekimi estetskimi pravili in neutesnjeno. Uklenčenost v prestroge norme in kroje nam le greni življenje. Vsaj temu se lahko izognemo v modi!

MODA VČERAJ

Nazaj v prihodnost

NADA VODUSEK

Včasih naključja poskrbijo za prav zabavna presenečenja.

Eno takih me je doletelo prejšnji teden na sejmu mode v Milanu. Odkrila sem, da nisem edina, ki je v zadnjem času premišljevala o dveh nekdanjih zvezdah z modne scene, Coco Chanel in Elsi Schiaparelli. Obe sta se namreč povsem eksplicitno pojavili v kolažih, ki napovedujejo modne smernice za prihodnjo jesen in zimo. Prvo so povezali z ikonografijo smeri, imenovane »mestni šik« in jo »trendovsko« opredelili z znano Man Rayevo fotografijo, prav tisto, ki smo jo objavili prejšnji teden. Druga pa je s svojimi zamislimi, jasno, pristala v »ekscentričnem in nekonvencionalnem« trendu.

Sicer pa vse skupaj nikakor ni nekaj novega ali nenavadnega: moda že od nekdaj reciklira dobre stare vzore/vzorce in v skladu s trenutnim zeitgeistom brska po svoji zgodovini. Pri čemer madame Coco sploh ni bila nikoli »out«. Čeprav interpretacije njenega stila, ki jih v svoji kolekciji ponuja prvi couturier hiše Chanel Karl Lagerfeld, zadnje čase niso deležne posebne hvale, vsaj med modnimi kritiki ne, ima znamka z njenim imenom vseeno trden imidž. Trden imidž pa ima svojo ceno. Denimo, kakšnih 70 tisoč tolarjev za visoke rdeče motoristične škornje z odtisnjenim zaščitnim znakom. In ob tem ne kaže moralizirati: prestiž in ekscentričnost sta nujna (čeprav ne edina) pogoja visoke mode.

Ko sta bili Elsa in Coco še mladi, sta se zdela zabava in biznis v modi nekako uravnotežena. Danes se je dano zabavati le redkim, modni biznis pa doživlja krizo, kakršne najbrž ni še nikoli.

Man Ray: Elsa Schiaparelli

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

10.30 Zgodbe iz skoljke
11.20 Živeti v temi, ameriški film, ponovitev
13.00 Poročila
Filmsko popoldne
14.00 Buntz z Beverly Hillsa, 7/13 del ameriške nanizanke, ponovitev, VPS 1400
14.25 Želite, milord?, 18. epizoda angleške nanizanke, ponovitev, VPS 1425
15.15 **Beach Boys - poletne sanje, ameriški film, VPS 1515**
17.00 TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15 Otroški program: Živ žav
18.05 Regionalni studio Maribor
18.50 16 črk, tv-igrica
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2, vreme
19.55 Šport
20.00 Žarišče
20.40 **F.Huby: Ljubezenska preizkušnja, 2/7 del nemške nadaljevanke, VPS 2040**
21.30 Tednik, VPS 2130
22.15 TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215
22.38 Šport
22.43 Poslovna borza
22.55 Video strani

SLOVENIJA 2

10.20 Latvija, ponovitev
10.35 Slovenija - umetnostni vodnik: Od Kanalske doline do Trsta, ponovitev
10.45 Košarka (M) - Evropska liga: Cibona - Limoges, posnetek
11.55 Borovetz: SP v biatlonu, 20 km (M) posamezno, prenos
14.35 SP v alpskem smučanju, superveleslalom, posnetek
15.25 Akcent, ponovitev
16.25 Svet poroča, ponovitev
17.00 SP v alpskem smučanju, posnetek iz Morioke
18.00 Videošpon
18.45 Že veste, svetovalno namenski program
19.17 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov
19.30 TV dnevnik 2, vreme, šport
Umetniški večer
20.00 **Portret: Igor Ozim**
21.05 **Koncert simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije, solist Igor Ozim: Karol Szymanowski - Koncert za violino**
21.30 Letni koncert Big Banda RTV Slovenija, 1. del
22.20 **Sova**
Dragi John, 42. epizoda ameriške nanizanke
Želite, milord?, 19. del angleške nanizanke
23.35 Video strani

KANAL A

10.30 Astrološka napoved
10.40 RIS, risanke in spoti
11.00 Drugačen svet, ponovitev 93. dela
12.15 Ninja želve, 6. del
19.00 Ninja želve, 49. del ameriške risanke
19.40 MCM
20.00 Risanka
20.15 Dnevnoinformativni program in vreme
20.30 **Dance session, 17. oddaja o plesu**
21.00 **Domoljub, ameriški akcijski film**
22.30 Drugačen svet, 94. del ameriške nadaljevanke
23.20 Dnevnoinformativni program in vreme, ponovitev
23.35 Poročila v angleščini: Deutsche Welle
00.10 Astrološka napoved
00.20 MCM
01.00 Video strani

KOPER

18.00 Primorski forum
Primorska kronika

RAI 1

6.50 Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik
10.15 Film: Abbasso la miseria (kom., It. '45), vmes (11.00) dnevnik
11.55 Vremenska napoved
12.00 Variete: Servizio a domicilio, vmes (12.30) dnevnik 1
13.30 Dnevnik in Tri minute
14.00 Fatti, misfatti e ...
14.30 Aktualno: Primissima
15.15 Variete: Buona fortuna
15.30 Otroška oddaja
16.00 Mladinski variete: Big
17.55 V Parlamentu in vesti
18.10 Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45 Variete: Ci siamo?
19.50 Vreme in dnevnik
20.40 Variete: Partita doppia (vodi Pippo Baudo)
22.45 Variete: Caffè italiano, vmes (23.00) dnevnik
24.00 Dnevnik in vreme
0.30 Danes v Parlamentu
0.40 Rubrika opolnoči
1.10 Film: The Cracker Factory (dram., '79)

RAI 2

7.00 Otroški variete
8.45 Vesti - Euronews
9.05 Rubrika o vrtnarstvu
9.30 Film: L'isola dei delfini blu (pust., ZDA '64)
11.00 Nan.: Lassie
11.30 Kratke vesti
11.45 Segreti per voi...
11.55 Variete: I fatti vostri
13.00 Dnevnik, gospodarstvo, Nonsolonero
14.10 Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25 Kronika v živo
17.15 Vesti in iz Parlamenta
17.25 Aktualno: Il coraggio di vivere, nato šport
18.20 Nan.: Hunter, vreme
19.15 Nad.: Beautiful
19.45 Dnevnik in šport
20.20 Variete: Ventieventi
20.40 TV film: La scalata (dram., It. '92)
22.20 Aktualno: Rock caffè
23.15 TG 2 - Pegaz
23.45 Šport: EP v košarki

RAI 3

6.45 Dok.: L'altrarete, vmes (6.50, 12.00) dnevnik
12.15 Chi è di scena
13.45 Znanstveni dnevnik
14.00 Deželne vesti
14.20 Popoldanski dnevnik
15.15 Dok. : Beli vulkan
15.45 Samo za šport
17.20 Športna rubrika Derby
17.30 Neonews, nato pregled tujega tiska
18.00 Tenis: turnir Milano
18.55 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Telegiornale Zero
20.05 Blob in Una cartolina
20.30 Aktualno: Il rosso e il nero (vodi M. Santoro)
23.15 Dnevnik in Omnibus
0.30 Dnevnik in vreme
1.00 Variete: Fuori orario

RETE 4

6.30 Nan.: Družina Bradford, Družina Addams, Jeffersonovi, vmes od 7.30 dalje vsakih 30 min. vesti
8.35 Nad.: General Hospital, 9.00 Marilena, 10.00 Ines, 11.00 Amanda, 12.00 Celeste, vmes (10.30) vesti
12.50 Variete: A casa nostra
13.30 TG 4 vesti
14.00 Variete: Buon pomeriggio
14.10 Nad.: Sentieri, 15.10 Grecia, 16.05 Anche i ricchi piangono, 17.00 Febbre d'amore
17.30 TG 4 vesti
17.40 Aktualno: C' eravamo tanto amati
18.05 Nad.: La signora in rosa, vmes (18.55) vesti
19.35 Kviz: La cena è servita
20.30 Film: Greystoke: la leggenda di Tarzan
22.55 Film: Momenti di Gloria, vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30 Na prvi strani
8.35 Variete: Maurizio Costanzo Show
10.30 Nan.: La casa nella prateria
11.30 Variete: ore 12
13.00 Dnevnik TG 5
13.25 Sgarbi quotidiani
13.35 Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parliamone,15.30 Scene da un matrimonio
16.00 Otroški variete: Risanke in kviz
18.00 Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00 Dnevnik TG 5
20.25 Striscia la notizia
20.40 Kviz: Tutti per uno (vodi M. Bongiorno)
22.45 Nan.: Casa dolce casa
23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.30 Otroški variete
9.15 Nanizanke
12.45 Odprti studio
13.00 Otroški variete
13.45 Nan.: Agli ordini papà
14.15 Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05 Nan.: Baywatch
17.05 Varieteja: Twin Clips, 17.35 Mitico
18.10 Nan.: MacGyver
19.00 Vremenska napoved
19.10 Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke, vmes (19.30) Studio sport
20.30 Nan.: Beverly Hills 90210
22.30 Film: Scappatella per due (kom., ZDA '85, i.Rob Morrow)
0.20 Odprti studio, pregled tiska in šport

TMC

7.00 Euronews
9.00 Nad.: Doppio imbroglio, 9.45 Potere
10.15 Rubrika: Ženska TV
12.00 SP v smučanju: ženski superveleslalom
13.00 TMC News - Sport
14.00 Film: Lettere smarrite (ZDA '73, i. Barbara Stanwyck, J. Forsythe)
15.30 Risanke: Snack
16.15 Nan.: Batman
16.45 Dok.: Prijateljska narava - Živali-ribiči
17.15 Rubriki: Ženska TV, 19.10 Garderoba
19.25 Vremenska napoved
19.30 TMC News
20.00 Nan.: Maguy
20.30 Film: Asilo di polizia (kom., It.-ZDA '86, i. David Landsberg)
22.15 Snežni planet
23.10 TMC News in vreme
23.30 Film: Truck drivers (pust., ZDA '77, i. Peter Fonda, J. Reed)
1.25 SP v smučanju: moški veleslalom, 1. tek, (4.55) 2. tek, vmes (2.45) CNN News

ITALIA 7

7.30 Risanke
12.00 Nad.: Cara a cara
13.55 News Line - Vesti
14.00 Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.50 Deželni programi
17.30 Sette in allegria
19.15 News Line
19.30 Nan.: Buck Rogers
20.25 Il sasso nella scarpa
20.30 Film: Tre ore per uccidere (vestern, ZDA '54, i. Dana Andrews, Dionne Foster)
22.15 Vesti: News Line
22.30 Colpo grosso story
23.45 Film: Qualcuno ha tradito (dram., It. '68, i. Elsa Martinelli, Robert Webber)
1.45 News Line - Vesti

TELEFRIULI

16.30 Nan.: Barney Miller
16.55 Kratke vesti
17.00 Starlandia
18.00 Nan.: Villa Arzilla
18.30 Nad.: Destini
19.00 Večerne vesti
19.30 Rubrika: Parliamone
20.25 Film: I soldi o tua moglie (kom., ZDA '72, i. E. Ashley, T. Bessell))
22.30 Nočne vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00 Mannix, ameriška nanizanka
13.50 Mali steklar, ponovitev filma
15.15 Ponedeljkov športni pregled, ponovitev
16.00 Novice
16.05 Carobna svetilka, otroški program
Tečaj italijanščine
Pustite jih živeti, dokumentarna serija
Oscar Junior: Želvina skrivnost
17.00 Vohuna, am. nan.
18.00 Studio 2 magazin
18.50 Primorska kronika
19.00 TV dnevnik
19.25 Mannix, am. tv nan.
20.15 Nočni sodnik
20.40 **Stekleno srce, nemški film** - Sugestivna nordijska saga, prežeta s simboli in magijo. Igralci so igrali pod hipnozo...
22.10 TV Dnevnik
22.20 Severovzhod, tv mag.
23.20 Out, 6., zadnji del nadaljevanke

ORF Avstrija 1

09.00 Cas v sliki
10.30 Težave s prfoksi, ponovitev filma
13.35 Sinha Moca, 93. del
14.00 Trojica s štirimi pestmi
15.05 Heatchliff in Rifraff
15.50 Kislo zelje, 4/13 del risane serije
16.15 Naravovarstveni detektivi
16.30 Igra
18.00 Cas v sliki
18.30 Velika svoboda
19.30 Cas v sliki, vreme
20.00 Sport
20.20 Avstralski divji konji
22.05 **Lov na denar, am. komedija; igrajo: James Caan, Peter Boyle in drugi**
23.45 **Potnik, nemški film; igrajo: Tony Curtis in drugi**
01.25 Poročila; Tisoč mojstrovin

ORF Avstrija 2

04.45 Morioka, veleslalom, Ž, 2. vožnja
06.00 Morioka, SP v alpskem smučanju
14.00 Igre življenja: Lovci in plen, 4. del
14.50 Neroda, ameriška komedija
16.30 Tečaj madžarskega jezika
17.30 SP v al. smučanju, studio
18.30 Tista stvar je, kviz
19.00 Regionalni programi
19.30 Cas v sliki, vreme
21.05 Kotiček za živali
22.00 Cas v sliki
22.30 Naš šef je ženska, 5. del; Super velesl., M, iz Morioke

Hrvaška 1

08.00 Dobro jutro, Hrvaška
Poročila
Zgodbe in Monticella, 59. del
10.00 Poročila
10.05 TV šola
11.30 Mali svet
12.00 Poročila
Svet se vrti naprej, 59. del nanizanke
13.30 Monofon
14.00 Poročila
14.05 Slika na sliko
14.50 Palača vetrov, ponovitev 3. dela
15.40 The Big Blue
16.00 Poročila
16.05 Učimo se o Hrvaški
16.35 Malavizija
17.30 Hrvaška država in ljudje
18.00 Poročila
18.35 Santa Barbara, 322. del nadaljevanke
19.30 Dnevnik 1
20.15 **Misijonarji, 3/6 del angleške dok. serije**
21.00 V velikem planu
22.35 Dnevnik 2
23.00 Slika na sliko
00.45 Poročila v angleščini
23.50 Poročila
00.00 Sanje brez meja

Hrvaška 2

16.45 TV koledar
16.55 Veleslalom, Ž, posnetek iz Morioke
17.55 Vaterpolo, finale pokala evropskih zmagovalcev
19.30 Dnevnik 1
20.05 Dragi John, 14/22 del ameriške humoristične nanizanke
21.05 Palača vetrov, 4/6 del nadaljevanke
22.00 V senci vešal, 4/8 del am. nadaljevanke
22.50 Poezija: V. Popović: Čudežna ladja
23.15 Horoskop

MTV Madžarska

05.40 Dobro jutro
08.35 Čez dan
09.00 Peklenski raj, brazilska pustolovska serija
10.00 Kje je denar, ponovitev fr. filma
11.25 Igra
12.00 Poročila
16.00 Popoldanski saldo
16.10 Ameriške kronike
16.45 Igra
17.00 Kupil bom to žensko, 151. del
18.10 Svet denarja
18.40 Večerna pravljica
19.05 Kolo sreče, kviz
19.35 Katoliska kronika
20.00 Dnevnik
20.40 Govorica srca, 2. del serije
22.05 Car športa
23.45 Dnevnik; dnevnik BBC

SATELIT

SUPER
5.30 Victory, poslovne novice; 6.00 Super Shop; 6.30 Denar in politika; 7.00 Financial; 8.00 Novice; 9.00 Channel E; 9.30 Super Shop; 11.00 Video Fashion; 11.30 Poslovne novice; 13.00 Financial; 13.30 Inside Edition; 14.00 Unesco File; 14.30 Video Moda, All Mixed Up; 17.00 Om The Air; 18.30 Bonanza; 19.30 Media television; 20.00 The Rogues; 21.00 Inside Edition; 21.30 Film Europe; 22.00 Novice; 22.30 Evropa poslovno; 22.45 US Market WRAP; 23.00 Last Plane Out (dram., ZDA 1983); 0.45 Film Europe; 1.15 The Mix; 2.00 China News Europe; 5.00 The Mix.

SKY ONE
7.00 DJ Kat show; 9.40 Lamb Chop's Play-Along; 10.10 Risanke; 10.30 The pyramid game; 11.00 Strike It Rich; 11.30 Drzni in lepi; 12.00 Mladi in nemirni; 13.00 Sokolov greben; 14.00 E Street; 14.30 Drugačen svet; 15.20 Santa Barbara; 15.45 Maude; 16.15 The New Leave It To The Beaver; 18.00 Star Trek; The next generation; 19.00 Rescue; 19.30 E Street; 20.00 Alf; 20.30 Družinske vezi; 21.00 Full House; 21.30 Melrose Place; 22.30 Chances; 23.30 Studs; 24.00 Star Trek; The Next Generation.

EUROSPORT
7.30 SP v smučanju; 9.00 Aerobika; 9.30 SP v smučanju; 11.00 Aerobika; 11.30 SP v prostem slogu; 12.30 SP v smučanju; 13.30 Košarka; 15.00 Finale v bandyju; 17.00 Dirke s psi; 18.00 SP v smučanju; 19.00 Boks; 20.00 Trans World Sport; 21.00 Eurofun; 21.30 Športne novice; 22.00 EP v košarki (Ž); 23.30 SP v smučanju; 0.30 Športne novice.

SCREENSPORT
8.00 Faszination; ; 9.00 Go; 10.00 Kegljanje; 11.00 Kickboks; 12.00 Dirke na ledu; 12.30 Košarka NBA; 14.30 Monster Truck Challenge; 15.00 Snooker; 17.00 Dirke na ledu za VN Francije; 17.30 Kegljanje; 18.30 Longitude; 19.00 Global Adventure Sports; 19.30 Lahka atletika; 21.30 Nogomet; 22.00 Nogomet; 23.00 Nogomet; 23.30 Tenis; 0.30 Golf; 1.30 Mednarodni šport.

MTV
7.00 Awake On The Wild Side; 10.00 Video; 16.00 Greatest Hits; 17.00 Coca Cola Report; 17.15 MTV v kinu; 17.30 Poročila; 17.45 Trije od enega; 18.00 Simon's Dance Party; 18.30 MTV Prime; 20.00 Dial MTV; 20.30 Most Wanted; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Coca Cola Report; 23.15 MTV v kinu; 23.30 Poročila; 23.45 Trije od enega; 24.00 Oure Cult Special; 3.00 Yo! Lestvica.

SKY MOVIES
7.00 Pregled programa; 9.40 Entertainment Tonight; 11.00 King Ralph; 12.55 Rosebud; 15.00 Blue; 17.00 Back Home; 19.00 King Ralph; 20.40 Entertainment Tonight; 21.00 The Package; 23.00 hellgate; 0.30 Blind Fury; 2.00 Listen To Me; 3.45 Strom; 5.25 Ambulance.

MOVIE CHANNEL
7.00 A Night To Remember, 8.35 Mr. Smith Goes To Washington; 10.45 Crime And Punishment; 12.20 Rock Around The Clock; 13.40 Tarantula; 15.05 Treasure Island; 16.30 Alkazam The Great; 18.00 A Night To Remember, 19.45 Waterloo; 22.00 reversal of Fortune; 24.00 In The Custody Of Strangers; 1.40 Heaven Tonight; 3.20 Desire And Hell At The Sunset Hotel; 5.05 C.H.O.M.P.S..

PRO 7
5.35 Serije: Jane in Kathleen, 6.20 Vicky, 6.40 Risanke, 8.35 Neizprosna, a prisrčna; 9.30 Colt za vse primere; 10.20 Perry Mason: Smrtonosna poroka; 12.05 Ulice San Francisca; 13.00 Show Billa Cosbyja; 13.30 Vegas; 14.20 Operacija Tajfun (krim., Šp.-Fr. 1966); 15.50 Neizprosna, a prisrčna; 16.45 Risanke; 18.30 Show Billa Cosbyja; 19.00 Ulice San Francisca; 20.00 Poročila; 20.15 Lahkoživa klinika (kom., ZDA 1985); 22.00 T.J. Hooker; 23.00 Seme zla (srh., ZDA 1974, i. John Ryan); 0.35 Poročila.

RTL
6.00 Jutranji magazin; 9.00 Serije in igre: dr. Marcus Welby, 10.00 Bogati in lepi; 10.30 Cena je vroča, 11.00 Tvegano, 11.30 Družinski dvoboj; 12.30 Springfieldova zgodba; 13.15 Kalifornijski klan; 15.00 Umor je napisala; 16.00 Hans Meiser; 17.00 Kdo je šef?; 17.30 Strašno prijazna družina; 18.00 Enajst 99; 18.45 Poročila; 19.15 Eksplozivno; 19.45 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Očividci - Video; 21.15 Klic v sili; 22.15 Poročilo o zvezdah; 22.45 Show Dirka Bacha; 23.15 Gottschalk; 24.00 Zakon v Los Angelesu; 1.10 Nočni program.

SAT 1
5.30 Regionalna poročila; 6.00 Dobro jutro; 8.45 Pod kalifornijskim soncem, 9.35 Sence strasti, 10.20 Moja nečakinja tega ne počne; 11.55 Herrmann; 12.25 Kolo sreče; 13.05 Prosim, javi se!; 13.55 Sence strasti; 14.40 Sosedi; 15.10 Pod kalifornijskim soncem; 15.55 Trojica s štirimi pestmi; 16.55 5 krat 5; 17.25 Pojdi na vse; 18.00 Regionalna poročila; 18.30 Šport; 18.45 Poročila; 19.00 Točke, točke, točke; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Cluedo; 21.15 Zlata lestvica popevk; 22.15 Podgana - Odštevanje na Manhattnu (krim., ZDA 1979, i. James Brolin); 0.05 Drakula (srh., VB 1958).

PREMIERE
7.00 Romeo predstavlja; 8.00 Gola pištola 2 1/2 (ZDA 1991); 9.25 Mamila v šoli; 10.20 Skipper (ZRN, 1990); 12.00 0137 intervjuji; 12.45 Šport; 12.50 Showbiz; 14.15 Lovci na dediščino (kom., ZDA 1990); 15.50 Sami s stricem Buckom (kom., ZDA 1989); 17.25 Nevaren par (srh., Fr.-Kan.); 19.00 Kino; 19.25 Šport; 19.30 0137; 20.15 Očarliv zoprnež (kom., ZDA 1990); 22.05 Rdeča svetilka (Hong Kong, 1991); 0.05 Let's Talk Sexs, Kadar ženske ljubijo.

TV SLOVENIJA 1 / DANES OB 15.15

Beach boys Poletne sanje

Zgodba o dečkih s plaže, ameriški barvni film iz leta 1988

Kdo, ki je v šestdesetih preživljal svojo mladost, se ne spominja Beatlesov ali skupine Beach boys. Prvi so iz Anglije prodrli v Ameriko in osvojili svet, drugi so se iz Amerike uspeli prebiti celo v Anglijo.

V začetku šestdesetih so bratje Wilson - Carl, Brian in Dennis nastopali na raznih šolskih plesih, ustanovili svojo skupino in s skladbo Surfin čez noč zasloveli. Njihova glasba se je v marsičem razlikovala od evropske, zato so s svojimi melodijami vplivali tudi na okus stare celine. Z drugačno zvočno podobo, novostmi na sceni, z

vedrimi, lahkotnimi melodijami, tesno povezanimi z okoljem, v katerem so nastajale, so prinesli v svet popularne glasbe radoživost in svežino. Večino uspešnic je napisal Brian Wilson, vendar se je zaradi bolezni moral kaj hitro umakniti z odra. Pridružili so se jim novi glasbeniki,ki pa so bili manj uspešni in skupina je začela propadati. Dokončni in prezgodnji zaton so povzročile droge in alkohol. Kljub temu pa je skupina Beach boys ostala zapisana v pop glasbi z nekaj nepozabnimi hiti, kot je recimo pesem Good Vibrations.

Filmska zgodba govori o rojstvu, uspehu in propadu ene najslavnejših ameriških pop skupin Beach boysih. Režiser je bil Michael Schwitzer. Scenarij je napisal Charles Rosin po romanu Heroes and Villains pisatelja Stevena Gainesa.

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88,5; 90,0; 91,8; 92,9; 94,1; 96,4 ; MHz, od 16.00 SV 918 kHz) 4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrtkov večer; 21.05 Literarni večer; 22.30 Stari gramofon; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

(UKV 87,8; 92,4; 93,5;95,3; 96,9;97,7; 98,9; 99,9; MHz) 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.40 Koledar prireditev; 10.35 Kompasovo turistično oko; 10.50 Primorski val; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobtinice; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba; 17.50 Šport; 19.30 Jazz; 21.00 Zavrtite - Uganite; 22.20 Rock.

Slovenija 3

(UKV 96,5; 101,4; 102,0; 103,9; MHz, od 19.30 88,6; 93,1; 100,3; 100,6; do 16.00 SV 918 kHz) 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Komedija; 11.05 Lahka glasba; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Mehurčki; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Govorimo francosko; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Operni pevci; 16.45 Tretja stopnica; 17.00 Glasbena umetnost; 18.05 Svetovna reportaža; 18.25 Koncert; 19.35 Zborovska glasba; 20.00 Iz arhiva simfonikov RTVS; 22.05 Večerni logos; 22.20 Zvočni zapisi; 23.00 Izbrali smo; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper
(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjik in osmrtnice; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 9.35 Amerika; 10.30 Primorski val; 11.00 Hladno-toplo-vroče; 13.00 Jagode in podoknice; 15.00 Hit Nova Gorica; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik, osmrtnice; 18.00 Mladim poslušalcem; 19.00 Prenos RS.

Radio Koper
(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.20 Drobci; 7.00 Dober dan otroci; 7.45 Prireditve; 8.00 Ura je 8; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.25 Val RK; 8.35 Popevka tedna; 9.00 Ulica velikih vrtov; 9.35 Ugibajmo skupaj; 9.50 Glasba po izbiri; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Zema dneva; 11.00 Kam na počitnice; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Glasbene novosti in recenzije z Angelom Baiguero; 16.00 Ob štirih; 16.20 Prireditve; 16.35 Boutique Gallus; 17.20 Single tedna; 17.50 Priredbe uspešnic; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Jazz; 20.00 Nočni spored.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Obtoženci 2. tržaškega procesa; 9.00 Slovenska lahka glasba; 9.30 Pesmi New Age - World Sounds; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Koncert; 11.30 Odprta knjiga: Oštrigeca (M. Tomšič); 11.45 Kantavtorji; 12.00 V deželi čarobne palice; 12.20 Potpuri; 12.40 MPZ Leder Lesičjak; 12.50 Orkestri; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Dvignjena zavesa; 15.00 Evergreeni; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: s tekmovanja C.A. Seghizzi; 18.00 Četrtkova srečanja; 18.30 Blues; 19.20 Napovednik.

Radio Občine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 16.30 Te zanima tvoja prihodnost; 18.30 Revolution rock.

Radio Koroška

Od 18.10-19.00 Rož-Podjuna-Zila.

EVROPA / PO NIŽINAH POGOSTA NIZKA OBLAČNOST IN MEGLA

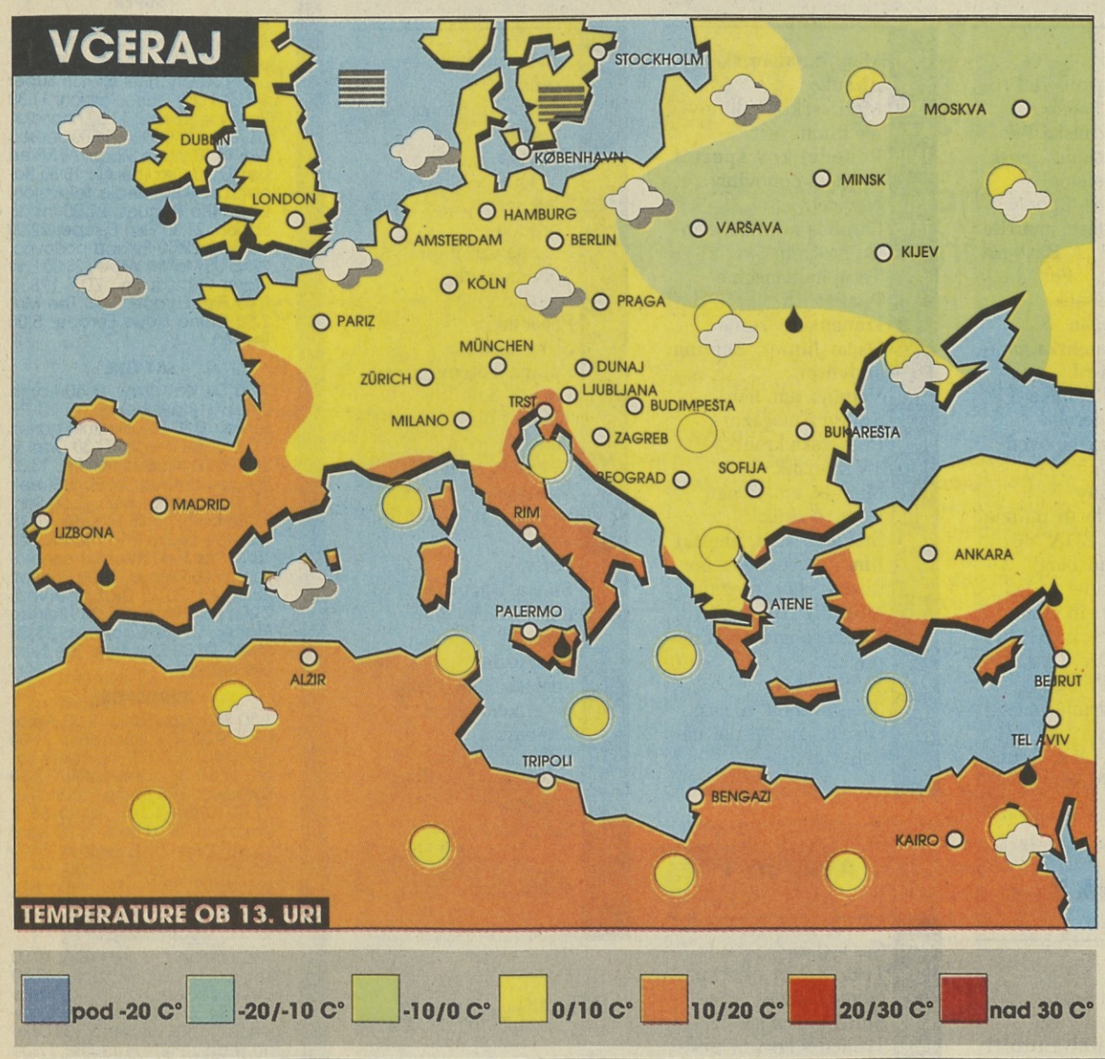

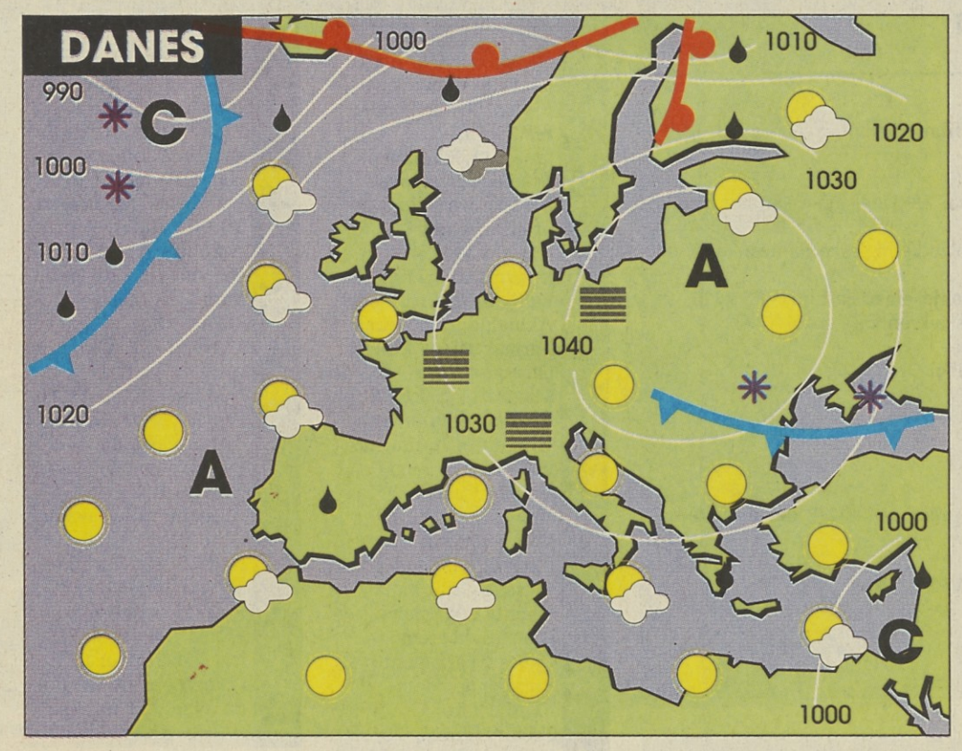

topla fronta — hladna fronta — okluzija

C središče ciklona — A središče anticiklona

VREMENSKA SLIKA
Nad večjim delom Evrope je ustaljeno območje visokega zračnega pritiska. Ob vzhodnih višinskih vetrovih doteka nad naše kraje prehodno nekoliko hladnejši zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzšlo ob 07.11 in zašlo ob 17.23. Dan bo dolg 10 ur in 12 minut. Luna bo vzšla ob 23. uri 36 minut in zašla ob 09. uri 00 minut.

PLIMOVANJE
Danes: 6.15 najnižje -31 cm, ob 11.57 najvišje 22 cm, ob 17.51 najnižje -34 cm.
Jutri: ob 0.29 najvišje 42 cm, ob 7.09 najnižje -27 cm, ob 12.48 najvišje 10 cm, ob 18.20 najnižje -22 cm.

VREMENSKE NAPOVEDI HIDROMETEOROLOŠKEGA ZAVODA SLOVENIJE

TEMPERATURE

PO SVETU

HELSINKI	-4/7
OSLO	-5/2
STOCKHOLM	-3/7
KØBENHAVN	1/5
MOSKVA	-5/4
BERLIN	1/4
VARŠAVA	0/2
LONDON	3/7
AMSTERDAM	3/5
BRUSELJ	1/4
BONN	-3/9
FRANKFURT	-2/5
PARIZ	2/3
DUNAJ	-4/4
MÜNCHEN	-1/0
ZÜRICH	0/2
ŽENEVA	2/4
RIM	5/13
MILAN	2/8
BEOGRAD	-6/7
NICA	9/16
BARCELONA	3/13
BUKAREŠTA	-7/-
CARIGRAD	2/5
MADRID	2/13
LIZBONA	10/15
ATENE	5/10
LARNAKA	5/10
TUNIS	7/15
ALŽIR	2/18
MALTA	12/15
JERUZALEM	0/3
KAIRO	9/13

ALPE-JADRAN / SONČNO Z MEGLO

TEMPERATURE

VČERAJ OB 7. IN OB 13. URI

LJUBLJANA	-3/5
TRST	5/-
CELOVEC	0/0
BRNIK	-5/5
MARIBOR	-5/6
CELJE	-5/5
NOVO MESTO	-6/4
NOVA GORICA	-1/12
MUR. SOBOTA	-6/4
PORTOROŽ	-1/9
POSTOJNA	-2/5
IL. BISTRICA	-6/10
KOČEVJE	-7/5
ČRNOMELJ	-7/4
SL. GRADEC	-1/3
BOVEC	-3/7
RATEČE	-4/0
VOGEL	-2/2
KREDARICA	3/0
VIDEM	-/11
GRADEC	0/5
MONOŠTER	-5/5
ZAGREB	-4/6
REKA	4/-

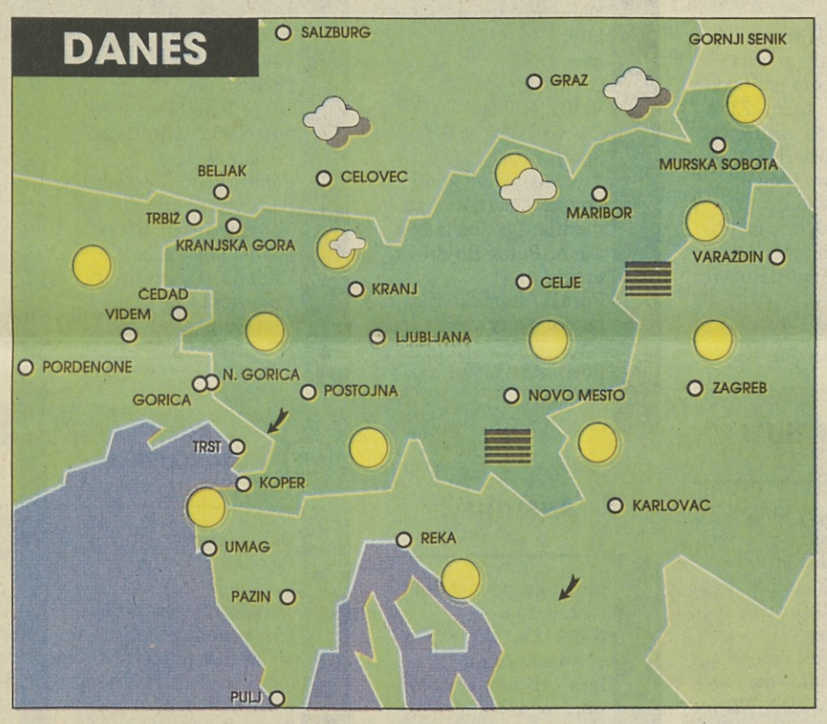

V SLOVENIJI: Jasno bo. Zjutraj in dopoldne bo po nekaterih nižinah megla. V Vipavski dolini bo pihala zmerna burja. Najvišje dnevne temperature bodo od 4 do 9, na Primorskem do 14° C.

SOSEDNJE POKRAJINE: Jasno bo. Zjutraj in dopoldne bo po nekaterih nižinah megla, ki se bo ponekod v severni Italiji in v Celovški kotlini zadrževala večji del dneva.

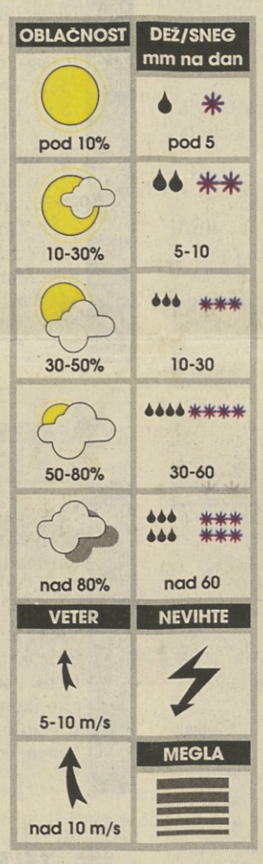

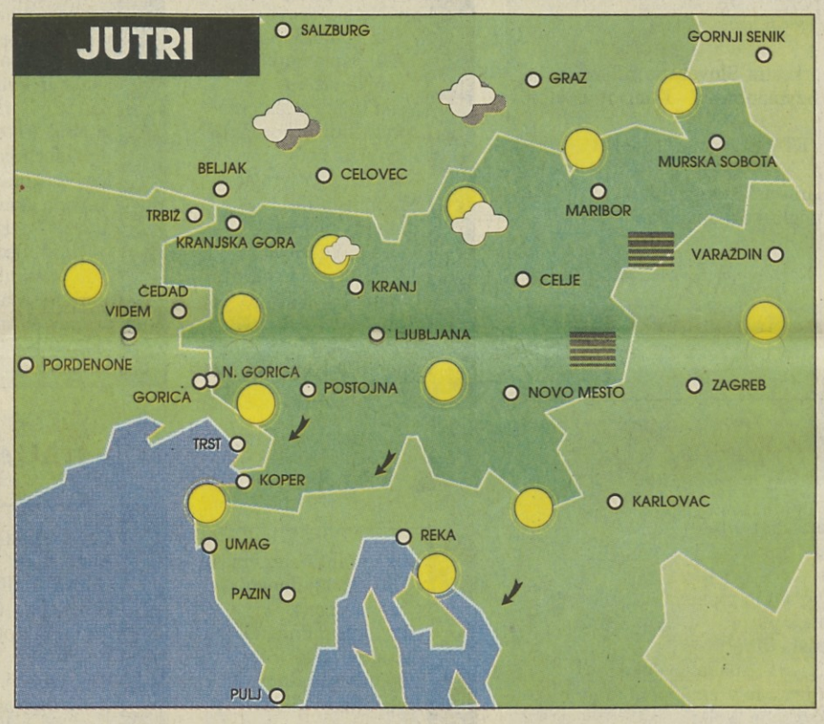

V SLOVENIJI: V petek bo pretežno jasno, brez temperaturnih sprememb. Zjutraj in del dopoldneva bo po nekaterih nižinah megla.

OBETI: V soboto se bo nadaljevalo sončno in suho vreme z jutranjo meglo po nižinah.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO_2 v mikrogramih na m^3 zraka:

Ljubljana	111
Maribor	116
Celje	129
Trbovlje	158
Hrastnik	118
Zagorje	259
Šoštanj	-

Kritična 24 urna koncentracija SO_2 je 375 mikrogramov na m^3 zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri: Mura, G. Radgona: 106, Drava HE Dravograd: —, Sava Radovljica: 37, Sava Šentjakob: —, Sava Radeče: 104, Sora Suha: 98, Ljubljanica Moste: 48, Savinja Laško: 92, Krka Podbočje: 77, Kolpa Radenci: 78, Soča Solkan: 170.

HOROSKOP

Piše: Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4 : Prav zanimivo bo, če boste danes znali prepričati dobrega prijatelja, da se vam pridruži pri nakupih in vas hkrati ustavlja, ko se boste zaleteli v prvi dosegljiv artikel.

BIK 21-4/20-5 : Bodite nadvse elastični pri svojem odnosu do drugih ljudi. Poslovna zadeva bo zahtevala dobro premišljeno preusmeritev, ki vam bo končno nudila tudi dolgoročno varnost.

DVOJČKA 21-5/21-6 : Danes vas mnogo bolj zanima zabava kot služba in vsakdanja rutina. V teku dneva pa postaja jasno, da prav veliko priložnosti za zabavo ne bo.

RAK 22-6/22-7 : Po včerajšnjem natrpanem urniku, bo današnji dan izzvenel precej medlo. Vsaj večjih problemov ne boste imeli, pa čeprav se ne boste znali zamotiti z ničemer zanimivim.

LEV 23-7/23-8 : Z malo sreče boste danes zabavali osebo iz sosedščine, ko boste pri tem odkrili, da vas pravzaprav spremljajo oči, polne občudovanja in zaupanja.

DEVICA 24-8/22-9 : Po obetavnem jutru se bodo dogodki odvijali v počasnem tempu. Poskrbite za finančne zadeve še pred poldnevom, kajti potem ne boste imeli pravega elana.

TEHTNICA 23-9/22-10 : Razen jutranje dejavnosti se danes ne bo zgodilo prav veliko zanimivih stvari. Če od vas pričakujejo, da zaigrate vodilno vlogo, vam bo tudi kmalu zmanjkalo moči.

ŠKORPIJON 23-10/22-11 : Navdih vas bo držal pokonci do poznih nočnih ur in razmišljali boste o vseh srečnih možnostih. Prav zato boste dan začeli nabiti z energijo.

STRELEC 23-11/21-12 : Ker bo vaše družabno življenje precej dolgočasno, se boste danes odločili nekoliko pritajiti, dokler vas nekaj zanimivega ne bo ponovno motiviralo.

KOZOROG 22-12/20-1 : Včasih se vam prav prileže nekoliko bolj počasen dan, saj imate takrat možnost razmisliti in pregledati, kaj ste naredili in kaj še načrtujete.

VODNAR 21-1/19-2 : Stik s prijatelji ali sorodniki, ki ne živijo blizu, vam bo tokrat razkril popolnoma drugačen odnos do vaših prihodnjih načrtov. Zvečer bo mirno.

RIBI 20-2/20-3 : Kljub najboljšim namenom boste danes zaradi pomanjkanja priložnosti držali roke globoko v žepih. Za to boste poželi marsikakšno pikro pripombo.

CESTE / SUHE IN NORMALNO PREVOZNE

ZASTOJI
ZAPRTA CESTA
POPRAVILA NA CESTIŠČU
POLEDICA
SAMO Z ZIMSKO OPREMO
ŠPORTNA PRIREDITEV
GOSTA MEGLA
BENCINSKE ČRPALKE 24 UR

Ceste po Sloveniji so suhe in normalno prevozne. Promet v notranjosti in na mejnih prehodih poteka tekoče, razen na prehodu Dolga vas, kjer tovorna vozila za izstop čakajo do 3 ure.

SNEŽNE RAZMERE *(v cm)*

SLOVENIJA		FURLANIJA-JK		KOROŠKA	
Kope	-/20	Cimolais	10/10	Podklošter	-/40
Vrhe	-/-	Claut	-/-	Bad Kleinkirchheim	20/70
Lontovž	-/-	Piancavallo	20/50	Pliberk/Peca	-/30
Stari vrh	-/-	Žabnice/Ovčja vas	-/-	Sloveniji Plajberk	-/50
Rogla	30/40	Raibl	-/-	Dobrač	30/80
Kanin	-/90	Forni Avoltri	-/-	Nassfeld/Mokrine	60/80
Cerkno	-/25	Forni di Sopra	30/50	Spittal/Goldeck	10/60
Soriška planina	-/-	Paluzza-Timau	-/-	Heiligenblut	20/140
Vogel	-/30	Paularo	-/-	Katschberg	60/110
Kobla	-/20	Pontebba	-/-	Koralpe/Golica	-/30
Mariborsko Pohorje	-/40	Pradibosco	-/-	Kötschach/Mauthen	30/40
Kranjska gora	-/20	Prato Carnico	-/-	Mallnitz	20/140
Pokljuka	-/-	Zoncolan	10/40	**AVSTRIJA**	
Rog - Črmošnjice	-/-	Sauris	-/-	Arlberg	60/250
Prvine	-/-	Sella Chianzutan	-/-	Seefeld	35/90
Jezersko	-/-	Nevejsko sedlo	20/80	Kitzbühel	10/30
Ulovka	-/-	Višarje	35/60	Obertauern	140/260
Krvavec	-/-	**VENETO**		Zell am See	20/80
Črni vrh	-/-	Sappada	20/100	Schladming/Planai	30/100

V VEDNOST

Vpliv vremena na ljudi

Pri kakovosti zraka upoštevamo, poleg ostalih snovi v zraku, tudi ione. V grobem ločimo male in velike ione. Veliki ioni imajo razmeroma dolgo življenjsko dobo, merimo jo v dnevih ali celo tednih. Njihova koncentracija je eden izmed kazalcev onesnaženosti zraka. Mali ioni imajo zelo kratko življenjsko dobo, pripisujejo pa jim biološke učinke.

Glede na naboj delimo ione na negativne in pozitivne. Za negativne ione trdijo, da ugodno delujejo na razpoloženje, fizično in mentalno sposobnost ter da so celo zdravilni. Najvišje koncentracije negativnih ionov v naravi so v gozdovih, ob slapovih in ob obali. V zaprtih prostorih, v bližini električnih aparatov, v onesnaženem ozračju in povsod tam, kjer ljudje kadijo, so negativni ioni v zraku redki. Njihova koncentracija upade na nekaj deset negativnih ionov na kubični centimeter. Kadilci v zaprtih prostorih tako kakovosti zraka ne slabšajo le s škodljivimi snovmi v dimu, ampak s kajenjem manjšajo tudi koncentracijo negativnih ionov v zraku.

Prebitek pozitivnih ionov ima vedno negativne učinke. Presežek pozitivnih ionov vpliva na tvorjenje in delovanje nekaterih snovi, ki uravnavajo delovanje živčnega sistema. Povečano izločanje serotonina lahko povzroči zaspanost, glavobol, razdražljivost, tresavico, vrtoglavico, težave z vidom, potenje in celo mišično astenijo. Druge težave, ki se lahko pojavijo zaradi prevelike količine pozitivnih ionov v zraku, so apatija, astenija, depresivnost in težave s koncentracijo.

Koncentracija ionov v zraku so zelo spremenljive. Se posebej v zaprtih prostorih je pogosto premalo negativnih ionov. Razmere lahko izboljšamo tako, da uporabljamo kvalitetne ionizatorje zraka.

Tanja Cegnar